

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ / ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Οδηγός Σπουδών

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

Επιμέλεια
Ε. ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ – Π. ΚΑΡΒΩΝΗΣ
Σ. ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ – Α. ΑΛΜΑΤΖΗ – Κ. ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συνοτομογραφίες	7
-----------------------	---

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ Μέρος. Πληροφορίες για το ίδρυμα

1. Επωνυμία και διεύθυνση.....	11
2. Ακαδημαϊκές αρχές και υπηρεσίες	11
3. Γενική περιγραφή του Ιδρύματος. Διάρθρωση της Φιλοσοφικής Σχολής ..	11
4. Οργάνωση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.....	13
4.1 Διάρθρωση Τμήματος.....	13
4.2 Διάρθρωση Τομέων	13
4.3 Συνέλευση Τμήματος	14
4.4 Επιστημονικό προσωπικό.....	15
4.4.1 Μέλη ΔΕΠ.....	15
Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας	15
Τομέας Αρχαιολογίας.....	16
Τομέας Ιστορίας της Τέχνης	17
Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.....	18
Έδρα Ποντιακών Σπουδών.....	19
4.4.2 Μέλη ΕΔΙΠ	19
4.5 Υπεύθυνος συμφωνιών Erasmus	20
4.6 Επιτροπή φοιτητικών ζητημάτων	20
4.7 Εκπαιδευτικές άδειες ακπαζαδημαϊκού έτους 2023-2024.....	21
5. Ημερομηνίες ακαδημαϊκού έτους/εξαμήνων.....	22
6. Προγράμματα ERASMUS συνδεδεμένα με το Τμήμα (2023-2024).....	23
7. Διαδικασίες εισαγωγής/εγγραφής.....	28
8. Βασικοί Κανονισμοί του Ιδρύματος.....	29
9. Οργάνωση Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.....	31
9.1 Οργάνωση Προγράμματος και Θέματα Σπουδών.....	30
9.1.1 Γενικά θέματα σπουδών	30

9.1.2	Κωδικοποίηση και τεχνικοί όροι	31
9.1.3	Πιστωτικές και Διδακτικές Μονάδες (ECTS).....	32
9.2	Παλιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2006-2019 (ΠΠΠΣ).....	32
9.2.1	Ειδικά θέματα.....	32
9.2.2	Δομή και κατηγορίες μαθημάτων	33
9.2.3	Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	36
9.3	Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών 2020	39
9.3.1	Διάκριση/κατηγορίες μαθημάτων	39
9.3.2	Περιγραφή μαθημάτων.....	39
9.3.3	Δηλώσεις μαθημάτων.....	41
9.3.4	Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	43
9.4	Μεταβατικές Διατάξεις.....	45
9.5	Λοιπές Διατάξεις κοινές για όλους τους φοιτητές	47
9.5.1	Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ.....	47
9.5.2	Ανασκαφή	48
9.5.3	Μαθήματα Erasmus.....	48
9.5.4	Διδακτικά συγγράμματα	49
9.5.5	Αναγνώριση μαθημάτων	49
9.5.6	Αξιολόγηση φοιτητών/τριών	50
9.5.7	Λήψη Πτυχίου	52
9.5.8	Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές/τριες.....	53
9.5.9	Πειθαρχικά παραπτώματα	53
9.6	Εφαρμογή και αναθεώρηση του παρόντος Κανονισμού.....	53

Β΄ Μέρος. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων

1.	Σκοπός και Μαθησιακά Αποτελέσματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.....	56
2.	Πρόγραμμα Μαθημάτων Αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ακαδημαϊκό έτος 2023-2024).....	57
3.	Περιλήψεις Μαθημάτων και Μαθησιακά Αποτελέσματα Αναμορφωμένου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.....	74
4.	Πρόγραμμα Μαθημάτων Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ακαδημαϊκό έτος 2023-2024).....	156
5.	Περιλήψεις Μαθημάτων και Μαθησιακά Αποτελέσματα Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	164
6.	Πρόγραμμα, Κωδικοί και Τίτλοι Μαθημάτων κατά κατηγορίες Μαθημάτων Παλαιού Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών	223
7.	Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας	232

Γ' Μέρος. Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές

1. Κόστος διαβίωσης.....	235
2. Στέγαση. Φοιτητικά στεγαστικά επιδόματα.....	235
3. Σίτιση	235
4. Ιατρικές υπηρεσίες. Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας.....	236
5. Υπηρεσίες για φοιτητές/σπουδαστές με ειδικές ανάγκες.....	237
6. Ασφάλιση/υγειονομική περίθαλψη	237
7. Οικονομική ενίσχυση φοιτητών/σπουδαστών.....	238
8. Γραφείο φοιτητικών/σπουδαστικών υποθέσεων – Σύμβουλοι σπουδών ..	239
9. Βιβλιοθήκες–Μουσεία–Αρχεία–Εργαστήρια–Ανασκαφές.....	240
9.1 Βιβλιοθήκες	240
9.2 Μουσεία, Αρχεία, Συλλογές και Εργαστήρια του Τμήματος.....	242
9.3 Πανεπιστημιακές ανασκαφές και Αρχαιολογικές έρευνες πεδίου του Τομέα Αρχαιολογίας.....	246
9.4 Colloquia, κύκλοι ομιλιών, επιστημονικές συναντήσεις.....	247
10. Διεθνή προγράμματα	249
11. Πρακτικές πληροφορίες για διακινούμενους φοιτητές/σπουδαστές	249
12. Μαθήματα γλώσσας	250
13. Πρακτική Άσκηση φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας 2014-2020	251
14. Αθλητικές εγκαταστάσεις.....	253
15. Εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες	253
16. Φοιτητικοί Σύλλογοι ΑΠΘ.....	253

**ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

1. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα.....	257
2. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα	273
3. Κανονισμός Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό.....	283
4. Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό.....	301
5. Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών	310
6. Κανονισμός Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας.....	321

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΙ	: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΠΠΣ	: Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΑΠΘ	: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΒΔ	: Βασιλικό διάταγμα
γρ.	: γραφείο
ΔΕ	: Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
ECTS	: Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων
ΕΕ	: Ελεύθερης επιλογής (μάθημα)
ΕΔΙΠ	: Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
ΕΛΚΕ	: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
Εξ.	: Εξάμηνο
ΕΤΕΠ	: Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό
ημιώρ.	: ημιώροφος
ΚΒΕ	: Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών
Μουσ. Εκμ.	: Μουσείο Εκμαγείων
ΝΚ	: Νέο Κτήριο Φιλοσοφικής
ΠΑΜΑΚ	: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
ΠΔ	: Προεδρικό διάταγμα
ΠΕ	: Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
ΠΚ	: Παλαιό Κτήριο Φιλοσοφικής
ΠΠΠΣ	: Παλαιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΠΠΔΕ	: Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας
Σπ.Λ.	: Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
Υ	: Υποχρεωτικό (μάθημα)
ΥΕ	: Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν (μάθημα)
ΥΕΙΔ	: Υποχρεωτικό ειδίκευσης (μάθημα)
ΥΕΙΔΦ	: Υποχρεωτικό ειδίκευσης φροντιστήριο (μάθημα)
ΦΕΚ	: Φύλλον της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Πληροφορίες για το Ίδρυμα

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

1.

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Η ταχυδρομική διεύθυνση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής είναι:

Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης Πανεπιστημιούπολη
54124 Θεσσαλονίκη

Η ιστοσελίδα του Τμήματος: <http://www.hist.auth.gr>

2.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΠΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Πρύτανης: *N. Παπαϊωάννου*, Καθηγητής Τμήματος Κτηνιατρικής
Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας: *Δ. Κωβαίος*,
Καθηγητής Τμήματος Γεωπονίας
Αντιπρύτανης Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης: *Χ. Φείδας*,
Καθηγητής Τμήματος Γεωλογίας
Αντιπρύτανης Διοικητικών Υποθέσεων: *Α. Γιαννακουδάκης*, Καθηγητής Τμήματος
Χημείας
Αντιπρύτανης Έρευνας και Δια Βίου Εκπαίδευσης: *Ε. Στυλιανίδης*, Αναπλ. Καθη-
γητής Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης

3.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ: *Κ. Μπίκος*, Καθηγητής Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΗΣ

Τμήμα Φιλολογίας:	<i>Ι. Καραμάνου</i>
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας:	<i>Ι. Μιχαηλίδης</i>
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής:	<i>Κ. Τσιούμης</i>
Τμήμα Ψυχολογίας:	<i>Μ. Ε. Κοσμίδου</i>
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>Ζ. Δέτση</i>
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>Π. Παναγιωτίδης</i>
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>Α. Βηδενμάιερ</i>
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	<i>Ελ. Λεονταρίδη</i>

Η Φιλοσοφική Σχολή ιδρύθηκε το 1925 και άρχισε να λειτουργεί από το 1926-27. Αρχικά είχε διαιρεθεί σε δύο Τμήματα, το Φιλολογικό και το Ιστορικό - Αρχαιολογικό, κατόπιν σε τέσσερα: Κλασικών Σπουδών, Μέσων και Νεοελληνικών Σπουδών, Φιλοσοφικών Σπουδών και Αρχαιολογικών Σπουδών, ενώ το 1971 διαιρέθηκε σε επτά Τμήματα: Κλασικών Σπουδών, Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών, Ιστορικών Σπουδών, Αρχαιολογίας και Τέχνης, Φιλοσοφικών Σπουδών, Ψυχολογίας-Παιδαγωγικής και Γλωσσολογίας. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε για τελευταία φορά κατά το ακαδημαϊκό έτος 1985-86.

Το 1951-52 άρχισε να λειτουργεί το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, προσαρτημένο στη Φιλοσοφική Σχολή. Το 1954-55 προστέθηκε το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και το 1960-61 τα Τμήματα Γερμανικής και Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας. Το 1964 (ΒΔ 735) ιδρύθηκε στα Ιωάννινα Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που αργότερα ανεξαρτητοποιήθηκε μέσα στο πλαίσιο του αυτόνομου Πανεπιστημίου των Ιωαννίνων. Με το ΠΔ 1051/77 ιδρύθηκε στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης το Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, που λειτουργεί υπό την εποπτεία της Φιλοσοφικής Σχολής και προσφέρει μαθήματα Νέας Ελληνικής σε αλλοδαπούς και υποψήφιους φοιτητές.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1982-83 ισχύει και για τη Φιλοσοφική Σχολή ο Νόμος 1268/82 (ΦΕΚ 87/16-7-82) «για τη δομή και λειτουργία των ΑΕΙ», ορισμένες διατάξεις του οποίου τροποποιήθηκαν με τον Νόμο 1566/85. Με τον Νόμο 1268/82 α) ιδρύθηκε στη θέση της παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής το Φιλοσοφικό Τμήμα και β) αυτονομήθηκαν τα τέσσερα Τμήματα του Ινστιτούτου Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών. Τα πέντε αυτά Τμήματα απάρτιζαν πια, σύμφωνα με το Νόμο, τη Φιλοσοφική Σχολή. Το 1984 το Φιλοσοφικό Τμήμα διαιρέθηκε με το ΠΔ 445/84 σε τρία Τμήματα: α) Φιλολογίας, β) Ιστορίας και Αρχαιολογίας και γ) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Το 1996 αποσπάστηκε το Τμήμα Ψυχολογίας από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Έτσι, σήμερα η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης απαρτίζεται από οκτώ Τμήματα. Καθένα από αυτά χορηγεί ξεχωριστό Πτυχίο.

Στη Φιλοσοφική Σχολή ανήκε από το 1966, οπότε και ιδρύθηκε, το Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών (<http://www.kbe.auth.gr/>), το οποίο αποτελείται από πέντε τμήματα: Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Φιλολογίας, Βυζαντινής Θεολογίας και Βυζαντινού Δικαίου. Το ΚΒΕ σήμερα αποτελεί αυτόνομη μονάδα του Α.Π.Θ., υπαγόμενη στη Σύγκλητο, και διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου αποτελούν μέλη ΔΕΠ των αντίστοιχων Τμημάτων του Πανεπιστημίου.

4.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας αποτελεί τη συνέχεια των εδρών της Ιστορίας, της Αρχαιολογίας και της Λαογραφίας, από τις πρώτες που ιδρύθηκαν στη Φιλοσοφική Σχολή. Κάτοχοι των εδρών αυτών υπήρξαν σημαντικοί ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και διακεκριμένοι πνευματικοί άνδρες της χώρας. Το Τμήμα τρεχόντως αποτελείται από τέσσερις τομείς: (α) Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας, (β) Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, (γ) Αρχαιολογίας, (δ) Ιστορίας της Τέχνης. Κάθε Τομέας αναπτύσσει ανεξάρτητα τις ερευνητικές του δραστηριότητες αλλά συλλογικά εφαρμόζουν κοινό Πρόγραμμα Σπουδών.

Το Τμήμα προσφέρει:

- Πτυχίο με ειδίκευση στην Ιστορία ή την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Ιστορική Έρευνα
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό
- Διδακτορικό Δίπλωμα στην Ιστορία ή την Αρχαιολογία και την Ιστορία της Τέχνης

4.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Ι. Μιχαηλίδης, Καθηγητής, γρ. 401 (τηλ. 231099.7273)

Αντιπρόεδρος: Α. Σέμογλου, Καθηγητής, γρ. 302 (τηλ. 231099.7275)

Γραμματέας: Ι. Παζαρλόγλου, ΠΕ Διοικητικού (τηλ. 231099.8780)

Προσωπικό Γραμματείας: Κτήριο Διοίκησης, 2ος όροφος γρ. 208-209

Διοικητικά-Φοιτητικά θέματα:

Ι. Γιαννακίδου, ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού (τηλ. 231099.5224)

Χ. Καράμπαλης, ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού (τηλ. 231099.5226)

Πρωτόκολλο-Διεκπεραίωση θεμάτων:

Σ. Δέδος, Υπάλληλος Γραφείου (τηλ. 231099.5225)

Μεταπτυχιακά: Ι. Καμανά, Υπάλληλος Γραφείου (τηλ. 231099.5223)

4.2 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΜΕΩΝ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Διευθυντής: Α. Γκουτζιουκώστας, Καθηγητής, γρ. 405, τηλ. 231099.7982

Γραμματεία Τομέα: Ε. Ασημακοπούλου, ΕΤΕΠ, γρ. 405, τηλ. 231099.7218

Τομέας Αρχαιολογίας

Διευθύντρια: Σ.-Μ. Βαλαμώτη, Καθηγήτρια, γρ. 304, τηλ. 231099.7310

Γραμματεία Τομέα: Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Βιβλιοθήκη Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης:

Μ. Νταγιούκλα, ΤΕ Βιβλιοθηκονόμων, αίθ. 301, τηλ. 231099.7298

Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Μ. Ιατρού, ΕΤΕΠ, Ανασκαφή Δίου, τηλ. 23510-53949

Κ. Βαστέλη, ΕΔΙΠ, γρ. 302 (ημιόροφος), τηλ. 231099.7211

Τομέας Ιστορίας της Τέχνης

Διευθυντής: Ι. Ζάρα, Καθηγήτρια, γρ. 313, τηλ. 231099.7271

Γραμματεία Τομέα: Φ. Σιδερά, ΕΤΕΠ, αίθ. 301, τηλ. 231099.7278

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Διευθυντής: Α. Σφήκας, Καθηγητής, γρ.401, τηλ. 231099.7517

Γραμματεία Τομέα: Μ. Ζαμπελάκη, ΕΤΕΠ, αίθ. 401, τηλ. 231099.7258

Βιβλιοθήκη Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας: Μ. Τζατζιμάκη, ΕΤΕΠ, αίθ. 401, τηλ. 231099.7183

Βιβλιοθήκη Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας: Α. Τζιντζιόβα, ΕΔΙΠ, αίθ. 104 ΠΚ, τηλ. 231099.7288

4.3 ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Ι. Μιχαηλίδης

Αναπλ. Πρόεδρος: Α. Σέμογλου

Διευθυντές Τομέων: Α.Γκουτζιουκώστας, Α. Σφήκας, Σ.-Μ. Βαλαμώτη

Μέλη: Γ. Αγγελόπουλος, Π. Ανδρούδης, Γ. Αντωνίου, Α.-Κ. Βασιλείου-Seibt, Β. Βλάχου, Β. Κ. Γούναρης, Α. Δεληκάρη, Ι. Ζάρρα, Μ. Καντηρέα, Π. Καρβώνης, Φ. Κοτζαγεώργης, Α. Κυριάκου, Γ. Λεβενιώτης, Ε. Μανακίδου, Ε. Μαντά, Μ. Ντίνου, Ι. Ξυδόπουλος, Μ. Παϊσίδου, Ε. Παπαγιάννη, Π. Παπαδοπούλου, Δ. Παπασταματίου, Α. Πεγκλίδου, Ν.-Φ. Πούλου, Η. Σβέρκος, Α. Σέμογλου, Α. Τάντσης, Ε. Τούντα, Σ. Τριανταφύλλου, Π. Τσέλεκας, Λ. Χασιώτης, Ε. Χατζηαντωνίου.

Εκπρόσωπος ΕΔΙΠ (1): Τακτική: Χ. Παπακυριακού

Αναπληρωματική: Ε. Βούλγαρη

Εκπρόσωπος ΕΤΕΠ (1): Δεν έχει οριστεί

Εκπρόσωπος μεταπτυχιακών φοιτητών (1): Δεν έχει οριστεί

Εκπρόσωπος προπτυχιακών φοιτητών (1): Δεν έχει οριστεί

4.4 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

4.4.1 ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Γκουτζιουκώστας Ανδρέας (Βυζαντινή Ιστορία) 405 231099.7982,99.7207
agkoutzi@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βασιλείου-Seibt Αλεξάνδρα-Κυριακή (Βυζαντινή Ιστορία – Σφραγιδολογία)	409	231099.7228 avassili@hist.auth.gr
2. Δεληκάρη Αγγελική (Ιστορία των Σλαβικών Λαών)	412	231099.7286 adelikar@hist.auth.gr
3. Καντηρέα Μαρία (Ρωμαϊκή Ιστορία)	411	231099.7218 kantirea@hist.auth.gr
4. Ξυδόπουλος Ιωάννης (Αρχαία Ελληνική Ιστορία)	411	231099.7184 ixydopou@hist.auth.gr
5. Σβέρκος Ηλίας (Αρχαία Ελληνική Ιστορία)	422	231099.7205 sverkos@hist.auth.gr
6. Τούντα Ελένη (Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης)	409	231099.7267 tounta@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Λεβενιώτης Γεώργιος (Βυζαντινή Ιστορία)	408	231099.7655 leveniot@hist.auth.gr
2. Τακιρτάκογλου Κωνσταντίνος (Βυζαντινή ιστορία: Βυζάντιο και Λαοί του Καυκάσου)	405	231099.7982 ktakirta@hist.auth.gr
3. Χατζηαντωνίου Ελισάβετ (Βυζαντινή Ιστορία)	408	231099.7333 ehatzian@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Βεληγιάννη-Τερζή Χρυσούλα (Αρχαία Ιστορία)
2. Γρηγορίου-Ιωαννίδου Μάρθα (Βυζαντινή Ιστορία)
3. Κατσόφσκα-Μαλιγκούδη Γιάννα (Ιστορία των Σλαβικών Λαών)
4. Κορρές Θεόδωρος (Βυζαντινή Ιστορία)
5. Νεράντζη-Βαρμάζη Βασιλική (Βυζαντινή Ιστορία)
6. Σταυρίδου-Ζαφράκα Αλκμήνη (Βυζαντινή Ιστορία)
7. Τουλουμάκος Ιωάννης (Αρχαία Ιστορία)

Τομέας Αρχαιολογίας**ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ**

1. Βαλαμώτη Σουλτάνα Μαρία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7310 sval@hist.auth.gr
2. Μανακίδου Ελένη (Κλασική Αρχαιολογία)	311	231099.7279 hmanak@hist.auth.gr
3. Παϊσίδου Μελίνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	311	231099.7127 mpaisidou@hist.auth.gr.
4. Πούλου Ναταλία (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7273 npoulou@hist.auth.gr
5. Σέμογλου Αθανάσιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7275 semoglou@hist.auth.gr.

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Παπαγιάννη Ελένη (Κλασική Αρχαιολογία)	303	231099.7493 elpapag@hist.auth.gr
2. Τριανταφύλλου Σεβαστή (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7300 strianta@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Ανδρούδης Πασχάλης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	312	231099.7377 androud@hist.auth.gr
2. Βλάχου Βασιλική (Κλασική Αρχαιολογία)	311	vikyvlachou@hist.auth.gr
3. Καρβώνης Παύλος (Κλασική Αρχαιολογία)	311	pkarvonis@hist.auth.gr

4. Κυριάκου Αθανασία (Κλασική Αρχαιολογία)	302	231099.7990	akyriak@hist.auth.gr
5. Ντίνου Μαρία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7461	mntinou@hist.auth.gr
6. Παπαδοπούλου Παγώνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	314	231099.7141	pagonapapa@hist.auth.gr
7. Τάντσης Αναστάσιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	302	231099.5488	tassostan@hist.auth.gr
8. Τσέλεκας Παναγιώτης (Κλασική Αρχαιολογία)	303	231099.7208	ptselekas@hist.auth.gr
9. Φάππας Ιωάννης (Προϊστορική Αρχαιολογία)	304	231099.7274	ifappas@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Ακαμάτης Ιωάννης (Κλασική Αρχαιολογία)
2. Ανδρέου Στυλιανός (Προϊστορική Αρχαιολογία)
3. Βελένης Γεώργιος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
4. Βουτυράς Εμμανουήλ (Κλασική Αρχαιολογία)
5. Δρούγου Στέλλα (Κλασική Αρχαιολογία)
6. Ευστρατίου Νίκος (Προϊστορική Αρχαιολογία)
7. Καδάς Σωτήριος (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
8. Κωτσάκης Κωνσταντίνος (Προϊστορική Αρχαιολογία)
9. Μέντζος Αριστοτέλης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
10. Μουστάκα Αλίκη (Κλασική Αρχαιολογία)
11. Παζαράς Θεοχάρης (Βυζαντινή Αρχαιολογία)
12. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου Αικατερίνη (Προϊστορική Αρχαιολογία)
13. Πινγιάτογλου Σεμέλη (Κλασική Αρχαιολογία)
14. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη Χρυσούλα (Κλασική Αρχαιολογία)
15. Σμιτ-Δούνα Βαρβάρα (Κλασική Αρχαιολογία)
16. Στεφανίδου-Τιβεριού Θεοδοσία (Κλασική Αρχαιολογία)
17. Τιβέριος Μιχάλης (Κλασική Αρχαιολογία)

Τομέας Ιστορίας της Τέχνης

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ιλιάνα Ζάρρα	313	231099.7271	ilzarra@hist.auth.gr
--------------	-----	-------------	----------------------

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Κωτίδης Αντώνιος (Ιστορία της Τέχνης)
2. Μυκονιάτης Ηλίας (Ιστορία της Μεσαιωνικής και Νεότερης Τέχνης της Δύσης)

3. Παπανικολάου Μιλτιάδης (Ιστορία της Τέχνης)
4. Χαραλαμπίδης Αλκιβιάδης (Ιστορία της Μεσαιωνικής και Νεότερης Τέχνης της Δύσης)

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Γούναρης Βασίλης (Ιστορία των Νεότερων Χρόνων)	401	231099.7470 vkg@hist.auth.gr
2. Μιχαηλίδης Ιάκωβος (Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία)	401	231099.7973 iakovos@hist.auth.gr
3. Σφήκας Αθανάσιος (Διεθνής και Ελληνική Ιστορία του 20ου αι.)	401	231099.7517 tdsfikas@hist.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Αγγελόπουλος Γεώργιος (Κοινωνική Ανθρωπολογία)	104/ΠΚ	231099.7288 agelop@hist.auth.gr
2. Κοτσαγεώργης Φωκίων (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	231099.7206 phokion@hist.auth.gr
3. Χασιώτης Λουκιανός (Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων)	401	2310.997449 loukhass@hist.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Αντωνίου Γεώργιος (Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία των Εβραίων του Ελλαδικού χώρου)		231099.7219 geoantoniou@hist.auth.gr
2. Δορδανάς Στράτος (Ποντιακές Σπουδές – Ελληνισμός της Ανατολής)	401	dordanas@hist.auth.gr
3. Μαντά Ελευθερία (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	232099.7500 elefmant@hist.auth.gr
4. Παπασταματίου Δημήτριος (Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας)	401	231099.7481 papasta@hist.auth.gr
5. Πεγκλίδου Αθηνά (Κοινωνική Ανθρωπολογία)	104/ΠΚ	231099.7285 peglidou@hist.auth.gr

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

- Αλεξανδρόπουλος Ιωάννης (Τουρκολογία)
 Μουρέλος Ιωάννης (Σύγχρονη Ιστορία)
 Ξανθοπούλου-Κυριακού Άρτεμις-Νίκη (Νεοελληνική Ιστορία)
 Χασιώτης Ιωάννης (Ιστορία των Μεσαιωνικών και Νεότερων Χρόνων)

ΕΔΡΑ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

με την υποστήριξη του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος «Ιβάν Σαββίδης»¹

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

1. Χατζηκυριακίδης Κυριάκος ¹ (Ποντιακές Σπουδές – Ελληνισμός της Ανατολής)	402	231099.7214 kyriakoschatz@hist.auth.gr

4.4.2 ΜΕΛΗ ΕΔΙΠ**Τομέας Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας**

1. Δρ. Αλαγκιοζίδου Σοφία (Αρχαία Ελληνική Γραμματεία)	403	alagsofia@hist.auth.gr
2. Δρ. Μανδαλάκη Αικατερίνη (Αρχαία Ελληνική Ιστορία)	403	231099.7207 mandalaki@hist.auth.gr

Τομέας Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

1. Δρ. Καλλίνης Γιώργος (Νέα Ελληνική Γραμματεία και Ιστορία της Λογοτεχνίας)	401	gkall@hist.auth.gr
2. Τζιντζιόβα Αρετή (Λαογραφία)	104 (ΠΚ)	231099.7288 areti@hist.auth.gr

Τομέας Αρχαιολογίας

1. Βαστέλλη Κυριακή (Κλασική Αρχαιολογία)	302 (ημιώρ.)	231099.7211 kvasteli@hist.auth.gr

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

1. Δρ. Αλματζή Αθηνά (Προϊστορική Αρχαιολογία)	301A	231099.7282 aalmatzi@hist.auth.gr

¹ Υπό την επίβλεψη του Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ

	ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2023-2024	
2. Δρ. Αναγνώστου Ιωάννα (Προϊστορική Αρχαιολογία)	301A	231099.7281 gianna12@hist.auth.g
3 Δρ. Βασιλειάδου Ιωάννα (Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7281 ivasil@hist.auth.gr
4. Δρ. Βούλγαρη Ευαγγελία (Προϊστορική Αρχαιολογία)	301A	231099.7282 voulevan@hist.auth.gr
5. Δρ. Γούναρη Εμμανουέλα (Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7442 emma@hist.auth.gr
6. Δρ. Καλλίνη Χρυσάνθη (Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7282 kallini@hist.auth.gr
7. Δρ. Παπακυριακού Χριστίνα (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	301A/ KBE	231099.2008/99.7442 chpapaky@hist.auth.gr
8 . Δρ. Πλιώτα Αναστασία (Βυζαντινή Αρχαιολογία)	301A/ KBE	231099.2007/99.7442 apliota@hist.auth.gr
9. Δρ. Τσονάκα Κωνσταντίνα (Κλασική Αρχαιολογία)	301A	231099.7281 ktsonaka@hist.auth.gr

4.5 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ERASMUS

Σεβαστή Τριανταφύλλου, γρ. 304, τηλ. 231099.7300, e-mail: strianta@hist.auth.gr

4.6 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Αθηνά Πεγκλίδου, γρ. 104/ΠΚ, τηλ. 231099.7285, e-mail: peglidou@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Μαρία Καντηρέα, γρ. 411, τηλ. 231099.7218, e-mail: kantirea@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Μαρία Ντίνου, γρ. 304, τηλ. 231099.7461, e-mail: mntinou@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ιλιάννα Ζάρρα, γρ. 313, τηλ. 231099.7271, email: ilzarra@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ,
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Κωνσταντίνος Τακιρτάκογλου, γρ. 405, τηλ. 231099.7982, e-mail: ktakirta@hist.auth.gr

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΜΕΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

Ελευθερία Μαντά, γρ. 401, τηλ. 231099.7500, e-mail: elefmanta@hist.auth.gr

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ECTS ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Σεβαστή Τριανταφύλλου, γρ. 304, τηλ. 231099.7300, e-mail: strianta@hist.auth.gr

4.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2023-2024

Χειμερινό εξάμηνο:

Μ. Παϊσίδου 1-10-2023 έως 31-1-2024 (4μηνη)

Εαρινό εξάμηνο:

Ε. Μανακίδου 1-3-2024 έως 31-5-2024 (3μηνη)

Π. Παπαδοπούλου 1-4-2024 έως 30-6-2024
(4μηνη)

Ετήσιες:

Β. Γούναρης 11-9-2023 έως 7-7-2024 (10 μήνες)

Π. Τσέλεκας 1-10-2023 έως 31-5-2024 (8 μήνες)

5. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ/ΕΞΑΜΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2023-2024

Εξάμηνα

	Έναρξη	Λήξη
Χειμερινό εξάμηνο	2 Οκτωβρίου 2023	12 Ιανουαρίου 2024
Εαρινό εξάμηνο	12 Φεβρουαρίου 2024	25 Μαΐου 2024

Εξεταστικές περιόδους

	Έναρξη	Λήξη
Σεπτεμβρίου 2023	1 Σεπτεμβρίου 2023	22 Σεπτεμβρίου 2023
Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου 2024	22 Ιανουαρίου 2024	9 Φεβρουαρίου 2024
Ιουνίου 2024	3 Ιουνίου 2024	21 Ιουνίου 2024

Αργίες

- Πέμπτη 26 Οκτωβρίου 2023 (Εορτή Αγ. Δημητρίου)
- Σάββατο 28 Οκτωβρίου 2023 (Επέτειος του ΟΧΙ)
- Παρασκευή 17 Νοεμβρίου 2023 (Επέτειος Πολυτεχνείου)
- Σάββατο 23 Δεκεμβρίου 2023 έως Σάββατο 6 Ιανουαρίου 2024 (Χριστούγεννα – Πρωτοχρονιά)
- Τρίτη 30 Ιανουαρίου 2024 (Τριών Ιεραρχών)
- Πέμπτη 14 έως και Τρίτη 19 Μαρτίου 2024 (Διακοπές Αποκριάς)
- Δευτέρα 25 Μαρτίου 2024 (Επέτειος της Επανάστασης του 1821)
- Ημέρα φοιτητικών εκλογών (η ακριβής ημερομηνία θα ανακοινωθεί κατά το εαρινό εξάμηνο)
- Μ. Δευτέρα 29 Απριλίου έως και Παρασκευή 10 Μαΐου 2024 (Πάσχα)
- Τετάρτη 1 Μαΐου 2024 (Πρωτομαγιά)
- Δευτέρα 24 Ιουνίου 2024 (Αγίου Πνεύματος)

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ERASMUS ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΑ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ (2023-2024)

Συμφωνίες Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ενεργές Συμφωνίες

ΒΕΛΓΙΟ						
Xydopoulos Ioannis	School of History and Archaeology	KU Leuven	B LEUVEN01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Université catholique de Louvain (UCL)	B LOUVAIN01	0222 -History and archaeology	2016	2029
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universiteit Antwerpen	B ANTWERP01	0222 -History and archaeology	2023	2029
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ						
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Bulgarian Academy of Sciences	BG SOFIA30	0222 -History and archaeology	2020	2029
ΓΑΛΛΙΑ						
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	École Pratique des Hautes Études - EPHE	F PARIS054	0222 -History and archaeology	2014	2029
Poulou Natalia	School of History and Archaeology	Université Lille 3 - Sciences Humaines et Sociales	F LILLE03	0222 -History and archaeology	2018	2028
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Aix-Marseille Université	F MARSEIL84	0222 -History and archaeology	2014	2029
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Université de Nantes	F NANTES01	0222 -History and archaeology	2020	2029
Valamoti Soultana	School of History and Archaeology	Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne	F PARIS001	0222 -History and archaeology	2014	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Université Paris Ouest Nanterre La Défense	F PARIS010	0222 -History and archaeology	2019	2029
ΓΕΡΜΑΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	D HEIDELB01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn	D BONN01	0222 -History and archaeology	2023	2029

Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Christian-Albrechts-Universität zu Kiel	D KIEL01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universität Augsburg	D AUGSBUR01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Freie Universität Berlin	D BERLIN01	0222 -History and archaeology	2014	2028
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Humboldt-Universität zu Berlin	D BERLIN13	0222 -History and archaeology	2015	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Albert-Ludwigs-Universität Freiburg	D FREIBUR01	0222 -History and archaeology	2014	2028
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Universität Hamburg	D HAMBURG01	022 - Humanities (except languages)	2014	2029
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	D HEIDELB01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Friedrich-Schiller-Universität Jena	D JENA01	022 - Humanities (except languages)	2017	2029
Nigdelis Pantelis	School of History and Archaeology	Universität zu Köln	D KOLN01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Johannes Gutenberg-Universität Mainz	D MAINZ01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Philipps-Universität Marburg	D MARBURG01	0222 -History and archaeology	2017	2029
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Universität Trier	D TRIER01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Kalfoglou-Kaloteraki Vasiliki	School of History and Archaeology	Universität Trier	D TRIER01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Julius-Maximilians-Universität Würzburg	D WURZBUR01	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΙΣΠΑΝΙΑ						
Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Valladolid	E VALLADO01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Universitat Autònoma de Barcelona	E BARCELO02	02 - Arts and humanities	2016	2029
Valamoti Soultana-Maria	School of History and Archaeology	Universitat Autònoma de Barcelona	E BARCELO02	0222 -History and archaeology	2014	2029

Hassiotis Loukianos	School of History and Archaeology	Universidad de Zaragoza	E ZARAGOZ01	0228 - Inter-disciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2029
ΙΤΑΛΙΑ						
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Salerno	I SALERNO01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Poulou Natalia	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Bologna 'Alma Mater Studiorum'	I BOLOGNA01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Aggelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Cagliari	I CAGLIAR01	0314 - Sociology and cultural studies	2014	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Catania	I CATANIA01	0222 -History and archaeology	2016	2029
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Firenze	I FIRENZE01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Tounta Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Genova	I GENOVA01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli Federico II	I NAPOLI01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli Federico II	I NAPOLI01	0222 -History and archaeology	2015	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Napoli "L'Orientale"	I NAPOLI02	022 - Humanities (except languages)	2014	2024
Kantirea Maria	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Padova	I PADOVA01	0228 - Interdisciplinary programmes and qualifications involving humanities	2014	2029
Manakidou Eleni	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Perugia	I PERUGIA01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Aggelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Perugia	I PERUGIA01	0314 - Sociology and cultural studies	2014	2029
Manta Eleftheria	School of History and Archaeology	Università degli Studi di Pisa	I PISA01	022 - Humanities (except languages)	2014	2029
Tselekas Panagiotis	School of History and Archaeology	Università degli Studi della Basilicata	I POTENZA01	0222 -History and archaeology	2014	2029

Manta Eleftheria	School of History and Archaeology	Università degli Studi Roma Tre	I ROMA16	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΚΡΟΑΤΙΑ						
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Sveučilište u Rijeci	HR RIJEKA01	021 - Arts	2014	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Sveučilište u Zagrebu	HR ZAGREB01	0222 -History and archaeology	2018	2029
ΚΥΠΡΟΣ						
Michailidis Iakovos	School of History and Archaeology	University of Cyprus	CY NICOSIA01	0222 -History and archaeology	2017	2029
ΟΛΜΑΝΔΙΑ						
Valamoti Soultana-Maria	School of History and Archaeology	Rijksuniversiteit Groningen	NL GRONING01	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΠΟΛΩΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Uniwersytet Im. Adama Mickiewicza	PL POZNA01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw	PL WARSZAW07	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ						
Triantaphyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Universidade de Coimbra	P COIMBRA01	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΡΟΥΜΑΝΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Alexandru Ioan Cuza University of Iași	RO IASI02	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΣΛΟΒΕΝΙΑ						
Aggelopoulos Georgios	School of History and Archaeology	Univerza v Ljubljani	SI LJUBLJA01	0314 - Sociology and cultural studies	2015	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Univerza v Ljubljani	SI LJUBLJA01	0222 -History and archaeology	2014	2029
Papagianni Eleni	School of History and Archaeology	Univerza na Primorskem – Università di del Litorale	SI KOPER03	0222 -History and archaeology	2023	2029
ΣΟΥΗΔΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Stockholms universitet	S STOCKHO01	0222 -History and archaeology	2019	2029

ΤΣΕΧΙΑ						
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Charles University	CZ PRAHA07	0222 -History and archaeology	2014	2029
Semoglou Athanasios	School of History and Archaeology	University of Ostrava	CZ OSTRAVA02	0222 -History and archaeology	2020	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Charles University	CZ PRAHA07	0222 -History and archaeology	2014	2029
ΤΟΥΡΚΙΑ						
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ankara Üniversitesi	TR ANKARA01	0222 -History and archaeology	2018	2029
Delikari Angeliki	School of History and Archaeology	Ibn Haldun University	TR ISTANBU66	0222 -History and archaeology	2023	2029
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	TR ISTANBU06	02 - Arts and humanities	2018	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Ege Üniversitesi	TR IZMIR02	0222 -History and archaeology	2014	2029
Kotzageorgis Fokion	School of History and Archaeology	Ege Üniversitesi	TR IZMIR02	0222 -History and archaeology	2014	2029
Kotzageorgis Fokion	School of History and Archaeology	Üsküdar Üniversitesi	TR ISTANBU46	0222 -History and archaeology	2020	2029
Triantafyllou Sevasti	School of History and Archaeology	Bilkent Üniversitesi	TR ANKARA07	0222 - History and archaeology	2022	2026
Papadopoulou Pagona	School of History and Archaeology	Karadeniz Teknik Üniversitesi	TR TRABZON01	0222 - History and archaeology	2023	2029

7. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ/ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Οι ημερομηνίες εγγραφής των επιτυχόντων ανακοινώνονται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://eregister.it.minedu.gov.gr>. Η πρόσβαση στην ιστοσελίδα είναι δυνατή μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής εγγραφής με τον ίδιο κωδικό πρόσβασης (password) που ο επιτυχών χρησιμοποίησε για την εισαγωγή του στην ηλεκτρονική εφαρμογή του Μηχανογραφικού Δελτίου.

Μέσα από την ίδια ηλεκτρονική εφαρμογή οι επιτυχόντες και οι επιτυχούσες, στην περίπτωση που έχουν εγγραφεί από προηγούμενο έτος σε Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, θα δηλώσουν τη Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση στο οποίο είναι ήδη εγγεγραμμένοι/-ες και θα αιτούνται ταυτόχρονα τη διαγραφή τους, προκειμένου να ολοκληρωθεί η εγγραφή τους στη νέα Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση.

Στη συνέχεια, οι εγγραφέντες/-είσες, προκειμένου να δημιουργήσουν τον απαραίτητο ιδρυματικό τους λογαριασμό στο ΑΠΘ και να έχουν πρόσβαση σε πολλαπλές ακαδημαϊκές υπηρεσίες και υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας, όπως π.χ. έκδοση ακαδημαϊκής ταυτότητας, έκδοση κάρτας σίτισης, δήλωση μαθημάτων, δήλωση συγγραμμάτων κ.λπ., θα πρέπει:

- Βήμα 1ο: Να προχωρήσουν σε καταχώρηση των στοιχείων τους στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΑΠΘ <http://register.auth.gr>
- Βήμα 2ο: Να προσέλθουν στη Γραμματεία του Τμήματος φέροντας μαζί τους αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριο και βεβαίωση του ΑΜΚΑ ή βιβλιάριο ασθένειας—προκειμένου να ολοκληρωθεί διαδικασία εγγραφής τους με τον έλεγχο ταυτοπροσωπίας τους.

Η διαδικασία καταχώρησης στοιχείων στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΑΠΘ/ελέγχου ταυτοπροσωπίας γίνεται εφόσον ολοκληρωθούν οι ηλεκτρονικές εγγραφές στην εφαρμογή του ΥΠΠΕΘ και αποσταλούν στα Τμήματα του ΑΠΘ οι πίνακες εγγραφέντων σε ημερομηνίες που ορίζει το ΥΠΠΕΘ. Για τις ημερομηνίες αυτές, βγαίνει σχετική ανακοίνωση στην ιστοσελίδα του ΑΠΘ και ενημέρωση των εγγραφέντων μέσω SMS.

8. ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Οι βασικοί κανονισμοί του Α.Π.Θ. ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος. Ο εσωτερικός κανονισμός ρυθμίζει ειδικότερα θέματα διοικητικής λειτουργίας, οργανωτικής δομής, ελέγχου της τήρησης των θεσπισμένων κανόνων, καθώς και τις κυρώσεις σε περίπτωση πλημμελούς εφαρμογής ή παραβίασής τους.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ισχύει σήμερα καταρτίστηκε από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος στην αριθ. 2718/5-7-2000 συνεδρίασή της και εγκρίθηκε από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με την αριθ. Φ.1.231/Β1/425/25-8-2000 Υπουργική Απόφαση, όπως δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 1099/5-9-2000 τεύχος Β'.

Σήμερα εφαρμόζεται όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση 129201/Β1 στο Φ.Ε.Κ. 1562/13-12-2002 τεύχος Β' και την Υπουργική Απόφαση 60210/Β1 στο Φ.Ε.Κ. 1517/11-10-2004 τεύχος Β'. 5.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <https://www.auth.gr/regulation>

9.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

9.1.1 Γενικά θέματα σπουδών

1. Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) ολοκληρώνεται σε τέσσερα έτη (4 έτη) και διαρθρώνεται σε οκτώ (8) εξάμηνα. Μετά το πέρας των σπουδών απονέμεται στον/ην φοιτητή/τρια το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με ειδίκευση στην «Ιστορία» ή την «Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης».
2. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Αυγούστου και επιμερίζεται σε δύο διδακτικά εξάμηνα (Χειμερινό/Εαρινό). Η έναρξη και η λήξη εκάστου εξαμήνου καθορίζεται από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Το διδακτικό έργο ασκείται αυτοδύναμα από Καθηγητές/τριες του Τμήματος (ή με τη συνεπικουρία των Μελών ΕΔΙΠ) ή από ΕΔΙΠ, κατόπιν αναθέσεως από τη Συνέλευση του Τμήματος, και ορίζεται ως ακολούθως: *ex cathedra* διδασκαλία σε μεγάλο αριθμό ακροατηρίου, φροντιστήρια/σεμινάρια σε καθορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών, επίβλεψη εργασιών, συνεργασία με φοιτητές/τριες σε προκαθορισμένες ώρες (σε γραφεία, Εργαστήρια ή Σπουδαστήρια), συμμετοχή σε ανασκαφή, συμμετοχή στην πρακτική άσκηση.
3. Το χρονικό διάστημα διδασκαλίας εκάστου εξαμήνου περιλαμβάνει τις εβδομάδες που ορίζει η κείμενη νομοθεσία (κατ' ελάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες). Παράταση της διάρκειας ενός εξαμήνου επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις προκειμένου να συμπληρωθεί ο απαιτούμενος ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο εβδομάδες και γίνεται με απόφαση του πρύτανη, ύστερα από πρόταση της κοσμητείας της Φιλοσοφικής Σχολής (Ν. 4009/2011, άρθ. 33, παρ. 6). Όλα τα μαθήματα του ΠΠΣ διδάσκονται επί τρεις (3) διδακτικές ώρες την εβδομάδα. Μετά την ολοκλήρωση του διαστήματος αυτού ακολουθεί εξεταστική περίοδος, η μέγιστη χρονική διάρκεια της οποίας ανέρχεται στις τρεις εβδομάδες. Επαναληπτικό χαρακτήρα έχει η εξεταστική περίοδος του Σεπτεμβρίου, κατά την οποία εξετάζονται το σύνολο των μαθημάτων του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους.
4. Η εγγραφή εκάστου/ης φοιτητή/τριας και η μέσω αυτής απόκτηση και διατήρηση της ιδιότητάς του/της πραγματοποιείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στον ιστότοπο sis.auth.gr του ΑΠΘ, σε τακτές ημερομηνίες που ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επίσης ο φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/η να δηλώσει τα μαθήματα που θα παρακολουθήσει κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Η δήλωση των μαθημάτων αυτών πραγματοποιείται ηλεκτρονικά με την έναρξη των μαθημάτων σε καθορισμένη από τη Γραμματεία του Τμήματος χρονική περίοδο. Μέσω της ανωτέρω συνολικής διαδικασίας ο/η φοιτητής/τρια αποκτά και διατηρεί την ιδιότητά του/της μέχρι την απονομή του

Πτυχίου. Ωστόσο, τα προνόμια που απορρέουν από τη φοιτητική ιδιότητα διατηρούνται, εφόσον οι φοιτητές/τριες δεν έχουν υπερβεί τον ελάχιστο χρόνο φοίτησης (4 έτη), προσαυξημένο κατά δύο έτη, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Οι φοιτητές/τριες, κατόπιν έγγραφης αίτησης προς τη Γραμματεία του Τμήματος, έχουν δικαίωμα διακοπής/αναστολής των σπουδών τους για όσα εξάμηνα, συνεχόμενα ή μη, επιθυμούν, τα οποία, ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν τον αριθμό των οκτώ (8), που είναι και ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτείται για τη λήψη Πτυχίου. Τα εξάμηνα αυτά δεν θεωρούνται χρόνος φοίτησης και, κατά συνέπεια, δεν προσμετρώνται στην ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα, με όλα τα προνόμια που απορρέουν από αυτήν, διακόπτεται προσωρινά κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης, εκτός αν η διακοπή οφείλεται σε αποδεδειγμένους λόγους υγείας ή σε λόγους ανωτέρας βίας, οπότε και τη διατηρεί. Η σχετική διαδικασία δρομολογείται με έγγραφη αίτηση του/της ενδιαφερόμενου/ης φοιτητή/τριας στη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα κατά περίπτωση έγγραφα.
6. Η σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος εκάστου εξαμήνου πραγματοποιείται με ευθύνη του Προέδρου και της Γραμματείας του Τμήματος από επιτροπή που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Τα μαθήματα, η διδακτέα ύλη και η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων εγκρίνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μετά από εισήγηση των Τομέων.
7. Το Τμήμα ορίζει έναν Σύμβουλο Σπουδών, με αρμοδιότητα την ενημέρωση των φοιτητών για την οργάνωση και τη δομή συστήματος σπουδών, αλλά και την επίλυση τυχόν προβλημάτων που συνδέονται με αυτές. Ειδικότερη επιστημονική καθοδήγηση προσφέρεται στους φοιτητές/τριες από τον επιμέρους Σύμβουλο Σπουδών, που ορίζει κάθε Τομέας. Επίσης ορίζεται Σύμβουλος Υποστήριξης πρόσβασης στις σπουδές για τους φοιτητές ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων. Οι ώρες συνεργασίας όλων των συμβούλων και γενικώς όλων των μελών ΔΕΠ αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη των Διευθυντών των Τομέων. Πρέπει να είναι τουλάχιστον τέσσερεις (4) εβδομαδιαία, σε διαφορετικές ζώνες της ημέρας, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των εργαζόμενων φοιτητών/τριών.

9.1.2 Κωδικοποίηση και τεχνικοί όροι

- **Ειδικεύσεις Πτυχίου:** Το Πτυχίο του Τμήματος διαθέτει δύο ειδικεύσεις: α) της «Ιστορίας» και β) της «Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης». Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν την ειδίκευση που θα ακολουθήσουν διαμορφώνοντας ανάλογα το πρόγραμμά τους.
- **Γνωστικά Αντικείμενα:** Ως γνωστικά αντικείμενα χαρακτηρίζονται οι επιμέρους Επιστημονικοί Κλάδοι του Τμήματος (π.χ. Βυζαντινή Αρχαιολογία, Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου, Ιστορία της Νεότερης Τέχνης κ.λπ.). Κάθε γνωστικό αντικείμενο

κωδικοποιείται με τρεις αλφαβητικούς χαρακτήρες, από τους οποίους ο πρώτος δηλώνει τον γενικότερο (Α = Αρχαιολογία, Ι = Ιστορία), ενώ οι δύο επόμενοι τον ειδικότερο κλάδο (π.χ. ΑΠΡ = Προϊστορική Αρχαιολογία, ΙΑΕ = Αρχαία Ελληνική Ιστορία).

- **Μάθημα:** Μέρος ενός γνωστικού αντικειμένου. Το μάθημα κωδικοποιείται με τριψήφιο αριθμό. Το πρώτο ψηφίο δηλώνει το επίπεδο του μαθήματος: οι κωδικοί που αρχίζουν από 1 αναφέρονται σε εισαγωγικά μαθήματα (Υ), αυτοί που αρχίζουν από 6 σε μαθήματα ειδίκευσης των δύο ειδিকেύσεων του Πτυχίου (ΥΕΙΔ) περιλαμβανομένων των φροντιστηριακών μαθημάτων (ΥΕΙΔΦ), αυτοί που αρχίζουν από 5 σε θεματικές ενότητες (του αναμορφωμένου ΠΠΣ), ενώ αυτοί από 2, 3 ή 4 σε μαθήματα Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ).
- **Φροντιστήριο:** Ειδική κατηγορία μαθήματος με κλειστό ακροατήριο, υποχρεωτική παρουσία και υποχρέωση συγγραφής εργασίας.
- **Σεμινάριο:** Ειδική κατηγορία μαθήματος με κλειστό ακροατήριο, με ή χωρίς υποχρεωτική παρουσία. Μπορεί να προσδιοριστεί ως τέτοιο και εκτάκτως, με εισήγηση του Τομέα και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος κατά την ετήσια ανάθεση διδασκαλίας.

9.1.3 Πιστωτικές και Διδακτικές Μονάδες (ECTS)

1. Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος ERASMUS με σκοπό να διευκολύνει τις διαδικασίες ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το σύστημα ECTS εξυπηρετεί την αναγνώριση του φοιτητικού έργου και του αντίστοιχου φόρτου εργασίας μεταξύ συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, σε οποιοδήποτε από αυτά κι αν πραγματοποιείται, την πίστωσή του με τις προβλεπόμενες μονάδες και τη μεταφορά τους στο ίδρυμα απονομής του τίτλου.
2. Το σύστημα ECTS αποδίδει σε κάθε μάθημα, φροντιστήριο, σεμινάριο κ.ά., μια αριθμητική τιμή προκειμένου να εκφραστεί σε μονάδες (από 2 έως 60) ο φόρτος εργασίας που απαιτείται από τον/την φοιτητή/τρια για την ολοκλήρωσή τους. Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών αντιστοιχεί σε 60 μονάδες ECTS και κατ' αντιστοιχία ένα πλήρες εξάμηνο ισοδυναμεί με 30 ECTS (Υπ. Απ. Φ5/89656/Β3/2007, ΦΕΚ1466/Β/2007).
3. 1 ECTS αντιστοιχεί σε 30 ώρες φόρτου εργασίας και τα μαθήματα διαμορφώνονται σύμφωνα με αυτόν τον κανόνα. Ο αριθμός των ECTS που αντιστοιχεί σε κάθε μάθημα δεν μπορεί να είναι μικρότερος των δύο (2).

9.2 ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2006-2019 (ΠΠΣ)

9.2.1 Ειδικά θέματα

1. Το ΠΠΣ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ισχύει από το πανεπιστημιακό έτος 2006-07 για τους/ις φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί από το πανεπιστημιακό έτος 2006-07 έως και το 2019-20.

2. Η διδασκαλία του Υποχρεωτικού (Υ) μαθήματος και του μαθήματος Υποχρεωτικού Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) είναι υποχρεωτική για τον αντίστοιχο Τομέα, τουλάχιστον κάθε δεύτερο εξάμηνο.
3. Ο αριθμός μαθημάτων που μπορεί να δηλώσει ο/η φοιτητής/τρια ανά εξάμηνο για να διδαχθεί πρώτη φορά δεν πρέπει να ξεπερνά τα 30 ECTS (με μια απόκλιση 10%, που μπορεί να προκύψει κατά την άθροιση). Τα μαθήματα τα οποία έχουν παρακολουθηθεί και δηλώνονται μόνον για επανεξέταση δεν υπολογίζονται στο άθροισμα αυτό (βλ. τις μεταβατικές διατάξεις).
4. Στα Φροντιστήρια εγγράφονται κατά προτεραιότητα φοιτητές/τριες του εβδόμου (7ου) και του ογδόου (8ου) εξαμήνου και άνω, οι οποίοι κατανέμονται σε τάξεις. Οι φοιτητές/τριες, πριν από την έναρξη των μαθημάτων και σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται από τη Γραμματεία του Τμήματος, δηλώνουν εγγράφως συμμετοχή στα μαθήματα/τάξεις πρώτα στους διδάσκοντες ή στις Γραμματείες των Τομέων, ανάλογα με τις αποφάσεις/πρακτική του κάθε Τομέα, και μετά τα δηλώνουν ηλεκτρονικά. Και οι δύο δηλώσεις, έγγραφη και ηλεκτρονική, είναι υποχρεωτικές.
5. Η οριστική αποτυχία σε ένα μάθημα συνεπάγεται την εκ νέου δήλωσή του για εξέταση μόνον σε επόμενο εξάμηνο, εκτός αν πρόκειται για μάθημα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερη Επιλογή (ΕΕ), οπότε μπορεί να επιλεγεί το ίδιο ή άλλο μάθημα. Η αποτυχία σε Φροντιστήριο συνεπάγεται την εκ νέου εγγραφή σε τάξη και την παρακολούθησή του. Για τη δήλωση των Υποχρεωτικών και Υποχρεωτικών Ειδίκευσης μαθημάτων που οφείλονται βλ. τις μεταβατικές διατάξεις.
6. Η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων μέσω του Προγράμματος Erasmus δρομολογείται κατόπιν αιτήματος του/ης φοιτητή/τριας, ελέγχεται από τον/την υπεύθυνο/η για τη λειτουργία του Προγράμματος Erasmus Καθηγητή/τρια του Τμήματος/Ιδρύματος (Συντονιστή ECTS) με τη συνεπικουρία Καθηγητών/τριών, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στα προς αναγνώριση μαθήματα. Μαθήματα Πανεπιστημίων της αλλοδαπής τα οποία δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με εκείνα του Τμήματος, μπορεί να πιστωθούν στον/η φοιτητή/τρια ως Ελεύθερες Επιλογές ή να αναγραφούν στο Παράρτημα του Διπλώματός του/της.

9.2.2. Η δομή και κατηγορίες μαθημάτων του Παλαιού ΠΠΣ

Η οργάνωση του Παλαιού ΠΠΣ εδράζεται στη διάκριση των μαθημάτων σε πέντε κατηγορίες.

- Υποχρεωτικά (Υ). Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει είκοσι ένα (21) γενικά μαθήματα (84 ECTS), τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος, και διακρίνονται ως ακολούθως:
  - έντεκα (11) εισαγωγικά μαθήματα: Ιστορίας, Αρχαιολογίας, Ιστορίας της Τέχνης και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
  - οκτώ (8) γλωσσικά μαθήματα: τρία (3) από την Αρχαία Ελληνική, ένα (1) από τη Λατινική, ένα (1) από τη Μεσαιωνική Ελληνική, τρία (3) από

τη Νέα Ελληνική Φιλολογία

- δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικής

Τα μαθήματα αυτά αναλογούν στα πρώτα τρία εξάμηνα των σπουδών. Εξαιρούνται τα δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικής, τα οποία οι φοιτητές/τριες επιτρέπεται να δηλώσουν από το 5ο εξάμηνο και εξής.

- Η αποτυχία σε ένα ή περισσότερα από τα υποχρεωτικά μαθήματα δεν αποτελεί εμπόδιο για να προχωρήσει ο/η φοιτητής/τρια στην επιλογή μαθημάτων Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) περιλαμβανομένων των Φροντιστηρίων (ΥΕΙΔΦ), των Υποχρεωτικών Επιλογής (ΥΕ) και των Ελεύθερων Επιλογών (ΕΕ) μετά το πέρας των τριών πρώτων εξαμήνων.
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ). Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης, μέσω των οποίων οι φοιτητές/τριες εμβαθύνουν στην Ιστορία ή στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης.
  - Όλα τα μαθήματα της επιλεγόμενης ειδίκευσης είναι υποχρεωτικά.
  - Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Ιστορία παρακολουθούν δεκατρία (13) Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης (91 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/78 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
  - Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης παρακολουθούν δεκατέσσερα (14) Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης (98 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011- 12/84 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 ως το 2019-20).
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (ΥΕΙΔΦ). Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει υποχρεωτικά φροντιστηριακά μαθήματα ειδίκευσης.
  - Τα τρία (3) μαθήματα (24 ECTS) Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια στην Ιστορία είναι όλα υποχρεωτικά.
  - Από τα τέσσερα (4) μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης που προσφέρονται, οι φοιτητές/τριες οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) Φροντιστήρια (16 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/18 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά) διαφορετικού γνωστικού αντικείμενου.
  - Σε όλα τα Φροντιστήρια η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική με δυνατότητα δύο (2) απουσιών. Ο αριθμός των φοιτητών/τριών σε κάθε Φροντιστήριο είναι περιορισμένος με κατώτατο όριο τους/τις 10 (δέκα) και ανώτατο όριο τους/τις είκοσι (20) φοιτητές/τριες ανά διδάσκοντα.
- Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ). Η τέταρτη κατηγορία περιλαμβάνει μαθήματα από όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και μπορούν να επιλεγούν από όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος

ανεξάρτητα από την ειδίκευση που ακολουθούν.

- Από αυτήν την κατηγορία μαθημάτων οι φοιτητές/τριες επιλέγουν επτά (7) μαθήματα (35 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13/42 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά).
- Οι φοιτητές/τριες δεν μπορούν από την κατηγορία των μαθημάτων Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) να επιλέξουν περισσότερα από δύο (2) μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.
- Το μάθημα «Ανασκαφή–Σχέδιο» (AAA 313) δηλώνεται ως ΥΕ μόνο από τους φοιτητές/τριες που επιλέγουν την κατεύθυνση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης.
- Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ). Η πέμπτη κατηγορία περιλαμβάνει μαθήματα ελεύθερης επιλογής. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν δύο (2) μαθήματα (10 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12/12 ECTS για όσους/ες εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά) από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος [εκτός των υποχρεωτικών (Υ)], το ΛΑΜ 301: Ευρωπαϊκή και Ελληνική Μουσική, από τις Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά), καθώς και από μαθήματα που προσφέρονται από άλλα Τμήματα.
  - Διευκρίνιση: Όσοι/ες φοιτητές/τριες (από τους/τις εισαχθέντες/είσες στα ακαδημαϊκά έτη 2006-07 και 2007-08) είχαν ήδη εξεταστεί με επιτυχία στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας έχουν δικαίωμα να το κατοχυρώσουν ως υποχρεωτικό και εξετάζονται σε δύο (2) μαθήματα ΑΕΦ και δύο (2) μαθήματα ΝΕΦ αντί τριών (3) που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.
  - Οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Ιστορία δεν μπορούν να επιλέξουν Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης ως Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), ενώ οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης δεν μπορούν να επιλέξουν Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης στην Ιστορία ως Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ).
- Τα μαθήματα Υποχρεωτικά Ειδίκευσης, Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια, Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν και Ελεύθερης Επιλογής επιτρέπεται να δηλωθούν από τους/τις φοιτητές/τριες από το τέταρτο εξάμηνο και έπειτα.
- Προϋποθέσεις βαθμολόγησης των φοιτητών/τριών από τη συμμετοχή τους στις ανασκαφές που διεξάγονται από τον Τομέα Αρχαιολογίας:
  - Να βρίσκονται τουλάχιστον στο 5ο εξάμηνο σπουδών
  - Να έχουν ήδη περάσει το μάθημα του σχεδίου (AAA 313)
  - Να συμπληρώσουν τρεις (3) τουλάχιστον εβδομάδες συμμετοχής στην ανασκαφή
  - Να παραδώσουν στον/στην υπεύθυνο/η Καθηγητή/τρια της ανασκαφής γραπτή αναφορά (έως 2.000 λέξεις) σχετική με το αντικείμενο της ανασκαφής, μετά το πέρας της ανασκαφικής περιόδου

- Η βαθμολόγηση της ανασκαφής του μαθήματος «Ανασκαφή–Σχέδιο» (ΑΑΑ 313) βασίζεται στη γραπτή αναφορά του/της φοιτητή/τριας και την εν γένει δραστηριότητα και παρουσία του/της στην ανασκαφή
- Για τη λήψη Πτυχίου απαιτούνται σαράντα έξι (46) μαθήματα. Τα σαράντα έξι (46) μαθήματα αντιστοιχούν σε 244 μονάδες ECTS για την ειδίκευση στην Ιστορία και 243 μονάδες ECTS για την ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης, για τους/τις φοιτητές/τριες που εγγράφηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12, και σε 240 μονάδες ECTS για τους/τις φοιτητές/τριες που εγγράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 2011-12 και μετά.

Συνοπτικός πίνακας των κατηγοριών μαθημάτων Παλαιού ΠΠΣ

Κατηγορία Μαθημάτων	Αριθμός Μαθημάτων	ECTS για όσους εγγράφηκαν πριν από το ακαδ. έτος 2011-12	ECTS για όσους εγγράφηκαν από το ακαδ. έτος 2011-12 έως το 2019-20
Υποχρεωτικά	21	84	84
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (Ιστορία)	13	91	78
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης)	14	98	84
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (Ιστορία)	3	24	24
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης Φροντιστήρια (Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης)	2	16	18
Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν	7	35	42
Ελεύθερες Επιλογές	2	10	12
Σύνολο	46	Ιστορία: 244 Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης: 243	Ιστορία: 240 Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης: 240

9.2.3 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (Παλαιού ΠΠΣ)

Το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει στους/στις αποφοίτους του το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ), το οποίο απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τον διορισμό στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όσους/ες εισήλθαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και εξής.

Η απόκτηση του ΠΠΔΕ είναι υποχρεωτική. Απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτησή του ταυτόχρονα με τη λήψη του Πτυχίου είναι η οργάνωση των σπουδών σύμφωνα με τα ακόλουθα:

Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να κατοχυρώσουν συνολικά οκτώ (8) μαθήματα, από το 5ο εξάμηνο σπουδών και εξής.

- Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής Παλαιού ΠΠΣ

ΟΜΑΔΑ Α					ΟΜΑΔΑ Β
ΕΙΣΠ 100	ΣΧΠ Ι 400	ΕΨ 900	ΚΕ 800	ΙΠ 700	ΙΡΩ 302
Π 1000	Π 1509	Π 1708	Π 3003		

Τα μαθήματα της Ομάδας Α προσφέρονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ. Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της Ομάδας Α και το ένα (1) μάθημα της Ομάδας Β.

2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας Παλαιού ΠΠΣ

ΟΜΑΔΑ Α			ΟΜΑΔΑ Β		
ΙΑΕ 603	ΙΒΥ 603	ΙΝΕ 603	ΑΠΡ 606	ΑΚΛ 606	ΑΒΥ 606
			ΑΙΤ 606		

Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Ιστορίας οφείλουν να επιλέξουν και τα τρία (3) μαθήματα της Ομάδας Α, τα οποία συμπίπτουν με τα ΥΕΙΔΦ. Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της Ομάδας Β, τα οποία συμπίπτουν με τα ΥΕΙΔΦ.

3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση Παλαιού ΠΠΣ

ΑΠΡ 303	ΑΠΡ 312	ΑΙΤ 304	ΑΚΛ 307	ΑΒΥ 312	ΑΑΑ 314	ΙΝΕ 402
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Ιστορίας οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) από τα μαθήματα της τρίτης Θεματικής Ενότητας. Οι φοιτητές/τριες που ακολουθούν την ειδίκευση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης οφείλουν να επιλέξουν τρία (3) από τα μαθήματα της τρίτης Θεματικής Ενότητας.

Συνοπτικά, ανά ειδίκευση και Θεματική Ενότητα (για το Παλαιό ΠΠΣ):

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Αριθμός μαθημάτων	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ Αριθμός μαθημάτων
1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	3	3
2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας	3	2
3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση	2	3
Σύνολο	8	8

9.3 ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2020

Το Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΑΠΠΣ) του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Απόφαση Συνέλευσης Τμήματος 421/12.3.2020) ισχύει από το Πανεπιστημιακό έτος 2020-21. Ως προς τις βασικές αρχές και τις γενικές οδηγίες, το ΑΠΠΣ ακολουθεί εκείνες του ΠΠΠΣ.

9.3.1 Διάκριση/κατηγορίες μαθημάτων

Το ΑΠΠΣ περιλαμβάνει σαράντα δύο (42) μαθήματα, τα οποία διακρίνονται σε έξι κατηγορίες:

- Υποχρεωτικά κορμού (Υ). Η κατηγορία περιλαμβάνει δέκα (10) γενικά μαθήματα κορμού που αντιστοιχούν σε 50 ECTS, καθώς και 2 Υποχρεωτικά Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (2×5=10 ECTS) με έμφαση στη γλωσσική άσκηση. Τα μαθήματα αυτά είναι υποχρεωτικά για όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες και κατανέμονται στα δύο πρώτα εξάμηνα των σπουδών τους.
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ), 12 μαθήματα (12×6=72 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης–Φροντιστήρια (ΥΕΙΔ), 2 μαθήματα (2×7=14 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά Ειδίκευσης–Θεματικής Ενότητας (ΥΕΙΔ), 2 μαθήματα (2×7=14 ECTS) ανά ειδίκευση
- Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν (ΥΕ), 4 (4×6=24 ECTS) από την επιλεχθείσα ειδίκευση, 2 (2×6=12 ECTS) από την άλλη ειδίκευση, 4 κατ' επιλογήν από το Τμήμα Φιλολογίας, εκ των διαθέσιμων κωδικών της Λατινικής, Αρχαίας Ελληνικής, Μεσαιωνικής και Νεοελληνικής Φιλολογίας (4×5=20 ECTS) και 3 κατ' επιλογήν από τη δεξαμενή μαθημάτων Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (3×6=18 ECTS).
- Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), 1 (6 ECTS) είτε από το οικείο Τμήμα είτε από άλλα Τμήματα της Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

9.3.2 Περιγραφή μαθημάτων

1. Τα εισαγωγικά μαθήματα είναι κατανεμημένα στο 1ο και 2ο εξάμηνο σπουδών. Οκτώ εξ αυτών προσδιορίζονται με την ένδειξη «Εισαγωγή». Για την Ιστορία, τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας καλύπτουν από άποψη περιεχομένου τις ακόλουθες ενότητες: Ορισμός του γνωστικού αντικείμενου, παρουσίαση των πηγών, της μεθοδολογίας προσέγγισης και της ιστορίας της έρευνας, συμβολή των βοηθητικών επιστημών, τάσεις και προοπτικές της έρευνας, καθορισμός του γεωγραφικού και χρονολογικού πλαισίου, εννοιολογικά εργαλεία, διάκριση των επιμέρους περιόδων και παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών τους με έμφαση στον τομέα της πολιτικής, της κοινωνίας και της οικονομίας. Για την Αρχαιολογία τα εισαγωγικά μαθήματα αποβλέπουν στην παρουσίαση των διαφορετικών κατηγοριών υλικών καταλοίπων των πολιτισμικών περιόδων και των ερμηνευτικών προσεγγίσεων που συνδέονται με αυτά. Τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας δεν μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων τμημάτων. Δύο μαθήματα αποτελούν εισαγωγές στην επιστήμη της Ιστορίας (θεωρητικά προβλήματα, ε-

- ξέλιξη ιστοριογραφίας από την αρχαιότητα έως τον μεταμοντερνισμό) και την επιστήμη της Αρχαιολογίας (ιστορία της έρευνας, θεωρητικές αφητηρίες, ερμηνευτικές προσεγγίσεις, μέθοδοι ανάλυσης) αντίστοιχα. Τα δύο μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στοχεύουν στην εξοικείωση των φοιτητών με ιστοριογραφικά κείμενα, μέσω των απαραίτητων γλωσσικών ασκήσεων.
2. Τα μαθήματα που προσδιορίζονται ως «Υποχρεωτικά Ειδίκευσης» (12×6=72 ECTS) επιλέγονται από αντίστοιχες «δεξαμενές» μαθημάτων, ιστορικής ή αρχαιολογικής/τέχνης, που καταρτίζουν οι ειδικοί με ευθύνη των Τομέων. Από άποψη περιεχομένου καλύπτουν είτε επιμέρους χρονικές περιόδους των επιστημονικών πεδίων είτε ευρείες θεματικές ενότητες είτε ακόμα επιμέρους κλάδους των ειδίκευσεων. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων Τμημάτων.
  3. Τα Φροντιστήρια λειτουργούν ως μάθημα περιορισμένου ακροατηρίου (έως 25 άτομα) και υποχρεωτικής παρακολούθησης. Στοχεύουν (α) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις πηγές και τη μεθοδολογία της έρευνας στα αντίστοιχα πεδία (β) στον επιστημονικό τρόπο διαχείρισης ειδικών θεμάτων (ανάλυση και σύνθεση) εντός των επιμέρους γνωστικών αντικείμενων και τελικά στην παραγωγή εργασίας σε γραπτή μορφή (γ) στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης μιας θεματικής εν είδει διδασκαλίας, καθώς εντάσσονται στην κατηγορία των μαθημάτων ΠΠΔΕ (Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας). Στον προγραμματισμό των Φροντιστηρίων περιλαμβάνονται και επισκέψεις των φοιτητών/τριών σε χώρους άσκησης (μουσεία, αρχεία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα, ανασκαφές κλπ). Η υποστήριξη των Φροντιστηρίων μπορεί να γίνει από ΕΔΙΠ, υπό την εποπτεία του/της Καθηγητή/τριας, στο πλαίσιο των σύνομων διδακτικών υποχρεώσεων. Η εκπόνηση εργασίας με συγκεκριμένες προδιαγραφές ανά ειδίκευση είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν δύο Φροντιστήρια, στην περίπτωση της ειδίκευσης της Ιστορίας ένα από κάθε Τομέα και στην περίπτωση της Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης δύο με διαφορετικό κωδικό γνωστικού αντικείμενου. Η αποτυχία σε Φροντιστήριο συνεπάγεται την εκ νέου εγγραφή και παρακολούθησή του.
  4. Οι Θεματικές Ενότητες περιλαμβάνουν μαθήματα με ευρύτερη ύλη (βιβλιογραφία), που επιλέγονται από μία εκ των δυο δεξαμενών (Ιστορίας ή Αρχαιολογίας και Τέχνης), τις οποίες καταρτίζουν ανά έτος οι Τομείς. Πρόκειται για μαθήματα που αντιστοιχούν στα γνωστικά αντικείμενα των Τομέων της κάθε ειδίκευσης. Η παρακολούθησή τους δεν είναι υποχρεωτική. Ανάλογα με το μέγεθος του ακροατηρίου ο/η διδάσκων/ουσα μπορεί να αναθέσει υποχρεωτικές εργασίες, βαθμολογικής ενίσχυσης έως 30%. Η ενίσχυση αυτή προϋποθέτει την εξασφάλιση προβιβάσιμου βαθμού στην προφορική ή γραπτή εξέταση. Τα μαθήματα αυτά δεν μπορούν να επιλεγούν από φοιτητές/τριες άλλων Τμημάτων.
  5. Τα Υποχρεωτικά κατ'Επιλογήν (ΥΕ) μαθήματα προέρχονται από «δεξαμενές» μαθημάτων που καταρτίζουν ετησίως οι Τομείς. Ως τέτοια νοούνται θεματικές προ-

σεγγίσεις των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων, που διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες: 1) Μαθήματα που ανήκουν στην ειδίκευση επιλογής του/της φοιτητή/τριας. 2) Μαθήματα που ανήκουν στην άλλη ειδίκευση. 3) Μαθήματα από το Τμήμα. 4) Μαθήματα που συνδέονται με την απόκτηση Πιστοποιητικού Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας. Τα τελευταία είναι κοινά και για τις δύο ειδικεύσεις και επιλέγονται από τη δεξαμενή «Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής» (2 μαθήματα) και «Διδακτική και Πρακτική Άσκηση» (1 μάθημα).

Σημείωση: Μαθήματα επιλογής ειδίκευσης τα οποία, λόγω του τρόπου διδασκαλίας τους, προσδιορίζονται ως σεμιναριακά πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή καθορισμένου αριθμού φοιτητών/τριών, ο οποίος δεν ξεπερνά τους/τις είκοσι πέντε (25). Τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων είτε άσκηση φοιτητών/τριών στη μελέτη υλικού είτε εξωτερικές επισκέψεις.

6. Ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ) νοούνται εκείνα που ο/η φοιτητής/τρια επιλέγει με βάση τις προσωπικές του/ης προτιμήσεις από άλλα Τμήματα της οικείας Σχολής ή του Πανεπιστημίου.

Συνοπτικός πίνακας μαθημάτων Αναμορφωμένου ΠΠΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS
Υποχρεωτικά Κορμού	10 +	50
	2 Μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας (Ασκήσεις)	10
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης	12	72
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης – Φροντιστήρια	2	14
Υποχρεωτικά Ειδίκευσης - Θεματικής Ενότητας	2	14
Υποχρεωτικά κατ' Επιλογήν	4 από την επιλεχθείσα ειδίκευση 2 από την άλλη ειδίκευση 4 από το Τμήμα Φιλολογίας 3 από τη δεξαμενή μαθημάτων Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας	24 12 20 18
Ελεύθερης Επιλογής	1	6
Σύνολο	42	240

9.3.3 Δηλώσεις μαθημάτων

1. Οι δηλώσεις μαθημάτων πραγματοποιούνται στην αρχή εκάστου εξαμήνου, σε ημερομηνίες που ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι δηλώσεις γίνονται ηλεκτρονικά μέσω των **Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Γραμματείας του ΑΠΘ**. Οι φοιτητές/τριες που δεν κάνουν εμπρόθεσμα τις δηλώσεις των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν δεν έχουν δικαίωμα εξέτασης σε αυτά.

2. Για κάθε εξάμηνο του Αναμορφωμένου ΠΠΣ, οι φοιτητές/τριες δηλώνουν νέα μαθήματα προς παρακολούθηση, που ισοδυναμούν το μέγιστο με 30 ECTS. Η διαδικασία που ακολουθείται ως προς τη δήλωση των μαθημάτων περιγράφεται ως εξής:
  - Για τους/τις φοιτητές/τριες του 1ου εξαμήνου, γίνεται αυτόματη δήλωση των μαθημάτων κορμού του 1ου εξαμήνου με την εγγραφή τους.
  - Οι φοιτητές/τριες του 2ου εξαμήνου δηλώνουν όλα τα μαθήματα κορμού του αντίστοιχου εξαμήνου.
  - Οι φοιτητές/τριες του 3ου εξαμήνου πριν από τη δήλωση των μαθημάτων επιλέγουν ειδίκευση. Στη συνέχεια, δηλώνουν τα υποχρεωτικά μαθήματα που αντιστοιχούν στο εξάμηνο φοίτησης της ειδίκευσης που επέλεξαν.
  - Οι φοιτητές/τριες του 4ου εξαμήνου δηλώνουν όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα ειδίκευσης του αντίστοιχου εξαμήνου.
  - Οι φοιτητές/τριες του 5ου εξαμήνου δηλώνουν ένα μάθημα υποχρεωτικό ειδίκευσης, ένα φροντιστήριο της ειδίκευσης, ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Εκπαίδευσης και Αγωγής), ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση) και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
  - Οι φοιτητές/τριες του 6ου εξαμήνου δηλώνουν ένα μάθημα υποχρεωτικό ειδίκευσης, ένα φροντιστήριο της ειδίκευσης, ένα υποχρεωτικό επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα ΠΠΔΕ (της κατηγορίας Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής) και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
  - Οι φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου δηλώνουν μια θεματική ενότητα, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής ή υποχρεωτικό ειδίκευσης της άλλης ειδίκευσης, ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας και ένα μάθημα Ελεύθερης Επιλογής.
  - Οι φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου δηλώνουν μια θεματική ενότητα, δύο μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής της ειδίκευσης, ένα μάθημα υποχρεωτικό επιλογής ή υποχρεωτικό ειδίκευσης της άλλης ειδίκευσης και ένα μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.
3. Επειδή ο αριθμός των φοιτητών/τριών στα Φροντιστήρια και τα Σεμινάρια δεν μπορεί να υπερβαίνει τους/τις είκοσι πέντε (25), οι φοιτητές/τριες πριν από την έναρξη των μαθημάτων δηλώνουν εγγράφως τη συμμετοχή τους στα μαθήματα αυτά, πρώτα στους διδάσκοντες ή τις Γραμματείες των Τομέων και μετά ηλεκτρονικά. Και οι δύο δηλώσεις είναι υποχρεωτικές.
4. Από τα μαθήματα ΠΠΔΕ, που είναι κοινά και στις δύο ειδικεύσεις, μπορούν να εξαιρεθούν φοιτητές/τριες μόνον κατόπιν αιτιολογημένης αίτησής τους. **Η εξαίρεση συνεπάγεται τη μη χορήγηση ΠΠΔΕ.** Όσων οι αιτήσεις εγκριθούν, θα καλύπτουν τα μαθήματα αυτά (πλην των Φροντιστηρίων) με υποχρεωτικά επιλογής της ειδίκευσης που ακολουθούν.
5. Το μάθημα ελεύθερης επιλογής από άλλα Τμήματα μπορεί να αντικατασταθεί με υποχρεωτικό επιλογής της ίδιας ή της άλλης ειδίκευσης αντίστοιχης βαρύτητας σε ECTS είτε με μάθημα από το Τμήμα Φιλολογίας.

6. Ως προς τα οφειλόμενα μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων διευκρινίζονται τα εξής:
Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να δηλώνουν τα μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων στο αντίστοιχο εξάμηνο διδασκαλίας τους, εφόσον επιθυμούν να εξεταστούν σε αυτά. Ο αριθμός των οφειλόμενων από προηγούμενα εξάμηνα μαθημάτων που μπορούν να δηλώσουν έχει ως εξής:
- για τους/τις φοιτητές/τριες του 3ου εξαμήνου, το σύνολο των οφειλόμενων μαθημάτων του 1ου εξαμήνου,
  - για τους/τις φοιτητές/τριες του 4ου εξαμήνου, το σύνολο των οφειλόμενων μαθημάτων του 2ου εξαμήνου,
  - για τους/τις φοιτητές/τριες του 5ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα μόνο του 1ου και 3ου εξαμήνου,
  - για τους/τις φοιτητές/τριες του 6ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα μόνο του 2ου και 4ου εξαμήνου,
  - για τους/τις φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου, μέχρι έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα του 1ου, 3ου και 5ου εξαμήνου,
  - για τους/τις φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου, μέχρι δέκα (10) οφειλόμενα μαθήματα του 2ου, 4ου και 6ου εξαμήνου.
7. Οι φοιτητές/τριες επί πτυχίω (9ο εξάμηνο και άνω) που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν για τη λήψη Πτυχίου, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο.
8. Το σύνολο των μονάδων ECTS του ΑΠΠΣ που απαιτείται για τη λήψη του Πτυχίου ανέρχεται στις 240. Στο Πτυχίο μπορούν να συμπεριληφθούν μέχρι δύο μαθήματα καθ' υπέρβαση των 240 ECTS.
9. Η αλλαγή ειδίκευσης είναι δυνατή κατόπιν αιτήσεως στην αρχή του 3ου και 4ου εξαμήνου των σπουδών.

9.3.4 Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (Αναμορφωμένου ΠΠΣ)

Το Πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει στους/στις αποφοίτους του το Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ), το οποίο απαιτείται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, για τον διορισμό στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση για όσους/ες εισήλθαν στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και εξής.

Η απόκτηση του ΠΠΔΕ γίνεται αυτόματα και ταυτόχρονα με τη λήψη του Πτυχίου, εφόσον η οργάνωση των σπουδών γίνει σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να κατοχυρώσουν πέντε (5) μαθήματα συνολικά, από το 5ο εξάμηνο σπουδών και εξής.
- Τα μαθήματα κατανέμονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, **2 μαθήματα** της 1ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΑΜ.	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑ. ΩΡΕΣ	ECTS
	ΟΜΑΔΑ Α				
1	Μάθημα επιλογής Παιδαγωγικής*	Ε΄-ΣΤ΄	ΠΠΔΕ 1	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Παιδεία και Εκπαίδευση στον Αρχαίο Κόσμο	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
3	Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

* Οι φοιτητές/τριες δύνανται να επιλέξουν μαθήματα που εντάσσονται στην 1η Θεματική Ενότητα και προσφέρονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, με βάση τις εκάστοτε/ετήσιες αποφάσεις της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος.
Τα υπόλοιπα μαθήματα προσφέρονται από τους/τις καθηγητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν **2 μαθήματα** της 2ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΞΑΜ.	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑ. ΩΡΕΣ	ECTS
	ΟΜΑΔΑ Α				
1	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
	ΟΜΑΔΑ Β				
1	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας/Τέχνης	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας/Τέχνης	Ε΄-ΣΤ΄	ΥΕΙΔ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση

Οι φοιτητές/τριες, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών τους, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν, με ελεύθερη εσωτερική επιλογή, **1 μάθημα** της 3ης Θεματικής Ενότητας.

	ΤΙΤΛΟΣ	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑΔ. ΩΡΕΣ	ECTS
1	Διδακτική της Ιστορίας	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
2	Τα Αρχαιολογικά δεδομένα και η ερμηνεία τους: Μουσείο και Εκπαίδευση. Σεμινάριο	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
3	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο*	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
4	Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές. Σεμινάριο	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
5	Μουσειοπαιδαγωγική. Σεμινάριο	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6
6	Διδασκαλία των Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη	ΥΕ	3 ώρες/εβδ. × 13 εβδ.= 39 ώρες/εξάμηνο	6

* Το μάθημα δύναται να προσφέρεται με τρεις διαφορετικούς κωδικούς (ΑΒΥ, ΑΚΛ, ΑΠΡ)

Συνοπτικά:

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS
1. Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής	2	12
2. Θέματα Μάθησης και Διδασκαλίας	2	12
3. Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση	1	6
ΣΥΝΟΛΟ	5	30

9.4 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Το Αναμορφωμένο ΠΠΣ τίθεται σε εφαρμογή με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2020-21 και αντικαθιστά οριστικά όλα τα προηγούμενα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Αφορά στους/στις φοιτητές/τριες που θα εγγραφούν στο Τμήμα κατά το ανωτέρω έτος και δεν επηρεάζει εκείνους/ες οι οποίοι/ες είναι εγγεγραμμένοι/ες πριν από το 2020-21. Οι τελευταίοι/ες θα ολοκληρώσουν τις σπουδές τους ακολουθώντας το Παλαιό ΠΠΣ, το οποίο ίσχυε κατά το ακαδημαϊκό έτος εγγραφής τους στο Τμήμα.
2. Για την ομαλή μετάβαση από το Παλαιό στο Αναμορφωμένο ΠΠΣ και την αποφυγή προβλημάτων συσσώρευσης μεγάλου αριθμού φοιτητών/τριών στα μαθήματα ή υπερδιόγκωσης του εκπαιδευτικού φόρτου των Καθηγητών/τριών, το Τμήμα αποφάσισε την οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου ως εξής:

- Για το ακαδημαϊκό έτος 2023-24, τέταρτο έτος εφαρμογής του ΑΠΠΣ:
  - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΑΠΠΣ για όλα τα έτη.
  - Διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ΠΠΠΣ, εκτός των υποχρεωτικών (Υ) μαθημάτων που οι φοιτητές/τριες δήλωναν κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι:

3. Οι φοιτητές/τριες του ΠΠΠΣ που δεν θα έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-24 θα έχουν τη δυνατότητα να εξετάζονται στα μαθήματα του ΠΠΠΣ έως ότου ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.
4. Όσοι/ες φοιτητές/τριες του ΠΠΠΣ επιθυμούν να εξεταστούν σε οφειλόμενα από προηγούμενα εξάμηνα μαθήματα, δηλαδή όσα έχουν δηλωθεί και παρακολουθηθεί, μπορούν να τα δηλώνουν με ξεχωριστή ηλεκτρονική δήλωση στην αρχή κάθε εξαμήνου, πλέον των 30 ECTS νέων μαθημάτων που δεν έχουν παρακολουθήσει, ως εξής:
  - φοιτητές/τριες του 7ου εξαμήνου έως και έξι (6) οφειλόμενα μαθήματα όλων των προηγούμενων εξαμήνων, χειμερινών ή εαρινών, εφόσον διδάσκονται κατά το εξάμηνο της δήλωσης.
  - φοιτητές/τριες του 8ου εξαμήνου, έως και δέκα (10) οφειλόμενα μαθήματα όλων των προηγούμενων εξαμήνων, χειμερινών ή εαρινών, εφόσον διδάσκονται κατά το εξάμηνο της δήλωσης.
5. Οι φοιτητές/τριες επί πτυχίω (9ο εξάμηνο και άνω) που περάτωσαν την κανονική φοίτηση, η οποία ισούται με τον ελάχιστο αριθμό των αναγκαίων για την απονομή του τίτλου σπουδών εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, έχουν τη δυνατότητα να εξεταστούν στην εξεταστική περίοδο του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους σε όλα τα μαθήματα που οφείλουν για τη λήψη του Πτυχίου, ανεξάρτητα εάν αυτά διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο. Στα μαθήματα αυτά οι φοιτητές/τήτριες εξετάζονται και κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου, μόνον εφόσον τα έχουν επιλέξει σε κάποιο από τα δύο εξάμηνα του έτους (στην κανονική διάρκεια των δηλώσεων). Δηλαδή, η δήλωση μαθήματος για εμβόλιμη εξέταση τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο δεν συνεπάγεται δυνατότητα επανεξέτασης τον Σεπτέμβριο. Τέλος, τα μαθήματα Επιλογής προσφέρονται για εξέταση τον Σεπτέμβριο, μόνον εφόσον έχουν διδαχθεί κατά τη διάρκεια του έτους. Είναι προφανές ότι σε κάθε εξάμηνο οφειλόμενα αλλά μη διδασκόμενα μαθήματα Επιλογής μπορούν να αντικατασταθούν με άλλα προσφερόμενα ώστε να μπορούν να δηλωθούν προς εξέταση και τον Σεπτέμβριο.

9.5 ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΟΙΝΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

9.5.1 Πρακτική Άσκηση ΕΣΠΑ

1. Ο Κανονισμός της Πρακτικής Άσκησης είναι αναρτημένος στην Ιστοσελίδα του Τμήματος. Στο ΑΠΠΣ η Πρακτική Άσκηση δεν είναι μάθημα που βαθμολογείται αλλά μπαίνει στο παράρτημα διπλώματος. Στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την παραγωγική διαδικασία και την άσκησή τους σε πραγματικές συνθήκες εργασιακού περιβάλλοντος. Πραγματοποιείται στη διάρκεια του 4ου έτους σπουδών ή το ανώτερο έως και το 10ο εξάμηνο. Η διάρκεια της Πρακτικής για κάθε φοιτητή/τρια ορίζεται στους δύο πλήρεις και συνεχόμενους μήνες. Η εργασία στον φορέα υποδοχής είναι πλήρους απασχόλησης, αμειβόμενη και ασφαλισμένη, εφόσον εκτελείται μέσα από το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ.
2. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών καθορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος και είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Σύμφωνα με αυτά δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το 7ο εξάμηνο των σπουδών τους και η συνολική τους φοίτηση δεν ξεπερνά το 10ο εξάμηνο σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό τα κριτήρια επιλογής του Τμήματος για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε θέσεις Πρακτικής Άσκησης μέσω ΕΣΠΑ είναι:
1) Ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων στα οποία έχουν εξεταστεί επιτυχώς, ως βασική προϋπόθεση για την ετοιμότητα των φοιτητών/τριών να εργαστούν, όντας πολύ κοντά στο Πτυχίο τους. 2) Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο συνολικός αριθμός των μαθημάτων συμπίπτει σε ορισμένους/ες φοιτητές/τριες, υπολογίζεται ο Μέσος Όρος (Μ.Ο) της γενικής βαθμολογίας τους. 3) Όταν ο Μ.Ο. συμπίπτει σε ορισμένους/ες φοιτητές/τριες υπολογίζονται οι βαθμοί των υποχρεωτικών μαθημάτων (με κωδικό Υ). Οι ισοβαθμούντες/ούσες και οι αμέσως επόμενοι/ες εντάσσονται σε κατάλογο επιλαχόντων με αυστηρή σειρά προτεραιότητας.
3. Στο ΑΠΠΣ το μάθημα της Πρακτικής Άσκησης ΕΣΠΑ επιλέγεται πλέον των 42 μαθημάτων (από το Ζ έως το Ι εξάμηνο) και καταγράφεται στο Παράρτημα Διπλώματος. Σημειώνεται αν η άσκηση ήταν «επιτυχής» ή «ανεπιτυχής». Οι ασκούμενοι/ές φοιτητές/τριες αξιολογούνται από τον φορέα Πρακτικής Άσκησης και το εκάστοτε μέλος ΔΕΠ ή ΕΔΙΠ που τον/την επιβλέπει.

9.5.2. Ανασκαφή

Η συμμετοχή σε πανεπιστημιακές ανασκαφές εντάσσεται στον Τομέα της Αρχαιολογίας και στοχεύει στην άσκηση των φοιτητών/τριών στην ανασκαφική δραστηριότητα. Απευθύνεται σε φοιτητές/τριες που βρίσκονται τουλάχιστον στο 5ο εξάμηνο των σπουδών τους και παρακολούθησαν το μάθημα «Ανασκαφή–Σχέδιο» AAA313 (ΠΠΠΣ) ή APX251 (ΑΠΠΣ). Κριτήρια για την αξιολόγηση των συμμετεχόντων/ουσών στην ανασκαφή φοιτητών/τριών αποτελούν: i) Η συμπλήρωση τριών (3) τουλάχιστον εβδομάδων συμμετοχής στην ανασκαφή. ii) Η σύνταξη και κατάθεση στον/ην διευθυντή/ντρια της πανεπιστημιακής ανασκαφής –μετά την ολοκλήρωση της ανασκαφικής περιόδου– γραπτής αναφοράς σχετικά με το αντικείμενο της ανασκαφικής έρευνας (έως 2.000 λέξεις). Η τελική αξιολόγηση του/της φοιτητή/τριας κατά την ανασκαφή βασίζεται τόσο στη συμβολή του/της κατά τη διάρκεια της έρευνας όσο και στην εκ μέρους του/της γραπτή αναφορά και προσμετράται στη βαθμολογία του μαθήματος AAA313/APX251.

9.5.3 Μαθήματα Erasmus

1. Δήλωση μαθημάτων υποβάλλουν και οι φοιτητές/τριες που πρόκειται να μεταβούν στο εξωτερικό στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus αλλά μόνον για μαθήματα που οφείλουν από προγενέστερα εξάμηνα, σύμφωνα με τις διατάξεις των 3.4 και 4.4 και 4.5 του παρόντος Κανονισμού περί δηλώσεων μαθημάτων, και με την προϋπόθεση ότι οι κωδικοί που δηλώνονται στην τελική συμφωνία μάθησης (learning agreement) στο αλλοδαπό Πανεπιστήμιο δεν θα πρέπει να συμπίπτουν με μαθήματα που δηλώνονται στο οικείο Ίδρυμα. Η δήλωση των μαθημάτων στο ΑΠΘ θα υποβάλλεται περίπου στα μέσα του εξαμήνου, μετά τη λήξη της προθεσμίας των τροποποιημένων συμφωνιών μάθησης, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή διπλής εξεταστικής στον ίδιο κωδικό μαθήματος. Οι ημερομηνίες των δηλώσεων ειδικά για τους εξερχόμενους φοιτητές του προγράμματος Erasmus θα αναρτώνται στις ανακοινώσεις της Γραμματείας του Τμήματος.
2. Η διαδικασία αναγνώρισης μαθημάτων μέσω του Προγράμματος Erasmus δρομολογείται κατόπιν αιτήματος του/της φοιτητή/τριας, ελέγχεται από τον/την υπεύθυνο/η για τη λειτουργία του Προγράμματος Erasmus Καθηγητή/τριας του Τμήματος/Ιδρύματος (Συντονιστή/στρια ECTS) με τη συνεπικουρία Καθηγητών/τριών, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων εμπίπτει στα προς αναγνώριση μαθήματα. Μαθήματα Πανεπιστημίων της αλλοδαπής τα οποία δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν με εκείνα του Τμήματος μπορεί να πιστωθούν στον/στη φοιτητή/τρια ως Ελεύθερες Επιλογές ή να αναγραφούν στο Παράρτημα του Διπλώματός του/της.

9.5.4 Διδακτικά συγγράμματα

1. Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται να επιλέξουν για κάθε μάθημα ένα σύγγραμμα, το οποίο χορηγείται δωρεάν. Η επιλογή γίνεται μέσα από το πληροφοριακό σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ, στο οποίο οι φοιτητές/τριες εισέρχονται με τα στοιχεία του ιδρυματικού τους λογαριασμού.
2. Ο κατάλογος των διδακτικών συγγραμμάτων για τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος περιλαμβάνει ένα τουλάχιστον προτεινόμενο διδακτικό σύγγραμμα ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα, το οποίο προέρχεται από τα δηλωθέντα συγγράμματα στο Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα (ΚΠΣ) ΕΥΔΟΞΟΣ.
3. Οι δηλώσεις συγγραμμάτων γίνονται κάθε εξάμηνο, σε ημερομηνίες που ορίζονται από το Σύστημα ΕΥΔΟΞΟΣ. Οι φοιτητές/τριες δηλώνουν συγγράμματα για μαθήματα που περιλαμβάνονται στη δήλωση μαθημάτων τους για το συγκεκριμένο εξάμηνο.
4. Τα εγκεκριμένα συγγράμματα υπάρχουν σε έντυπη μορφή σε αρκετά αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος και διατίθενται για τις ανάγκες των φοιτητών/τριών.
5. Οι φοιτητές/τριες δεν δικαιούνται περισσότερα συγγράμματα από τον αριθμό των μαθημάτων που είναι απαραίτητος για την απόκτηση του Πτυχίου.

9.5.5 Αναγνώριση μαθημάτων

1. Δυνατότητα αναγνώρισης μαθημάτων έχουν οι φοιτητές/τριες που εισέρχονται στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας με μετεγγραφή ή κατατακτήριες εξετάσεις (Ν. 4115/2013, αρθ. 35). Η αναγνώριση μπορεί να γίνει για μαθήματα που έχει διδαχθεί ο/η φοιτητής/τρια και στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς στο Τμήμα προέλευσής του.
2. Στην περίπτωση των φοιτητών/τριών που εισέρχονται στο Τμήμα μέσω του συστήματος των κατατακτηρίων εξετάσεων, το εξάμηνο της εγγραφής τους καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Πιθανή αναγνώριση μαθημάτων είναι δυνατή μόνον εφόσον ο/η φοιτητής/τρια εξασφαλίσει προβιβάσιμο βαθμό και στα τρία μαθήματα που περιλαμβάνονται στις κατατακτήριες εξετάσεις. Πραγματοποιείται δε κατόπιν έγγραφης αίτησης του/της φοιτητή/τριας η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των μαθημάτων των οποίων αιτείται αναγνώρισης. Το σχετικό αίτημα ελέγχεται από τους/τις διδάσκοντες/ουσες των αντίστοιχων ή συναφών γνωστικών αντικειμένων στα οποία εμπίπτουν τα σχετικά μαθήματα. Η αναγνώριση των μαθημάτων εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος.
3. Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση υπ' αριθμ. 2028/2019 της Νομικής Επιτροπής του ΑΠΘ, δεν δύνανται οι πτυχιούχοι του Τμήματος μας να συμμετέχουν στις κατατακτήριες εξετάσεις με σκοπό την απόκτηση της άλλης ειδίκευσης.

9.5.6 Αξιολόγηση φοιτητών/τριών

1. Τα μαθήματα που δηλώνονται για πρώτη φορά στην αρχή του χειμερινού εξαμήνου εξετάζονται στις εξεταστικές περιόδους του Ιανουαρίου και του Σεπτεμβρίου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους, ενώ τα μαθήματα που δηλώνονται στην αρχή του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται στις εξεταστικές περιόδους του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου του ίδιου ακαδημαϊκού έτους.
2. Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών/τριών καθορίζεται από τον διδάσκοντα (Ν. 4009/2011 άρθ. 33 παρ. 9) και περιλαμβάνει γραπτή ή προφορική εξέταση ή συγγραφή εργασίας ή συνδυασμό των παραπάνω με παράλληλη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και εργαλείων. Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται για άτομα με ειδικές ανάγκες. Ως προς τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) και Υποχρεωτικά μαθήματα Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ), εκτός των Φροντιστηρίων, η προαιρετική ανάληψη εργασιών εκ μέρους των φοιτητών/τριών δεν τους απαλλάσσει από την εξέταση αλλά προσμετράται στην τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας. Υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο των Φροντιστηρίων.
3. Οι εξετάσεις των μαθημάτων γίνονται αποκλειστικά και μόνον εντός των καθορισμένων εξεταστικών περιόδων, σύμφωνα με το πρόγραμμα που καταρτίζει αρμόδια επιτροπή, οριζόμενη από τη Συνέλευση του Τμήματος.
4. Σε κάθε εξεταστική περίοδο, οι εξετάσεις γίνονται, για το σύνολο των εξεταζομένων, μόνο μία φορά γραπτά ή προφορικά. Για τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας, στις προφορικές εξετάσεις συμμετέχουν τουλάχιστον δύο φοιτητές/τριες ή δύο διδάσκοντες/ουσες, με δυνατότητα αναπλήρωσης από άλλο μέλος του προσωπικού του Τμήματος. Η γραπτή εξέταση εκάστου μαθήματος διαρκεί τουλάχιστον δυόμισι (2 ½) ώρες μετά την εκφώνηση των θεμάτων και την παροχή εξηγήσεων από τον/την διδάσκοντα/ουσα σε συγκεκριμένες ερωτήσεις των εξεταζομένων. Η αποχώρηση των εξεταζομένων από το χώρο εξέτασης είναι δυνατή μετά το πέρασ 30 λεπτών από την εκφώνηση των θεμάτων.
5. Οι φοιτητές/τριες προσέρχονται στο χώρο εξέτασης την ακριβή ώρα που ορίζει το Πρόγραμμα Εξετάσεων – τυχόν καθυστέρηση τούς στερεί το δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία – και προσκομίζουν τις φοιτητικές τους ταυτότητες ή το Βιβλιάριο Σπουδών τους ή, σε περίπτωση απώλειας αυτών, οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους (Απ. 11508/14-6-1989, Συνεδρίαση Συγκλήτου 2562/7-6-1989).
6. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων, εκτός κι αν ο εισηγητής χρησιμοποιεί διαφορετική μέθοδο εξέτασης (με ανοιχτά βιβλία), απαγορεύεται η χρήση βιβλίων ή άλλων βοηθημάτων ή ακόμα ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Σε περίπτωση παραβίασης του όρου αυτού και για τη διασφάλιση του αδιάβλητου της διαδικασίας επιβάλλεται ο μηδενισμός του γραπτού. Με τον ίδιο τρόπο, μηδενισμό, αξιολογείται εργασία Φροντιστηρίου ή άλλου μαθήματος, στην οποία διαπιστώνεται το φαινόμενο της λογοκλοπής.

7. Ως προς την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών εφαρμόζεται η κλίμακα από Μηδέν (0) έως Δέκα (10), με κατώτατο όριο επιτυχίας το βαθμό Πέντε (5).
8. Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των εξετάσεων ολοκληρώνεται από το/η διδάσκοντα/ουσα εντός τριάντα (30) ημερών από την ημέρα διεξαγωγής της εξέτασης. Τα αποτελέσματα των προφορικών εξετάσεων δεν ανακοινώνονται ατομικά, αλλά συγκεντρωτικά για το σύνολο των συμμετεχόντων/ουσών. Τυχόν έντυπη ανάρτηση των αποτελεσμάτων περιλαμβάνει εκτός από τον τίτλο του μαθήματος, τον αριθμό ειδικού μητρώου και την βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας, χωρίς αναφορά του ονοματεπώνυμου και σύμφωνα με τους κανονισμούς της αρχής προστασίας προσωπικών δεδομένων.
Έκαστος/η φοιτητής/τρια δικαιούται να δει το γραπτό του/της και να ζητήσει διευκρινίσεις για την αξιολόγησή του/της εντός 15 ημερών από την ανακοίνωση της βαθμολογίας και κατά τις ώρες συνεργασίας του/της διδάσκοντα/ουσας Καθηγητή/τριας.
9. Η εκ παραδρομής καταχώρηση μη ορθής βαθμολογίας σε κάποιον φοιτητή διορθώνεται από τον διδάσκοντα κατόπιν γραπτού αιτήματος προς τη Γραμματεία του Τμήματος και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος. Άλλου είδους αναβαθμολόγηση δεν είναι δυνατή.
10. Αν ένας/μία φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις φορές σε ένα μάθημα, ύστερα από αίτησή του/της και με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος εξετάζεται από τριμελή επιτροπή Καθηγητών/τριών της Σχολής, οι οποίοι/ες έχουν ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο και ορίζονται από την ίδια Συνέλευση (Ν. 4009/2011 άρθ. 33 παρ. 10). Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδασκων/ουσα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια συνεχίζει ή όχι τη φοίτησή του/της σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του ΑΠΘ.
11. Η αποτυχία σε ένα μάθημα Υποχρεωτικό Κορμού ή Υποχρεωτικό Ειδίκευσης δεν συνεπάγεται την εκ νέου δήλωσή του για παρακολούθηση. Αν πρόκειται για μάθημα Υποχρεωτικό κατ' Επιλογήν (ΥΕ) ή Ελεύθερη Επιλογή (ΕΕ), τότε μπορεί να επιλεγεί για παρακολούθηση άλλο μάθημα της ίδιας κατηγορίας.
12. Η μεταφορά βαθμού φοιτητή/τριας από τη μία εξεταστική περίοδο σε άλλη δεν είναι δυνατή.

9.5.7 Λήψη Πτυχίου

1. Για τη λήψη του Πτυχίου, είναι αναγκαία η συμπλήρωση 240 μονάδων ECTS (30 μονάδων ECTS ανά εξάμηνο) για το Αναμορφωμένο ΠΠΣ και 240/244 για τα Παλαιά ΠΠΣ (πρβλ. σ. 37).
2. Σύμφωνα με την απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ (αριθμ. συνεδρ. 2888/28-5-2014 και 2887/9-5-14), ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού των τίτλων Σπουδών που απονέμουν τα Τμήματα του ΑΠΘ έχει προσαρμοσθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Υπ. Απ. Φ5/89656/Β3/2007 (ΦΕΚ1466/Β'/2007) «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» και η κατάταξη της βαθμολογίας Πτυχίου προστίθεται στο Παράρτημα Διπλώματος. Αυτό ισχύει για όλους φοιτητές/τριες εγγραφούν από το 2020 κ.ε. στο Αναμορφωμένο ΠΠΣ.
Επομένως, για τον υπολογισμό του βαθμού του Πτυχίου (Υπ. Απ. Φ141/Β3/2166, ΦΕΚ 308 τ.Β. 18-6-1987) πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος (συμπεριλαμβανομένης της Πρακτικής Άσκησης *μόνον* για τους φοιτητές του ΠΠΠΣ) με τον συντελεστή βαρύτητας του μαθήματος. Το άθροισμα των επιμέρους γινόμενων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων (συμπεριλαμβανομένης της Πρακτικής Άσκησης *μόνον* για τους φοιτητές του ΠΠΠΣ). Οι συντελεστές βαρύτητας των μαθημάτων είναι ταυτόσημοι με τα ECTS που αντιστοιχούν σε αυτά.

Βαθμός Μαθήματος 1 × ECTS Μαθήματος 1 + Βαθμός Μαθήματος 2 × ECTS Μαθήματος 2 + ...

Συνολικός Αριθμός ECTS Πτυχίου συγκεκριμένου πτυχιούχου

4. Για τους φοιτητές όλων των προγενεστέρων προγραμμάτων σπουδών ο συντελεστής βαρύτητας είναι η μονάδα.
5. Εάν ένας/μία φοιτητής/τρια έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα μαθήματα (έως των δύο προβλεπομένων) από όσα αντιστοιχούν στον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό μαθημάτων και ECTS για τη λήψη του Πτυχίου, μπορεί να αιτηθεί να μη συνυπολογιστούν για την εξαγωγή του βαθμού του Πτυχίου του αποκλειστικά και *μόνον* βαθμοί ελεύθερων επιλογών ή κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των μαθημάτων και των ECTS που απομένουν είναι τουλάχιστον ίσος με τον απαιτούμενο για τη λήψη του Πτυχίου, ενώ ταυτόχρονα συμπληρώνονται ανά εξάμηνο σπουδών τα απαραίτητα 30 ECTS (Υπ. Απ. Φ14.1/Β3/2166, ΦΕΚ 308/18-6-1987).
6. Το αντίγραφο Πτυχίου συνοδεύεται από Παράρτημα Διπλώματος, το οποίο απο- τελεί ένα επεξηγηματικό έγγραφο που περιγράφει τη φύση, το επίπεδο, το υπόβαθρο, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών που ολοκλήρωσε με επιτυχία ο/η απόφοιτος/η, δίνει την κλίμακα κατανομής των βαθμών, τη βαθμολογική κατάταξη του/της και τη γενική ταξινόμηση του τίτλου του/της.

9.5.8 Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους φοιτητές/τριες

1. Η διαδικασία αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων τους από τους/τις φοιτητές/τριες είναι θεσμοθετημένη και πραγματοποιείται εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος στο τέλος εκάστου εξαμήνου. Γίνεται ηλεκτρονικά, μέσω των υπηρεσιών της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) και το απόρρητο και αδιάβλητο του ηλεκτρονικού συστήματος είναι διασφαλισμένο. Η αξιολόγηση αποσκοπεί στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου που παρέχει το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας στους/στις φοιτητές/τριές του. Η διαδικασία αυτή είναι προς το συμφέρον των φοιτητών/τριών, οι οποίοι/ες καλούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου. Παράλληλα, αποτελεί τον μοναδικό τρόπο ώστε να γίνουν γνωστές, συλλογικά και συγκεντρωτικά, οι απόψεις τους προκειμένου, πέραν των διορθωτικών παρεμβάσεων που θα πραγματοποιήσουν οι διδάσκοντες/ουσες στο πλαίσιο της αυτοβελτίωσής τους και της ανανέωσης των μαθημάτων τους, να ληφθούν—εφόσον χρειασθεί—και πρόσθετα μέτρα. Οι πτυχιούχοι καλούνται επίσης να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο της συνολικής αποτίμησης των σπουδών τους μέσω της ΜΟΔΙΠ.
2. Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος έχει την ευθύνη και την υποχρέωση της ετήσιας παρουσίασης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των εξαμηνιαίων μαθημάτων και της συνολικής αποτίμησης του ΠΠΣ στη Συνέλευση του Τμήματος και της κοινοποίησής στους φοιτητές με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος και με όποιο άλλο τρόπο κρίνει κατάλληλο.

9.5.9. Πειθαρχικά παραπτώματα

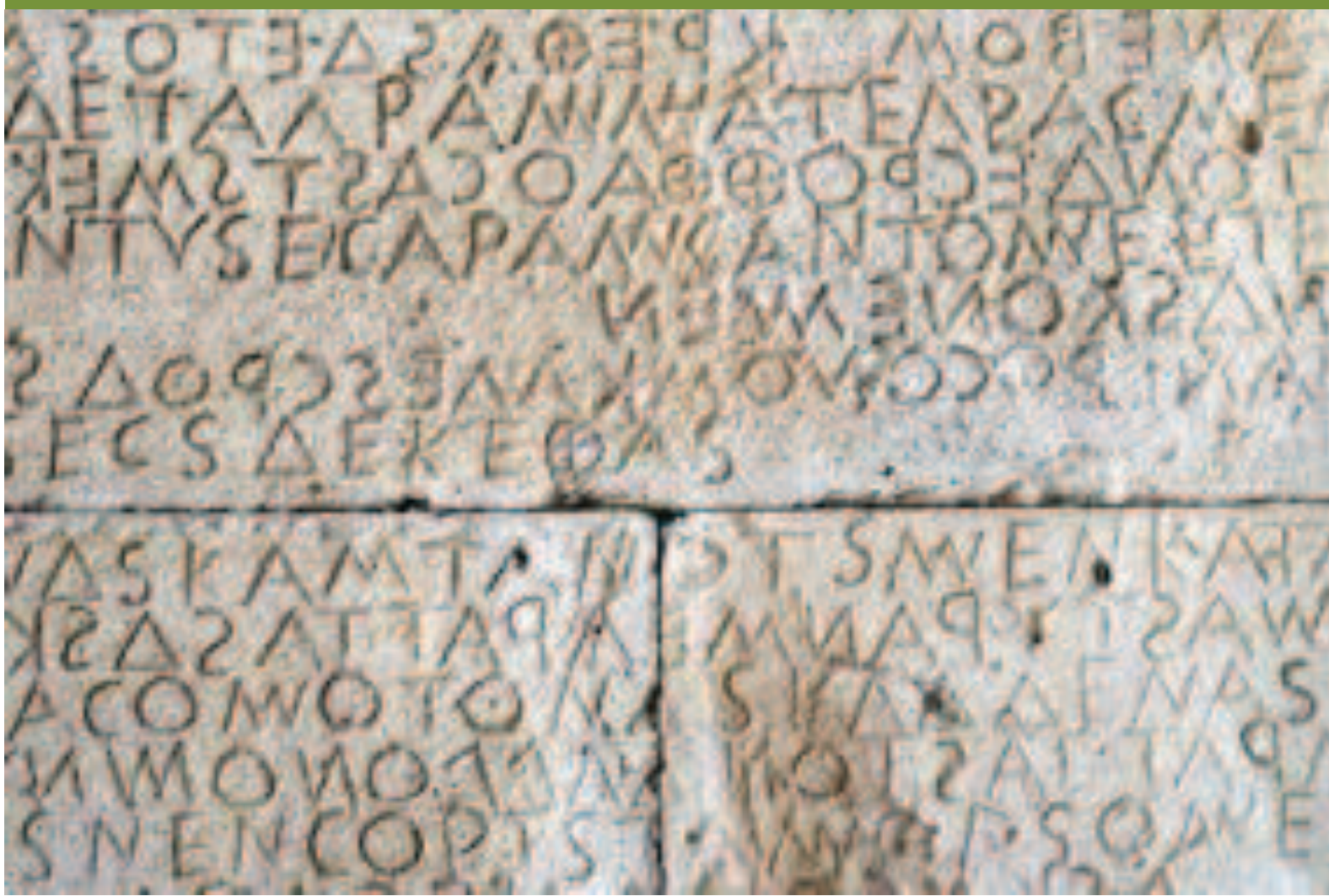
Όσον αφορά τα πάσης φύσεως πειθαρχικά παραπτώματα το Τμήμα εφαρμόζει τις διατάξεις του παλαιού Εσωτερικού Κανονισμού του ΑΠΘ, οι οποίες θα προσαρμοστούν σε εκείνες του νέου Κανονισμού του ΑΠΘ που βρίσκεται (2020) σε στάδιο προετοιμασίας.

9.6 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

1. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού υπόκειται στις προβλέψεις των κανονισμών του Ιδρύματος.
2. Σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, ο ανά χειράς Κανονισμός μπορεί να συμπληρωθεί, να τροποποιηθεί ή και να αναθεωρηθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.
3. Οι προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού θα τροποποιηθούν/προσαρμοστούν σύμφωνα με τον αναμενόμενο (2020) Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος και τις ειδικότερες προβλέψεις του για τα θέματα προπτυχιακών σπουδών.

Β΄ ΜΕΡΟΣ
Πρόγραμμα και περιλήψεις μαθημάτων

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

1.

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας αποσκοπεί στην κατάρτιση ιστορικών και αρχαιολόγων που να διαθέτουν εποπτεία στο σύνολο του ανθρώπινου πολιτισμού και της ιστορίας του, από την απώτατη προϊστορία μέχρι τη σύγχρονη εποχή, να είναι σε θέση να διεξάγουν έρευνα στους κλάδους της ιστορίας και της αρχαιολογίας, καθώς και να είναι εξοικειωμένοι με τις εφαρμογές της ιστορίας και της αρχαιολογίας στο πεδίο της σύγχρονης κοινωνίας. Το πρόγραμμα αποβλέπει σε μαθησιακά αποτελέσματα και δεξιότητες που επιτρέπουν στους αποφοίτους να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης, της Προστασίας, Ανάδειξης και Διαχείρισης Πολιτισμού και Μνημείων Πολιτισμού.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος, ανάλογα με την ειδίκευση και την πρακτική άσκηση που έχουν επιλέξει, δύνανται να αποκτήσουν τις παρακάτω δεξιότητες: α) τη διδασκαλία της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, β) την προστασία, μελέτη και ανάδειξη των αρχαιολογικών μνημείων, γ) την επιστημονική έρευνα στην ιστορία και τον πολιτισμό από την παλαιολιθική μέχρι τη σύγχρονη περίοδο, δ) την επιστημονική έρευνα σε διάφορα ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ε) την οργάνωση και συμμετοχή σε δράσεις διάχυσης στα γνωστικά πεδία της ιστορίας, αρχαιολογίας, ιστορίας της τέχνης και ανθρωπολογίας σε μουσεία και εκπαιδευτικά προγράμματα και γενικά δημόσιας ιστορίας, αρχαιολογίας, ιστορίας της τέχνης και ανθρωπολογίας, στ) την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θέματα βιοαρχαιολογίας, αναλυτικών τεχνικών αρχαιολογικού υλικού πολιτισμού, θεωρίας της αρχαιολογίας, ειδικών θεμάτων (νομισματική, επιγραφική, παλαιογραφία), ζ) την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε θέματα αρχειοθέτησης και οργάνωσης αρχείων και συλλογών σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο, η) την εκτέλεση εργασιών πεδίου αρχαιολογικής ανασκαφικής και επιφανειακής έρευνας, εθνογραφικής, λαογραφικής και ιστορικής επιτόπιας έρευνας, θ) την τεκμηρίωση υλικού πολιτισμού και ι) την ανάληψη ρόλου εμπειρογνώμονα σε διάφορες υπηρεσίες του κράτους.

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας επιπλέον της βασικής γνώσης της επιστήμης της Ιστορίας και της Αρχαιολογίας έχουν την ικανότητα: 1) να εφαρμόζουν τη γνώση τους στην πράξη, 2) να επικοινωνούν σε μια δεύτερη γλώσσα, 3) να εργάζονται σε ομάδες με διεθνή σύνθεση και με διεθνή προσανατολισμό, 4) να εργάζονται σε διεπιστημονικό περιβάλλον, 5) να σχεδιάζουν και να εκτελούν ερευνητικά έργα, 6) να συντονίζουν ομάδες συνεργατών με στόχο την αποδοτικότερη εκτέλεση της εργασίας, 7) να σέβονται και να κατανοούν την πολυπολιτισμικότητα, 8) να σέβονται την πολιτισμική διαφορά και πολυφωνία και να επιδεικνύουν ευαισθησία σε θέματα διαπολιτισμικής σύγκλισης και σε θέματα φύλου, 9) να σέβονται τη σημασία της προστασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος και να επιδεικνύουν επαγγελματική, κοινωνική και ηθική υπευθυνότητα και 10) να προάγουν την ελεύθερη ιστορική και αρχαιολογική σκέψη.

2.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024)**

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 151	Υ	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	5	Η. Σβέρκος
ΙΣΤ 151	ΙΑΕ ΙΥ	Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές	5	Α. Σφήκας- Ε. Τούντα (συνδ.) (συμβολή Μ. Καντηρέα)
ΑΡΧ 151	Υ	Εισαγωγή στις Αρχαιολογικές Σπουδές	5	Ε. Μανακίδου- Π. Παπαδοπούλου- Σ. Τριανταφύλλου (συνδ.)
ΑΠΡ 151	Υ	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία	5	Σ. Βαλαμώτη- Μ. Ντίνου- Ι. Φάππας (συνδ.)
ΑΚΛ 151	Υ	Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία	5	Α. Κυριάκου
ΑΣΚ 151	Υ	Ασκήσεις Ιστοριογραφικών Κειμένων	5	Σ. Αλαγκιοζίδου Γ. Καλλίνης

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 151	Υ	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία	5	Α. Γκουτζιουκώστας
ΙΝΧ 151	Υ	Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Εποχής	5	Ι. Μιχαηλίδης
ΛΑΚ 151	Υ	Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία	5	Α. Πεγκλίδου (διδ. υποστ. Α. Τζιντζιόβα)
ΑΒΥ 151	Υ	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία	5	Π. Ανδρούδης
ΑΙΤ 151	Υ	Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης	5	Ι. Ζάρρα
ΑΣΚ 152	Υ	Ασκήσεις Ιστοριογραφικών Κειμένων II	5	Σ. Αλαγκιοζίδου Γ. Καλλίνης Α. Μανδαλάκη

Ειδίκευση στην Ιστορία

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 651	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία: Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΡΩ 651	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία	6	Μ. Καντηρέα
ΙΒΥ 651	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία Ι	6	Γ. Λεβενιώτης
ΙΜΕ 651	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης	6	Ε. Τούντα
ΙΤΛ 651	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	6	Φ. Κοτζαγεώργης

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 652	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ	6	Ε. Χατζηαντωνίου
ΙΣΛ 651	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών	6	Α. Δεληκάρη
ΙΝΕ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη Ελληνική Ιστορία	6	Ε. Μαντά
ΙΝΧ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	6	Λ. Χασιώτης
ΙΣΕ 651	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	6	Θ Σφήκας

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ 901 ΙΜΕ 901 ΙΝΕ 901 ΙΧΑ 901	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	7	Α. Γκουτζιουκώστας Κ. Τακιρτάκογλου Ε. Χατζηαντωνίου Ε. Τούντα Λ. Χασιώτης Σ. Δορδανάς
ΙΝΧ 652	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	6	Θ. Σφήκας
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
Επιλογή ΦΠ ή ΙΑΕ 261	ΥΕ (ΠΠΔΕ/1)	Μάθημα ΠΠΔΕ - Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής: Από τα προσφερόμενα του ΦΠ ή Παιδεία και Εκπαίδευση στον Αρχαίο Κόσμο	6	Α. Μανδαλάκη

ΙΣΤ 461 ή Επιλογή ΠΠΔΕ Αρχαιολογίας	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Μάθημα ΠΠΔΕ - Ειδική Διδακτική και Πρακτική Άσκηση: Διδακτική της Ιστορίας ή ΥΕ/ΠΠΔΕ Αρχαιολογίας (βλ. σ. 45)	6	Ε. Μαντά
---	----------------	---	---	----------

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΑΕ 901 ΙΒΥ 901 ΙΣΛ 901 ΙΤΛ 901 ΛΑΚ 901	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας	7	Μ. Καντηρέα Α. Βασιλείου Κ. Τακιρτάκογλου Α. Δεληκάρη Φ. Κοτζαγεώργης Α. Πεγκλίδου
ΙΧΑ 651	ΥΕΙΔ	Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία	6	Σ. Δορδανάς
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
ΙΒΥ 451 ΙΜΕ 352 ΙΕΑ 252, ΙΝΧ 451 ΙΝΕ 251, 253 ΙΝΧ 455 ΙΣΤ 457 ΙΤΛ 252 ΛΑΚ 372, 466	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	Α. Βασιλείου Ε. Τούντα Κ. Χατζηκυριακίδης Δ. Παπασταματίου Θ. Σφήκας Γ. Αντωνίου Φ. Κοτζαγεώργης Γ. Αγγελόπουλος
Επιλογή ΦΠ ή ΙΒΥ 254	ΥΕ (ΠΠΔΕ/1)	Μάθημα ΠΠΔΕ - Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής: Από τα προσφερόμενα του ΦΠ ή Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	6	Κ. Τακιρτάκογλου

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΙΒΥ501 ΙΣΛ 501 ΙΝΕ 501 ΙΝΧ 501 ΙΧΑ 501 ΛΑΚ 501	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	Α. Γκουτζιουκώστας, Α. Δεληκάρη Ε. Μαντά Ι. Μιχαηλίδης Σ. Δορδανάς Γ. Αγγελόπουλος (διδ. υποστ. Α. Τζιντζιόβα)

IBY 357 IBY 456 ΙΣΛ 452 IEA 251, 252 IEB 451 INX 253 ΛΑΚ 353, 465 ΛΑΚ 463	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	Σ. Κορδώσης Ε. Χατζηαντωνίου Α. Δεληκάρη Κ. Χατζηκυριακίδης Γ. Αντωνίου Λ. Χασιώτης Α. Πεγκλίδου Γ. Αγγελόπουλος (διδ. υποστ. Α. Τζιτζιόβα)
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	Βλ. κωδικούς ΥΕ και ΥΕΙΔ Αρχαιολογίας Ζ' εξαμήνου
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
	ΕΕ	Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής	6	

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
IAE 501 IPΩ 501 IBY 503 INE 501 INX 501 ITΛ 501	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	Ι. Ξυδόπουλος Η. Σβέρκος Γ. Λεβενιώτης Γ. Αντωνίου Λ. Χασιώτης Φ. Κοτζαγεώργης
IBY 451 IME 352 IEA 252, INX 451 INE 251, 253 INX 455 ΙΣΤ 457 ITΛ 252 ΛΑΚ 372, 466	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	Α. Βασιλείου Ε. Τούντα Κ. Χατζηκυριακίδης Δ. Παπασταματίου Θ. Σφήκας Γ. Αντωνίου Φ. Κοτζαγεώργης Γ. Αγγελόπουλος
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	Βλ. κωδικούς ΥΕ και ΥΕΙΔ Αρχαιολογίας Η' εξαμήνου
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

Ειδίκευση στην Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 651	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 653	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού	6	Ι. Φάππας

ΑΚΛ 652	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Πλαστική	6	Ε. Παπαγιάννη
ΑΚΛ 653	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική	6	Β. Βλάχου
ΑΒΥ 651	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική	6	Π. Ανδρούδης

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 652	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής	6	Σ. Βαλαμώτη
ΑΒΥ 652	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ζωγραφική	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 653	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Γλυπτική και Μικροτεχνία	6	Π. Ανδρούδης
ΑΙΤ 651	ΥΕΙΔ	Η Τέχνη της Αναγέννησης	6	Ι. Ζάρρα
ΑΚΛ 651	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	6	Π. Καρβώνης

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 901	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης	7	Σ. Βαλαμώτη (διδ. υποστ. Ε. Βούλγαρη)
ΑΚΛ 901				Ε. Παπαγιάννη (διδ. υποστ. Κ. Βαστέλη)
ΑΒΥ 901				Α. Σέμογλου (διδ. υποστ. Χ. Παπα- κυριακού)
ΑΙΤ 901				Ι. Ζάρρα (διδ. υποστ. Φ. Σιδερά)
ΑΙΤ 652	ΥΕΙΔ	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από την Αναγέννηση έως Σήμερα (με έμφαση από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο)	6	Ι. Ζάρρα
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
Επιλογή ΦΠ ή ΙΑΕ 261	ΥΕ (ΠΠΔΕ/1)	Μάθημα ΠΠΔΕ - Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής: Από τα προσφερόμενα του ΦΠ ή Παιδεία και Εκπαίδευση στον Αρχαίο Κόσμο	6	Α. Μανδαλάκη

ΑΠΡ 351	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6	Ι. Αναγνώστου-Ε. Βούλγαρη (συνδ.)
ΑΚΛ 351				Ι. Βασιλειάδου-Χ. Καλλίνη (συνδ.)
ΑΒΥ 351				Α. Πλιώτα
ΑΡΧ 351				Α. Τάντσης
ΑΙΤ 262				Α. Κωτίδης
ΙΣΤ 461				Ε. Μαντά

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 901	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης	7	Σ. Τριανταφύλλου (διδ. υποστ. Ε. Βούλγαρη)
ΑΚΛ 901				Β. Βλάχου (διδ. υποστ. Ι. Βασιλειάδου)
ΑΒΥ 901				Α. Σέμογλου (διδ. υποστ. Χ. Παπακυριακού)
ΑΙΤ 901				Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό
ΑΙΤ 653	ΥΕΙΔ	Η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη	6	Α. Κωτίδης
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	
ΦΠ ή ΙΒΥ 254	ΥΕ (ΠΠΔΕ/1)	Μάθημα ΠΠΔΕ - Θέματα Εκπαίδευσης και Αγωγής: Μάθημα από τα προσφερόμενα από το ΦΠ ή Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	6	Κ. Τακιρτάκογλου

ΑΠΡ 265 ΑΠΡ 261 ΑΠΡ 268	ΥΕ	Μάθημα ΥΕ Ίδιας Ειδίκευσης	6	Μ. Ντίνου Ι. Φάππας Σ. Βαλαμώτη (συνδ. Δ. Κωστό- πουλος - Σ. Πανα- γιωτίδης - Γ. Συρί- δης)
ΑΚΛ 266 ΑΒΥ 263 ΑΒΥ 352				Ε. Παπαγιάννη Ν. Πούλου Ν. Πούλου (διδ. υποστ. Χ. Παπα- κυριακού)
ΑΡΧ 251				Μ. Ντίνου - Μ. Παϊσίδου - Ε. Παπαγιάννη - Π. Παπαδοπούλου - Α. Τάντσης - Σ. Τριανταφύλλου (συνδ.)

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ502	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	Σ. Τριανταφύλλου (διδ. υποστ. Ε. Βούλγαρη)
ΑΚΛ501				Ε. Μανακίδου (διδ. υποστ. Κ. Τσονάκα)
ΑΒΥ501				Π. Παπαδοπούλου (διδ. υποστ. Α. Πλιώτα)
ΑΠΡ 360 ΑΠΡ 364 ΑΚΛ 263 ΑΚΛ 276 ΑΒΥ 251 ΑΒΥ 358 ΑΒΥ 365	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	Σ. Τριανταφύλλου Τ. Μπεκιάρης Π. Καρβώνης Β. Βλάχου Π. Παπαδοπούλου Α. Σέμογλου Ν. Πούλου (διδ. υποστ. Χ. Παπα- κυριακού)
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	Βλ. κωδικούς ΥΕ και ΥΕΙΔ Ιστορίας Ζ' εξαμήνου
	ΕΕ	Μάθημα Ελεύθερης Επιλογής	6	
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 501 ΑΚΛ 502 ΑΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Μάθημα Θεματικής Ενότητας	7	Σ. Βαλαμώτη (διδ. υποστ. Ε. Βούλγαρη) Α. Κυριάκου Μ. Παϊσίδου (διδ. υποστ. Α. Πλιώτα)
ΑΠΡ 265 ΑΠΡ 261 ΑΠΡ 268 ΑΚΛ 266 ΑΒΥ 263 ΑΒΥ 352	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	Μ. Ντίνου Ι. Φάππας Σ. Βαλαμώτη (συνδ. Δ. Κωστό- πουλος, Σ. Παναγιωτίδης, Γ. Συρίδης) Ε. Παπαγιάννη Ν. Πούλου
ΑΡΧ 251	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Ίδιας Ειδίκευσης	6	Ν. Πούλου (διδ. υποστ. Χ. Παπα- κυριακού) Ντίνου, Παϊσίδου, Παπαγιάννη, Παπαδοπούλου, Τάντσης, Τριανταφύλλου (συνδ.)
	ΥΕ	Μάθημα Επιλογής Άλλης Ειδίκευσης	6	Βλ. κωδικούς ΥΕ και ΥΕΙΔ Ιστο- ρίας Η΄ εξαμήνου
	ΥΕ	Μάθημα Φιλολογικό	5	

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές ενότητες Τομέα Αρχαίας και Βυζαντινής Ιστορίας (2)	ECTS
ΙΜΕ 501	ΥΕΙΔ	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Μεσαιωνικής Ευρώπης	7
ΙΜΕ 502	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστοριογραφία	7
ΙΣΛ 501	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Νοτίων Σλάβων	7
ΙΣΛ 502	ΥΕΙΔ	Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών: Ιδεολογία και Πολιτική	7
ΙΒΥ 501	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Κεντρική και Επαρχιακή Διοίκηση	7
ΙΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Κοινωνία και Οικονομία	7
ΙΒΥ 503	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Πολιτική, Άμυνα και Διπλωματία	7
ΙΒΥ 504	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία: Πολίτευμα, Αυλική Ιεραρχία, Εκκλησία, Δικαιοσύνη	7
ΙΑΕ 501	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία	7
ΙΑΕ 502	ΥΕΙΔ	Αρχαία Ελληνική Ιστορία ΙΙ: Θέματα Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας	7
ΙΡΩ 501	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Ιδεολογία	7
ΙΡΩ 502	ΥΕΙΔ	Ρωμαϊκή Ιστορία ΙΙ: Θέματα Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας	7
ΙΑΕ 503	ΥΕΙΔ	Ύστερη Αρχαιότητα	7

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές Ενότητες Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	ECTS
ΙΝΕ 501	ΥΕΙΔ	Ελληνική Ιστορία: Πολιτική, Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία	7
ΙΝΧ 501	ΥΕΙΔ	Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία	7
ΙΧΑ 501	ΥΕΙΔ	Βαλκανική Ιστορία: Διπλωματία και Πολιτική (20ός αιώνας)	7
ΙΤΛ 501	ΥΕΙΔ	Οθωμανική Ιστορία: Θεσμοί, Κοινωνία και Οικονομία	7
ΛΑΚ 501	ΥΕΙΔ	Θέματα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας	7
ΙΕΒ 501	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Εβραίων της Ελλάδας	7

**ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	Θεματικές ενότητες Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	ECTS
ΑΠΡ 501	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Νεολιθική Περίδος	7
ΑΠΡ 502	ΥΕΙΔ	Προϊστορική Αρχαιολογία: Εποχή του Χαλκού	7
ΑΚΛ 501	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Γεωμετρική – Κλασική εποχή	7
ΑΚΛ 502	ΥΕΙΔ	Κλασική Αρχαιολογία: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή εποχή	7
ΑΒΥ 501	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχαιολογία: Όψεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο	7
ΑΒΥ 502	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μνημεία και Μνημειακός Χώρος στο Βυζάντιο	7
ΑΙΤ 501	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Τέχνης Ι	7
ΑΙΤ 502	ΥΕΙΔ	Ιστορία της Τέχνης ΙΙ	7

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΥΕ)

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΑΕ 251	ΥΕ	Η Οργάνωση των Μυκηναϊκών Κρατών	6
ΙΑΕ 252	ΥΕ	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής	6
ΙΑΕ 253	ΥΕ	Αθηναϊκή Δημοκρατία	6
ΙΑΕ 254	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Πόλεων της Κλασικής Εποχής (Αθήνα/Σπάρτη)	6
ΙΑΕ 255	ΥΕ	Αλέξανδρος Μέγας και η Επέκταση στην Ανατολή	6
ΙΑΕ 256	ΥΕ	Ιστορία του Ελληνιστικού κόσμου: Θέματα	6
ΙΑΕ 257	ΥΕ	Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία των Ελληνικών Πόλεων κατά την Ελληνιστική και Αυτοκρατορική εποχή	6
ΙΑΕ 258	ΥΕ	Ομοσπονδίες, Κοινά κατά την Ελληνιστική Εποχή	6
ΙΑΕ 259	ΥΕ	Η Δουλεία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 260	ΥΕ	Η Θέση της Γυναίκας στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 261	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΙΑΕ 281	ΥΕ	Επιγραφική (Ελληνική/Λατινική)	6
ΙΡΩ 271	ΥΕ	Ρωμαϊκός Ιμπεριαλισμός	6
ΙΡΩ 272	ΥΕ	Οι Επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους	6
ΙΡΩ 273	ΥΕ	Ο Αυτοκρατορικός Θεσμός	6
ΙΡΩ 274	ΥΕ	Κοινά των Αυτοκρατορικών Χρόνων	6
ΙΡΩ 275	ΥΕ	Ύστερη Αρχαιότητα	6
ΙΡΩ 276	ΥΕ	Χριστιανισμός και Ρωμαϊκό Κράτος	6
ΙΜΕ 251	ΥΕ	Ιστορία της Μεσαιωνικής Πολιτικής Σκέψης	6
ΙΜΕ 252	ΥΕ	Ο Θεσμός της Δουλείας στη Δύση και στους Σλαβικούς λαούς	6
ΙΜΕ 351	ΥΕ	Κοινωνική και Οικονομική ιστορία των Μεσαιωνικών Πόλεων	6
ΙΜΕ 352	ΥΕ	Ιστορία του Φύλου στη Μεσαιωνική Ευρώπη	6
ΙΜΕ 353	ΥΕ	Χριστιανοί, Εβραίοι και Μουσουλμάνοι στη Μεσαιωνική Ευρώπη	6
ΙΜΕ 354	ΥΕ	Κοινωνία και κουλτούρα στην Αναγεννησιακή Ιταλία (1300-1600)	6
ΙΜΕ 451	ΥΕ	Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία των Μεσαιωνικών Βασιλείων	6
ΙΜΕ 452	ΥΕ	Λατινικές Ηγεμονίες στον Ελλαδικό Χώρο (13ος-15ος αι.)	6
ΙΜΕ 453	ΥΕ	Σταυροφορίες (11ος-15ος αι.)	6
ΙΣΛ 452	ΥΕ	Ρωσική Ιστορία (882-1613)	6
ΙΣΛ 451	ΥΕ	Σλάβοι και Ελληνικός Κόσμος	6
ΙΒΥ 251	ΥΕ	Προσωπογραφία και Κοινωνικά Δίκτυα στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 252	ΥΕ	Όψεις της Βυζαντινής Κοινωνίας	6
ΙΒΥ 253	ΥΕ	Το Βυζάντιο και οι Ξένοι: Πολιτικές Ενσωμάτωσης στη Βυζαντινή Κοινωνία	6
ΙΒΥ 254	ΥΕ	Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 255	ΥΕ	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο	6
ΙΒΥ 256	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Ιστορίας του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 351	ΥΕ	Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	6
ΙΒΥ 352	ΥΕ	Διοικητικοί Θεσμοί του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 353	ΥΕ	Στρατιωτική Οργάνωση και Πόλεμοι του Βυζαντίου	6
ΙΒΥ 354	ΥΕ	Εκκλησία και Κοινωνία στο Βυζάντιο	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
IBY 355	ΥΕ	Το Βυζάντιο ως Χώρος. Θέματα Ιστορικής Γεωγραφίας	6
IBY 356	ΥΕ	Βυζαντινή Διπλωματία	6
IBY 357	ΥΕ	Σινο-Βυζαντινές σχέσεις	6
IBY 451	ΥΕ	Βυζαντινή Σφραγιστική	6
IBY 452	ΥΕ	Βυζαντινή Διπλωματική	6
IBY 453	ΥΕ	Βυζαντινή Επιγραφική	6
IBY 454	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου	6
IBY 455	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου	6
IBY 456	ΥΕ	Ειδικά Θέματα Ύστερης βυζαντινής περιόδου	6
IBY 457	ΥΕ	Το Βυζάντιο στην Ψηφιακή Εποχή	6
IAP 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού κόσμου	6
IAP 252	ΥΕ	Το Αραβοϊσλαμικό κράτος: Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία	6
IAP 253	ΥΕ	Αραβικός Κόσμος και Βυζαντινές Επιρροές: Κοινωνία και Πολιτισμός της Εποχής	
IAP 351	ΥΕ	Αραβοβυζαντινές σχέσεις (5ος-11ος αι.): Πολιτική και Διπλωματία	6
IAP 451	ΥΕ	Η Αραβοϊσλαμική Ιστοριογραφία και οι Βυζαντινές Επιρροές	6
ΙΑΚ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία των Λαών του Καυκάσου	6
ΙΑΚ 252	ΥΕ	Ιστορία του Αρμενικού Βασιλείου της Κιλικίας	6
ΙΑΚ 351	ΥΕ	Η Περιοχή του Καυκάσου μεταξύ Βυζαντίου και Αράβων	6
ΙΑΚ 352	ΥΕ	Σχέσεις Λαών του Καυκάσου και Βυζαντίου	6
ΙΑΣ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία των Λαών της Στέπας	6
ΙΑΣ 351	ΥΕ	Σχέσεις Λαών της Στέπας και Βυζαντίου	6
ΙΑΣ 352	ΥΕ	Οι Τούρκοι μεταξύ Βυζαντίου και Κίνας: Πολιτική, Διπλωματία, Στρατηγική	6
ΘΣΝ 151	ΥΕ	Thessaloniki: History and Archaeology from Prehistoric Times to the Present Day	6
ΙΣΤ 451	ΥΕ	Δημογραφική Ιστορία	6
ΙΣΤ 452	ΥΕ	Ιστορία του Χώρου/ Πόλεων	6
ΙΣΤ 453	ΥΕ	Νεότερη και Σύγχρονη Περιβαλλοντική Ιστορία	6
ΙΣΤ 454	ΥΕ	Μέθοδοι και Αναλυτικά Εργαλεία Ποσοτικής Ιστορίας	6
ΙΣΤ 455	ΥΕ	Ιστορία, Κινηματογράφος και Ντοκιμαντέρ	6
ΙΣΤ 456	ΥΕ	Δημόσια Ιστορία	6
ΙΣΤ 457	ΥΕ	Τραύμα, Μνήμη και Προφορική Ιστορία των Πολέμων	6
ΙΣΤ 458	ΥΕ	Προφορική Ιστορία	6
ΙΣΤ 459	ΥΕ	Ψηφιακή Ιστορία	6
ΙΣΤ 460	ΥΕ	Αρχειονομία	6
ΙΣΤ 461	ΥΕ	Διδακτική της Ιστορίας	6
ΙΣΤ 462	ΥΕ	Θέματα Οικονομικής Ιστορίας	6
ΙΣΤ 463	ΥΕ	Θεωρητικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα της Ιστορίας και της Ιστοριογραφίας	6
ΙΣΤ 464	ΥΕ	Αναζητήσεις της Σύγχρονης Ιστοριογραφίας	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
INE 251	ΥΕ	Ο Ελληνισμός κατά την Οθωμανική Περίοδο	6
INE 252	ΥΕ	Νεοελληνικός Διαφωτισμός	6
INE 253	ΥΕ	Η Ελληνική Επανάσταση: Προσεγγίσεις και Γεγονότα	6
INE 351	ΥΕ	Ελληνική Ιστορία: Θεσμοί και Ιδεολογία	6
INE 352	ΥΕ	Ελληνική Ιστορία: Κοινωνία και Οικονομία	6
INE 353	ΥΕ	Η Νεοελληνική Διασπορά	6
INE 354	ΥΕ	Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα (19ος-20ός αι.)	6
INE 451	ΥΕ	Το Κυπριακό Ζήτημα	6
INX 253	ΥΕ	Ιστορία της Αποικιοκρατίας	6
INX 254	ΥΕ	Φασισμός και Άκρα Δεξιά στη Νεότερη και Σύγχρονη Ευρώπη	6
INX 255	ΥΕ	Ιστορία της Ιβηρικής Χερσονήσου/ Λατινικής Αμερικής	6
INX 351	ΥΕ	Ευρωπαϊκή Ιστορία: Ιδεολογία, Κοινωνία, Οικονομία	6
INX 352	ΥΕ	Έθνος και Έθνος-Κράτος στη Νεότερη Εποχή	6
INX 353	ΥΕ	Νεότερη και Σύγχρονη Διεθνής Ιστορία	6
INX 354	ΥΕ	Παγκόσμια Ιστορία: Ιδεολογία, Κοινωνία, Οικονομία	6
INX 355	ΥΕ	Πολιτικοί Θεσμοί στη Νεότερη Ευρώπη	6
INX 356	ΥΕ	Πολιτισμική Ιστορία της Νεότερης Ευρώπης	6
INX 357	ΥΕ	Επαναστάσεις και Κοινωνικά Ζητήματα στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή	6
INX 358	ΥΕ	Πειρατές και Κουρσάροι των Νεότερων Χρόνων	6
INX 451	ΥΕ	Οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις και η Οθωμανική Αυτοκρατορία/ Ιστορία του Ανατολικού Ζητήματος	6
INX 452	ΥΕ	Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κληρονομιά του	6
INX 453	ΥΕ	Γενοκτονία και Εθνοκάθαρση στη ΝΑ Ευρώπη	6
INX 454	ΥΕ	Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Θερμοί και Ψυχροί Πόλεμοι	6
INX 455	ΥΕ	Ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής	6
IEB 451	ΥΕ	Ολοκαύτωμα και Μνήμη στην Ελλάδα και Ευρώπη	6
IEB 452	ΥΕ	Εβραϊκές Κοινότητες του Ελλαδικού χώρου	6
IXA 351	ΥΕ	Εθνικά Ζητήματα και Μεινότητες στα Βαλκάνια	6
IXA 352	ΥΕ	Η ΝΑ Ευρώπη στην εποχή του Ιμπεριαλισμού (1878-1918)	6
IXA 353	ΥΕ	Ευρωπαϊκές Όψεις των Βαλκανίων: από τον Οριενταλισμό στη Βαλκανοποίηση	6
IXA 354	ΥΕ	Οικονομική Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών	6
IXA 355	ΥΕ	Μετακινήσεις Πληθυσμών στη Βαλκανική Χερσόνησο	6
IXA 451	ΥΕ	Το Μακεδονικό Ζήτημα (1870-1991)	6
ITL 252	ΥΕ	Η Οθωμανική Επαρχία	6
ITL 253	ΥΕ	Καθημερινός Βίος και Υλικός Πολιτισμός στον Οθωμανικό κόσμο	6
ITL 254	ΥΕ	Οι Τούρκοι πριν τους Οθωμανούς	6
ITL 255	ΥΕ	Ιστορία του Τουρκικού κράτους	6
ITL 351	ΥΕ	Οι μη Μουσουλμάνοι στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ITL 352	ΥΕ	Οθωμανικές Ελίτ	6
ITL 451	ΥΕ	Οθωμανική Πολιτική Σκέψη	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ	ECTS
ΙΤΛ 453	ΥΕ	Ταυτότητες στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 452	ΥΕ	Εξέγερση, Διαμαρτυρία και Ανυπακοπή στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	6
ΙΤΛ 454	ΥΕ	Ο Οθωμανικός Νομικός Πλουραλισμός: Θεσμοί, Δικαιϊκά Συστήματα, Παραδειγματικές Προσεγγίσεις	6
ΙΕΑ 251	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Ανατολής στους Νεότερους Χρόνους	6
ΙΕΑ 252	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Μαύρης Θάλασσας στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία	6
ΙΕΑ 253	ΥΕ	Ο Ελληνισμός της Τσαρικής Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης	6
ΛΑΚ 271	ΥΕ	Ιστορική Ανθρωπολογία	6
ΛΑΚ 281	ΥΕ	Ανθρωπολογία και Ψηφιακά Μέσα	6
ΛΑΚ 351	ΥΕ	Υλικός Πολιτισμός	6
ΛΑΚ 352	ΥΕ	Μετανάστες και Πρόσφυγες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις	6
ΛΑΚ 353	ΥΕ	Φύλο, Συγγένεια και Σεξουαλικότητα	6
ΛΑΚ 372	ΥΕ	Πολιτική Ανθρωπολογία	6
ΛΑΚ 452	ΥΕ	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Οικονομίας	6
ΛΑΚ 463	ΥΕ	Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις των Βαλκανίων	6
ΛΑΚ 464	ΥΕ	Συμβολικά Συστήματα	6
ΛΑΚ 465	ΥΕ	Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος	6
ΛΑΚ 466	ΥΕ	Culture and Politics in the Balkans: Anthropological Perspectives (στα αγγλικά για διευκόλυνση φοιτητών ERASMUS)	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΠΡ 251	ΥΕ	Παλαιολιθική Περίοδος	6
ΑΠΡ 252	ΥΕ	Η Αρχή της Νεολιθικής στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια	6
ΑΠΡ 253	ΥΕ	Προ-Νεολιθικές και Νεολιθικές Κοινότητες του Αιγαίου	6
ΑΠΡ 254	ΥΕ	Οικονομία της Νεολιθικής Περιόδου στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 255	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 256	ΥΕ	Κοινότητες της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 257	ΥΕ	Οικονομία της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 258	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στην Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (3η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 259	ΥΕ	Κοινότητες της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 260	ΥΕ	Οικονομία της Μέσης και Ύστερης Εποχής του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 261	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στη Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο	6
ΑΠΡ 262	ΥΕ	Προϊστορία της Ευρώπης	6
ΑΠΡ 263	ΥΕ	Προϊστορία των Βαλκανίων	6
ΑΠΡ 264	ΥΕ	Προϊστορία της Μεσογείου	6

ΑΠΡ 265	ΥΕ	Προϊστορία της Κύπρου: Πρώιμες Φάσεις	6
ΑΠΡ 266	ΥΕ	Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.	6
ΑΠΡ 267	ΥΕ	Αρχαία Αίγυπτος (3η και 2η χιλιετία π.Χ.)	6
ΑΠΡ 268	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον	6
ΑΠΡ 269	ΥΕ	Αρχαιοβοτανική και Προϊστορικές Κοινωνίες	6
ΑΠΡ 270	ΥΕ	Προϊστορική Διατροφή	6
ΑΠΡ 271	ΥΕ	Προϊστορικές Τεχνολογίες	6
ΑΠΡ 272	ΥΕ	Καθημερινή Ζωή στους Προϊστορικούς Χρόνους	6
ΑΠΡ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 352	ΥΕ	Θέματα Προϊστορικής Αρχαιολογίας. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 353	ΥΕ	Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 354	ΥΕ	Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 355	ΥΕ	Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 356	ΥΕ	Αναλυτικές Μέθοδοι και Αρχαιολογικές Επιστήμες. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 357	ΥΕ	Ψηφιακές Τεχνολογίες στην Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 358	ΥΕ	Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 359	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 360	ΥΕ	Οστεοαρχαιολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 361	ΥΕ	Αρχαιοβοτανική. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 362	ΥΕ	Αρχαίο Περιβάλλον. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 363	ΥΕ	Ζητήματα Τεχνολογίας στην Προϊστορία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 364	ΥΕ	Τεχνολογία του Λίθου. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 365	ΥΕ	Κεραμική και Τεχνολογία. Σεμινάριο	6
ΑΠΡ 366	ΥΕ	Αρχαιομεταλλουργία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 251	ΥΕ	Τοπογραφία του Αρχαίου Κόσμου	6
ΑΚΛ 252	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία: Πανελλήνια Ιερά	6
ΑΚΛ 253	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Αττικής	6
ΑΚΛ 254	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Πελοποννήσου	6
ΑΚΛ 255	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Μακεδονίας	6
ΑΚΛ 256	ΥΕ	Η Αθήνα και τα Μνημεία της	6
ΑΚΛ 257	ΥΕ	Η Ρώμη και τα Μνημεία της	6
ΑΚΛ 258	ΥΕ	Αποικίες στον Βορειοελλαδικό Χώρο	6
ΑΚΛ 259	ΥΕ	Πόλεις των Ελληνιστικών Βασιλείων	6
ΑΚΛ 260	ΥΕ	Πόλεις της Ελλάδας στα Ρωμαϊκά Χρόνια	6
ΑΚΛ 261	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Γεωμετρική – Αρχαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 262	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 263	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Ελληνιστική Εποχή	6
ΑΚΛ 264	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία : Ρωμαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 265	ΥΕ	Πλαστική: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 266	ΥΕ	Πλαστική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή	6
ΑΚΛ 267	ΥΕ	Κεραμική: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή	6
ΑΚΛ 268	ΥΕ	Κεραμική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΚΛ 269	ΥΕ	Ζωγραφική – Ψηφιδωτά	6
ΑΚΛ 270	ΥΕ	Ενεπίγραφα Μνημεία	6
ΑΚΛ 271	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Αρχαίο Ελληνικό Κόσμο	6
ΑΚΛ 272	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Ρωμαϊκό Κόσμο	6
ΑΚΛ 273	ΥΕ	Νόμισμα και Ιδεολογία στον Αρχαίο Κόσμο	6
ΑΚΛ 274	ΥΕ	Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Αρχαία Ελλάδα	6
ΑΚΛ275	ΥΕ	Ταφικά Μνημεία και Ταφικές Πρακτικές	6
ΑΚΛ 276	ΥΕ	Αρχαία Ελληνική Θρησκεία	6
ΑΚΛ 277	ΥΕ	Αρχαία Ελληνική Μυθολογία	6
ΑΚΛ 278	ΥΕ	Τέχνες και Τεχνολογία μέσα από Αρχαιολογικά Ευρήματα/Αντικείμενα	6
ΑΚΛ 279	ΥΕ	Θέματα Κλασικής Αρχαιολογίας	6
ΑΚΛ 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 352	ΥΕ	Τοπογραφία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 353	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 354	ΥΕ	Πλαστική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 355	ΥΕ	Κεραμική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 356	ΥΕ	Επιγραφική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 357	ΥΕ	Νομισματική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 358	ΥΕ	Όψεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Βίου. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 359	ΥΕ	Ταφικά Μνημεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 360	ΥΕ	Θρησκεία. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 361	ΥΕ	Μυθολογία – Ερμηνευτική. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 362	ΥΕ	Έμφυλες Προσεγγίσεις του Υλικού Πολιτισμού στην Αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη. Σεμινάριο	6
ΑΚΛ 363	ΥΕ	Αρχαία Τεχνολογία. Σεμινάριο	6
ΑΒΥ 251	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	6
ΑΒΥ 252	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης	6
ΑΒΥ 253	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θράκης	6
ΑΒΥ 254	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Μακεδονίας	6
ΑΒΥ 255	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλίας	6
ΑΒΥ 256	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Ηπείρου	6
ΑΒΥ 257	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Αττικής	6
ΑΒΥ 258	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Πελοποννήσου	6
ΑΒΥ 259	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κρήτης	6
ΑΒΥ 260	ΥΕ	Μνημειακή Τοπογραφία Κύπρου	6
ΑΒΥ 261	ΥΕ	Αρχαιολογία και Τέχνη στη Βυζαντινή Ανατολή	6
ΑΒΥ 262	ΥΕ	Η Χριστιανική Τέχνη στην Αφρική	6
ΑΒΥ 263	ΥΕ	Αρχαιολογία της Μεταβατικής Περιόδου του Βυζαντίου	6
ΑΒΥ 264	ΥΕ	Βυζάντιο και Μεσαιωνική Ευρώπη: Αρχαιολογία και Τέχνη	6
ΑΒΥ 265	ΥΕ	Βυζάντιο και Ισλαμικός Κόσμος: Αρχαιολογία και Τέχνη	6
ΑΒΥ 266	ΥΕ	Σλαβικός Κόσμος και Βυζαντινή Τέχνη	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ABY 267	ΥΕ	Κοσμική Αρχιτεκτονική στο Βυζάντιο	6
ABY 268	ΥΕ	Βυζαντινή Ναοδομία	6
ABY 269	ΥΕ	Βυζαντινή Μνημειακή Ζωγραφική	6
ABY 270	ΥΕ	Βυζαντινές Εικόνες	6
ABY 271	ΥΕ	Βυζαντινά Εικονογραφημένα Χειρόγραφα	6
ABY 272	ΥΕ	Βυζαντινή Γλυπτική	6
ABY 273	ΥΕ	Βυζαντινή Μικροτεχνία	6
ABY 274	ΥΕ	Βυζαντινή Επιγραφική	6
ABY 275	ΥΕ	Βυζαντινή και Μεσαιωνική Νομισματική	6
ABY 276	ΥΕ	Νόμισμα και Οικονομία στον Βυζαντινό Κόσμο	6
ABY 277	ΥΕ	Νόμισμα και Ιδεολογία στην Ανατολική Μεσόγειο	6
ABY 278	ΥΕ	Η Καθημερινή Ζωή των Βυζαντινών μέσα από τα Αρχαιολογικά Δεδομένα	6
ABY 279	ΥΕ	Εμπόριο, Οικονομία και Επικοινωνία στο Βυζάντιο	6
ABY 280	ΥΕ	Μεταβυζαντινή Ζωγραφική: Μνημειακός Διάκοσμος και Εικόνες	6
ABY 281	ΥΕ	Μεταβυζαντινή και Οθωμανική Τέχνη και Αρχιτεκτονική	6
ABY 282	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας	6
ABY 351	ΥΕ	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο	6
ABY 352	ΥΕ	Όψεις της Καθημερινής Ζωής στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ABY 353	ΥΕ	Προσκυνηματική Αρχαιολογία και Τέχνη. Σεμινάριο	6
ABY 354	ΥΕ	Αρχαιολογία και Τέχνη των Σταυροφορικών Κρατών της Ανατολικής Μεσογείου. Σεμινάριο	6
ABY 355	ΥΕ	Υλικός Πολιτισμός στο Βυζάντιο: Θεωρίες και Μέθοδοι. Σεμινάριο	6
ABY 356	ΥΕ	Έμφυλες Προσεγγίσεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ABY 357	ΥΕ	Κείμενο, Αντικείμενο, Εικόνα στον Υλικό Πολιτισμό και την Τέχνη του Βυζαντίου. Σεμινάριο	6
ABY 358	ΥΕ	Τέχνη και Ιδεολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
ABY 359	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής. Σεμινάριο	6
ABY 360	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Ζωγραφικής. Σεμινάριο	6
ABY 361	ΥΕ	Βυζαντινή Εικονογραφία. Σεμινάριο	6
ABY 362	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Γλυπτικής. Σεμινάριο	6
ABY 363	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής Μικροτεχνίας. Σεμινάριο	6
ABY 364	ΥΕ	Θέματα Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Νομισματικής. Σεμινάριο	6
ABY 365	ΥΕ	Βυζαντινή Κεραμική. Σεμινάριο	6
ABY 366	ΥΕ	Τεχνολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο	6
APX 251	ΥΕ	Ανασκαφή – Σχέδιο	6
APX 252	ΥΕ	Μεθοδολογία Ανασκαφής: Θεωρία και Πράξη	6
APX 253	ΥΕ	Αρχαιολογική Έρευνα και Ψηφιακά Μέσα	6
APX 254	ΥΕ	Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στην Αρχαιολογία	6
APX 255	ΥΕ	Δημόσια Αρχαιολογία	6
APX 351	ΥΕ	Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές. Σεμινάριο	6

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	ECTS
ΑΡΧ 352	ΥΕ	Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους, Μουσείο και Εκπαίδευση. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 353	ΥΕ	Μουσειοπαιδαγωγική. Σεμινάριο	6
ΑΡΧ 354	ΥΕ	Αρχαιολογική Νομοθεσία. Σεμινάριο	6
ΑΙΤ 251	ΥΕ	Μεσαιωνική Τέχνη της Δύσης	6
ΑΙΤ 252	ΥΕ	Πρώιμη Αναγέννηση	6
ΑΙΤ 253	ΥΕ	Ωριμη Αναγέννηση – Μανιερισμός	6
ΑΙΤ 254	ΥΕ	Μπαρόκ – Ροκοκό	6
ΑΙΤ 255	ΥΕ	Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός	6
ΑΙΤ 256	ΥΕ	Ρεαλισμός – Εμπρεσιονισμός – Μετεμπρεσιονιστικά Ρεύματα	6
ΑΙΤ 257	ΥΕ	Η Τέχνη από το 1870 έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	6
ΑΙΤ 258	ΥΕ	Η Τέχνη από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο έως Σήμερα	6
ΑΙΤ 259	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αιώνα	6
ΑΙΤ 260	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 20ό αιώνα	6
ΑΙΤ 261	ΥΕ	Τέχνη Εξωευρωπαϊκών Πολιτισμών	6
ΑΙΤ 262	ΥΕ	Διδασκαλία των Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη	6

3. ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αθανάσιος ΣΦΗΚΑΣ – Ελένη ΤΟΥΝΤΑ (συνδιδασκαλία· συμβολή: ΜΑΡΙΑ ΚΑΝΤΗΡΕΑ)

ΙΣΤ 151 Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στις θεωρητικές συζητήσεις που έχουν διαμορφώσει την ιστορική έρευνα από τον 19ο αι. έως σήμερα. Στόχος του είναι αφ' ενός να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες την αλληλεξάρτηση της ιστορικής σκέψης και γραφής με το εκάστοτε πολιτισμικό πλαίσιο καθώς και με τις άλλες επιστήμες, αφ' ετέρου να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τις σύγχρονες ιστοριογραφικές σχολές και ρεύματα. Γι' αυτό και εισαγωγικά εξετάζεται η κατασκευή της ιστορικής σκέψης από την αρχαιότητα έως τον 18ο αι. Αφού αναλυθούν βασικές έννοιες της ιστορικής επιστήμης (χρόνος, ιστορική συνείδηση, μνήμη, παρελθόν-ιστορία, «μεγάλα αφηγήματα») και μελετηθεί η ιστοριογραφία της προνεωτερικότητας, θα εξεταστούν οι σημαντικότερες ιστοριογραφικές σχολές και ιστορικά ρεύματα από τον 19ο αι. έως σήμερα σε συνάρτηση με τα πολιτισμικά συμφραζόμενα στα οποία γεννήθηκαν. Οι στόχοι της μελέτης κάθε σχολής/ρεύματος είναι να γίνουν κατανοητά: (α) τα αίτια συγκρότησής της· (β) ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τη σχέση παρελθόντος-παρόντος και άρα την ιστορική γραφή· και (γ) η ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθεί.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες
(α) θα έχουν εξοικειωθεί με βασικές έννοιες και μεθόδους της ιστορικής έρευνας
(β) θα έχουν κατανοήσει την αλληλεξάρτηση ιστορικής γραφής και πολιτισμικού πλαισίου
(γ) θα έχουν κατανοήσει την εξέλιξη της ιστορικής γραφής από την αρχαιότητα έως σήμερα
(δ) θα έχουν αποκτήσει βασικά εφόδια για την προσέγγιση των σημαντικότερων ιστοριογραφικών σχολών και ιστορικών ρευμάτων από τον 19ο αι. έως σήμερα.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220149>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=13659>

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΑΕ 151 Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία

Επισκόπηση της αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας από την Μυκηναϊκή έως και την ελληνοιστική εποχή (ca. 1600 - 30 π.Χ.). Με βάση τη χρονική ακολουθία των γεγονότων παρουσιάζονται οι πολιτειακοί θεσμοί, η κοινωνική και οικονομική δομή καθώς και όψεις της πνευματικής ζωής και του πολιτισμού εκάστης περιόδου. Έμφαση δίνεται σε κεντρικά θέματα της ιστορικής πορείας των αρχαίων Ελλήνων, όπως η πολιτική και κοινωνική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών, η ιδεολογία των ευγενών και ο πολιτισμός της γεωμετρικής εποχής, ο Β' Αποικισμός και οι συνέπειες των μεταναστεύσεων, η γένεση της πόλης-κράτους, η διαμόρφωση του σπαρτιατικού πολιτεύματος, η τυρρανίδα, η γένεση της αθηναϊκής δημοκρατίας, οι Περσικοί πόλεμοι, η Αθηναϊκή Ηγεμονία, ο Πελοποννησιακός πόλεμος, η ηγεμονία της Σπάρτης και των Θηβών, η άνοδος της Μακεδονίας, ο Μέγας Αλέξανδρος και η εκστρατεία στην Ανατολή, η δημιουργία του ελληνοιστικού κόσμου, ο χαρακτήρας της ελληνοιστικής μοναρχίας και το διοικητικό σύστημα των ελληνοιστικών βασιλείων, η ρωμαϊκή επέκταση στην Ανατολή και το τέλος του ελληνοιστικού κόσμου.

<https://elearning.auth.gr/course/edit.php?id=14592>

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ – Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ (συνδιδασκαλία)

ΑΡΧ 151 Εισαγωγή στις Αρχαιολογικές Σπουδές

Το μάθημα αποτελεί μια γενική εισαγωγή σε σύγχρονες θεματικές που απασχολούν την επιστήμη της αρχαιολογίας διαχρονικά. Ενδεικτικά, θα ξεδιπλωθεί μια ιστορική ανασκόπηση της αρχαιολογικής έρευνας διαχρονικά, θα αναδειχθούν οι επιδράσεις που έχει δεχτεί η αρχαιολογική θεωρία από τα σύγχρονα κοινωνικά και ιστορικά δρώμενα, η σύνδεση της αρχαιολογίας με σύγχρονες προσεγγίσεις, όπως η πειραματική αρχαιολογία, η εθνοαρχαιολογία, η πολεμική αρχαιολογία, η βιομηχανική αρχαιολογία κ.λπ. Θα παρουσιαστούν ζητήματα μεθοδολογίας της αρχαιολογικής έρευνας, όπως, για παράδειγμα, η επιφανειακή έρευνα (μέθοδοι και τεχνικές), η ανασκαφή (μέθοδοι και τεχνικές), τα ψηφιακά μέσα (π.χ. GIS, φωτογραμμετρία, βάσεις δεδομένων), η αεροφωτογραφία – γεωφυσική διασκόπηση εδάφους, η ενάλια αρχαιολογία, η συντήρηση – αποκατάσταση ευρημάτων κ.λπ. Σε σύνδεση με τη μέθοδο της αρχαιολογικής έρευνας θα αναδειχθεί η σημασία της συλλογής, τεκμηρίωσης και μελέτης των υλικών και βιοαρχαιολογικών αρχαιολογικών καταλοίπων με στόχο να απαντηθούν σημαντικά αρχαιολογικά ερωτήματα που αφορούν στην ανασύνθεση των αρχαίων κοινω-

νιών και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Επιπλέον, θα συζητηθούν ζητήματα που αφορούν στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως η αρχαιοκαπηλία και ο αρχαιολογικός νόμος, το εμπόριο και η επιστροφή αρχαιοτήτων, η λεηλασία μνημείων και αρχαιολογικών θέσεων, η αρχαιολογία σε εμπόλεμες περιοχές, οι βανδαλισμοί και η προστασία των μνημείων και θέσεων. Θα συζητηθούν επίσης θέματα που αφορούν στην αρχαιολογία και την πολιτική, εθνική και θρησκευτική ταυτότητα αλλά και ζητήματα που αφορούν τη σύνδεση της αρχαιολογίας με το ευρύ κοινό (δημόσια αρχαιολογία), όπως π.χ εκπαιδευτικά προγράμματα, μουσειολογία, ψηφιοποίηση – εικονικές αποκαταστάσεις (virtual reconstruction), διαδίκτυο κ.λπ. Οι μαθησιακοί στόχοι του εισαγωγικού αυτού μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της αρχαιολογίας, να εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και να κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά, να εξοικειωθούν με την μεθοδολογία έρευνας και την επιστημονική ορολογία του πεδίου, να γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του, να γνωρίσουν τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν και να εξοικειωθούν με τα βασικά θεωρητικά ρεύματα, τη μεθοδολογία της έρευνας αλλά και τη σύγχρονη συζήτηση σημαντικών ζητημάτων που αφορούν την επιστήμη της αρχαιολογίας.

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ – Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Ιωάννης ΦΑΠΠΑΣ (συν-διδασκαλία)

ΑΠΡ 151 Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία

Αντικείμενο της σειράς μαθημάτων είναι η εισαγωγή στον παγκόσμιο προϊστορικό πολιτισμό από την πρώτη εμφάνιση του ανθρώπου μέχρι και την Εποχή του Χαλκού. Πρόκειται για μια ιστορική αναδρομή στην αρχή και εξέλιξη της προϊστορικής Αρχαιολογίας, η οποία περιλαμβάνει θέματα όπως η Αρχαιολογία της εμφάνισης και εξέλιξης του ανθρώπου μέχρι το τέλος του Πλειστόκαινου, η Νεολιθική Εποχή στη Μ. Ανατολή και την Κ. Ασία, η Νεολιθική Εποχή στην Ελλάδα και στην Ευρώπη, ο κόσμος της Εποχής του Χαλκού, αστικοποίηση, Μεσοποταμία, Αίγυπτος, Μινωικός και Μυκηναϊκός κόσμος, η Εποχή του Σιδήρου στην Ευρώπη, η Προϊστορία της Αφρικής, του Νέου Κόσμου κ.λπ.

Οι φοιτητές/τριες αναμένεται να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τη χρονική διάρκεια και το εύρος της προϊστορίας σε παγκόσμια κλίμακα, να έχουν εξοικειωθεί με τα γενικά χαρακτηριστικά της προϊστορικής περιόδου στις διαφορετικές ηπείρους, να κατανοούν τα διαφορετικά στάδια πολιτισμικής εξέλιξης και των δεδομένων που τα δομούν. Επίσης, θα εξασκηθούν στους τρόπους συλλο-

γής και ερμηνείας των αρχαιολογικών δεδομένων στα διαφορετικά μέρη του πλανήτη.

Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΚΛ 151 Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία

Η Κλασική Αρχαιολογία είναι η επιστήμη που μελετά τα υλικά κατάλοιπα του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού όπως διαμορφώθηκε από τον 10ο αι. π.Χ. έως και τον 4ο αι. μ.Χ. Το μάθημα προσφέρει μια συνοπτική εισαγωγή στην ιστορία, τη μεθοδολογία και τους τομείς έρευνας του συγκεκριμένου αρχαιολογικού κλάδου. Με αφετηρία σημαντικά μνημεία και τέχνηρα των τομέων της αρχιτεκτονικής, της πολεοδομίας, της πλαστικής, της κεραμικής και της μικροτεχνίας από τα πρωτογεωμετρικά χρόνια έως και την ύστερη αρχαιότητα και εξετάζονται οι παράγοντες που συνέβαλαν στην εξέλιξή τους.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα γνωρίζουν διάφορες πτυχές της εξέλιξης του αρχαίου ελληνικού και ρωμαϊκού πολιτισμού, θα έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις για σημαντικά μνημεία και τέχνηρα της Αρχαίας Ελλάδας και της Ρώμης, θα έχουν εξοικειωθεί με τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα της Κλασικής Αρχαιολογίας και θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να αξιολογήσουν τη σχετική βιβλιογραφία.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=14507>

Σοφία ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ – Γιώργος ΚΑΛΛΙΝΗΣ (συνδιδασκαλία)

ΑΣΚ 151 Ασκήσεις Ιστοριογραφικών Κειμένων Ι

Ο στόχος αυτού του εργαστηριακού μαθήματος είναι η επανοικείωση με τις ιδιαιτερότητες της αρχαιοελληνικής γλώσσας, ώστε τα αρχαιοελληνικά κείμενα να λειτουργήσουν ως ιστορικές πηγές όχι μόνο με το περιεχόμενό τους αλλά και με τη μορφή τους. Έτσι η κατανόηση της λειτουργίας του ονόματος και της κλιτικότητας, η εμβάθυνση στη ρηματικότητα, η αποκάλυψη της εκπληκτικής δημιουργικότητας με την παραγωγή και τη σύνθεση, η μελέτη της πολυπλοκότητας της περιοδικής σύνταξης και η προκλητική συνθετικότητα, μεταφραστικό στοίχημα για οποιαδήποτε σύγχρονη γλώσσα, θα αποτελέσουν τα στοιχεία της που θα διερευνηθούν σε επιλεγμένα αρχαιοελληνικά αποσπάσματα με στόχο η νοηματοδότηση της γλωσσικής μορφής να αποτελέσει ερμηνευτικό όχημα για την προσέγγιση του αρχαιοελληνικού τρόπου σκέψης και κατανόησης του ανθρώπου και του κόσμου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα έχουν επανοικειωθεί ορισμένα βασικά χαρακτηριστικά της αρχαιοελληνικής γλώσσας και θα είναι σε θέση να αναλύσουν και να επανασυνθέσουν τη δομή ενός αρχαιοελληνικού κειμένου, ώστε να αντλήσουν ιστορικές πληροφορίες τόσο από το περιεχόμενο όσο και από τη μορφή του, θα επανεκτιμήσουν την ικανότητα της αρχαιοελληνικής γλώσσας να «λέει τα πράγματα» με απλότητα και σαφήνεια, καθώς θα έχουν εξασκηθεί οι ίδιοι/ιες στην «ανάγνωση» της μορφής της σε κείμενα και έτσι θα έχουν ανακαλύψει νέους τρόπους κατανόησης όχι μόνο του παρελθόντος αλλά και του παρόντος τους.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220151/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15803>

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ**Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ****IBY 151 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία**

Το μάθημα εξετάζει τη μετάβαση από την αρχαία στη μεσαιωνική εποχή, τη σταδιακή διαμόρφωση μιας νέας αυτοκρατορίας με κέντρο την Κωνσταντινούπολη, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την εξέλιξη και την παρακμή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (324-1453).

Στο πλαίσιο αυτό, μετά από μία σύντομη ιστορική επισκόπηση των βυζαντινών σπουδών, θα παρουσιαστούν οι πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας, οι μέθοδοι της ιστορικής έρευνας και οι βοηθητικές επιστήμες της Βυζαντινής Ιστορίας, τα χρονικά και γεωγραφικά όρια της αυτοκρατορίας, η φυσιογνωμία της πρωτεύουσας, η πολιτική θεωρία, τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα, οι σχέσεις του Βυζαντίου με ξένους λαούς, τα κύρια χαρακτηριστικά του βυζαντινού κράτους και της κοινωνίας και η κληρονομιά του Βυζαντίου.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής Ιστορίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επιπλέον, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226833/M1/edit>

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ**INX 151 Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Εποχής**

Το μάθημα προσφέρει μια εισαγωγή στη νεότερη και σύγχρονη παγκόσμια ιστορία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ευρωπαϊκή. Χρονικά καλύπτει την περίοδο από το τέλος του Μεσαίωνα μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα κύρια χαρακτηριστικά της περιόδου, τις τομές και τις συνέχειές της, μέσα από την παρουσίαση των σημαντικότερων πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών εξελίξεων. Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα:

(α) κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου.

(β) εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά.

(γ) εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου.

(δ) γνωρίσουν σημαντικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του.

ε) γνωρίσουν τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ (διδ. υποστήριξη Αρετή ΤΖΙΝΤΖΙΟΒΑ)

ΛΑΚ 151 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία

Η ανθρωπολογία εξελίχθηκε πριν από όλα στη βάση μιας περιέργειας για την ετερότητα και τις διαφορετικές μορφές βίου, προνόμιο το οποίο μέχρι κάποια ιστορική στιγμή ανήκε αποκλειστικά στη Δύση. Η πολιτισμική διαφορά αποτελεί λοιπόν τον επιστημολογικό πυλώνα της. Με αυτόν τον τρόπο ως επιστημονική πειθαρχία αποτέλεσε μέρος του *modus operandi* της αποικιοκρατίας και των ολέθριων συνεπειών της από τον 16ο αι. και μετά, ενώ η συμβολή της στον ορισμό της ταυτότητας/ετερότητας παρέμενε αμφιλεγόμενη, ετοιμόρροπη και επισφαλής. Η ανθρωπολογία μελετά την πολλαπλότητα των ανθρώπινων κοινωνιών μέσα από την εθνογραφία με στόχο τη διαπολιτισμική σύγκριση λόγων, σχέσεων, πρακτικών και εμπειριών. Στόχος μας είναι να συζητήσουμε την ανθρωπολογική παράδοση στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της από τον 19ο μέχρι σήμερα, μέσα από τα κύρια θεωρητικά της ρεύματα: εξελικτισμό, λειτουργισμό, θεωρία της διάχυσης, δομισμό, μαρξισμό, σπουδές του φύλου, αναστοχαστική στροφή και μέσα από τις μεθοδολογικές μετατοπίσεις της, από την εμβληματική συμμετοχή παρατήρησή στην πολύ-τοπική και πολύ-τροπική εθνογραφία. Επίσης, θα δούμε πως αναπτύχθηκε στο ελληνικό πλαίσιο ως λαογραφία και επιστήμη του λαϊκού πολιτισμού στη βάση της εθνικής συγκρότησης και θεσμοθετήθηκε μετά το 1980 ως κοινωνική ανθρωπολογία. Θα ασχοληθούμε επίσης με τα κύρια ερευνητικά πεδία όπως τις συγγενικές και οικογενειακές σχέσεις, τον γάμο και τη σεξουαλικότητα, την κοινωνική οργάνωση, τη σχέση ανάμεσα στο συμβολικό και υλικό επίπεδο, την υγεία, την ασθένεια, τον πόνο και το φάρμακο, το σώμα, την προφορικότητα, τις αισθήσεις, το λαϊκό πολιτισμό και τις λατρευτικές πρακτικές αλλά και επιμέρους πεδία που αφορούν τις μορφές κοινωνικής διαστρωμάτωσης με βάση το φύλο, τη φυλή, την καταγωγή, την κοινωνική τάξη, την εντοπιότητα, την ευαλωτότητα. Τέλος, η ανθρωπολογία χαρακτηρίστηκε από διαφορετικούς τρόπους αφήγησης και γραφής τα οποία θα αναδείξουμε μέσα από παραδείγματα. Και περισσότερο από τις άλλες κοινωνικές επιστήμες, η εγγενής ηδονοβλεψία της που εκφράστηκε με την έμφαση στην επιτόπια παρατή-

ρηση της καθημερινής εμπειρίας, έκανε τη φωτογραφία και ευρύτερα τα οπτικο-ακουστικά μέσα έναν προνομιακό σύμμαχο στα ερευνητικά και εκφραστικά της μέσα. Οπότε θα συζητήσουμε μορφές της αισθητικής της ανθρωπολογίας.

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ABY 151 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδίασμα της εξέλιξης του βυζαντινού πολιτισμού με έμφαση στους τομείς της βυζαντινής τέχνης και αρχιτεκτονικής, που καλύπτει την περίοδο από τις αρχές του 4ου αι. μ.Χ., με την ευρεία διάδοση του χριστιανισμού, έως την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Η ύλη κατανέμεται σε υποπεριόδους, κατά τις οποίες εξετάζονται χωρικά και χρονικά αντιπροσωπευτικά αρχιτεκτονικά σύνολα, ενδεικτικά ζητήματα τοπογραφίας και εξέλιξης των πόλεων, χαρακτηριστικά παραδείγματα ψηφιδωτού διακόσμου και τοιχογραφιών, φορητών εικόνων και γλυπτικής με έμφαση στα μεγάλα παραγωγικά κέντρα της επικράτειας στην Ανατολή και τη Δύση. Παράλληλα, συνεξετάζονται και οι ιστορικές παράμετροι που οδήγησαν στον σχηματισμό των γενικών χαρακτηριστικών κάθε περιόδου.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής αρχαιολογίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επίσης, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 151 Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης

Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά στον καθορισμό του αντικειμένου της Ιστορίας της Τέχνης, στην παρουσίαση των υλικών και των τεχνικών των εικαστικών προϊόντων, των εκφραστικών μέσων που χρησιμοποιεί ο εικαστικός καλλιτέχνης, καθώς και στην ανάδειξη τρόπων τεκμηρίωσής τους, στην ανάλυση των παραγόντων διαμόρφωσης και εξέλιξης του στίλ, και στην παρουσίαση των κυριότερων μεθόδων ανάλυσης του καλλιτεχνικού έργου όπως αυτές διατυπώθηκαν κατά τον 20ό αι. (Μορφολογικές μέθοδοι, Εικονολογική μέθοδος, – Κοινωνική ιστορία της Τέχνης – Αισθητική της Πρόσληψης – Ψυχαναλυτική θεώρηση

της Τέχνης, Φεμινιστική Ιστορία της Τέχνης, Στρουκτουραλισμός, Σημειωτική/Σημειολογία, Μεταστρουκτουραλισμός-Αποδόμηση).

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εξοικείωση του φοιτητή/της φοιτήτριας καταρχήν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, με μια ποικιλία μεθοδολογιών προσέγγισης των έργων τέχνης, καθώς επίσης και με τις βασικές θεωρίες της Ιστορίας της Τέχνης, κυρίως εκείνες που εμφανίστηκαν στον 20ό αι., ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσει και να ερμηνεύσει τα σύγχρονα έργα τέχνης.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15676>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600224515>

Σοφία ΑΛΑΓΚΙΟΖΙΔΟΥ – Γιώργος ΚΑΛΛΙΝΗΣ – Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ
(συνδιδασκαλία)

ΑΣΚ 152 Ασκήσεις Ιστοριογραφικών Κειμένων II

Η συγγραφή της ιστορίας είναι γλωσσική κατασκευή. Ο ιστοριογράφος χρησιμοποιεί κατά βάση τρία γένη του λόγου για να επανασυστήσει γλωσσικά το παρελθόν. Την αφήγηση για να αφηγηθεί τα γεγονότα, την περιγραφή για να περιγράψει πρόσωπα και τόπους που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του παρελθόντος και την εξήγηση για να εξηγήσει τα γεγονότα και τη δράση των ιστορικών προσώπων. Πώς όμως κατασκευάζεται γλωσσικά μια αφήγηση, μια περιγραφή και μια εξήγηση; Ποιους γλωσσικούς τρόπους χρησιμοποιεί η αρχαιοελληνική γλώσσα της ιστοριογραφίας για να αφηγηθεί, να περιγράψει και να εξηγήσει το παρελθόν στη διαχρονία της; Θα την παρακολουθήσουμε από την αρχαιότητα ως τον 19ο αι., στην αρχαιοελληνική γλώσσα, τη λόγια βυζαντινή και την καθαρεύουσα, όπως παρουσιάζεται σε επιλεγμένα ιστοριογραφικά κείμενα, και θα διερευνήσουμε τους γλωσσικούς τρόπους με τους οποίους το επιτυγχάνει διαπιστώνοντας την εκπληκτική αντοχή της.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα έχουν επιτύχει να συνειδητοποιήσουν τις τεχνικές της ιστοριογραφικής γραφής και να εξοικειωθούν με τις μορφές της αρχαιοελληνικής γλώσσας από την ιωνική και αττική διάλεκτο μέχρι τη λόγια βυζαντινή και την καθαρεύουσα.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226834/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16353>

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ****Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ****ΙΑΕ 651 Αρχαία Ελληνική Ιστορία: Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή**

Γενική επισκόπηση της της αρχαίας ελληνικής ιστορίας από τον 8ο έως και τον 4ο αι. π.Χ. Θα προηγηθεί μία επισκόπηση της νεότερης βιβλιογραφίας για την περίοδο, με στόχο την ανίχνευση των νέων τάσεων στην έρευνα. Κύριο αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η μελέτη των βασικών εξελίξεων στον ελληνικό κόσμο κατά την προαναφερθείσα περίοδο, με τη βοήθεια των σχετικών πηγών (γραμματειακών, επιγραφικών, νομισματικών).

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τα χαρακτηριστικά φαινόμενα, τα οποία συνιστούν τον μετασχηματισμό του αρχαϊκού κόσμου και τη μετάβαση στην Κλασική Περίοδο, να τους οδηγήσει στην κατανόηση της δημιουργίας της πόλεως-κράτους και της πολιτικής σκέψης, στην κατανόηση της εξέλιξης των θεσμών και της διαμόρφωσης της συνείδησης και της ταυτότητας του πολίτη. Επιπλέον, θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ των δύο περιόδων και μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220152/M1/edit>

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ**ΙΡΩ 651 Ρωμαϊκή Ιστορία**

Ιστορία της αρχαίας Ρώμης και της αυτοκρατορίας της. Ιδρυτικοί μύθοι και περίοδος της βασιλείας. *Res publica* με έμφαση στους πολιτικούς θεσμούς, την κοινωνική οργάνωση, τα οικονομικά δεδομένα, τις στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις. Εξωτερικοί πόλεμοι και επέκταση της αυτοκρατορίας στη δυτική και την ανατολική Μεσόγειο. Εμφύλιοι πόλεμοι και ίδρυση της Ηγεμονίας από τον Αύγουστο, θεσμικές αλλαγές, επαρχίες. Ο ρόλος του αυτοκράτορα και οι σχέσεις του με τους υπηκόους, ο κόσμος των πόλεων. Πολιτική, οικονομική και στρατιωτική κρίση του 3ου αι. μ.Χ. Τετραρχία και Κωνσταντίνος. Το μάθημα οργανώνεται στη βάση δύο διαφορετικών εκπαιδευτικών μεθόδων, οι οποίες συνδυάζονται κατά περίπτωση σε κάθε παράδοση. 1) Αφήγηση των σημαντικότερων γεγονό-

των της ρωμαϊκής ιστορίας (Βασιλεία, *Res publica*, Ηγεμονία). 2) Εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα με παράλληλη μελέτη ιστοριογραφικών πηγών, επιγραφών και νομισμάτων, και παρουσίαση αρχαιολογικών δεδομένων. Οι φοιτητές / φοιτήτριες αναμένεται να αποκτήσουν γενική θεώρηση της ιστορίας της Ρώμης και της αυτοκρατορίας της, να μπορούν να διαβάζουν με κριτικό τρόπο τις γραπτές πηγές και να παρακολουθούν ιστορικά φαινόμενα στη μεγάλη διάρκεια.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

IBY 651 Βυζαντινή Ιστορία I

Στο συγκεκριμένο Υποχρεωτικό μάθημα (ιστορικής) Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) εξετάζεται αναλυτικά ο σταδιακός μετασχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους της ύστερης αρχαιότητας (αρχές 4ου - αρχές 7ου αι.) στη χριστιανική Ανατολική / Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων («Ρωμανία» ή «Ρωμαίων πολιτεία») με τη νέα θεσμική οργάνωση και τα καινούρια επιμέρους οργανωτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά (μέσα 7ου - τέλη 11ου αι.). Επίσης, αναλύονται οι βασικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις αλλά και οι σημαντικές πολιτισμικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στο εσωτερικό (Χερσόνησος του Αίμου, Μικρά Ασία) και στις γεωγραφικές παρυφές (Μέση Ανατολή, Ιταλία) του Βυζαντίου κατά τους 4ο-11ο αι., δηλαδή κατά τις προσδιορισθείσες από τη σύγχρονη έρευνα – «Πρώιμη» (324-641) και «Μέση» (641-1081) βυζαντινές περιόδους. Τέλος, πραγματοποιείται μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση βασικών πηγών της εποχής.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι οι εξής: καταρχάς, οι φοιτητές/-ήτριες θα κατανοήσουν τις αιτίες και την πορεία της μετάβασης από την ενιαία ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη μεσαιωνική Ρωμανία της Ανατολής, δηλαδή στη Βυζαντινή αυτοκρατορία (τέλη 3ου - 7ος αι.) καθώς και τις ποικίλες (οικιστικές, οικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές κ.ά.) διαφορές των ανωτέρω κρατών (ή ακριβέστερα του ίδιου κράτους) και των κοινωνιών του(ς) ανάμεσα στους ύστερους αρχαίους και τους πρώιμους μεσαιωνικούς χρόνους· επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θα αφομοιώσουν τις μεταγενέστερες μεταβολές που σημειώθηκαν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Εγγύς και Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο κατά τους 7ο-11ο αι., καθώς αυτές μετέβαλλαν δραστικά και μόνιμα το διεθνές περιβάλλον και τις ευρύτερες συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου· τέλος, οι φοιτητές/-ήτριες θα εξοικειωθούν κατά την πορεία των παραδόσεων του μαθήματος με τις βασικές πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της πρώιμης και της μέσης βυζαντινής περιόδου.

<https://opencourses.auth.gr/courses/OCRS403/>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220154/M1/>

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

ΙΜΕ 651 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης από τον 5ο έως και τον 15ο αι. Λόγω της ευρείας, χρονικής όσο και γεωγραφικής, έκτασης του αντικειμένου η μελέτη επικεντρώνεται στη διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών πολιτικών συστημάτων (στα βασίλεια και στις αυτόνομες πόλεις) και των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων από την κατάλυση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας έως και τα τέλη του 15ου αι. Έμφαση επίσης δίνεται σε πολιτισμικά ζητήματα, όπως τη διαμόρφωση νοητικών οριζόντων, τη συγκρότηση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, τη θρησκευτική κουλτούρα και την ιταλική Αναγέννηση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται (α) να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση και εξέλιξη των μεσαιωνικών πολιτικών οντοτήτων, (β) να έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες γνώσεις για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση των μεσαιωνικών κοινωνιών, (γ) να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους μεσαιωνικούς νοητικούς ορίζοντες και τη θρησκευτική κουλτούρα, (δ) να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τις μορφές που μεσαιωνικοί θεσμοί έλαβαν σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, ε. να μπορούν να συσχετίσουν τη γένεση του πρώιμου καπιταλισμού, την άνοδο της απόλυτης μοναρχίας και τη διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής συνείδηση με το πολιτισμικό πλαίσιο του ύστερου Μεσαίωνα, και στ. να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15713>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220155/M1>

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΤΛ 651 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια όσο το δυνατό γενική και συνάμα πλήρης εικόνα της ιστορίας της οθωμανικής αυτοκρατορίας από την ίδρυσή της μέχρι τη διάλυσή της. Συζητείται η ιστορία της μελέτης της οθωμανικής αυτοκρατορίας και οι διάφορες απόψεις που έχουν διατυπωθεί για την ίδρυσή της. Δίνονται τα βασικά πολιτικά γεγονότα της ιστορίας της και στη συνέχεια αναλύονται οι θεσμοί, η κοινωνία, η οικονομία, η ιδεολογία και η κουλτούρα που αναπτύχθηκαν μέσα σ' αυτή την αυτοκρατορία. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να εξοικειωθούν με (α) τους βασικούς σταθμούς της στρατιωτικο-πολιτικής ιστορίας της οθωμανικής περιόδου, (β) τη βασική ορολογία, (γ) την ερμηνεία σύνθε-

των ιστορικών εξελίξεων της περιόδου και (δ) την ικανότητα ερμηνείας ιστορικών φαινομένων με βάση τη γεωγραφία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα (α) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορία της οθωμανικής αυτοκρατορίας, την πολιτική ιστορία, τους οθωμανικούς θεσμούς, την κοινωνία, την οικονομία και τον πολιτισμό, (β) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα πολιτικά γεγονότα με εξελίξεις στην κοινωνία και την οικονομία, (γ) μπορούν να συσχετίσουν την εξέλιξη των θεσμών και αλλαγές στον πολιτισμό, (δ) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220156/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6104>

(Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 651 Προϊστορική Αρχαιολογία: Θεωρία και Μέθοδος

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια σφαιρική εισαγωγή στις διαστάσεις της σύγχρονης αρχαιολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος συζητούνται τα κύρια ρεύματα της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης. Εξετάζεται η πολιτισμική ιστορία, η διαδικαστική αρχαιολογία, η μεταδιαδικαστική αρχαιολογία και η σύγχρονη σύνθεσή τους. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στηρίζουν τη σύγχρονη αρχαιολογία, την ανασκαφή και την αρχαιολογία πεδίου, την αρχαιομετρία και τη βιοαρχαιολογία.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κύριες θέσεις κάθε αρχαιολογικής σχολής και ρεύματος. Θα πρέπει, σε βασικό επίπεδο, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το θεωρητικό υπόβαθρο αρχαιολογικών επιχειρημάτων. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των αναλυτικών τεχνικών και να είναι σε θέση να επιλέγουν τις πιο κατάλληλες για τη λύση αρχαιολογικών ερωτημάτων. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222763>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17568>

Ιωάννης ΦΑΠΠΑΣ

ΑΠΡ 653 Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού

Το μάθημα εστιάζει στην εξέταση των δεδομένων για τους τρεις μεγάλους πολιτισμούς του προϊστορικού Αιγαίου, Μινωικού, Μυκηναϊκού και Κυκλαδικού, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ., όπως αυτά προκύπτουν από τις παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες και μελέτες. Οι εξελίξεις στις διάφορες περιοχές του Αιγαίου παρουσιάζονται συγχρονικά, με σκοπό την κατανόηση των διαφορών από περιοχή σε περιοχή μέσα στο ίδιο χρονικό πλαίσιο, σε σχέση πάντοτε με τις εξελίξεις στους πολιτισμούς της Ανατολικής Μεσογείου.

Έννοιες όπως οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πολιτισμών, η οργάνωση του χώρου στο τοπίο, την κοινότητα και το νοικοκυριό, οι πρακτικές απόκτησης και επεξεργασίας της τροφής, η εργαστηριακή οργάνωση και παραγωγή, η διανομή και χρήση προϊόντων εργαστηρίων, το ανταλλακτικό εμπόριο και οι επαφές, οι ιδεολογικές πτυχές της καθημερινής ζωής, όπως η λατρεία, η τέχνη και τα έθιμα ταφής, καθώς και η εμφάνιση και χρήση της γραφής αποτελούν στοιχεία που θα αποτελέσουν κύριες θεματικές ενότητες στην πορεία του μαθήματος.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να έχουν αποκτήσει σφαιρική γνώση των εξελίξεων στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ., να έχουν γνωρίσει τα βασικά χαρακτηριστικά των πολιτισμών της περιοχής και να έχουν εξοικειωθεί με τη βασική επιστημονική ορολογία που αφορά στα ζητούμενα του μαθήματος.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 652 Κλασική Αρχαιολογία: Πλαστική

Το μάθημα αυτό εξετάζει την εξέλιξη της μνημειακής γλυπτικής της κλασικής αρχαιότητας. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιασθούν, μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, οι κυριότερες κατηγορίες των έργων της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής, όπως αγάλματα ιδεαλιστικά και εικονιστικά, αρχιτεκτονικά γλυπτά και ελεύθερα στημένα ανάγλυφα. Όλα τα παραπάνω θα εξεταστούν αναλυτικά με γνώμονα την εξελικτική τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Οι φοιτητές που παρακολουθούν το μάθημα αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για το γνωστικό αντικείμενο της αρχαίας γλυπτικής, να

κατανοήσουν τα τυπολογικά και τεχνικά χαρακτηριστικά των γλυπτών και να μπορούν να τα αξιολογήσουν συγκριτικά.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16148>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600209849/M1/edit>

Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ

ΑΚΛ 653 Κλασική Αρχαιολογία: Κεραμική

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέταση των ποικίλων κατηγοριών της αρχαίας ελληνικής γραπτής κεραμικής. Εισαγωγικά, θα εξεταστούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τις συνθήκες παραγωγής στα αρχαία κεραμικά εργαστήρια, με βάση τα σωζόμενα υλικά κατάλοιπα, τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών και των ίδιων των αγγείων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι τεχνικές διακόσμησης και τα πιο χαρακτηριστικά σχήματα των αγγείων κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο, με έμφαση στα προϊόντα του κορινθιακού και του αττικού Κεραμικού (πρωτογεωμετρικά και γεωμετρικά, πρωτοκορινθιακά και πρωτοαττικά, μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, μελαμβαφή αγγεία). Θα γίνει ξεχωριστή αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους των εργαστηρίων αυτών (κεραμείς και αγγειογράφους), στη διάδοση των αγγείων τους και στην επίδραση που άσκησαν σε άλλα σύγχρονα κεραμικά κέντρα. Θα εξεταστούν, επίσης, ορισμένα εικονογραφικά θέματα, καθώς και ζητήματα χρονολόγησης, τόπων εύρεσης, διακίνησης και αξιολόγησης της αρχαίας κεραμικής.

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει μια σφαιρική και τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική παραγωγή από την πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και τα κλασικά χρόνια με έμφαση σε ορισμένα από τα πιο σημαντικά κεραμικά εργαστήρια του ελλαδικού χώρου και να αναδείξει τη μεγάλη συμβολή τους στην εξέλιξη της κεραμικής τεχνολογίας και εικονογραφίας. Επίσης, να καταδείξει τη σπουδαιότητα των κεραμικών ευρημάτων σε πολλούς τομείς της αρχαιολογικής έρευνας (χρονολόγηση, εμπόριο, οικονομία, λατρεία, ταφικά έθιμα κ.ά.). Παράλληλα, επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις πολυάριθμες κατηγορίες κεραμικής των διαφόρων εργαστηρίων, πολλές από τις οποίες συναντούν στις ανασκαφές και στις συλλογές των μουσείων κατά την πρακτική τους άσκηση.

<https://qa.auth.gr/en/class/1/600191296>

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ ΑΒΥ 651 Βυζαντινή Αρχιτεκτονική

Στο μάθημα παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δημιουργία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι παραδόσεις γίνονται με χρονολογική σειρά και αφορούν στην πολεοδομική ανάπτυξη των οικισμών και τη δημιουργία θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων και συγκροτημάτων. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογικής προσέγγισης της ιστορικής ερμηνείας της αρχιτεκτονικής παραγωγής, καθώς και στα αντίστοιχα προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Το μάθημα εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από κείμενα της περιόδου τα οποία αποτελούν ενδείξεις για την πρόσληψη της αρχιτεκτονικής παραγωγής στην εποχή της. Επιπλέον πραγματοποιούνται επισκέψεις στα Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και, αν υπάρχει η δυνατότητα, σε μνημεία γειτονικών περιοχών.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της αρχιτεκτονικής παραγωγής του Βυζαντίου. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου πόλεων και οικισμών, καθώς και θέματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης μεμονωμένων κτηρίων, χρηστικών (π.χ. τείχη) ή υψηλών αρχιτεκτονικών προθέσεων (π.χ. ναοί). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη κτηρίων και κτηριακών καταλοίπων, αφού αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία πραγμάτευσης όπως αυτά αναπτύσσονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ****Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ****IBY 652 Βυζαντινή Ιστορία II**

Το μάθημα εξετάζει την πολιτική ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου, τους διοικητικούς θεσμούς και τις οικονομικο-κοινωνικές δομές και αντιλήψεις. Περιλαμβάνει, επίσης, παρουσίαση βασικών πηγών και βοηθημάτων, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση σχετικών αποσπασμάτων από τις πηγές. Στόχος του είναι η γνώση, η κατανόηση, η ανάλυση και η αποτίμηση της πολιτικο-στρατιωτικής κατάστασης της ύστερης βυζαντινής περιόδου, των κοινωνικο-πολιτικών φαινομένων και των παραγόντων που οδήγησαν σταδιακά στην αποδυνάμωση της αυτοκρατορίας και στην οριστική κατάλυσή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται: (α) να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις και να κατανοεί την πολιτική, στρατιωτική, εκκλησιαστική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα κατά τη μεταβατική περίοδο του 11ου-12ου αι. και κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο (1081-1453), (β) να μπορεί να αναλύει και να αποτιμά κριτικά τα ιστορικά φαινόμενα, να συσχετίζει τα ιστορικά γεγονότα και να τα εντάσσει στο ιστορικό τους πλαίσιο, (γ) να έχει μια πρώτη εξοικείωση με τη διαδικασία συλλογής ιστορικών μαρτυριών από πηγές, ένταξής τους στο ιστορικό πλαίσιο και αξιολόγησης της σημασίας τους για την ιστορική γνώση και έρευνα, (δ) να μπορεί να απαντήσει σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=7733>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226836>

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ**ΙΣΛ 651 Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών**

Το μάθημα εστιάζει στη μεσαιωνική ιστορία των σλαβικών λαών από τον 6ο έως τον 15ο αι. Κυρίως εξετάζεται η πολιτική και εκκλησιαστική ιστορία της Μεγάλης Μοραβίας, της Βουλγαρίας και της Σερβίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στον ρόλο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας στην πολιτική και πολιτισμική ζωή των

Σλάβων. Σε κάθε μάθημα θα συζητούνται ειδικά ζητήματα (όπως π.χ. η προέλευση των Σλάβων, η κοιτίδα τους, η μετανάστευσή τους στην Ευρώπη και η εθνογένεση των σλαβικών λαών, η δημιουργία της Μεγάλης Μοραβίας, η κυριλλο-μεθοδιανή αποστολή, η δημιουργία του πρώτου σλαβικού αλφαβήτου και της πρώτης γραπτής σλαβικής λόγιας γλώσσας, η ίδρυση του Πρώτου Βουλγαρικού κράτους, ο τσάρος Συμεών και η αυτοκρατορική ιδεολογία, η ανάπτυξη των λογοτεχνικών Σχολών της Αχρίδας και της Πρεσλάβας, το κράτος του Σαμουήλ (976-1018), η ίδρυση του Δεύτερου Βουλγαρικού κράτους (1185/1186), χρήση του γεωγραφικού όρου Μακεδονία και του εθνωνυμίου Μακεδών σε βυζαντινές, βουλγαρικές και σερβικές πηγές, ο Ησυχασμός και οι επιδράσεις του στην πολιτική και εκκλησιαστική ζωή των Νοτίων και των Ανατολικών Σλάβων, η ίδρυση του μεσαιωνικού σερβικού κράτους, οι ηγεμόνες του (Στέφανος Νεμάνια, Στέφανος Πρωτόστεππος, Μιλούτιν, Στέφανος Ντετσάνσκι) και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο, ο τσάρος Στέφανος Δουσάν, οι πολιτικοί και εκκλησιαστικοί λόγοι της ίδρυσης της αυτοκέφαλης Ορθόδοξης Σερβικής αρχιεπισκοπής (1219), τα σλαβικά τοπωνύμια στην Ελλάδα, κτλ.).

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να γνωρίσουν την αρχική κοιτίδα των Σλάβων και τις περιοχές εγκατάστασής τους στη Νότια, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από τα τέλη του 6ου και τον 7ο αι. μ.Χ., το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία και τη διάδοση της κληρονομιάς τους αρχικά στη Βουλγαρία (συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Αχρίδας) και αργότερα σε ολόκληρο τον σλαβικό κόσμο, καθώς και τη μεσαιωνική ιστορία της Βουλγαρίας και της Σερβία, να συγκρίνουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα του Βυζαντίου με τα αντίστοιχα των σλαβικών κρατών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, να κατανοούν τις βυζαντινές και λατινικές πηγές που αναφέρονται στις βυζαντινο-σλαβικές σχέσεις και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226837/M1/edit>

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

INE 651 Νεότερη Ελληνική Ιστορία

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές παραμέτρους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Οι θεματικές ενότητες πραγματεύονται τους θεσμούς του ελληνικού κράτους (βασιλεία, πολίτευμα, στρατός), την εδαφική του ολοκλήρωση, τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, καθώς και λεπτομερέστερη ανάλυση σημαντικών φαι-

νομένων ή γεγονότων, όπως η μετανάστευση, το εργατικό κίνημα, το αγροτικό ζήτημα κ.λπ.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να (α) αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη Νεότερη Ιστορία του ελληνικού κράτους, (β) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης της νεοελληνικής ιστορίας, (γ) μπορούν να συσχετίσουν την νεοελληνική ιστορία με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κατά την ίδια περίοδο και (δ) μπορούν να απαντήσουν σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16268>

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX 651 Νεότερη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία

Το μάθημα εξετάζει όψεις της ευρωπαϊκής και παγκόσμια ιστορίας κατά τους Νεότερους Χρόνους, εστιάζοντας κυρίως στον 19ο αι. Αναλύονται ζητήματα, όπως οι όψεις της νεοτερικότητας στην Ευρώπη και η ανάδυση των εθνικών κρατών, οι κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που έφερε η βιομηχανική επανάσταση, τα ιδεολογικά ρεύματα και οι πολιτικοί ανταγωνισμοί της εποχής.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους της περιόδου. Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για τη νεότερη εποχή.

<https://qa.auth.gr/el/user/5257/courses/2023-2024>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17816>

Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ

ΙΣΕ 651 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας της Ελλάδας στην περίοδο 1924-1967 με άξονες αναφοράς τη διαμόρφωση πολιτικών ιδεολογιών, τους όρους συγκρότησης των πολιτικών κομμάτων και τις εκλογικές αναμετρήσεις της περιόδου.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση: (α) να κατανοούν τους βασικούς σταθμούς στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974.

(β) να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές παραμέτρους της ιστορικής εξέλιξης της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974.

(γ) να εμβαθύνουν σε έννοιες και φαινόμενα όπως τα πολιτικά κόμματα και η λειτουργία τους, η ιδεολογική συγκρότηση πολιτικών και κοινωνικών χώρων, και οι πολλαπλές λειτουργίες των εκλογικών αναμετρήσεων.

(δ) να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες στην ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης Ελλάδας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222575>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6404>

(Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 652 Προϊστορική Αρχαιολογία: Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής στη Νεολιθική Περίοδο

Το μάθημα περιλαμβάνει μια γενική αλλά ολοκληρωμένη παρουσίαση της προϊστορικής εξέλιξης του χώρου της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βαλκάνια και Ελλάδα) μέχρι και το τέλος της Νεολιθικής (4η χιλιετία π.Χ.). Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των πολιτισμικών διαδικασιών που οδήγησαν από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών. Εξετάζεται ο υλικός πολιτισμός στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κατά τις ακόλουθες περιόδους: Παλαιολιθική, Μεσολιθική και Νεολιθική. Γίνεται μια ενδεικτική αναφορά σε γεωγραφικούς χώρους, πολιτισμικούς κύκλους, αλλά και σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις και ανασκαφές. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει η παρουσίαση του ελλαδικού χώρου και των ερευνητικών προβλημάτων που τον χαρακτηρίζουν.

Στόχος των μαθημάτων είναι η σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων από τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και του Αιγαίου και η συζήτηση των θεωρητικών και μεθοδολογικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει η αρχαιολογική έρευνα στην προσπάθεια αυτή.

Παύλος ΚΑΡΒΩΝΗΣ

ΑΚΛ 651 Κλασική Αρχαιολογία: Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα που ανήκουν στην αρχαϊκή και την κλασική περίοδο και ο τρόπος με τον οποίο οργανώνονται και συνδυάζονται μεταξύ τους συνθέτοντας σύνολα. Αρχικά ορίζεται το αντικείμενο του μαθήματος, δηλαδή η αρχιτεκτονική, και παρουσιάζονται οι πηγές της γνώσης μας για αυτό. Εξετάζονται τα υλικά δομής, ο τρόπος δόμησης των κτηρίων, η επεξεργασία των διαφόρων δομικών υλικών και, κυρίως, του λίθου. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα διάφορα μέρη των κτηρίων, από τα θεμέλια ως την στέγη, καθώς και η γέννηση, τα χαρακτηριστικά και η εξέλιξη των ρυθμών της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής. Αναλύεται ο διάκοσμος των κτηρίων και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι κτηρίων και κατασκευών της ελληνικής αρχαιότητας (ναοί, θησαυροί, βωμοί, στοές, εστιατόρια, ξενώνες, θέατρα, κατοικίες, οχυρώσεις κλπ). Εξετάζεται ακόμη η διαμόρφωση, η οργάνωση και η λειτουργία των ιερών και των οικισμών.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να κατανοήσουν τις βασικές αρχές της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και της οργάνωσης του χώρου στην αρχαϊκή και κλασική εποχή, να εξοικειωθούν με την ορολογία της αρχιτεκτονικής και να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα κυριότερα αρχιτεκτονικά μνημεία των υπό εξέταση περιόδων.

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ΑΒΥ 652 Βυζαντινή Ζωγραφική

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδίασμα της εξέλιξης της μνημειακής ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως και το τέλος της υστεροβυζαντινής περιόδου (αρχές 3ου αι. - 1453). Εξετάζεται η διαμόρφωση της εικονογραφίας και των καλλιτεχνικών ρευμάτων κυρίως μέσα από τα εντοίχια σύνολα (ζωγραφική και ψηφιδωτά) και δευτερευόντως μέσα από τις φορητές εικόνες και τις μικρογραφίες των χειρογράφων. Επιχειρείται η προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές, θεολογικές και πολιτικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής. Το μάθημα υποστηρίζεται από διδακτικό εγχειρίδιο του ΕΥΔΟΞΟΥ και από αναρτημένες ηλεκτρονικές παρουσιάσεις στο e-learning.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αποκτούν ικανότητα θεματικής αναγνώρισης, τεχνολογικών σχολιασμών και χρονολόγησης βασικών εικονογραφικών συνό-

λων της Βυζαντινής ζωγραφικής. Παράλληλα εξοικειώνονται με πολιτικές και θεολογικές παραμέτρους της περιόδου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6100>

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ABY 653 Βυζαντινή Γλυπτική και Μικροτεχνία

Το μάθημα εστιάζει σε δύο διαφορετικές εκφάνσεις του βυζαντινού υλικού πολιτισμού, τη γλυπτική και τη μικροτεχνία. Στον τομέα της γλυπτικής, θα εξεταστούν κυρίως η συνεχώς φθίνουσα παραγωγή κοσμικών γλυπτών – κατά κύριο λόγο ανδριάντων αυτοκρατόρων και κρατικών αξιωματούχων – και η παραγωγή θρησκευτικού χαρακτήρα αναγλύφων (μαρμάρινες εικόνες). Ιδιαίτερα θα συζητηθούν οι λόγοι απομάκρυνσης της βυζαντινής κοινωνίας από την παράδοση της εικονιστικής γλυπτικής, τα κέντρα παραγωγής, όπως και οι πληροφορίες που παρέχουν των γραπτών πηγών για χαμένα σήμερα έργα. Ο τομέας της μικροτεχνίας, στον οποίο οι Βυζαντινοί διακρίθηκαν, θα εξεταστεί μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα προερχόμενα από όλες τις χρονικές περιόδους και περιοχές του Βυζαντίου και της σφαίρας επιρροής του. Θα συζητηθούν έργα σε διαφορετικά υλικά – μεταλλοτεχνίας (χρυσοχοΐας, αργυροχοΐας κ.ά.), χυμειτικής (σμάλτα), ελεφαντοστέινα αντικείμενα, έργα μικρογλυπτικής από στεατίτη και ημιπολύτιμους λίθους, ξυλογλυπτικής, κεντητικής –, διαφορετικών χρήσεων: αυτοκρατορικά διάσημα, φυλακτά, κοσμήματα, λειτουργικά αντικείμενα, οικιακός εξοπλισμός, σύνεργα καλλωπισμού κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής, στο πρόβλημα του/των κέντρου/ων παραγωγής τους, στις επιγραφές και τις πληροφορίες που αυτές μας παρέχουν για τα τέχνηρα και τη σημασία τους στη βυζαντινή κοινωνία, ενώ θα εξεταστούν ενδεικτικά και κάποιες περιπτώσεις σχετικών έργων γνωστών μόνο μέσα από τις γραπτές πηγές.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος συνίστανται στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους μελέτης και χρονολόγησης έργων βυζαντινής γλυπτικής και μικροτεχνίας, στην αναγνώριση των έργων αυτών ως πηγών πληροφόρησης για τη βυζαντινή κοινωνία, όπως βέβαια και στην εμπέδωση της συνεισφοράς των γραπτών πηγών στην αρχαιολογική έρευνα.

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 651 Η Τέχνη της Αναγέννησης

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος παρουσιάζεται το έργο των καλλιτεχνών που προετοιμάζουν τις μεγάλες κατακτήσεις των πιο σημαντικών εκπροσώπων της Αναγέννησης. Εν συνεχεία γίνεται λόγος για τη διατύπωση της μαθηματικής προοπτικής, μέσω της οποίας επαναπροσδιορίζεται η αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου της εποχής. Το μάθημα κλείνει με την ανάλυση του έργου του Λεονάρντο ντα Βίντσι και του τρόπου με τον οποίο τα εικονογραφικά και στιλιστικά σχήματα που διατυπώνει συνδέονται με τις πολιτιστικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής. Σκοπός του μαθήματος είναι τα υπό εξέταση έργα να ενταχθούν στο ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διανοητικό συγκείμενο αναφορά ώστε να αιτιολογηθούν οι συνθετικές λύσεις και τα τεχνομορφικά χαρακτηριστικά που αυτά παρουσιάζουν.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στην τέχνη της ιταλικής αναγέννησης μέσα από τη μελέτη των έργων και των καλλιτεχνών που διαμορφώνουν μια νέα καλλιτεχνική πραγματικότητα, η οποία αποτέλεσε το μεγαλύτερο γεγονός του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει εκτενής αναφορά σε ποικίλες μορφές τέχνης, όπως η ζωγραφική και η γλυπτική.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226835/M1/edit>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226835>

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ****Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ****INX 652 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του 20ού αι. με αναλυτικό άξονα τις ιδεολογικές συγκρούσεις και ιδιαίτερη εστίαση στην ιδεολογική, πολιτική, οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική αντιπαράθεση μεταξύ των υπερδυνάμεων και των συνασπισμών τους. Η αντιπαράθεση αυτή, η οποία ονομάζεται συμβατικά «Ψυχρός Πόλεμος», θα διερευνηθεί με χρονολογική αναφορά στην περίοδο από τη Ρωσική Επανάσταση ως το 1991 και γεωγραφική αναφορά στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και τον «Τρίτο Κόσμο».

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- (α) να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της διεθνούς ιστορίας του 20ού αι.
- (β) να αντιλαμβάνονται τη σημασία των ιδεολογικών συγκρούσεων και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της διεθνούς ιστορίας του 20ού αι.
- (γ) να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες σε διαφορετικά σχήματα και περιόδους της ιστορικής εξέλιξης.
- (δ) να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ανάδυσης του «Τρίτου Κόσμου» στη σύγχρονη ιστορία.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220848>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6101>

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ**IBY 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι: Ο Ιουστινιανός Α΄ και η Εποχή του (527-565)**

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών/φοιτητριών με τις πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας, τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας καθώς και με τις μεθόδους προετοιμασίας και παρουσίασης ενός θέματος. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στον αυτοκράτορα Ιουστινιανό (527-565) και την εποχή του. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην ερμηνεία των συναφών πηγών και θα εκπονήσουν,

αξιοποιώντας τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν σε σημαντικά πρόσωπα της περιόδου, το κλίμα, στην εξωτερική και εσωτερική πολιτική, την εκκλησιαστική οργάνωση και τη διοικητική οργάνωση του βυζαντινού κράτους, τις οποίες και θα παρουσιάσουν.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές/τριες θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική βιβλιογραφία για το Βυζάντιο και το συγκεκριμένο θέμα. Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη Μέση Εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220851/M1/edit>

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ

IBY 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι: Οι Σχέσεις του Βυζαντίου με τους Λαούς της Ανατολής (4ος-8ος αι.)

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε θέματα που αφορούν τις σχέσεις της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής από τον τέταρτο έως τον όγδοο αιώνα.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία για την εξωτερική πολιτική του Βυζαντίου στο ανατολικό του μέτωπο.

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

IBY 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι: Προσωπογραφία Κομνήνειας Περιόδου

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε θέματα που αφορούν την προσωπογραφία και την κοινωνία της κομνήνειας περιόδου.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία για την κομνήνεια περίοδο και τις κοινωνικές συνθήκες και εξελίξεις της εποχής. (ε) Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη μέση εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=14607>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220851>

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

IME 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι: Το Βασίλειο της Σικελίας (12ος-13ος αι.): Προσεγγίζοντας την Πολιτισμική Ιστορία της Πολιτικής

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητριών/ών με τη μεθοδολογία της επιστήμης της Ιστορίας. Το μάθημα εξετάζει, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με τη μεθοδολογία, τη δεοντολογία, τον εντοπισμό, την ανάλυση και την αξιοποίηση των πηγών και της βιβλιογραφίας, και τη συγγραφή ιστορικών εργασιών. Επίσης, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα ασκηθούν στη μεσαιωνική παλαιογραφία.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων και την επίσκεψη σε ιστορικό αρχείο, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται (α) να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας, (β) να αναγνωρίζουν τα είδη των πηγών, (γ) να αξιοποιούν τις πηγές για τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών και για τη διδασκαλία της Ιστορίας,

(δ) να εκπονούν ένα σχέδιο έρευνας, και ε. να έχουν αποκτήσει βασικές γνώσεις μεσαιωνικής παλαιογραφίας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17814>

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INE 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι

Το μάθημα καταρχήν παρουσιάζει την εξέλιξη της επιστήμης της ιστορίας, τις ιστοριογραφικές σχολές και τάσεις από τον 19ο αι. μέχρι τις μέρες μας. Επιπλέον εξετάζονται τα είδη των ιστορικών πηγών και οι τρόποι προσέγγισης και αξιοποίησής τους. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές καλούνται να μελετήσουν και να σχολιάσουν πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, όπως επίσης και αποσπάσματα ή αυτούσια ιστορικά έργα. Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται με βάση την κριτική παρουσίαση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών και την προφορική εξέταση.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται να:

(α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας.

(β) κατανοούν τις διαφορετικές τάσεις της ιστοριογραφίας και την ιστορικότητά τους.

(γ) είναι σε θέση να εξετάζουν κριτικά πρωτογενείς και δευτερογενείς ιστορικές πηγές.

(δ) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects).

(ε) εξοικειωθούν με χώρους ιστορικής έρευνας (αρχεία, βιβλιοθήκες, μουσεία κ.ο.κ.).

<https://qa.auth.gr/el/user/5257/courses/2023-2024>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=4919>

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΧΑ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας Ι: Η Ελλάδα και τα Βαλκάνια (1936-1946)

Το μάθημα αυτό εξετάζει τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις μίας κρίσιμης δεκαετίας για τη σύγχρονη ελληνική και βαλκανική ιστορία, με αφετηρία

την εγκαθίδρυση του καθεστώτος της 4ης Αυγούστου έως την έναρξη του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου. Στόχος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την περίοδο αυτή μέσα από την προσπέλαση των πηγών (πρωτογενών και δευτερογενών), καθώς και η ένταξή της στη διεθνή ιστοριογραφία του Μεσοπολέμου και του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17809>

Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΙΑΕ 261 (ΠΠΔΕ) Παιδεία και Εκπαίδευση στον Αρχαίο Κόσμο

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η κριτική προσέγγιση προσεκτικά επιλεγμένων παιδευτικών θεσμών του αρχαίου ελληνορωμαϊκού κόσμου από τον 8ο αι. π.Χ. έως και τον 4ο αι. μ.Χ. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/-τριες αναμένεται (α) να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις σε ό,τι αφορά το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας χαρακτηριστικών παιδευτικών θεσμών της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας, (β) να έχουν κατανοήσει την κοινωνική και πολιτική φύση της κατασκευής της γνώσης και (γ) να μπορούν να αξιολογήσουν τον ρόλο της παιδείας και του πολιτισμού ως καθοριστικών παραγόντων στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17821>

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

ΙΣΤ 461 (ΠΠΔΕ) Διδακτική της Ιστορίας

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να γνωρίσουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με τα βασικότερα προβλήματα και τις προκλήσεις του μαθήματος (απαξίωση του αντικειμένου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παρωχημένες μέθοδοι διδασκαλίας, συγκρουσιακά θέματα κ.λπ.) και στους τρόπους αντιμετώπισής τους.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να (α) εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ, (β) οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, (γ) γνω-

ρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών ως μέρος της διδασκαλίας της Ιστορίας, (δ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και (ε) γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16849>

(Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ

ΑΙΤ 652 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από την Αναγέννηση έως Σήμερα (με έμφαση από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο)

Οι αρχές της μιμητικής αναπαραγωγής του υλικού περιβάλλοντος που εφαρμόζονται στις συνθέσεις της ακαδημαϊκής τέχνης θα τεθούν υπό αμφισβήτηση με το έργο των καλλιτεχνών του Μοντερνισμού. Το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού αποτελεί την αφετηρία του μαθήματος. Σκοπός του μαθήματος είναι να δειχτούν τα καλλιτεχνικά κινήματα και ρεύματα που αναδύονται μέσα από τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες καθώς και οι επιστημονικές προϋποθέσεις για την εξέλιξη της τέχνης, ειδικά κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ού αι. Πιο αναλυτικά οι εισηγήσεις οργανώνονται ως εξής: Εισαγωγή. Χαρακτηριστικά του Μοντερνισμού στις εικαστικές τέχνες. Ιμπρεσιονισμός. Μετά-Ιμπρεσιονισμός. Εξπρεσιονισμός: Γέφυρα. Φωβισμός: Henri Matisse, Γαλάζιος Καβαλάρης. Κυβισμός: George Braque (1882-1963), Pablo Picasso (1881-1973). Αφαίρεση: Wassily Kandinsky (1866-1944). Kazimir Malevich (1878-1936): Σουπρεματισμός.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην τέχνη του μοντερνισμού μέσα από τη διδασκαλία του έργου των μεγάλων δασκάλων του 19ου αι., οι οποίοι διαμόρφωσαν τις συνθήκες επικράτησης του μοντερνισμού, και στη γνωριμία με την τέχνη καλλιτεχνικών κινημάτων από το τέλος του 19ου μέχρι τις αρχές του 20ού αι.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15126>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220861>

Ιλιάννα ΖΑΡΡΑ (διδ. υποστήριξη Φωτεινή ΣΙΔΕΡΑ)

ΑΙΤ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης Ι: Ιστορία της Τέχνης

Στο πλαίσιο του φροντιστηριακού μαθήματος ειδίκευσης της Ιστορίας της Τέχνης, ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα εξοικειωθεί με την εξειδικευμένη βιβλιογραφία του γνωστικού πεδίου, την εφαρμογή των πιο έγκυρων μεθοδολογιών για την προσέγγιση εξειδικευμένων ζητημάτων ιστορίας και θεωρίας της τέχνης, την κριτική αξιοποίηση των βιβλιογραφικών πηγών, την άσκηση της συνθετικής σκέψης, καθώς και με τη διαδικασία εκπόνησης μιας εργασίας και την παρουσίασή της με τη μορφή διδασκαλίας.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην απόκτηση δεξιοτήτων στην Ιστορία της Τέχνης με άσκηση στην παραγωγή μικρού επιστημονικού κειμένου ιστορίας και θεωρίας της τέχνης από το αρχικό στάδιο της επιλογής του θέματος ως το τελικό της συγγραφής του κειμένου. Κριτήριο είναι η προσβασιμότητα του αντικειμένου ώστε η επαφή με αυτό να είναι άμεση. Επίσης, στην εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις σχέσεις διεθνούς και ελληνικής πρωτοπορίας, ώστε να ανιχνεύουν μέσα από τις μορφές τη φυσιογνωμία των συγκλίσεων και αποκλίσεων του τοπικού από το παγκόσμιο.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226846>

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ (διδ. υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ)

ΑΠΡ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης Ι: Προϊστορική Αρχαιολογία. Η Διατροφή στην Ελλάδα κατά τη Νεολιθική και την Εποχή του Χαλκού – Από τα Συστατικά στα Γεύματα

Η θεματική του φροντιστηριακού μαθήματος ΑΠΡ 901, για το χειμερινό εξάμηνο 2023/24 επικεντρώνεται στο κεντρικό ζήτημα της διατροφής στις κοινωνίες της Νεολιθικής και της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο. Η διατροφή των προϊστορικών ανθρώπων αποτελεί ένα κορυφαίο κεφάλαιο της έρευνας του παρελθόντος καθώς διατρέχει ως θεματική όλες της πτυχές της ζωής των ανθρώπων, από την καθημερινή τους επιβίωση μέχρι τα ειδικά γεύματα που αφορούν σημαντικές περιστάσεις στη ζωή των ανθρώπων της Νεολιθικής και της Εποχής του Χαλκού. Η προϊστορική διατροφή αφορά άμεσα την οργάνωση της οικονομίας και της κοινωνίας καθώς η εξασφάλιση των πρώτων υλών για το φαγητό, το μαγείρεμα και τη κατανάλωση του τελικού προϊόντος συνδέονται στενά με τις σχέσεις και τα μέσα παραγωγής της κάθε κοινότητας. Μεγάλο μέρος των υλικών καταλοίπων μιας αρχαιολογικής θέσης συνδέονται με την εξασφάλιση και προετοι-

μασία καθώς και την κατανάλωση της τροφής (εργαλεία κοπής, άλεσης, μαγειρικές κατασκευές, μαγειρικά σκεύη και σκεύη σερβιρίσματος, ειδικά σκεύη τελετουργικών πρακτικών κ.λ.π.). Μέσα από τα μαθήματα του φροντιστηρίου θα εξεταστεί ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων που αφορούν τη διατροφή των κοινωνιών της Νεολιθικής και της Εποχής του Χαλκού που δραστηριοποιήθηκαν στην Ελλάδα, μέσα από τη μελέτη των συστατικών των γευμάτων, των χώρων μαγειρέματος, των τρόπων και του εξοπλισμού για το μαγείρεμά τους. Θα συζητηθούν συγκεκριμένες συνταγές όπως το πλιγούρι, η μπύρα, το κρασί, σε σχέση με τα ανασκαφικά τους συμφραζόμενα. Παράλληλα με την αρχαιολογική τεκμηρίωση των τροφίμων αυτών θα εξεταστεί η συμβολή της πειραματικής αρχαιολογίας στην έρευνα της προϊστορικής διατροφής. Το μάθημα θα λήξει με μία βιωματική ανασύνθεση συνταγών των προϊστορικών χρόνων.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν κριτικά και να συζητήσουν στην αίθουσα ειδικά άρθρα και δημοσιεύσεις, ελληνικές και ξενόγλωσσες. Παράλληλα θα εξοικειωθούν με τη μελέτη αρχαιολογικών ευρημάτων, τεχνουργημάτων και βιοαρχαιολογικών καταλοίπων στους χώρους του Εργαστηρίου Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας του Τομέα Αρχαιολογίας (ΕΔΑΕ, <http://edae.hist.auth.gr/>) καθώς και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Η αξιολόγηση θα βασιστεί στο σύνολο των επιμέρους δραστηριοτήτων του μαθήματος: εποπτεία της βιβλιογραφίας, εργαστηριακές ασκήσεις, μεθοδολογία οργάνωσης και συνθετικής παρουσίασης της βιβλιογραφίας σε ένα επιμέρους θέμα της ενότητας του μαθήματος, ανάπτυξη επιχειρηματολογίας και κριτικής σκέψης, προφορική παρουσίαση της θεματικής και κατάθεση γραπτής εργασίας στο ειδικό θέμα που θα ανατεθεί στις φοιτήτριες/φοιτητές του μαθήματος. Οι φοιτήτριες και φοιτητές που θα παρακολουθήσουν το μάθημα θα αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και τις ικανότητες σύνθεσης, θα εκπαιδευτούν στις διαδικασίες της επιστημονικής έρευνας με την επαφή τους με τα μεθοδολογικά εργαλεία και τις θεωρητικές κατευθύνσεις της αρχαιολογικής επιστήμης με τελικό στόχο την επιτυχή παρουσίαση/διδασκαλία ενός ειδικού θέματος.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ (διδ. υποστήριξη Κορίνα ΒΑΣΤΕΛΛΗ)

ΑΚΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης Ι: Πόλεις της Ρωμαϊκής Μακεδονίας

Αντικείμενο του φροντιστηρίου είναι η μελέτη των αρχαιολογικών δεδομένων σημαντικών πόλεων της Μακεδονίας από την εποχή της κατάκτησής της από τους Ρωμαίους και την μετατροπή της σε ρωμαϊκή επαρχία και έπειτα.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την αρχαιολογία της Ρωμαϊκής Μακεδονίας και να εξοικειωθούν με τη συγγραφή σχετικών εργασιών. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ)

ΑΒΥ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης Ι

Το Φροντιστήριο στοχεύει στην εκπαίδευση στην ορθή χρήση των αρχιτεκτονικών όρων κατά την περιγραφή των μνημείων και του διακόσμου τους καθώς και στην επαφή με επιγραφές και στα συστήματα χρονολόγησης. Το μάθημα περιλαμβάνει επιπλέον ασκήσεις στα αντίστοιχα πεδία ενώ οι φοιτητές θα εξασκηθούν και στην κατάρτιση αρχαιολογικών δελτίων τεκμηρίωσης. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν πέντε τουλάχιστον μικρές εργασίες ενώ ο τελικός βαθμός θα προκύψει αποκλειστικά από την επίδοσή τους στις ασκήσεις σε κάθε μάθημα.

Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ – Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ (συνδιδασκαλία)

ΑΠΡ 351 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο

Το μάθημα οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη επικεντρώνεται στην παρουσίαση προϊστορικών οικισμών και αρχαιολογικών χώρων στη Μακεδονία. Η δεύτερη ενότητα αφορά τη γνωριμία με προϊστορικές συλλογές μουσείων. Στην τρίτη ενότητα, εξετάζονται ζητήματα Δημόσιας αρχαιολογίας και κυρίως ο τρόπος παρουσίασης της προϊστορικής έρευνας στο ευρύ κοινό, ενώ στην τέταρτη συζητούνται θέματα ερμηνείας και παρουσίασης των αρχαιολογικών δεδομένων σε σχέση με το ιστορικό πλαίσιο της αρχαιολογικής έρευνας και τις βασικές κατευθύνσεις της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ού αι. Η ανάπτυξη των θεμάτων γίνεται με διαλέξεις στην αίθουσα από τις διδάσκουσες και με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της, ενώ συνυπολογίζεται η συμμετοχή των φοιτητών σε ομαδικές συζητήσεις. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι: (α) με διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την έκθεση πολιτισμικών καταλοίπων της προϊστορικής περιόδου, (β) με διαφορετικές πρακτικές διαχείρισης προϊστορικών αρχαιολογικών δεδομένων, αλλά και με ευρύτερα ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Επιπλέον, θα είναι σε

θέση, διδάσκοντας στη Μέση Εκπαίδευση, να υποστηρίξουν την οργάνωση επισκέψεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους και την παρουσίαση αρχαιολογικών ζητημάτων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17023>

Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ – Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ (συνδιδασκαλία)

ΑΚΛ 351 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο

Η Θεσσαλονίκη ιδρύεται το 316/5 π.Χ. από τον βασιλιά Κάσσανδρο με συνοικισμό των υπάρχοντων οικισμών της περιοχής και ονομάζεται από την ομώνυμη σύζυγό του, κόρη του Φιλίππου Β' και ετεροθαλή αδελφή του Αλεξάνδρου Γ'. Η νέα πόλη αποτελεί το πλέον σημαντικό λιμάνι της αρχαίας Μακεδονίας. Από το 148 π.Χ. γίνεται πρωτεύουσα της Επαρχίας της Μακεδονίας και ένα από τα σημαντικότερα κέντρα στο ανατολικό τμήμα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να αναδειχτεί η μνημειακή εικόνα της πόλης μέσα από τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, ιδιωτικά και δημόσια, αλλά και τα νεκροταφεία της.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα ανατεθούν στους φοιτητές εργασίες για τα πλέον χαρακτηριστικά μνημεία της περιόδου, όπως η αρχαία Αγορά, η οχύρωση, το ανακτορικό συγκρότημα του Γαλερίου, το στάδιο, ο ιππόδρομος, οι αρχαίες συνοικίες, οι δρόμοι με τις περίφημες στοές, όπως η στοά των ειδώλων (Incantadas), τα ταφικά μνημεία, τα ιερά, όπως ο αρχαϊκός ιωνικός ναός, το Σερραπείο κ.ά., ώστε να γίνει κατανοητός ο ρόλος που διαδραμάτισε η Θεσσαλονίκη ως μητρόπολη της αρχαίας Μακεδονίας από την ίδρυσή της έως και την Ύστερη αρχαιότητα. Έμφαση θα δοθεί, επίσης, στην ιδιωτική ζωή και την καθημερινότητα των αρχαίων Θεσσαλονικέων, όπως αυτή τεκμηριώνεται μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα που εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης και στο Μουσείο της αρχαίας Αγοράς αλλά και με τη μελέτη των εκμαγείων του Μουσείου Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής. Οι εργασίες θα παρουσιαστούν επιτόπου στους αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και στα σχετικά μουσεία της πόλης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές θα έχουν εμβαθύνει στη μνημειακή τοπογραφία της αρχαίας Θεσσαλονίκης και θα έχουν εμπλουτίσει τις γνώσεις τους για τη σημαντικότερη, διαχρονικά, πόλη της αρχαίας Μακεδονίας. Παράλληλα θα έχουν ασκηθεί στην αναζήτηση βιβλιογραφίας σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ψηφιακών και διαδραστικών εφαρμογών, όπως για παράδειγμα οι ψηφιακές αναπαραστάσεις γνωστών μνημείων της Θεσσαλονίκης (π.χ. ιππόδρομος και συγκρότημα του Γαλερίου), αλλά και στη

σύνθεση και την παρουσίαση, και τέλος τη συγγραφή μίας επιστημονικής εργασίας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600209853/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17047>

Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ

ΑΒΥ 351 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Σεμινάριο

Αφετηριακό υλικό του μαθήματος θα αποτελέσουν επιλεγμένα βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και εκθέματα από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της πόλης.

Στόχοι του μαθήματος είναι αφενός η εκ του σύνεγγυς επαφή των φοιτητών με αντιπροσωπευτικά, από χρονολογική και ειδολογική άποψη, μνημειακά και υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος της Θεσσαλονίκης από τον 4ο έως τον 15ο αι. μ.Χ., κυρίως όμως η συστηματική εξοικείωσή τους με την ορθή χρήση της αντίστοιχης ορολογίας και τις βασικές αρχές επιστημονικής πραγμάτευσης – στον προφορικό και τον γραπτό λόγο– του αρχαιολογικού μνημείου και αντικειμένου. Παράλληλο μαθησιακό στόχο αποτελεί, επιπλέον, η κατανόηση από τους συμμετέχοντες της ανάγκης διαχείρισης και διαβάθμισης της μεταδιδόμενης αρχαιολογικής πληροφορίας ώστε αυτή να προσαρμόζεται στους εκάστοτε αποδέκτες της (μαθητές, ευρύ κοινό, ειδικούς).

Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και σύντομες γραπτές ασκήσεις πάνω σε θέματα αρχαιολογικής ορολογίας στην αίθουσα, καθώς και επισκέψεις στα επιλεγμένα βυζαντινά μνημεία και στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτητές θα κληθούν να κάνουν μια σύντομη αλλά περιεκτική προφορική παρουσίαση των εκθεμάτων από τη μόνιμη έκθεση του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού που έχουν αναλάβει· στο πέρας των μαθημάτων θα πρέπει να παραδώσουν αντίστοιχη γραπτή εργασία, βασικό κριτήριο για την αξιολόγηση της οποίας θα αποτελέσει ο βαθμός τήρησης των αρχών της επιστημονικής τεχνογραφίας.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ**ΑΡΧ 351 (ΠΠΔΕ) Εισαγωγή στις Μουσειακές Σπουδές. Σεμινάριο**

Το μάθημα έχει τη μορφή σεμιναρίου και προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Στο πλαίσιό του πραγματοποιείται μια σύντομη εισαγωγή στη Μουσειολογία ως θεωρία και πρακτική. Στις εισαγωγικές διαλέξεις παρουσιάζεται μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία και την εξέλιξη του Μουσείου ως φορέα, καθώς και της Μουσειολογίας ως ερευνητικού και πρακτικού πεδίου διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την κατανόηση της ταυτότητας και της λειτουργίας των Μουσείων.

Στη συνέχεια το μάθημα επικεντρώνεται στη λεπτομερή παρουσίαση των αρχών και της μεθόδου οργάνωσης και παρουσίασης των μόνιμων συλλογών και των θεματικών ενοτήτων του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης. Οι φοιτητές καλούνται να εκπονήσουν τρεις μικρής έκτασης γραπτές εργασίες με αντικείμενο τις μόνιμες εκθέσεις του ΜΒΠ. Στόχος των εργασιών είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θέματα οργάνωσης και σχεδιασμού των μουσειακών εκθέσεων σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με το σύνολο των επιστημονικών κλάδων που εμπλέκονται στη δημιουργία και λειτουργία των μουσείων και των εκθεσιακών χώρων τέχνης.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να κατανούν τον ρόλο των μουσείων/εκθεσιακών χώρων ως τόπο εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας και τους τρόπους με τους οποίους αυτό καθίσταται εφικτό έχοντας ως στόχο την ικανοποίηση του επισκέπτη. Καλούνται να διαχειριστούν τον τρόπο που πραγματοποιείται η μετάβαση από τη μελέτη του εκθεσιακού αντικειμένου (αρχαιολογικό/ αρχαιακό/ ιστορικό/ λαογραφικό υλικό ή έργο τέχνης κλπ) και την παραγωγή γνώσης γύρω από αυτό, στον τρόπο παρουσίασης και μετάδοσης της γνώσης αυτής μέσα σε ένα πλαίσιο που κεντρίζει το ενδιαφέρον και παραμένει προσιτό σε πολυσυλλεκτικό κοινό με διαφορετικό υπόβαθρο, απαιτήσεις και επιδιώξεις.

Αντώνης ΚΩΤΙΔΗΣ**ΑΙΤ 262 (ΠΠΔΕ) Διδασκαλία Φιλολογικών Μαθημάτων μέσα από την Τέχνη**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διδακτική των μαθημάτων του φιλόλογου στη Μέση Εκπαίδευση (ΜΕ) και ειδικότερα οι εφαρμογές υλικού της Ιστορίας της Τέχνης στη διδασκαλία των μαθημάτων της ΜΕ.

Το υλικό που χρησιμοποιείται συγκροτείται με βάση τα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία των μαθημάτων του φιλόλογου από εικό-

νες έργων ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, κατασκευών, διακόσμησης, βιομηχανικού σχεδίου, φωτογραφίας και γραφιστικών τεχνών.

Οι εικόνες έχουν συγκεκριμένο θεματικό άξονα. Τα είδη μαθημάτων που σχεδιάζονται είναι: (α) Εισαγωγή σε μάθημα, (β) Κεφάλαιο από το εγχειρίδιο, (γ) Άσκηση στην περιγραφή, (δ) Άσκηση στην παραγωγή αφηγηματικού κειμένου, (ε) Ειδικά φαινόμενα (Υλικό ανεξάρτητο από ορισμένο κεφάλαιο του εγχειριδίου) με στόχο την πληρέστερη κατανόηση μιας περιόδου (ιστορικά μαθήματα), ενός φαινομένου (γλωσσικά και κοινωνιολογικά μαθήματα), ενός τρόπου (λογοτεχνία) κ.ο.κ.

Με βάση την προσέγγιση αυτή ο δάσκαλος της ΜΕ δεν παρουσιάζει με προφορικό λόγο το κείμενο του εγχειριδίου. Η προσέγγιση είναι επικεντρωμένη στο μαθητή, αναλυτική στην πρώτη φάση, συνθετική στην τελική. Στόχος του είναι η πρόκληση ερεθισμάτων στο μαθητή ώστε να δέχεται ερωτήσεις σχετικές με τις έννοιες που εκφράζουν τα αντικείμενα της εικόνας: από τις βασικές που προσλαμβάνει ο αντιληπτικός μηχανισμός ως τις συμβολικές που απαιτούν πιο σύνθετη νοητική διεργασία. Με τον τρόπο αυτόν η παραδοσιακή αφήγηση (η γνωστή ως «παράδοση») από την πλευρά του διδάσκοντος αντικαθίσταται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό από τον φορτισμό που δημιουργεί η φυσική περιέργεια των μαθητών να ανταποκριθούν στο υλικό που έχει ετοιμάσει ο διδάσκων και να ασκηθούν στην δυνατότητα να ερευνούν οι ίδιοι για απαντήσεις στα ερωτήματά τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να ασκηθούν οι μελλοντικοί διδάσκοντες της ΜΕ στη χρήση ορισμένης μεθοδολογίας που προβλέπει διαφορετική από την συνήθη προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου. Επιπλέον ασκούνται στην συγκρότηση ενός σώματος οπτικού υλικού με υποστηρικτικές ασκήσεις ώστε να σχεδιαστεί μια σειρά υποδειγματικών μαθημάτων. Η πρακτική άσκηση στη χρήση του υλικού αυτού γίνεται με τους συμμετέχοντες σε ρόλο μαθητών και δασκάλων εναλλάξ.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΧΑ 651 Νεότερη και Σύγχρονη Βαλκανική Ιστορία

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνήσει τις αιτιακές μεταβολές στις διακρατικές σχέσεις συμμαχίας και σύγκρουσης, καθώς και τα στάδια διαμόρφωσης του βαλκανικού χάρτη στο μεγαλύτερο μέρος του 20ού αι. Τα στάδια αυτά περικλείονται εντός του χρονικού και θεματικού πλαισίου της αναφερόμενης περιόδου, που εκκινεί από τη διαδικασία εδαφικής ολοκλήρωσης του ανεξάρτητου κράτους και τις συνοριακές μεταβολές σε βάρος της οθωμανικής αυτοκρατορίας, δηλαδή από το κράτος των εθνικών συνόρων και των 'αλύτρωτων αδερφών' που προσδιόρισε τον βαλκανικό μεγαλοϊδεατισμό και καθόρισε το ιδεολογικό περιεχόμενο της ενδοβαλκανικής σύγκρουσης. Με χρονική επομένως αφετηρία το 1912, δίνεται έμφαση στους Βαλκανικούς Πολέμους που σηματοδότησαν την προσπάθεια των κρατών να επιλύσουν προς όφελός τους τα εκκρεμή εδαφικά ζητήματα, στον αντίποδα της διπλωματίας των Μεγάλων Δυνάμεων. Οι εσωτερικές εξελίξεις και οι επιδράσεις στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής για καθένα από τα βαλκανικά κράτη την επαύριο των Βαλκανικών Πολέμων, με άλλα λόγια η κληρονομικά της ενδοβαλκανικής σύγκρουσης, εξετάζονται συνδυαστικά, με σκοπό να παράσχουν τα ερμηνευτικά μοντέλα για την κατανόηση της θέσης και της στάσης τους κατά τη διάρκεια των δύο παγκοσμίων πολέμων που προκάλεσαν την επαναχάραξη και παγίωση των συνόρων για τις επόμενες δεκαετίες. Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δεν σηματοδοτεί μόνο νέα σύνορα, αλλά και ιδεολογικές παγιώσεις, στην αφετηρία του Ψυχρού Πολέμου και την ένταξη σε διαφορετικά πολιτικά και κοινωνικο-οικονομικά μοντέλα οργάνωσης και ανάπτυξης. Ως εκ τούτου ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος θεωρείται το πρώτο πεδίο άσκησης για τους δύο υπό διαμόρφωση μεγάλους συνασπισμούς δυνάμεων, εκεί όπου αφενός οι δυτικές δημοκρατίες και αφετέρου τα καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού ενεπλάκησαν άμεσα ή έμμεσα, με διακύβευμα όσα αργότερα θα συγκροτήσουν τους ακρογωνιαίους λίθους του διπολικού κόσμου.

Η ιστορία των πολεμικών συγκρούσεων θα εξεταστεί τόσο υπό το πρίσμα των στρατιωτικών προπαρασκευών και αναμετρήσεων, των έμφυτων απωλειών και υλικών καταστροφών, αλλά πολύ περισσότερο σε σχέση με τις πολυεπίπεδες ζυμώσεις που προηγήθηκαν και με τις επιπτώσεις (πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές, δημογραφικές) που ακολούθησαν τη λήξη τους. Οι πολλαπλές αναγνώσεις των συγκρούσεων αυτών και οι συνέπειές τους, που ο απόηχός τους

ανιχνεύεται έως σήμερα στις εθνικές ιστορίες, μέσα από διαφορετικής προέλευσης πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, αλλά και με τη συνοδευτική μεθοδολογία έρευνας, τον εντοπισμό και την ανάγνωση των πηγών, αποτελούν τα αναγκαία μεθοδολογικά εργαλεία για την κατανόηση των αντιθετικών κατασκευών, της εικόνας του άλλου ως εθνικού εχθρού, της προσφυγής στη χρήση της προπαγάνδας ως εργαλείου άσκησης εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, καθώς και για την ενδυνάμωση του συνεκτικού εθνικισμού στο πλαίσιο του έθνους-κράτους.

Επίσης θα δοθεί έμφαση στην κοινωνική ιστορία των βαλκανικών λαών. Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο συμβαίνουν πληθυσμιακές ανακατατάξεις με τις αλλαγές συνόρων και τις υποχρεωτικές ή εθελοντικές ανταλλαγές πληθυσμών. Οι πληθυσμιακές αλλαγές φέρνουν αλλαγές και στις δομές των βαλκανικών κοινωνιών, ενώ δημιουργούν το εργατικό δυναμικό που θα αποτελέσει στο μέλλον για κάποιες χώρες το απαραίτητο στοιχείο για τη λειτουργία των εργοστασίων.

Στη διάρκεια της κομμουνιστικής διακυβέρνησης και κυρίως εξαιτίας του Ψυχρού Πολέμου επιβλήθηκε στις κοινωνίες της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Αλβανίας ένα καταπιεστικό καθεστώς, που είχε σκοπό να ελέγξει την πολιτική έκφραση και να εξουδετερώσει τις όποιες αντιδράσεις είτε στην εφαρμογή των πολιτικών και οικονομικών σχεδίων των κομμουνιστικών κομμάτων, είτε να εμποδίσει την άμεση και έμμεση επικοινωνία με πολίτες χωρών του μη κομμουνιστικού μπλοκ. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξήγηση της κατάρρευσης των κομμουνιστικών καθεστώτων και στην επακόλουθη εμφάνιση του εθνικισμού, στη διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας και στις κοινωνικές και εθνικές συγκρούσεις.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17551>

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΙΑΕ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας II: Η Περσική Αυτοκρατορία στις Αρχαίες Ελληνικές Πηγές

Ο Ηρόδοτος (*Ιστορίαι*) και ο Ξενοφών (*Έλληνικά*, *Κύρου Άνάβασις*), Αττικοί ρήτορες, κυρίως ο Ισοκράτης, αλλά και οι μεταγενέστεροι Διόδωρος Σικελιώτης, Πλούταρχος και Αρριανός είναι μερικοί μόνο από τους αρχαίους συγγραφείς, στους οποίους οφείλουμε σημαντικές πληροφορίες για την περσική αυτοκρατορία. Το μάθημα συνίσταται στην κριτική ανάγνωση αποσπασμάτων των έργων τους με σκοπό να γίνει αντιληπτή σε φοιτητές και φοιτήτριες η πρόσληψη των Περσών από τους αρχαίους Έλληνες και η επιβίωση ή η αναβίωση της εικόνας αυτής στη μετακλασσική περίοδο. Οι φοιτητές συγγράφουν μικρές εργασίες και τις παρουσιάζουν προφορικά.

Αλεξάνδρα ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

IBY 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας II: Μακεδονική Δυναστεία

Στο μάθημα θα αναλυθούν η πολιτική ιστορία, οι διοικητικές δομές, η νομοθεσία, οι σχέσεις του Βυζαντίου με τα όμορα κράτη, καθώς και οι νέοι θεσμοί που εισήχθησαν την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις μεταβολές και εξελίξεις που διαδραματίστηκαν σε πολιτικό, κοινωνικό και διοικητικό τομέα γενικότερα. Για τον συγκεκριμένο σκοπό θα μελετηθούν τα διάφορα είδη των γραμματειακών κειμένων και τα βυζαντινά μολυβδόβουλλα.

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ

IBY 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας II: Οι Σχέσεις του Βυζαντίου με τους Λαούς της Ανατολής (9ος-12ος αι.)

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε θέματα που αφορούν τις σχέσεις της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής από τον τέταρτο έως τον όγδοο αιώνα.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία για την εξωτερική πολιτική του Βυζαντίου στο ανατολικό του μέτωπο.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας II: Μεσαιωνική Ιστορία των Σλαβικών Λαών

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην ερμηνεία των βυζαντινών αλλά και σλαβικών (μεταφρασμένων στα Ελληνικά) πηγών που αφορούν την πολιτική και την εκκλησιαστική Ιστορία των Σλάβων. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν, αξιοποιώντας τα

πορίσματα της σύγχρονης έρευνας, εργασίες που αφορούν σε σημαντικά γεγονότα των βυζαντινο-σλαβικών σχέσεων, προσωπογραφία Σλάβων ηγεμόνων, σλαβικές επιδράσεις στον ελλαδικό χώρο κ.ά. Οι φοιτητές/ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής με βάση τις πηγές και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία. Το Φροντιστήριο περιλαμβάνει επισκέψεις σε χώρους εκτός Πανεπιστημίου (μουσεία, βιβλιοθήκες, Εκκλησίες, ερευνητικά κέντρα κ.ά.).

Οι φοιτητές αναμένεται να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της ακαδημαϊκής έρευνας, να αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες με τη γνώση βοηθητικών επιστημών, να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τα είδη των πηγών, να ασκηθούν στην κριτική των πηγών, να μάθουν να διακρίνουν τα διαφορετικά είδη επιστημονικών εργασιών, να μάθουν να συνθέτουν και να παρουσιάζουν γραπτές εργασίες, να εξοικειωθούν με την ακαδημαϊκή ηθική των επιστημονικών εργασιών, να διαμορφώσουν σχέδια μαθήματος, να χρησιμοποιούν την ανακλαστική σκέψη τόσο για τη δική τους διδασκαλία αλλά και των άλλων.

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΤΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας II: Οθωμανική Ιστορία

Σκοπός του μαθήματος είναι (α) να ανασκοπήσει ο φοιτητής τις διάφορες ιστοριογραφικές σχολές, (β) να αφομοιώσει τις βασικές μεθοδολογικές αρχές της ιστορικής επιστήμης, (γ) να εφαρμόσει στην πράξη αυτές τις αρχές μέσω ασκήσεων και της σύνταξης ιστορικού δοκιμίου πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα της οθωμανικής ιστορίας, (δ) να έρθει σε επαφή με ιστορικές πηγές και είδη ιστορικού γραπτού λόγου, (ε) να λάβει βασικές γνώσεις των βοηθητικών επιστημών της ιστορίας (παλαιογραφία, διπλωματική, εραλδική).

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να: (α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, (β) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects), (γ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα, και (δ) να ασκηθούν στη μεθοδολογία κριτικής ιστορικών πηγών.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222583/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6422>

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ

ΛΑΚ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Ιστορίας II: Νεοελληνική Ιστορία. Οπτικο-ηχητικές Δημιουργίες και Ερευνητικές Διαδικασίες

Τα μέσα εγγραφής εικόνας και ήχου χρησιμοποιούνται συνήθως ως τρόποι μετατροπής της εμπειρίας της επιτόπιας έρευνας σε «ερευνητικά δεδομένα» και μετάδοσης γνώσης με την πολυσημία και την πολυαισθητηριακότητα της πέρα από τις δεσμεύσεις της γραμμικής κειμενικής αφήγησης. Η πολυμεσική/πολύτροπική εθνογραφία μπορεί να διευρύνει την ερευνητική μέθοδο, εμπειρία και γνώση ως πολυφωνική, διακειμενική, προσβάσιμη. Μας επιτρέπει να μοιραστούμε και να συζητήσουμε ανοιχτά την ερευνητική διαδικασία και τις προϋποθέσεις της. Κατά τη βιντεογράφιση στο πεδίο έρευνας με μια «συμμετοχική κάμερα» η οποία δεν στέκεται παθητική και απόμακρη στον τρίποδα, που πλησιάζει στη δράση, που συνεργάζεται και συνομιλεί, αυτοσχεδιάζει και δε δημιουργεί την ψευδαίσθηση της εγγύτητας μέσα από τον τηλεφακό, ο εικονολήπτης/τρια δεν έχει πλέον το μονοπώλιο της παρατήρησης. Με την κάμερα στο χέρι, δεν είναι η κάμερα το «μέσο» αλλά το ίδιο το σώμα του/της κινηματογραφιστή/στριας το οποίο με τις κατάλληλες ασκήσεις θα έχει την ευελιξία, την ενσυναίσθηση και την εγρήγορση να απορροφηθεί από το πεδίο, τις σχέσεις και τις συνδέσεις που διαμορφώνει. Στην εθνογραφική πρακτική, τα οπτικοακουστικά μέσα δε χρησιμοποιούνται ως μέσα «καταγραφής» αλλά η ίδια η λήψη, η θέαση/ακρόαση και οι συνθήκες επιτέλεσης τους αναθεωρούνται και προβληματοποιούνται. Τα μέσα δε γράφουν μόνο λόγο και δράση των πληροφορητών/τριών αλλά γράφουν ταυτόχρονα τη συνάντησή τους με τον εικονολήπτη/ηχολήπτη. Συνεπώς, αποτελούν ένα σύνθετο αναστοχαστικό εργαλείο. Στο φροντιστήριο θα επιχειρήσουμε ασκήσεις διασύνδεσής και ανίχνευσης συγκεκριμένων πεδίων έρευνας που η κάθε μια φοιτήτρια και φοιτητής θα επιλέξει με διαφορετικές οπτικοακουστικές και σωματικές τεχνικές (βίντεο, φωτοδοκίμιο, διαδραστικό ντοκιμαντέρ πλατφόρμας, blog, vlog, έκθεση και performance).

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ

IBY 254 (ΠΠΔΕ) Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην παιδεία και την εκπαίδευση στο Βυζάντιο. Αρχικά, θα παρουσιαστούν εισαγωγικές πληροφορίες για την κοσμική και εκκλησιαστική εκπαίδευση, οι συναφείς πρωτογενείς πηγές καθώς και οι τάσεις και τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας για το θέμα. Θα εξεταστεί το ιστορικό πλαίσιο κάθε εποχής και θα γίνει λόγος για τις διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική πολιτική των αυτοκρατόρων και τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους επιφανέστερους λόγιους που άφησαν το «αποτύπωμά» τους στην παιδεία και την κοινωνία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου, αποκτήσουν γνώσεις ειδικά για την εκπαίδευση στο Βυζάντιο, θα κατανοήσουν τη σύγκρουση και τον συμβιβασμό ελληνισμού και χριστιανισμού, θα αντιληφθούν τους δεσμούς της βυζαντινής γραμματείας με την αντίστοιχη αρχαία ελληνική και θα κατανοήσουν τον πρακτικό και ηθικοπλαστικό σκοπό της βυζαντινής εκπαίδευσης σε όλες της βαθμίδες της. Επίσης, θα αντιληφθούν τη θέση και τον αντίκτυπο της βυζαντινής παιδείας και εκπαίδευσης στη βυζαντινή κοινωνία, θα κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση συνέβαλλε στην καλλιέργεια των αυτοκρατόρων και των μελών της στρατιωτικής και πολιτικής αριστοκρατίας και θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης (Διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

(ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Αντώνης ΚΩΤΙΔΗΣ

ΑΙΤ 653 Η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Τέχνη

Περιφερειακή και μητροπολιτική πρόσληψη του μοντερνισμού. Η ελληνική εκδοχή στη ζωγραφική, γλυπτική και στην αρχιτεκτονική των δημοσίων παραγγελιών και της ελεύθερης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το κοσμοείδωλο της ελληνικότητας και ο ορίζοντας υποδοχής που διαμορφώνουν οι συγκρούσεις και αντιπαράθεσεις στον θεωρητικό λόγο για την τέχνη και τη λογοτεχνία. Οι μεταπολεμικές εξελίξεις και οι σύγχρονες τάσεις.

Παρουσιάζεται η πρόσληψη της ευρωπαϊκής τέχνης από την ελληνική και οι δύο κυρίαρχες τάσεις, του Μοντερνισμού και της «Παράδοσης» στην εξέλιξη της αντιπαράθεσης αλλά και της αλληλεπίδρασής τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνηθεί η σχέση της ελληνικής ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής και εικαστικών δράσεων με τις προτεραιότητες της κοινωνίας (παιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές) μέσα στον ιστορικό ορίζοντα των κοσμοειδώλων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν τη διαλεκτική σχέση ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, με τη λογοτεχνία, τη μουσική και το δοκιμιακό λόγο, επομένως την ταυτότητα της αισθητικής και ιδεολογίας στη νεοελληνική κοινωνία, καθώς και τη σχέση τους με τις αντίστοιχες του διεθνούς παραδείγματος.

Γλαύκη ΓΚΟΤΣΗ (υπό διορισμό)

ΑΙΤ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης II: Τέχνη και Φύλο

Στο μάθημα εξετάζεται η σχέση του φύλου με την παραγωγή και ερμηνεία εικαστικών έργων, όπως την έχουν αναδείξει η φεμινιστική ιστορία και θεωρία της τέχνης σε συνδυασμό με προσεγγίσεις της ψυχανάλυσης, της σημειολογίας, του μεταδομισμού, του μαρξισμού. Στις εισαγωγικές διαλέξεις αναλύονται οι κύριες κατευθύνσεις της έρευνας και του σχετικού προβληματισμού μέσα από την παρακολούθηση της βασικής, ξενόγλωσσης και ελληνικής, βιβλιογραφίας. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι συνθετικές εργασίες των φοιτητριών/τών πάνω σε ποικίλα ιστοριογραφικά ή θεωρητικά ζητήματα. Με τη συζήτηση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή, αμερικανική και ελληνική τέχνη διερευνώνται θέματα όπως η διαφοροποίηση της γυναικείας καλλιτεχνικής ενασχόλησης από την αντρική, ο ιδεολογικός καθορισμός εννοιών όπως καλλιτέχνης και καλλιτέχνιδα, ο έμφυλος χαρακτήρας της εικόνας και του βλέμματος στην τέχνη, η εμπλοκή της σεξουαλικότητας και της φυλής στη δημιουργία και πρόσληψη των καλλιτεχνικών έργων, η συμβολή της πολιτικής και των κινημάτων στην ανάδειξη νέων ερωτημάτων.

Με την εκπόνηση των γραπτών εργασιών τους, καθώς και με τη συμμετοχή τους στον διάλογο που θα επιδιώκεται σε όλες τις συναντήσεις του εξαμήνου, στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/τές θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις έμφυλες διαστάσεις της τέχνης, να αναγνωρίζουν τις φεμινιστικές κριτικές προσεγγίσεις στην ιστορία της τέχνης, να εκφράζουν σχετικές μεθοδολογικές και

θεωρητικές σκέψεις, να αναζητούν τη σύνδεση των εικαστικών δραστηριοτήτων με σύγχρονα πολιτικά και κοινωνικά αιτήματα.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ)

ΑΠΡ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης II – Προϊστορική Αρχαιολογία: Οι Προανακτορικές Κοινωνίες της Κρήτης

Στο φροντιστήριο αυτό θα εξεταστούν θέματα που αφορούν στην οργάνωση των προανακτορικών οικισμών, τη διαφοροποίησή τους μέσα στο φυσικό τοπίο του νησιού, τις τεχνολογικές καινοτομίες και παραδόσεις, τις επαφές και αλληλεπιδράσεις των κοινοτήτων πριν την εμφάνιση των πρώτων ανακτόρων στην Κρήτη. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα ταφικά έθιμα και τις πρακτικές, στην ταφική αρχιτεκτονική και τη μεταχείριση των νεκρών καθώς και στα αντικείμενα που βρίσκονται μέσα στους τάφους αλλά και στους υπαίθριους εξωτερικούς χώρους και τη σημασία τους ως τοπόσημα και χώροι μνήμης και ενσωμάτωσης των εν ζωή κοινωνιών. Σκοπός του φροντιστηρίου είναι η ανασύνθεση των προανακτορικών κοινωνιών μέσα από τα αρχαιολογικά κατάλοιπα και τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις που υπάρχουν στα παραπάνω ζητήματα.

Το φροντιστήριο αυτό αποβλέπει στην εξειδίκευση των γνώσεων των φοιτητών της αρχαιολογίας σε θέματα τεκμηρίωσης, στην ανάλυση και ερμηνεία του αρχαιολογικού υλικού μέσα από τη συστηματική χρήση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας, στην εξοικείωση με την επεξεργασία και εμβάθυνση με το θέμα του σεμιναρίου, στη ομαδική συνεργασία για την προφορική παρουσίαση και ατομική εξάσκηση στη συγγραφή επιστημονικής εργασίας, στην εκπαίδευση σε τρόπους διαχείρισης και αξιοποίησης της αρχαιολογικής πληροφορίας, με την αναγνώριση των ορίων του αρχαιολογικού υλικού, στη διατύπωση των ερευνητικών ζητημάτων που οδηγούν στην κατανόηση πολιτισμικών διεργασιών του παρελθόντος καθώς και στην προετοιμασία των φοιτητών για την ενεργή και κριτική συμμετοχή τους στη διδασκαλία θεμάτων της ιστορίας του πολιτισμού. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα βασιστεί στη συμμετοχή τους στη γενική συζήτηση, στην προφορική παρουσίαση άρθρων και εργασιών και σε γραπτή εργασία. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή

Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ (διδ. υποστήριξη Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ)**ΑΚΛ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης II: Το Αιγαίο κατά τους Πρώιμους Ιστορικούς χρόνους**

Το μάθημα εξετάζει την περίοδο που ακολούθησε την κατάρρευση του μυκηναϊκού ανακτορικού συστήματος και της οικονομίας μέχρι και την εμφάνιση της πόλεως, του κέντρου της πολιτικής, οικονομικής ζωής και θρησκευτικής έκφρασης των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων. Οι δημογραφικές αλλαγές και η κινητικότητα, η εισαγωγή της μεταλλουργίας του σιδήρου και οι επακόλουθες αλλαγές στην οικονομία, το εμπόριο και τον πόλεμο σκιαγραφούν τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της περιόδου στην αυγή της πρώτης χιλιετίας π.Χ. (1100-600 π.Χ.). Το μάθημα θα αναλύσει την εμφάνιση του αλφαβήτου, τις συνδέσεις μεταξύ της Ανατολικής Μεσογείου, της Κύπρου και του Αιγαίου, τις πρώτες γραπτές πηγές, ιδίως τα ομηρικά έπη και τα έργα του Ησιόδου, τις πρώτες ελληνικές εγκαταστάσεις στη Δυτική Μεσόγειο, την ανάπτυξη των ιερών και των χαρακτηριστικών της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν εργασίες σε σχέση με τα παραπάνω θέματα, αναλαμβάνοντας την εξέταση και παρουσίαση είτε συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών είτε συγκεκριμένων φαινομένων που σχετίζονται με την περίοδο αυτή. Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι να προσφέρει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των πιο πρόσφατων ερμηνευτικών προσεγγίσεων και των αρχαιολογικών ευρημάτων που έχουν αλλάξει την αντίληψή μας για την περίοδο που ονομαζόταν στην παλαιότερη βιβλιογραφία «Σκοτεινοί Αιώνες» (“Dark Ages”). Εκτός από τα έργα αναφοράς για τη μελέτη αυτής της συναρπαστικής και μεταβαλλόμενης περιόδου, τα πιο πρόσφατα άρθρα και επιλεγμένα κεφάλαια από συλλογικά βιβλία θα αποτελέσουν τον κύριο πυρήνα της βιβλιογραφίας αυτού του μαθήματος. Το μάθημα θα περιλαμβάνει (μετά από συνεννόηση με τους φοιτητές) εκδρομή 5 ημερών στις Κυκλάδες, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να επισκεφτούν ορισμένες από της σημαντικότερες θέσεις της περιόδου αυτής και τα υλικά τους κατάλοιπα στα τοπικά μουσεία των Κυκλάδων.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηριακού αυτού μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με τα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν τη μετάβαση από τις κοινωνίες της Ύστερης Εποχής του Χαλκού σε αυτές τις Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου και θα μπορούν να διακρίνουν τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Θα μπορούν να ανακαλούν συγκεκριμένες γεωγραφικές θέσεις που έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στη διάρκεια της περιόδου αυτής και να αναγνωρίζουν τον υλικό πολιτισμό που σχετίζεται με αυτές. Επιπλέον, με την εκπόνηση μιας γραπτής εργασίας, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τα εργαλεία της αρχαιολογικής έρευνας, της σύνθεσης και της παρουσίασης των δεδομένων. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ)

ΑΒΥ 901 Φροντιστήριο Ειδίκευσης Αρχαιολογίας και Τέχνης II

Το Φροντιστήριο στοχεύει στην εκπαίδευση στην ορθή χρήση των αρχιτεκτονικών όρων κατά την περιγραφή των μνημείων και του διακόσμου τους καθώς και στην επαφή με επιγραφές και στα συστήματα χρονολόγησης. Το μάθημα περιλαμβάνει επιπλέον ασκήσεις στα αντίστοιχα πεδία ενώ οι φοιτητές θα εξασκηθούν και στην κατάρτιση αρχαιολογικών δελτίων τεκμηρίωσης. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν πέντε τουλάχιστον μικρές εργασίες ενώ ο τελικός βαθμός θα προκύψει αποκλειστικά από την επίδοσή τους στις ασκήσεις σε κάθε μάθημα.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ

IBY 501 Βυζαντινή Ιστορία: Κεντρική και Επαρχιακή Διοίκηση

Το μάθημα θα εξετάσει την κεντρική (αυτοκρατορική γραμματεία, οικονομικές υπηρεσίες, ανακτορική υπηρεσία, Κωνσταντινούπολη) και επαρχιακή διοίκηση (επαρχίες, διοικήσεις, επαρχότητες, θέματα) και τους συναφείς θεσμούς του Βυζαντινού κράτους από τον 4ο έως τον 15ο αι. Θα αναλυθούν τα κύρια χαρακτηριστικά των διοικητικών δομών και θα μελετηθεί η εξέλιξή τους κατά την πρώιμη, τη μέση και την ύστερη περίοδο. Θα παρουσιαστούν οι θεσμικές αλλαγές που εισήγαγαν κατά καιρούς οι αυτοκράτορες και θα εξεταστεί η λειτουργία και η αποτελεσματικότητα του βυζαντινού διοικητικού συστήματος. Θα αναλυθούν και θα ερμηνευθούν οι σχετικές πρωτογενείς πηγές για την επαρχιακή διοίκηση στην πρώιμη περίοδο. Οι φοιτητές/φοιτήτριες θα συντάξουν εργασίες βαθμολογικής ενίσχυσης έως 30%, ανάλογα με το μέγεθος του ακροατηρίου, που αφορούν στη διοίκηση και τους θεσμούς του βυζαντινού κράτους. Εκτός από το εγχειρίδιο θα δοθεί βιβλιογραφία στους φοιτητές και τις φοιτήτριες, την οποία πρέπει να μελετήσουν προκειμένου να καλυφθεί η ύλη του μαθήματος, στην οποία και θα εξεταστούν γραπτά ή προφορικά.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα γνωρίσουν τις βυζαντινές διοικητικές δομές, θα εξοικειωθούν με τη λειτουργία και την εξέλιξη της διοίκησης και των θεσμών του Βυζαντίου, θα κατανοήσουν τα αίτια των αλλαγών, θα ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και θα εξασκηθούν στην ανάλυση και ερμηνεία των πρωτογενών πηγών σε σχέση με τη διοίκηση και τους θεσμούς του Βυζαντίου.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 501 Μεσαιωνική Ιστορία των Νοτίων Σλάβων

Το μάθημα εστιάζει στην έρευνα ειδικών θεμάτων από την ιστορία και τον πολιτισμό κατά κύριο λόγο των Βουλγάρων, των Σέρβων και τα δίκτυα επικοινωνίας στα Βαλκάνια. Αναλυτικότερα, θα μελετηθεί η πολιτική, πολιτισμική, κοινωνική

και εκκλησιαστική εξέλιξη των σλαβικών αυτών κρατών από τον 7ο έως και τον 15ο αι. Ιδιαίτερος λόγος θα γίνει για τις σχέσεις των Βουλγάρων και των Σέρβων με τις Μονές του Αγίου Όρους και γενικότερα της Μακεδονίας, για τον Ησυχασμό κατά τον 14ο αι. και την αίρεση του Βογομιλισμού, για τη δημιουργία της γλαγολιτικής και της κυριλλικής γραφής, τον ρόλο των μεσαιωνικών κέντρων-πρωτευουσών Πλίσκας, Πρεσλάβας, Αχρίδας και Τυρνόβου και τη διαμόρφωση της πολιτικής ιδεολογίας στο Βουλγαρικό κράτος. Με βάση τις πηγές θα εξετάσουμε τον βίο και τα έργα των σημαντικότερων Σέρβων ηγεμόνων (Στέφανου Νεμάνια, Στέφανου Πρωτόστεππου, Μιλούτιν και Στέφανου Δουσάν), το αυτοκέφαλο της Σερβικής Εκκλησίας (1219) και τις σχέσεις της με την Κωνσταντινούπολη (Νίκαια), Αχρίδα και τη Ρώμη.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας των Νοτίων Σλάβων κατά τον Μεσαίωνα, να γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του πνευματικού πολιτισμού των Βουλγάρων, των Σέρβων, των Κροατών κτλ., να εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς ανάδειξης των πολιτικών ηγεμόνων και των εκκλησιαστικών ανδρών, να κατανοήσουν τη διαδικασία και τη σημασία της διαμόρφωσης και διάδοσης στερεοτυπικών εικόνων στον κόσμο των Σλάβων γενικότερα, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

INE 501 Ελληνική Ιστορία: Πολιτική, Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία

Η Θεματική Ενότητα για τη νεότερη ελληνική ιστορία καλύπτει την εποχή από τον Διαφωτισμό, οπότε η ελληνική ανεξαρτησία γίνεται επαναστατικό πρόγραμμα, έως το 1923, από την πλευρά των διπλωματικών, πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Αναφέρεται επίσης στις διαφορετικές ιστοριογραφικές προσεγγίσεις της δημιουργίας του ελληνικού έθνους και κράτους. Η εστίαση των εβδομαδιαίων σεμιναρίων είναι σε ειδικό θέμα της ενότητας.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και να εμβαθύνουν σε ειδικά θέματα της ελληνικής ιστορίας, να βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα, να αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας και να εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της ιστορίας.

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΙΝΧ 501 Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία

Το μάθημα εστιάζει στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ιστορία κατά τους Νεότερους Χρόνους. Αποτελεί μια συνθετική προσέγγιση και εμβάθυνση σε κρίσιμα ζητήματα της νεότερης και σύγχρονης ευρωπαϊκής και παγκόσμιας ιστορίας. Επιπλέον, παρακολουθεί τα ιστορικά γεγονότα και φαινόμενα μέσα από τις μεγάλες ιστοριογραφικές αφηγήσεις που διαμορφώθηκαν αναφορικά με τη νεότερη και σύγχρονη ιστορία.

Οι φοιτητές αναμένεται να:

- (α) Κατανοούν και να αναλύουν τα σημαντικότερα ευρωπαϊκά και παγκόσμια ζητήματα την περίοδο των Νεοτέρων Χρόνων.
- (β) Αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση των σημαντικότερων πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και ιδεολογικών φαινομένων.
- (γ) Να περιγράφουν τις μεγάλες ιστοριογραφικές αφηγήσεις των ιστορικών εξελίξεων κατά τους Νεότερους Χρόνους.
- (δ) Αποτιμούν κριτικά την ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία κατά τους Νεότερους Χρόνους.

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΧΑ 501 Βαλκανική Ιστορία: Διπλωματία και Πολιτική (20ός αι.)

Το μάθημα εστιάζει σε ζητήματα διπλωματίας και πολιτικής, δίνοντας έμφαση στην περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και του Ψυχρού Πολέμου, με σκοπό να εξοικειώσει τους φοιτητές με τις βασικές εξελίξεις κατά την αναφερόμενη χρονική περίοδο και κατ' επέκταση με τις σχέσεις που αναπτύχθηκαν τόσο μεταξύ των βαλκανικών κρατών όσο και με την Ευρώπη και τις Μεγάλες Δυνάμεις την εποχή του διπολικού κόσμου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17808>

Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (διδ. υποστήριξη Αρετή ΤΖΙΝΤΖΙΟΒΑ)

ΛΑΚ 501 Θέματα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος αφορούν την κριτική κατανόηση των επιστημολογικών παραδόσεων της μελέτης του πολιτισμού όπως διαμορφώθηκαν από τα μέσα του 20ού αι. μέχρι τις μέρες μας. Θα συζητήσουμε για το θετικισμό, το δομισμό, το νέο-μαρξισμό, τις θεωρίες αποδόμησης και τη μεταμοντέρνα στροφή, τις επιστημολογίες του παγκόσμιου Νότου. Η προσέγγιση θα γίνει μέσω της μελέτης συγκεκριμένων εθνογραφιών που αφορούν τις πολιτικές ταυτότητας, το ρατσισμό και τη θανατοπολιτική, τα κοινωνικά κινήματα, τον ακαδημαϊκό χώρο και τις πειθαρχίες της αριστείας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17818>

(Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ)

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ)

ΑΠΡ 502 Προϊστορική Αρχαιολογία: Εποχή του Χαλκού

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των αρχαιολογικών δεδομένων κατά τη 3η και 2η χιλιετία π.Χ. στο προϊστορικό Αιγαίο (ΒΑ Αιγαίο, Κυκλάδες, Κρήτη και ηπειρ. Ελλάδα) αλλά και οι αλληλεπιδράσεις των πολιτισμών στην ευρύτερη λεκάνη της Ανατ. Μεσογείου. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα σε ζητήματα που αφορούν στην κατοίκηση και το περιβάλλον, στη χρήση γης και τις στρατηγικές επιβίωσης, στα δεδομένα των οικισμών και του υλικού πολιτισμού, στην οικονομία και στο εμπόριο, στην ιδεολογία και στις ταφικές πρακτικές, στη διοίκηση και στην κοινωνική οργάνωση. Τα παραπάνω ζητήματα προσεγγίζονται κυρίως μέσα από τα αρχαιολογικά δεδομένα και τα πρόσφατα ανασκαφικά ευρήματα σε σχέση με το ιστορικό και κοινωνικό υπόβαθρο της εποχής του Χαλκού σε κάθε γεωγραφική ενότητα. Το μάθημα προσπαθεί να καλύψει αρκετά αναλυτικά ένα μεγάλο εύρος των πολιτισμών του Αιγαίου σε θεματικές ενότητες όπως είναι τα χαρακτηριστικά της Τελικής Νεολιθικής, η οργάνωση του χώρου στους πρωτοελλαδικούς οικισμούς της ηπειρ. Ελλάδας και το «διεθνές πνεύμα» του κυκλαδικού αρχιπελάγους, οι αλληλεπιδράσεις του πολιτιστικού κύκλου της περιοχής της Τρωάδας, των παραλίων της Μ. Ασίας με τα νησιά και την ηπειρ. Ελλάδα στην Πρώιμη εποχή του Χαλκού, η έμφαση στη διαχείριση του θανάτου στην προ-ανακτορική Κρήτη, η εμφάνιση των παλαιών και νέων

ανακτόρων στην Μέση και Ύστερη εποχή του Χαλκού στην Κρήτη καθώς και η συζήτηση σχετικά με την έννοια του ανακτορικού συστήματος, της παρουσίας οργανωμένης διοίκησης και συμβολικών και οργανωμένων τελετουργικών συστημάτων στην Κρήτη, ο ρόλος των εμπορικών δικτύων και ανταλλαγών στην Ανατ. Μεσόγειο και η ερμηνεία της λεγόμενης μινωϊκής θαλασσοκρατίας, η εμφάνιση και κοινωνική οργάνωση των Μεσοελλαδικών κοινοτήτων της ηπειρ. Ελλάδας και ο ρόλος τους στο φαινόμενο των κάθετων λακκοειδών των Μυκηνών, η εμφάνιση και εξέλιξη των μυκηναϊκών «αριστοκρατιών» σε οργανωμένα ανακτορικά κέντρα στο τέλος της Υστεροελλαδικής περιόδου, η επικράτεια του Μυκηναϊκού πολιτισμού στην Κρήτη και στην ευρύτερη λεκάνη της Μεσογείου, η παρουσία των πολιτιστικών μυκηναϊκών χαρακτηριστικών στη λεγόμενη περιφέρεια της ηπειρ. Ελλάδας και το τέλος του ανακτορικού συστήματος στο Αιγαίο.

Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να αποκτήσουν μία ευρεία γνώση των αρχαιολογικών δεδομένων για την κατανόηση των κοινωνικοπολιτικών φαινομένων και των αντιλήψεων των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές του Αιγαίου κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να προσεγγίσουν με κριτικό τρόπο ειδικά ζητήματα που αφορούν τη διαμόρφωση του κοινωνικού τοπίου και ειδικών όψεων της υλικής ζωής των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ. και σχετίζονται με την τεχνολογία, την αρχιτεκτονική και την οργάνωση του χώρου, τις ανταλλαγές και τα δίκτυα, τα συστήματα γραφής και διοίκησης, τη διαχείριση των νεκρών, την τελετουργική κατανάλωση ποτού και τροφής, την εικονογραφία κλπ.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ (διδ. υποστήριξη Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ)

ΑΚΛ 501 Κλασική Αρχαιολογία: Γεωμετρική – Κλασική Εποχή

Το μάθημα επικεντρώνεται στις διάφορες εκφάνσεις του ελληνικού πολιτισμού και σε ποικίλες κατηγορίες των υλικών καταλοίπων του από την έναρξη των ιστορικών χρόνων (Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου, Γεωμετρική περίοδος) με έμφαση στην Αρχαϊκή και την Κλασική περίοδο. Συγκεκριμένα, εξετάζονται θέματα που σχετίζονται με τη γένεση και την εξέλιξη της πόλης-κράτους, την ίδρυση των αποικιών στις ακτές της Μεσογείου, του Αιγαίου και του Εύξεινου Πόντου, την ίδρυση και την οργάνωση των τοπικών και πανελλήνιων ιερών, την πολεοδομική οργάνωση, τις ταφικές πρακτικές, την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής (θρησκευτικής και κοσμικής), της πλαστικής και της κεραμικής. Αυτά θα παρουσιαστούν ανά γεωγραφική περιοχή στον ηπειρωτικό και νησιωτικό ελλαδικό χώρο (Αττική, Βοιωτία, Κόρινθος, Λακωνία, Κυκλάδες, Ανατολική Ελλάδα). Εξετάζονται, επίσης, και συζητούνται ερμηνευτικά ζητήματα σε σχέση με τις πολιτικές και κοινω-

νικές δομές, καθώς και θέματα θρησκευτικής, οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης μέσα από τα αρχαιολογικά δεδομένα. Μετά την ολοκλήρωση κάθε ενότητας θα γίνονται επαναληπτικά τεστ για την εμπέδωση της διδακτέας ύλης. Επίσης, στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους με τη μορφή εκπαιδευτικών εκδρομών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τήτριες αναμένεται ότι θα έχουν αποκτήσει συνδυαστικές και πολυσχιδείς γνώσεις στην τέχνη και τα τέχνηρα της Γεωμετρικής, Αρχαϊκής και Κλασικής εποχής (συγκεκριμένα ως προς τα χαρακτηριστικά έργων αρχιτεκτονικής, πλαστικής και κεραμικής). Θα εξασκηθούν στην περιγραφή, ανάλυση και σύγκριση των διαφόρων εικαστικών κατηγοριών συγχρονικά και διαχρονικά. Θα μπορούν να επεξεργαστούν το εξεταζόμενο υλικό σύμφωνα με την αρχαιολογική μεθοδολογία και να το συσχετίσουν με τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές μεταβολές που συντελούνται κατά τις περιόδους αυτές και κατ' επέκταση να εξοικειωθούν με ζητήματα εθνοτήτων, αποικισμού, θρησκείας, κοινωνικών σχέσεων στις εξεταζόμενες περιοχές. Αποτέλεσμα αυτών των γνώσεων θα είναι να αντιλαμβάνονται τις συνέχειες και ασυνέχειες στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και να προβαίνουν στη σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ)

ABY 501 Βυζαντινή Αρχαιολογία: Όψεις του Υλικού Πολιτισμού στο Βυζάντιο

Ως θεματική του μαθήματος ορίζονται τα πολυτελή αντικείμενα στο Βυζάντιο. Πρόκειται για μια ευρεία κατηγορία αντικειμένων, κοσμικού και εκκλησιαστικού, δημόσιου/αυτοκρατορικού αλλά και ιδιωτικού χαρακτήρα, που κατασκευάστηκαν με πλήθος τεχνικών σε διαφορετικά υλικά για ποικίλες χρήσεις και με διαφορετική κάθε φορά φόρτιση – ιδεολογική, θρησκευτική, αποτροπαϊκή κ.ά. Μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα, οι φοιτητές/τριες θα εξοικειωθούν με ζητήματα παραγωγής των αντικειμένων αυτών (πρώτες ύλες, τεχνικές κατασκευής), με τις χρήσεις για τις οποίες προορίζονταν και τους προβληματισμούς που κάποια εξ αυτών εγείρουν ως προς το θέμα αυτό, με τον ιδιαίτερο ρόλο που είχαν μέσα στη βυζαντινή κοινωνία ως εκφράσεις αυτοκρατορικής δύναμης, θρησκευτικής ευλάβειας, προσωπικής ισχύος και πλούτου, αλλά και με τις πληροφορίες που μας παρέχουν – μέσω των ξένων διακοσμητικών μοτίβων που υιοθετούν ή της διάδοσης που έχουν εκτός αυτοκρατορίας – για τις σχέσεις του Βυζαντίου με άλλους λαούς. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε ενεπίγραφα πολυτελή αντικείμενα, ώστε να αναδειχθεί ο ρόλος των επιγραφών αυτών (κτητορικών, αφιερωματικών, αποτροπαϊκών κ.ά.) στην καλύτερη κατανόηση και ερμηνεία τους, ενώ ένα

μέρος του μαθήματος θα αφιερωθεί στη συνεισφορά των γραπτών πηγών αφενός στη γνώση μας για αντικείμενα που δεν διασώθηκαν, και αφετέρου στην ερμηνεία του ρόλου τους στη βυζαντινή κοινωνία. Καθώς πρόκειται για μάθημα θεματικής ενότητας με ευρύτερη ύλη, εκτός των σημειώσεων των παραδόσεων και του εγχειριδίου, για τις τελικές εξετάσεις οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να μελετήσουν ένα σώμα ελληνόγλωσσης και αγγλόφωνης βιβλιογραφίας σχετικής με τη θεματική του μαθήματος. Επιπλέον, όσοι/ες φοιτητές/τριες το επιθυμούν, θα έχουν τη δυνατότητα εκπόνησης ενισχυτικής γραπτής εργασίας, η οποία θα αντιστοιχεί σε 10% της τελικής βαθμολογίας με την προϋπόθεση ότι θα έχουν εξασφαλίσει προβιβάσιμο βαθμό στην τελική εξέταση.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος περιλαμβάνουν την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με όλα τα είδη πολυτελών αντικειμένων στο Βυζάντιο και τους τρόπους κατασκευής τους, τη γνωριμία με ιδεολογικές, θρησκευτικές και άλλες προεκτάσεις των αντικειμένων αυτών στη βυζαντινή κοινωνία, αλλά και στον ευρύτερο μεσαιωνικό κόσμο και την εμπέδωση της αναγκαιότητας αξιοποίησης των γραπτών πηγών σε συνδυασμό με τα κατάλοιπα του υλικού πολιτισμού για την καλύτερη κατανόηση του παρελθόντος.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 501 Αρχαία Ελληνική Ιστορία Ι: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία

Το τέλος του Πελοποννησιακού Πολέμου το 404 βρίσκει την Αθήνα λαβωμένη σε κάθε τομέα. Η τύχη της πόλης βρισκόταν στα χέρια των νικητών, οι οποίοι πολιορκήσαν την πόλη των Αθηνών μέχρι τελικής πτώσεως. Οι Αθηναίοι καταφρονημένοι από τη βαριά ήττα στον πόλεμο και καταπονημένοι από τις κακουχίες που υπέφεραν στην ίδια τους την πατρίδα παραδόθηκαν τελικά στη σπαρτιατική δύναμη. Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι οι συνέπειες της ήττας στον Πελοποννησιακό Πόλεμο ήταν λιγότερο δραματικές για τους Αθηναίους απ' ό,τι θα περιμέναμε. Ωστόσο, η πραγματικότητα ήταν πως η Αθήνα δεν θύμιζε πλέον σε τίποτα την ηγεμονία που δέσποζε στο μεγαλύτερο μέρος του 5ου αι. Στο μάθημα θα εξετάσουμε τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην Αθήνα αμέσως μετά την ήττα στον Πελοποννησιακό Πόλεμο και θα παρακολουθήσουμε την πορεία της πόλεως τόσο σε επίπεδο εσωτερικής όσο και σε επίπεδο εξωτερικής πολιτικής μέχρι το 386, οπότε και επιβλήθηκε από την Περσία η Ειρήνη του Βασιλέως. Η απόπειρα αυτή θα βασισθεί στις γραμματειακές πηγές της περιόδου (ιστοριογραφικά έργα, κείμενα διαλέξεων, επιδεικτικοί, επιτάφιοι και δικανικοί λόγοι) καθώς και στις σωζόμενες επιγραφικές μαρτυρίες, προκειμένου να καταδειχθεί ότι η ιδεολογία που κυριαρχεί στην Αθήνα μετά το 404 δεν φαίνεται να διαφέρει από εκείνη που την είχε οδηγήσει στη συγκρότηση της Δηλιακής Συμμαχίας και την εξέλιξη/μετάλλαξή της σε *ἀρχή*. Θεωρούμε, δηλαδή, ότι οι Αθηναίοι δεν έπαψαν ποτέ να εμφορούνται από την ιδεολογία της εξουσίας και της κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο και ότι δεν «συνετίστηκαν» από τα παθήματά τους. Αυτή η κυρίαρχη ιδεολογία γίνεται εμφανής τόσο στον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκαν την ήττα αλλά και την εμφύλια διαμάχη (μέχρι το 403) όσο και στην κατασκευή μιας συλλογικής μνήμης, η οποία έγινε το μέσο προπαγάνδας υπέρ της αθηναϊκής υπεροχής.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

IPΩ 501 Ρωμαϊκή Ιστορία I: Πολιτικοί Θεσμοί – Πολιτική Ιδεολογία

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη των πολιτειακών θεσμών του ρωμαϊκού κράτους, όπως αυτοί διαμορφώνονται κατά την ρεπουμπλικανική και αυτοκρατορική εποχή (ca. 509 π.Χ.-283 μ.Χ.). Με βάση επιλεγμένα κείμενα (γραμματειακές πηγές, επιγραφές και πάπυροι) εξετάζονται ο τρόπος οργάνωσης της ρωμαϊκής πολιτείας κατά την ρεπουμπλικανική εποχή και τα πολιτειακά της όργανα, οι μεταβολές που υφίσταται το πολίτευμα ως αποτέλεσμα των κοινωνικών και πολιτικών συγκρούσεων στη Ρώμη, η κατάρρευση του καθεστώτος της *res publica*, η μετάβαση στο *principatus* (ηγεμονία), ο ρόλος του αυτοκράτορα και τα ερείσματα της εξουσίας του, η αυτοκρατορική ιδεολογία και οι αλλαγές που υφίσταται ο αυτοκρατορικός θεσμός από την εποχή του Αυγούστου έως τα τέλη του 3ου αι. μ.Χ.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

IBY 503 Βυζαντινή Ιστορία: Πολιτική, Άμυνα και Διπλωματία

Όπως υποδηλώνεται σαφώς στον τίτλο του, βασικό αντικείμενο ενασχόλησης του συγκεκριμένου μαθήματος (Υποχρεωτικό Ειδίκευσης - Θεματικής Ενότητας / ΥΕΙΔ) αποτελεί η ανάλυση –κυρίως δια της προσέγγισης ευρύτερης βιβλιογραφικής ύλης– τριών κυρίως (διακριτών αλλά και αλληλοσυνδεόμενων) ερευνητικών θεματικών της Βυζαντινής Ιστορίας: Πολιτική, Άμυνα και Διπλωματία της λεγόμενης «Ρωμαίων πολιτείας» ή απλώς «Ρωμανίας», δηλαδή του ανατολικού τμήματος της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (324-1453), όπως αυτές σημειώθηκαν ή ασκήθηκαν καταρχάς στο στενό γεωπολιτικό της πυρήνα (Κωνσταντινούπολη, Στενά, κόσμος Αιγαίου αλλά και στον ευρύτερο γεωγραφικό (χερσαίο και θαλάσσιο) κόσμο της ανατολικής μεσογείου (που η ίδια επίσης εξουσίαζε ή επηρέαζε άμεσα), των όμορων περιοχών της και ακόμη μακρύτερα κατά τους τελευταίους αιώνες της ύστερης αρχαιότητας (ca. 4ος - αρχές 7ου αι.) και τους μετέπειτα μεσαιωνικούς χρόνους (ca. μέσα 7ου - μέσα 15ου αι.). Η βυζαντινή μελέτη, ανάπτυξη και εφαρμογή αυτών των θεωρητικών και πρακτικών πεδίων, αλλά και των ανάλογων ιδεολογικών πλαισίων, θεσμών, μηχανισμών και δράσεων που συνδέονταν άμεσα με αυτά, βασίστηκαν οπωσδήποτε εν μέρει στην παλαιότερη ελληνιστική και (κυρίως) ρωμαϊκή κρατική παράδοση και πολιτική εμπειρία που διέσωζε επιμελώς και συντεταγμένα ως νόμιμος και εκ των πραγμάτων κληρονόμος το Βυζάντιο· παράλληλα όμως, επανακαθορίστηκαν κατά τους 4ο-6ο αι. υπό το πρίσμα και την επιρροή του νέου πολιτειακού απολυταρχισμού (*δεσποτεία*), γραφειοκρατικού συγκεντρωτισμού, διοικητικού και νομοθετικού

πλαισίου αλλά –ως ένα βαθμό– (ιδεολογικά) και του χριστιανισμού, ενώ εξακολούθησαν να αναπροσαρμόζονται διαρκώς (κατ' οικονομία) στις εκάστοτε πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και στρατιωτικές αλλαγές και πραγματικότητες. Γενικότερα, η ανάπτυξή τους υπήρξε ιδιαίτερα εξελιγμένη, πολύπλοκη και γενικότερα αξιοσημείωτη, ειδικά για τα δεδομένα των μεσαιωνικών χρόνων, και οπωσδήποτε συνέβαλλε τα μέγιστα στον υπερχιλιετή ιστορικό βίο του Βυζαντίου.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι: Το Βυζάντιο αναδείχθηκε και ενίοτε διέπρεψε ως εξελιγμένο και ιδιαίτερα οργανωμένο για την εποχή του κράτος· παράλληλα, ανέπτυξε και υπήρξε ιδιαίτερα καινοτόμο και προσαρμοστικό στα πεδία της Πολιτικής, της Άμυνας και της Διπλωματίας. Γι' αυτούς τους λόγους, τα τελευταία χρήζουν ειδικής, συστηματικής και διεξοδικής (ξεχωριστής και συνολικής) διερεύνησης και παρουσίασης, ώστε να αναδειχθούν και να γίνουν κατανοητά. Κύριος σκοπός του μαθήματος είναι η προσέγγιση και ανάλυση των ανωτέρω θεματικών κυρίως με τη χρήση ευρύτερης βιβλιογραφικής ύλης αλλά και με ποικίλους άλλους –διακριτούς και αλληλοσυμπληρούμενους– τρόπους ή μεθόδους (π.χ. διαλέξεις, προβολές οπτικού υλικού, ιστορικός διάλογος και προβληματισμός, αλληλεπίδραση διδάσκοντος και συμμετεχόντων, παρουσίαση ειδικών μελετών και χρήση αυτών για την εκπόνηση εργασιών, αφομοίωση ειδικής ιστορικής ύλης, προφορική ή γραπτή εξέταση). Οι συγκεκριμένες πρακτικές πρόκειται να αναδείξουν, στους/στις φοιτητές/-ήτριες που θα παρακολουθήσουν το μάθημα, το ευρύτερο περιεχόμενο, τις επιμέρους πτυχές, τις (ανά χρονική περίοδο) προσαρμογές και διαφοροποιήσεις αλλά και τον ευρύτερο ρόλο της βυζαντινής Πολιτικής, Άμυνας και Διπλωματίας· παράλληλα, οι ίδιες πρακτικές θα διασφαλίσουν για τους/τις συμμετέχοντες/-ουσες την επαρκή κατανόηση της σημασίας και των χαρακτηριστικών των συγκεκριμένων πεδίων αλλά και της σύζευξης, σύνθεσης και χρησιμοποίησής τους μέσω της εφαρμογής και άσκησης μιας κοινής συνισταμένης, της λεγόμενης «βυζαντινής Υψηλής Στρατηγικής».

Γιώργος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

INE 501 Ελληνική Ιστορία: Πολιτική, Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία

Η Θεματική Ενότητα για τη νεότερη ελληνική ιστορία καλύπτει την εποχή από τον Διαφωτισμό, οπότε η ελληνική ανεξαρτησία γίνεται επαναστατικό πρόγραμμα, έως το 1923, από την πλευρά των διπλωματικών, πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Αναφέρεται επίσης στις διαφορετικές ιστοριογραφικές προσεγγίσεις της δημιουργίας του ελληνικού έθνους και κράτους. Η εστίαση των εβδομαδιαίων σεμιναρίων είναι σε ειδικό θέμα της ενότητας.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και να εμβαθύνουν σε ειδικά θέματα της ελληνικής ιστορίας, να βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα, να αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας και να εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της ιστορίας.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX 501 Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία: Διπλωματία, Κοινωνία, Οικονομία, Ιδεολογία

Η θεματική ενότητα καλύπτει τη νεότερη και σύγχρονη παγκόσμια ιστορία από την εποχή των Ανακαλύψεων μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, εξετάζοντας επιμέρους όψεις των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών εξελίξεων της περιόδου. Παράλληλα, αναφέρεται στις διαφορετικές ιστοριογραφικές προσεγγίσεις των εξελίξεων αυτών. Η εστίαση των εβδομαδιαίων σεμιναρίων γίνεται σε ειδικό θέμα της ενότητας που ανακοινώνεται ετησίως. Το θέμα αυτού του εξαμήνου είναι: «Ολοκληρωτικοί πόλεμοι στη σύγχρονη εποχή». Εξετάζονται τα αίτια, τα βασικά χαρακτηριστικά και οι συνέπειες του Πρώτου και του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, της Ρωσικής Επανάστασης και άλλων συγκρούσεων της περιόδου 1914-1945 στις διεθνείς σχέσεις, την πολιτική ζωή, την κοινωνία, την οικονομία και τις ιδεολογικές αντιλήψεις στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

- (α) να κατανοήσουν την έννοια του ολοκληρωτικού πολέμου και τις αντίστοιχες ιστορικές εμπειρίες σε παγκόσμιο επίπεδο.
- (β) να είναι σε θέση να διατυπώνουν συνθετικές κρίσεις για την ιστορία του 20ού κυρίως αιώνα
- (γ) να εξοικειωθούν με τις γενικές ιστοριογραφικές τάσεις που μελετούν το συγκεκριμένο ιστορικό φαινόμενο.
- (δ) να εξοικειωθούν με τη διαδικασία ανάλυσης ιστορικών πηγών.

<https://qa.auth.gr/el/user/5257/courses/2023-2024>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17817>

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ**ΙΤΛ 501 Οθωμανική ιστορία: Θεσμοί, Κοινωνία και Οικονομία**

Το μάθημα εξετάζει τις κοινωνικο-οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις στην οθωμανική αυτοκρατορία. Η παρουσίαση δεν θα έχει γραμμικότητα, αλλά θα επικεντρώνεται σε σημεία καμπής στην εξέλιξη των θεσμών, της κοινωνίας και της οικονομίας στη μακρά διάρκεια από την ίδρυση μέχρι τη διάλυση της αυτοκρατορίας. Επιπλέον, θα επιλεγεί ένα θέμα, στο οποίο θα εμβαθύνει το μάθημα. Ειδικότερα, θα αναλυθεί ο θεσμός των συντεχνιών στη διαχρονία τους. Θα διερευνηθούν ζητήματα όπως η γέννηση του θεσμού, ο οικονομικός ρόλος τους, η ιεραρχία εντός των συντεχνιών, οι ανταγωνισμοί μεταξύ συντεχνιών, η απόκρισή τους στις οικονομικές εξελίξεις του 19ου αι., ο πολιτικός ρόλος τους. Η μελέτη θα γίνει με τη χρήση πρωτογενών πηγών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται (α) να εμπειδώσουν τη γενική εικόνα της οθωμανικής ιστορίας στους τομείς των θεσμών, της κοινωνίας και της οικονομίας, μέσα από τις αλλαγές και μεταμορφώσεις που παρατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια των επτά αιώνων, (β) να αντιληφθούν την αίσθηση της αλλαγής που είναι σύμφυτη στους τρεις τομείς και να την αιτιολογήσουν, (γ) να εμβαθύνουν σε ένα θέμα της οθωμανικής ιστορίας, (δ) να εξασκηθούν στην ανάλυση και χρήση πρωτογενών πηγών για ένα συγκεκριμένο θέμα της οθωμανικής ιστορίας, (ε) να αποκτήσουν την ικανότητα να θέτουν ερευνητικά ερωτήματα και να προσπαθούν να τα απαντήσουν, (στ) να αντιληφθούν τη συνθετότητα του θεσμού των συντεχνιών.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17810>

(Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ)**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ (διδ. υποστήριξη Ευαγγελία ΒΟΥΛΓΑΡΗ)

ΑΠΡ 501 Προϊστορική Αρχαιολογία: Νεολιθική Περίοδος

Το μάθημα ΑΠΡ 501 προσφέρει στις φοιτήτριες και τους φοιτητές την ευκαιρία να εμβαθύνουν σε θέματα που αφορούν τη Νεολιθική περίοδο στην Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή της (Βαλκάνια, Μεσόγειο, Κεντρική Ευρώπη). Ζητήματα που εξετάζονται στο μάθημα περιλαμβάνουν: (α) τη μετάβαση στην παραγωγή της τροφής και την εμφάνιση των πρώτων Νεολιθικών χωριών στην ευρύτερη περιοχή με έμφαση στην Ελλάδα, (β) τη σχέση ανθρώπου και φυσικού περιβάλλ-

λοντος σε μία διαρκή αλληλεπίδραση σε βάθος χρόνου, (γ) τη διαμόρφωση του τοπίου μέσα από τις μόνιμες ή προσωρινες εγκαταστάσεις των νεολιθικών κοινοτήτων, (δ) την οργάνωση του οικιστικού χώρου, (ε) την οργάνωση των οικονομικών δραστηριοτήτων (εξασφάλιση τροφής, καλλιέργεια, οικοτεχνίες όπως κεραμική, υφαντική, εργαλειοτεχνία κ.ά), (στ) ταφικά έθιμα και τελετουργικές πρακτικές. Στο πλαίσιο του μαθήματος οργανώνονται επιμέρους εργαστηριακά σεμινάρια στο ΕΔΑΕ (Εργαστήριο Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας, <http://edae.hist.auth.gr/>) του Τομέα Αρχαιολογίας του ΑΠΘ σε ειδικά θέματα υλικού πολιτισμού (π.χ. λιθοτεχνία, κεραμική τεχνολογία, ειδωλοπλαστική, διατροφή). Μέσα από το μάθημα οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα αποκτήσουν μία σε βάθος κατανόηση της Νεολιθικής στην Ελλάδα, θα αποκτήσουν επιμέρους γνώσεις σε τομείς της Αρχαιολογικής Επιστήμης (αρχαιοβοτανική, ζωοαρχαιολογία, πετρογραφική ανάλυση, μελέτη ιχνών χρήσης σε εργαλεία κ.ά.) οι οποίες θα επιτρέψουν μία όσο το δυνατό σφαιρικότερη κατανόηση των νεολιθικών κοινωνιών. Παράλληλα θα εξοικειωθούν με τις επιμέρους αναλυτικές τεχνικές της Αρχαιολογίας, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή σε αρχαιολογικές θέσεις της Νεολιθικής καθώς και στα εργαστήρια μελέτης του υλικού πολιτισμού, ώστε οι φοιτήτριες και οι φοιτητές μας να γνωρίσουν την εφαρμογή των γνώσεων που αποκτούν στο πανεπιστήμιο στην καθημερινή αρχαιολογική πράξη στους φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού.

Η αξιολόγηση θα γίνει με τη συγγραφή σύντομης εργασίας και με γραπτές εξετάσεις.

Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΚΛ 502 Κλασική Αρχαιολογία: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή

Το μάθημα εστιάζει στην ελληνιστική εποχή, δηλαδή από τον θάνατο του Αλέξανδρου Γ΄ το 323 π.Χ. μέχρι τη ναυμαχία στο Άκτιο το 31 π.Χ. Ωστόσο, μια και η Μακεδονία συνέβαλε αποφασιστικά στη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών αυτής της εποχής, οι αρχαιότητες της περιοχής που χρονολογούνται στον 4ο αι. π.Χ. συμπεριλαμβάνονται στο αντικείμενο του μαθήματος. Πέρα από το Μακεδονικό Βασίλειο, θα συζητηθούν θέματα σχετικά με πόλεις του ελληνιστικού κόσμου που εκτείνονται από την ηπειρωτική Ελλάδα και τα νησιά μέχρι τη Μικρά Ασία. Στόχος του μαθήματος είναι να αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες της ελληνιστικής εποχής αναφορικά με την οργάνωση των πόλεων στο πλαίσιο των ελληνιστικών βασιλείων, την αρχιτεκτονική και ευρύτερα όλες τις μορφές τέχνης (γλυπτική, ζωγραφική, ψηφιδωτά, κλπ.), την αλληλεπίδραση της τέχνης με την πολιτική, καθώς και την όσμωση της ελληνικής τέχνης με τις τοπικές παραδό-

σεις. Επιπλέον, θα δοθεί έμφαση σε χαρακτηριστικές περιπτώσεις μνημείων, όπως τα ανακτορικά συγκροτήματα, οι αγορές, η ταφική αρχιτεκτονική στη Μακεδονία, επιλεγμένα ιερά ως προς τη χωρική τους οργάνωση και ο γραπτός διάκοσμος ως λειτουργικό στοιχείο ταφικών και κοσμικών κτηρίων. Τέλος, θα αναδεικνύεται σε κάθε ευκαιρία η σχέση της ελληνιστικής τέχνης με τη ρωμαϊκή.

Το μάθημα θα διεξαχθεί με τη μορφή διαλέξεων από τη διδάσκουσα, ενώ θα πραγματοποιηθούν και εκπαιδευτικές επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Επιπλέον, θα υπάρχει η δυνατότητα εκπόνησης εργασίας που θα συμβάλει σε συνδυασμό με τις γραπτές εξετάσεις στην τελική αξιολόγηση των φοιτητών/φοιτητριών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν σημαντικά έργα του υλικού πολιτισμού που ανάγονται στην ελληνιστική εποχή στο πλαίσιο της αρχαιολογικής διερεύνησης, κυρίως σε συνδυασμό με το ιστορικό, κοινωνικο-οικονομικό και πολιτισμικό πλαίσιο της περιόδου και με θέματα ταυτοτήτων. Ακόμη, θα εξοικειωθούν με τις καινοτομίες που εντοπίζονται στις εικαστικές τέχνες, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση του πορτρέτου. Τέλος, θα γνωρίζουν τη βασική βιβλιογραφία για κεντρικά ζητήματα που απασχολούν την έρευνα της ελληνιστικής περιόδου.

Μελίνα ΠΑΙΣΙΔΟΥ (διδ. υποστήριξη Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ)

ABY 502 Βυζαντινή Αρχαιολογία: Μνημεία και Μνημειακός Χώρος στο Βυζάντιο

Το μάθημα θα εστιάσει στην εξέταση μνημειακών συνόλων της Μακεδονίας και της Θράκης της Μέσης και της Ύστερης Βυζαντινής περιόδου, με έμφαση στους επισκοπικούς ναούς από απόψεως αρχιτεκτονικής και μνημειακού διακόσμου. Θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην ένταξή τους στον ευρύτερο χώρο, στην ερμηνεία της μνημειακότητας και στην αμφίδρομη σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ τους, αλλά και στην ανάγκη διατήρησης και προστασίας τους.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μαθαίνουν να προσεγγίζουν ολοκληρωμένα το μνημείο μαζί με το περιβάλλον του, να κατανοούν και να ερμηνεύουν τους λόγους ύπαρξής του. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ****Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ (διδ. υποστήριξη Αρετή ΤΖΙΝΤΖΙΟΒΑ)****ΛΑΚ 463 Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις των Βαλκανίων**

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τα ιδιαίτερα ζητήματα και τις θεματικές της ανθρωπολογικής μελέτης του βαλκανικού χώρου, στη διάρκεια του 20ού και 21ου αι. Ο χώρος αυτός αντιμετωπίζεται υπό το πρίσμα των κοινωνικο-πολιτισμικά και πολιτικά προσδιορισμένων διαδικασιών που οδήγησαν στην 'βαλκανιοποίησή' του, από τον 19ο αι., και έθεσαν το ερευνητικό πλαίσιο συγγενών επιστημών όπως η λαογραφία, η ανθρωπολογία και η ιστορία. Οι θεματικές που εξετάζονται στις παραδόσεις (φύλα, πολιτισμικές και εθνοτικές ταυτότητες, διαπολιτισμικές σχέσεις, οικονομία, σχέσεις εξουσίας, εθνικισμός, μετασοσιαλιστικές αγορές, μετανάστευση και «μετάβαση» κλ.π.) είναι αντιπροσωπευτικές της εποχής, καθώς και των θεωρητικών και ιδεολογικών θέσεων των ερευνητών.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=9009>

Γιώργος ΑΝΤΩΝΙΟΥ**IEB 451 Ολοκαύτωμα και Μνήμη στην Ελλάδα και την Ευρώπη**

Το μάθημα εστιάζει στη σύγχρονη ιστορία του ελληνικού και ευρωπαϊκού εβραϊσμού από την περίοδο του μεσοπολέμου μέχρι περίπου το 1955. Η ύλη καλύπτει θέματα κοινωνικής και διπλωματικής ιστορίας του Ολοκαυτώματος, ερμηνεύει τις ρίζες και τη δημοτικότητα του Ναζισμού, εστιάζει στη σημασία των σχέσεων μεταξύ χριστιανών και εβραίων και συγκρίνει την ελληνική με την ευρωπαϊκή εμπειρία του Ολοκαυτώματος. Τέλος, εξετάζει την επίδραση και την κληρονομιά του Ολοκαυτώματος στις σύγχρονες κοινωνίες. Το μάθημα πλαισιώνεται από επισκέψεις σε Μουσεία, ιστορικές περιηγήσεις και προβολή ιστορικών ντοκυμαντέρ και ταινιών μυθοπλασίας.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με τη σύγχρονη ιστορία των εβραϊκών κοινοτήτων του ελλαδικού χώρου και της Ευρώπης σε σχέση με το

Ολοκαύτωμα, θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και ερμηνείες για την ιστορική εξέλιξη και συγκρότηση του Ναζισμού, θα εμβαθύνουν παράλληλα σε ένα ειδικό θέμα της περιόδου του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με το Ολοκαύτωμα και την κληρονομιά του. Επιπλέον, θα αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα και θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 452 Ρωσική Ιστορία (882-1613)

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των ιστορικών δεδομένων από την περίοδο της εγκατάστασης των ανατολικών σλαβικών φύλων στη Ρωσία έως και την άνοδο της δυναστείας των Ρομανόφ. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα στη διαμόρφωση του κράτους του Κιέβου, τον εκχριστιανισμό των Ρώσων, τον ρόλο της πριγκίπισσας Όλγας και του Βλαδίμηρου Α', το πολιτικό και νομοθετικό έργο του Γιαροσλάβ του Σοφού, στην πολιτική του Βλαδίμηρου Μονομάχου, του Alexander Nevski, στην άνοδο του κράτους της Μόσχας, στους Ρώσους ηγεμόνες Ιβάν Γ' και Ιβάν Δ', στις σχέσεις της Ρωσίας με το Βυζάντιο αλλά και τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη κτλ.

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας του μεσαιωνικού ρωσικού κράτους (κράτους Κιέβου), γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του πνευματικού πολιτισμού των Ρώσων (γραμματεία, κτλ.), να εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς ανάδειξης των πολιτικών ηγεμόνων και των εκκλησιαστικών ανδρών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220168/M1/edit>

Στέφανος ΚΟΡΔΩΣΗΣ

IBY 357 Σινο-Βυζαντινές Σχέσεις

Στο μάθημα γίνεται λόγος, με αφορμή κυρίως τις κινεζικές πηγές (συμπεριλαμβανομένων και των θιβετιανών), για τις σχέσεις Βυζαντίου και Κίνας, οι οποίες εντάσσονται στην ευρύτερη αφήγηση των επαφών ανάμεσα σε Δύση και Ανατολή στην Ευρασία. Πρόκειται ουσιαστικά (τουλάχιστον ως τον 8ο αι. μ.Χ.) για μια ιστορία παγκοσμίου ενδιαφέροντος, όχι μόνο γιατί αφορά στις δύο σημαντικότερες αυτοκρατορίες του τότε κόσμου (Ρωμαϊκή - Κινεζική) αλλά και γιατί οι σχέσεις τους επηρέαζαν την υπόλοιπη Ευρασία, λόγω της θέσης τους στις δύο άκρες του γνωστού τότε κόσμου, είτε οι σχέσεις αυτές υλοποιούνται μέσω των χερσαίων δρόμων είτε μέσω του θαλάσσιου.

Στο τέλος των διαλέξεων οι φοιτητές θα γνωρίζουν την ιστορία των σχέσεων Δύσης και Άπω Ανατολής κατά τον Μεσαίωνα και θα έχουν έρθει σε επαφή με βυζαντινές, κινεζικές και κεντρο-ασιατικές πηγές και τις πληροφορίες που περιέχουν για τις σχέσεις Δύσης-Ανατολής, με έμφαση στην πρώιμη και μέση Βυζαντινή περίοδο. Επίσης, θα έχουν έρθει σε επαφή με βασικές πλευρές της ιστορίας της Κίνας, έως και το τέλος της δυναστείας των Υιάν. Επιπλέον, θα γνωρίζουν την ιστορία των Δρόμων του Μεταξιού και των λαών ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή, τον ρόλο των θρησκειών στην επικοινωνία Δύσης και Ανατολής καθώς επίσης και πλευρές της Ιστορίας της τέχνης του Δρόμου του Μεταξιού και τα σημαντικότερα δείγματα αυτής.

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ

ΛΑΚ 465 Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος: Ντοκουμέντα και Ντοκιμαντέρ στην Ανθρωπολογία. Κινηματογράφος, Φωτογραφία, Εθνογραφία

Το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους το οπτικό αναπαριστά και διευρύνει την εθνογραφική έρευνα και κατ' επέκταση την ανθρωπολογική θεωρία. Ενώ η οπτική αναπαράσταση ήταν πάντα κεντρική στην έρευνα πεδίου κυρίως λόγω της διασύνδεσης της με τη (συμμετοχική) παρατήρηση, η ακαδημαϊκή ανθρωπολογία παρέμεινε εικονοφοβική και λογοκεντρική και ο πολιτισμός ένα κείμενο που γράφεται παρά που βλέπεται. Από τη δημιουργία εικόνων για να γίνουν αρχεία και τεκμήρια (ντοκουμέντα) μέχρι την παραγωγή εθνογραφικών ταινιών (ντοκιμαντέρ), οι εικόνες (κινούμενες και σταθερές, σε φιλμ, βίντεο ή φωτογραφία) αποτέλεσαν για την ανθρωπολογία αντικείμενα αρχειοθέτησης, ερευνητική πρακτική, τρόπο αναπαράστασης και πειραματισμού του αισθητού. Θα γνωρίσουμε κάποιες από πιο συναρπαστικές θεωρητικές συζητήσεις στην αν-

θρωπολογία εξετάζοντας οπτικοακουστικό υλικό της κάθε εποχής και τις συνθήκες παραγωγής του επισημαίνοντας τις επιστημολογικές μετατοπίσεις της ανθρωπολογίας και της εθνογραφικής έρευνας. Θα διατρέξουμε μέσα από μια μορφολογική και θεωρητική ανάλυση τις κυριότερες τάσεις της φωτογραφικής πρακτικής και της ντοκιμενταρίστικης κινηματογραφίας: τον βωβό κινηματογράφο, τον εξελικτισμό και την αποικιοκρατία, τον κινηματογράφο-αλήθεια, τη θεωρία της κατασκευής και τη φεμινιστική θεωρία, τους ιθαγενείς κινηματογράφους, το ζήτημα της εξουσίας της γραφής και της λήψης μέσα στην μετα-αποικιοκρατία και την παγκοσμιοποίηση, υβριδικά ντοκιμαντέρ (mockumentary, docudrama, docufiction), ακτιβιστικές ταινίες, οπτικοακουστικές αυτοβιογραφίες και την αναστοχαστική, αυτό-αναφορική, αισθητηριακή στροφή, διαδραστικά ντοκιμαντέρ, πολυτροπικές δημιουργίες. Στη θέση μιας χρονολογικής και γραμμικής περιόδολόγησης της οπτικοακουστικής ανθρωπολογικής παραγωγής, θα οργανώσουμε κείμενα, ταινίες και φωτογραφικό υλικό μέσα από διάφορες κρίσιμες θεματικές. Θα επιχειρούμε να υπερβούμε μια φορμαλιστική προσέγγιση της κινηματογραφικής εικόνας και να συνδέσουμε ενδογενή διηγητικά χαρακτηριστικά της (αφήγηση, λήψη, πλάνο, κάδρο, μοντάζ, ήχος) με τα ευρύτερα εξω-διηγητικά κοινωνικά-ιστορικά συμφραζόμενα. Στόχος μας είναι η εισαγωγή στην κριτική προσέγγιση του ντοκιμαντέρ μέσα από την εξοικείωση με τη φιλική γλώσσα και σκηνοθεσία και την ανθρωπολογική ανάλυση. Βασικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν είναι: πως κατασκευάζεται το εθνογραφικό και κατ' επέκταση το πραγματικό, το αληθινό, το τεκμήριο, ποια είναι η σχέση τέχνης, δημιουργικότητας, παραγωγής και θέασης, πως επηρεάζουν τα πολιτικά και κοινωνικά συγκείμενα την προβολή και τη θέαση, τα φεστιβάλ, τις εκθέσεις, τις συλλογές, ποια είναι τα ηθικά και πολιτικά ζητήματα της οπτικοακουστικής αναπαράστασης όταν κάποιος αφηγείται και προβάλλει «για άλλους και άλλες», με ποιους τρόπους εθνογραφικές ταινίες αποκαλύπτουν ή συγκαλύπτουν, δημιουργούν νέες μορφές γνώσης, πως σκηνοθετείται η αντικειμενικότητα και η υποκειμενικότητα.

ΛΑΚ 353 Φύλο, Συγγένεια και Σεξουαλικότητα

«Η πατριαρχία σκοτώνει» είναι ένα από τα πρόσφατα συνθήματα στο πλαίσιο των αντιδράσεων και των κινητοποιήσεων για τη θεσμική αποσιώπηση της γυναικοκτονίας. Πως ορίζεται η πατριαρχία στην ανθρωπολογία της συγγένειας και του φύλου και γιατί διαμορφώνει σχέσεις ανισότητας, υποτέλειας και βίας; Η μελέτη της συγγένειας ταυτίστηκε με την επιστημονική συγκρότηση της κοινωνικής ανθρωπολογίας και τη μελέτη των «πρωτόγονων» και «παραδοσιακών» κοινωνιών και αποτέλεσε επίκεντρο της ανθρωπολογικής έρευνας από τα τέλη του 19ου αι. μέχρι το 1970 όταν αμφισβητήθηκαν οι ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας. Η συμβολική ανάλυση της συγγένειας, οι φεμινιστικές προσεγγίσεις του φύλου, της σεξουαλικότητας και της αναπαραγωγής και οι εθνογραφικές μελέτες

των δυτικών αντιλήψεων των συγγενικών και οικογενειακών σχέσεων συνέβαλαν στην κριτική αναθεώρηση της συγγένειας. Ως αναλυτικές κατηγορίες, συγγένεια και φύλο οργανώνουν κοινωνικές σχέσεις και οι εννοιολογήσεις τους επικεντρώνονται σε φυσιοκρατικές παραδοχές, στο τι είναι «της φύσης» και «της βιολογίας». Στη σύγχρονη ανθρωπολογική προσέγγιση οι πολιτισμικές σημασίες της συγγένειας και του φύλου συνδιαμορφώνονται και η ανάλυση του ενός προϋποθέτει την ανάλυση του άλλου. Για παράδειγμα, αντιλήψεις για το φύλο, τη συγγένεια και τη σεξουαλικότητα διασταυρώνονται στο πεδίο της αναπαραγωγής αλλά και της πολιτικής, της θρησκείας, της φυλής, του σώματος, της ατομικότητας. Εκτός από την ανάλυση των πολιτισμικά ποικίλων τρόπων αντίληψης της συγγένειας, της οικογένειας και του γάμου, θα συζητηθούν η θεωρία των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο κοινωνικής οργάνωσης. Θα εστιάσουμε στην κατανόηση εννοιών μέσα από παραδείγματα όπως σύστημα συγγένειας, καταγωγή, αγχιστεία, απαγόρευση της αιμομιξίας, ενδογαμία/εξωγαμία, οικιακή ομάδα, μεταβίβαση ονόματος και περιουσίας, προίκα, θηλυκότητα και ανδρισμός, μητρότητα και πατρότητα, πνευματική συγγένεια, συγγένεια αίματος και γάλακτος, υιοθεσία, σχεσιακότητα. Θα επιχειρήσουμε επίσης την εξοικείωση με την ανάγνωση και δημιουργία γενεαλογικών σχεδιαγραμμάτων και τη χρήση της ανοιχτής πλατφόρμας Kinsources (www.kinsources.net). Τέλος, θα διερευνήσουμε πως φύλο και συγγένεια συναρτώνται σε σχέσεις φροντίδας, έρωτα, αγάπης, ανισότητας, ιεραρχίας, αμφιθυμίας και βίας.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX 253 Ιστορία της Αποικιοκρατίας

Το μάθημα εξετάζει την εξάπλωση της ευρωπαϊκής ισχύος στον υπόλοιπο κόσμο από την περίοδο των Ανακαλύψεων μέχρι την αποαποικιοποίηση που ακολούθησε τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Θα συζητηθούν οι διαφορετικές μορφές που πήρε η ευρωπαϊκή αποικιοκρατία, οι συνέπειές της στους αποικιοκρατούμενους λαούς και στα ευρωπαϊκά κράτη, αλλά και στη διεθνή οικονομία, οι ιδεολογικές παράμετροι του φαινομένου και οι ιστοριογραφικές προσεγγίσεις.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

(α) να κατανοήσουν το φαινόμενο της αποικιοκρατίας και τα αίτιά του.

(β) να γνωρίσουν τις συνέπειες της αποικιοκρατίας και του ιμπεριαλισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

(γ) να εξοικειωθούν με τις θεωρίες του ιμπεριαλισμού και τις ιστοριογραφικές προσεγγίσεις του φαινομένου.

(δ) να συνεργάζονται από κοινού για την ανάλυση ιστορικών πηγών.

<https://qa.auth.gr/el/user/5257/courses/2023-2024>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=12568>

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ

IBY 456 Ειδικά Θέματα Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου: Θεσσαλονίκη. Ιστορία – Διοίκηση – Κοινωνία

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία της Θεσσαλονίκης και της άμεσης καθώς και της εκτεταμένης ενδοχώρας της (από τον ποταμό Αξιό/Βαρδάρη μέχρι τον ποταμό Στρυμόνα) κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο (1204-1430), εστιάζοντας σε θέματα που αφορούν τα ιστορικά τεκταινόμενα, τη διοικητική οργάνωση και λειτουργία, τις κοινωνικές δομές, συνθήκες και εξελίξεις. Έμφαση θα δοθεί στους προβληματισμούς της σύγχρονης ιστοριογραφίας σχετικά με τα παραπάνω θέματα, στην καλλιέργεια κριτικής στάσης εκ μέρους των φοιτητών απέναντι στις διάφορες ερμηνείες και στην προσέγγιση των ποικίλων ζητημάτων μέσα από τη μελέτη και ανάλυση των σχετικών πηγών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι: (α) θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο κατά τους 13ο-15ο αι., με έμφαση την περιοχή της κεντρικής Μακεδονίας, (β) θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά, τις δομές και τις εξελίξεις της πολιτικής, στρατιωτικής και φορολογικής διοίκησης του Βυζαντίου, τους σχετικούς θεσμούς και τους μηχανισμούς λειτουργίας, (γ) θα κατανοήσουν τον θεωρητικό προβληματισμό που αφορά τον χαρακτήρα και τις δομές της βυζαντινής κοινωνίας και θα αντιληφθούν τα μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη μελέτη των συγκεκριμένων ζητημάτων (δ) θα εξοικειωθούν με τη σχετική ορολογία, (ε) θα αντιληφθούν την αλληλεξάρτηση των οικονομικών και των κοινωνικών δομών καθώς και την επίδραση του κράτους όσον αφορά την ένταξη των προσώπων και οικογενειών σε αυτές, (στ) θα κατανοήσουν την επίδραση της εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής στην τοπική ιστορία των πόλεων και των επαρχιών.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17823>

Κυριάκος ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΙΕΑ 251 Ο Ελληνισμός της Ανατολής στους Νεότερους Χρόνους

Η ιστορία των Ελλήνων της καθ' ημάς Ανατολής από την άλωση της Πόλης μέχρι και τις αρχές του 20ού αι. θα αποτελέσει αντικείμενο του μαθήματος. Θα εξετασθούν θέματα όπως: η οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και ανάπτυξη των Ελλήνων της Μ. Ασίας, οι ιστορικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Ιωνίας, Πόντου και Καππαδοκίας, το «μιλλέτ» των Ρωμιών και η περίοδος του Τανζιμάτ, η διείσδυση των ευρωπαϊκών δυνάμεων στη Μ. Ασία, το Κίνημα των Νεοτούρκων και η τύχη των μειονοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι σχέσεις των Ελλήνων με άλλους σύνοικους λαούς.

Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220189>

ΙΕΑ 252 Ο Ελληνισμός της Μαύρης Θάλασσας στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία των Ελλήνων που έζησαν στον ιστορικό Πόντο (από την Κολχίδα και τη Μικρά Αρμενία βορειοανατολικά έως την Παφλαγονία δυτικά και την Καππαδοκία νότια) από την πτώση της Τραπεζούνας το 1461 μέχρι και τις αρχές του 19ου αι. Ειδικά η περίοδος 1461-1774 χαρακτηρίζεται ως περίοδος εσωστρέφειας, κυρίως μετά την επικράτηση των Οθωμανών και των συμμάχων τους στη Μαύρη Θάλασσα. Στα τέλη όμως του 18ου - αρχές 19ου αι. οι Ευρωπαίοι άρχισαν να διεισδύουν με γοργούς ρυθμούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την εξυπηρέτηση των γεωπολιτικών, στρατηγικών και οικονομικών συμφερόντων τους. Στο πλαίσιο αυτής της μακράς περιόδου θα εξετασθεί η κοινωνικοοικονομική εξέλιξη των Ελλήνων του Πόντου, η διαμόρφωση των θεσμών τους στο πλαίσιο του «μιλλέτ» των Ρωμιών και η σταδιακή μετάβασή τους από τη θρησκευτική στην εθνική ταυτότητά τους.

Οι φοιτητές θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού του Πόντου, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220190>

(ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ)
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ

ΑΚΛ 276 Αρχαία Ελληνική Θρησκεία

Οι γιορτές αποτελούσαν την κύρια έκφραση της θρησκευτικής ζωής και λατρευτικής πρακτικής των ελληνικών πόλεων, και ήταν κεντρικό μέρος της λατρείας των θεών. Το μάθημα προσεγγίζει τις θρησκευτικές γιορτές μέσα κυρίως από τα αρχαιολογικά ευρήματα και τα μνημεία σε μια περίοδο που εκτείνεται από τους Πρώιμους Ιστορικούς Χρόνους έως και την Κλασική περίοδο. Άλλα τεκμήρια, όπως κείμενα αρχαίων συγγραφέων και επιγραφές θα συμβάλουν στην προσέγγιση και κατανόηση των θρησκευτικών εορτών των ελληνικών πόλεων, των ολύμπιων και χθόνιων τελετών, και των εορτών με τοπικό και πανελλήνιο χαρακτήρα. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων θρησκευτικών εορτών, και με την ενσωμάτωση των νεότερων αρχαιολογικών δεδομένων από θέσεις στον ελλαδικό χώρο και τα νησιά, σκοπός του μαθήματος είναι να αναζητηθούν κοινά σημεία αλλά και διακριτές διαφορές που διέπουν τη θρησκευτική έκφραση των αρχαίων ελληνικών πόλεων.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία και τη βασική βιβλιογραφία γύρω από το θέμα, τόσο μέσα από τα έργα αναφοράς όσο και μέσα από νέες προσεγγίσεις και νέα ευρήματα. Επιπλέον, οι φοιτητές θα μπορούν να ανακαλούν σημαντικά ελληνικά ιερά και να συσχετίζουν με τη λατρεία των Ολύμπιων θεών, αλλά και να συζητούν τους ιδρυτικούς μύθους των ιερών στο πλαίσιο της πολιτικής και ιστορικής συγκυρίας που τους καθιέρωσε. Τέλος, θα μπορούν να συζητούν τα βασικά χαρακτηριστικά των αρχαίων ελληνικών θρησκευτικών γιορτών και τα στάδια αυτών. Προαιρετικές εργασίες για το μάθημα θα είναι διαθέσιμες για όσους φοιτητές και όσες φοιτήτριες ενδιαφέρονται να εμβαθύνουν σε ειδικότερα θέματα τη αρχαίας Ελληνικής θρησκείας.

Παύλος ΚΑΡΒΩΝΗΣ

ΑΚΛ 263 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία: Ελληνιστική Εποχή

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα που ανήκουν στην ελληνιστική περίοδο και ο τρόπος με τον οποίο οργανώνονται και συνδυάζονται μεταξύ τους συνθέτοντας σύνολα. Αρχικά ορίζεται το αντικείμενο του

μαθήματος, δηλαδή η αρχιτεκτονική, και παρουσιάζονται οι πηγές της γνώσης μας για αυτό. Εξετάζονται τα υλικά δομής, ο τρόπος δόμησης των κτηρίων, τα διάφορα είδη τοιχοποιίας και η επεξεργασία του λίθου. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα διάφορα μέρη των κτηρίων, από τα θεμέλια ως την στέγη, με έμφαση σε κατασκευές και τεχνικές που εμφανίζονται ή διαδίδονται ευρέως στην περίοδο που μας απασχολεί. Υπενθυμίζονται τα κύρια χαρακτηριστικά των ρυθμών της ελληνικής αρχιτεκτονικής και παρουσιάζεται η εξέλιξή τους στην ελληνιστική εποχή. Εξετάζεται ο διάκοσμος των κτηρίων και παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι κτηρίων και κατασκευών, όπως οι ναοί, οι βωμοί, τα θέατρα, οι ξενώνες, οι κατοικίες, τα ανάκτορα, τα ταφικά μνημεία, οι οχυρώσεις κλπ. Ως προς την οργάνωση των ιερών και την πολεοδομία, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ξεχωριστά χαρακτηριστικά της ελληνιστικής εποχής, που την κάνουν να ξεχωρίζει από τις προηγούμενες.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να κατανοήσουν τις βασικές αρχές της ελληνιστικής αρχιτεκτονικής και την εξέλιξη που συντελέστηκε την περίοδο εκείνη σε σχέση με την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Ταυτόχρονα καλούνται να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα κυριότερα μνημεία της περιόδου. Στα πλαίσια του μαθήματος θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ABY 251 Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης

Το μάθημα εστιάζει στην Κωνσταντινούπολη, πρωτεύουσα της βυζαντινής αυτοκρατορίας, κατά τους πρώτους αιώνες μετά την ίδρυσή της (4ος - αρχές του 7ου αι.). Θα εξεταστεί ο πολεοδομικός ιστός της πόλης, τα κοσμικά και εκκλησιαστικά της μνημεία, καθώς και οι υποδομές της (λιμένες, αγορές, δημόσιοι χώροι κτλ.) μέσα από τα σωζόμενα κτιριακά κατάλοιπα, τα ανασκαφικά δεδομένα και τις γραπτές πηγές. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ιδεολογική διάσταση των οικοδομικών προγραμμάτων των αυτοκρατόρων της πρώιμης βυζαντινής περιόδου.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος περιλαμβάνουν την γνωριμία με τις απαρχές της βυζαντινής πρωτεύουσας, την εξοικείωση με την ιδεολογική διάσταση της αυτοκρατορικής οικοδομικής δραστηριότητας και με την εμπέδωση της αναγκαιότητας συνδυασμού γραπτών πηγών και αρχαιολογικών δεδομένων για την καλύτερη κατανόηση του παρελθόντος.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=7234>

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ)**ABY 365 Βυζαντινή Κεραμική. Σεμινάριο**

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο την αναλυτική προσέγγιση των κύριων ομάδων κεραμικής της περιόδου από τον 4ο μέχρι και τον 15ο αι. μ.Χ. Παρουσιάζεται μία εισαγωγή για την μελέτη της κεραμικής γενικά και της κεραμικής παραγωγής κατά την βυζαντινή περίοδο ειδικότερα. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζονται όλοι οι βασικοί τύποι κεραμικών κάθε περιόδου. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογίας στην μελέτη της βυζαντινής κεραμικής και αναδεικνύονται προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Εξετάζονται λεπτομερώς οι τρόποι παραγωγής και διακίνησης των κεραμικών, η τοπική παραγωγή και τα εισηγμένα αγγεία και συνεκδοχικά οι δρόμοι του εμπορίου, που ήταν κυρίως θαλάσσιοι. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στην μελέτη οστράκων κεραμικής.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της κεραμικής παραγωγής του Βυζαντίου. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα κεραμικής τυπολογίας, χρονολόγησης, οργάνωσης της παραγωγής και διακίνησης των προϊόντων καθώς και θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση του εμπορίου και των ανταλλαγών. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή.

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ**ABY 358 Τέχνη και ιδεολογία στο Βυζάντιο. Σεμινάριο**

Το μάθημα επικεντρώνει σε ζητήματα ιδεολογικά, όπως αυτά αντανακλώνται στα εικονογραφικά προγράμματα μνημείων της Βυζαντινής περιόδου. Θα επιχειρηθεί μία τυπολογία του διακόσμου τους με βάση τη χορηγία και τους ιδεολογικούς προσανατολισμούς της εποχής. Τα μνημεία που θα μελετηθούν ανήκουν στο κέντρο αλλά και στην περιφέρεια του Βυζαντίου, όπως ο ναός της Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη (τα ψηφιδωτά του γονυπετούς βασιλέα στο υπέρθυρο της βασιλείου πύλης και της Δέησης στο νότιο υπέρθυρο), η Παναγία Ασίνου, ο χριστιανικός ναός του Παρθενώνα στην Αθήνα, το Πρωτάτο στο Άγιον όρος, το καθολικό της Μονής της Χώρας στη Κωνσταντινούπολη, ο ναός της Betä Maryam στη Lalibäla στην Αιθιοπία και ο καθεδρικός ναός του Faras. Το μάθημα θα εξετασθεί προφορικά και όχι με εργασίες.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

ΑΠΡ 360 Οστεοαρχαιολογία. Σεμινάριο

Το σεμινάριο θα προσπαθήσει να καλύψει καταρχήν θέματα που αφορούν στη μεταχείριση των νεκρών (π.χ. ενταφιασμός, καύση). Ζητήματα που θα συζητηθούν αναλυτικά περιλαμβάνουν τη δημογραφία αρχαιολογικών πληθυσμών, την επίδραση των ασθενειών καθώς και τις διατροφικές συνήθειες στη μελέτη των προϊστορικών κοινοτήτων. Παράλληλα, θα γίνει παρουσίαση των μακροσκοπικών τεχνικών αλλά και των αναλυτικών μεθόδων που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη των σκελετικών πληθυσμών όπως είναι η αναγνώριση και ο προσδιορισμός του φύλου και της ηλικιακής κατηγορίας σε ανήλικα και ενήλικα άτομα, η καταγραφή μετρικών και μη μετρικών χαρακτηριστικών καθώς και παθολογικές αλλοιώσεις, όπως αυτές επιδρούν στο σκελετό. Όλα τα μεθοδολογικά ζητήματα θα παρουσιάζονται μέσα από αρχαιολογικά παραδείγματα που αφορούν προϊστορικούς πληθυσμούς του Αιγαίου με σκοπό την καλύτερη κατανόηση τους σε επίπεδο εφαρμογής στα ερμηνευτικά αρχαιολογικά μοντέλα.

Το φροντιστήριο θα περιλαμβάνει υποχρεωτική παρακολούθηση εργαστηριακών μαθημάτων με σκοπό την απόκτηση στοιχειωδών γνώσεων της ανατομίας του ανθρώπινου σκελετού και την εφαρμογή των μακροσκοπικών τεχνικών στην καταγραφή των σκελετικών πληθυσμών. Απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών και η αξιολόγηση θα γίνει με τη συγγραφή και την προφορική παρουσίαση εργασίας σε σχετικά ζητήματα, την ενεργή συμμετοχή και επιτυχή εξέταση των συμμετεχόντων με γραπτό τεστ στις εργαστηριακές ασκήσεις. Με την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν μία καλή γνώση ειδικών θεμάτων οστεοαρχαιολογίας και μεθόδων για τη μελέτη των ανθρώπινων σκελετικών καταλοίπων και να είναι σε θέση να ανασκάψουν, συλλέξουν και επεξεργαστούν με μεθοδικό και συστηματικό τρόπο ανθρώπινα σκελετικά κατάλοιπα.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ****Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ****ΛΑΚ 372 Πολιτική Ανθρωπολογία**

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του/ης φοιτητή με τα βασικά θεωρητικά και επιστημολογικά ζητήματα στο χώρο της πολιτικής ανθρωπολογίας καθώς και με την εθνογραφική πρακτική σε θέματα εξουσίας και πολιτικής. Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι: (α) η εμπέδωση της ανάλυσης του πολιτικού φαινομένου, (β) η κατανόηση των διαφορών στην προσέγγιση του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία και σε άλλες κοινωνικές επιστήμες, (γ) η επισκόπηση των εθνογραφικών μεθόδων έρευνας και ανάλυσης των σχέσεων εξουσίας. Οι θεματικές που θα συζητηθούν αφενός αναφέρονται σε κλασσικά θέματα της πολιτικής ανθρωπολογίας (π.χ. φύλα και φυλές, κυνηγοί – τροφοσυλλέκτες και εξισωτικές κοινωνίες, αποικιοκρατία) και αφετέρου επιχειρούν να συνομιλούν με την τρέχουσα κοινωνικο-πολιτική συγκυρία (π.χ. κρίση, εθνικισμός και πολιτικές ταυτότητας, κοινωνικά κινήματα, μετανάστευση και προσφυγιά, έμφυλες ταυτότητες και εξουσία, βιοπολιτική και θανατοπολιτική).

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=3829>

ΛΑΚ 466 Culture and Politics in the Balkans: Anthropological Perspectives (Μάθημα που θα διδαχθεί στα αγγλικά για διευκόλυνση φοιτητών ERASMUS)

Η σχέση πολιτισμών και πολιτικής στα Βαλκάνια δεσμεύεται από την κυρίαρχη αναπαράσταση του βαλκανισμού. Το μάθημα συζητά τις απαρχές αυτής της προσέγγισης και εστιάζει σε εθνογραφικές μελέτες της σχέσης πολιτικής και πολιτισμών που υπερβαίνουν το βαλκανισμό. Η θεματική των διαλέξεων αφορά έρευνες που έχουν γίνει στην Ελλάδα, τη Σερβία, τη Σλοβενία, τη Βουλγαρία, τη Βόρεια Μακεδονία και τη Βοσνία. Στις διαλέξεις θα συνεισφέρουν με παρουσιάσεις τους πέντε προσκεκλημένοι ομιλητές ανθρωπολόγοι από αυτές τις χώρες. Η συμμετοχή στο μάθημα δεν απαιτεί πρότερη γνώση ανθρωπολογικής θεωρίας.

* Το μάθημα διδάσκεται στα αγγλικά για διευκόλυνση των φοιτητών Erasmus και EPICUR αλλά είναι φυσικά διαθέσιμο και για όλους/ες τους/ις φοιτητές/τριες του Τμήματος μας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17819>

Γιώργος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΙΣΤ 457 Τραύμα, Μνήμη και Προφορική Ιστορία των Πολέμων

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στο ζήτημα της ιστορικής μνήμης, των μνημείων και των αναπαράστασεων του παρελθόντος στο δημόσιο χώρο. Αρχικά εστιάζει σε θεωρητικά θέματα όπως τη σχέση εθνικισμού και παρελθόντος, τη λειτουργία των μνημείων, την έννοια των σπουδών μνήμης. Κατόπιν εξετάζει, μέσα από μελέτες περίπτωσης (Μακεδονικό, Εμφύλιοι, Ολοκαύτωμα και Γενοκτονίες, Παγκόσμιοι Πόλεμοι και άλλα) πώς το τραυματικό παρελθόν επηρεάζει τις σύγχρονες κοινωνίες. Αναπόσπαστο κομμάτι του μαθήματος είναι περιηγήσεις στον αστικό ιστό και εκπαιδευτική εκδρομή στη Δυτική Μακεδονία.

Το μάθημα εξετάζεται με συνδυασμό εργασίας και εξετάσεων.

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- (α) να κατανοήσουν βασικές έννοιες της μνήμης και αναπαράστασης του παρελθόντος στο κοινωνικό και πολιτισμικό τους πλαίσιο
- (β) να προσεγγίσουν τη μνήμη των συγκρούσεων μέσω συγκρίσεων με διεθνείς περιπτώσεις, με κοινό θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο
- (γ) να εστιάσουν στις ομάδες ενδιαφέροντος και διαχείρισης της μνήμης στο δημόσιο χώρο και
- (δ) να εντοπίσουν τη σημασία και συμβολή της ιστορικής μνήμης στη διαμόρφωση των σύγχρονων ταυτοτήτων και δημοκρατικών αξιών της σημερινής κοινωνίας των πολιτών.

Αλεξάνδρα ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

IBY 451 Βυζαντινή Σφραγιστική

Στόχος του μαθήματος είναι να μνηθούν οι φοιτητές σε μία από τις βασικότερες βοηθητικές επιστήμες της βυζαντινής ιστορίας και να κατανοήσουν την επιτακτικότητά της για την εις βάθος και ενδεδειγμένη ιστορική έρευνα, ιδιαιτέρως στον τομέα της προσωπογραφίας, των κοινωνικών και διοικητικών δομών, της διάρθρωσης της αριστοκρατίας, και της ιστορικής γεωγραφίας του Βυζαντίου.

Οι φοιτητές θα: (α) διδαχτούν την ιστορία της Βυζαντινής Σφραγιστικής, (β) εξοικειωθούν με την στοιχειώδη και απαραίτητη βιβλιογραφία, (γ) κατατοπιστούν επί των μεγαλύτερων παγκόσμιων συλλογών βυζαντινών σφραγίδων, (δ) μάθουν να αναγιγνώσκουν επιγραφές επί βυζαντινών σφραγίδων, (ε) εξοικειωθούν με τις βασικότερες συντομογραφίες, τους διάφορους τρόπους διατύπωσης του αφηγηματικού των επιγραφών και τα ορθογραφικά σφάλματα, (στ) κατανοήσουν τα βασικά κριτήρια χρονολόγησης, (ζ) λάβουν τις απαραίτητες βάσεις για την Προσωπογραφία, τις κοινωνικές δομές, την διοίκηση, την εθιμοτυπία,

τους τίτλους και τα αξιώματα των κρατικών και εκκλησιαστικών λειτουργών (η) μάθουν να ενσωματώνουν τις πληροφορίες των σφραγιστικών δεδομένων στην ιστορική έρευνα και να τις συνδυάζουν με τις υπόλοιπες πηγές, και (θ) μάθουν να χρησιμοποιούν δημοσιευμένες σφραγίδες με κριτική σκέψη προς αποφυγή ενδεχομένων παρανοήσεων και παρερμηνειών.

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΤΛ 252 Η Οθωμανική Επαρχία

Το μάθημα παρουσιάζει τις επαρχίες της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Σκοπεύει να δείξει την ποικιλομορφία και την πολυεπίπεδη διοικητική οργάνωση των επαρχιών. Επιπλέον, φιλοδοξεί να προσεγγίσει όψεις της κοινωνικής και οικονομικής ζωής των επαρχιών και να αναδείξει τη διαφορετικότητά τους. Το μάθημα θα περιλάβει όλες τις υπό οθωμανική κυριαρχία περιοχές και θα εστιάσει στην περίοδο πριν από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων (Τανζιμάτ), όταν θα εφαρμοστεί ένα ενιαίο διοικητικό σύστημα στις επαρχίες.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα μπορούν (α) να πληροφορηθούν για τα διαφορετικά επίπεδα διοικητικής οργάνωσης των οθωμανικών επαρχιών, (β) να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα της διοικητικής δομής τους σε αιτιακή σχέση με την πολιτική του κράτους, (γ) να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες της κάθε επαρχίας και (δ) να συνειδητοποιήσουν την αλληλεπίδραση οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων σε μια περιοχή, η οποία ορίζεται και από το φυσικό περιβάλλον.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17811>

Δημήτρης ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΙΝΕ 251 Ο Ελληνισμός κατά την Οθωμανική Περίοδο

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του Νέου Ελληνισμού ανάμεσα στα μέσα του 15ο αι. και τις αρχές του 19ου αι. Οι παραδόσεις θα κινηθούν κατά μήκος τριών αξόνων. Αρχικά θα συζητηθούν η φύση και οι ειδικοί χαρακτήρες των τεκμηρίων της εποχής και τα μεθοδολογικά προβλήματα που προκύπτουν από τη μελέτη τους. Στη συνέχεια, θα αναπτυχθεί το χρονολογικό-γεγονοτολογικό πλαίσιο αναφοράς όπως το όρισαν κυρίως οι σχέσεις των Ελλήνων με τους Οθωμανούς και Βενετούς πολιτικούς επικυρίαρχούς τους και οι συγκρούσεις των τελευταίων μεταξύ τους. Τέλος, θα εξεταστούν οι δημογραφικές, οικονομι-

κές, κοινωνικές και ιδεολογικές πραγματικότητες του Νέου Ελληνισμού και η θεσμική θέση του στο πλαίσιο της οθωμανικής και βενετικής πολιτικής τάξης.

Στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της νεοελληνικής ιστορίας κατά την περίοδο 1453-1821, η γνώση των κρατικών θεσμών στους οποίους αναγκάστηκαν οι Έλληνες να προσαρμοστούν, η κριτική εξέταση των θεσμικών μορφωμάτων τα οποία ανέπτυξαν οι Έλληνες στο πλαίσιο του οθωμανικού και βενετικού κρατικού σχήματος, η συζήτηση βασικών κοινωνικών, οικονομικών και ιδεολογικών γνωρισμάτων της εποχής.

INE 253 Η Ελληνική Επανάσταση: Προσεγγίσεις και Γεγονότα

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα ιστοριογραφικά ζητήματα που θέτει η μελέτη του Αγώνα. Αρχικά, θα γίνει συνοπτική παρουσίαση της περιοδολόγησης και των κομβικών γεγονότων της επαναστατικής συγκυρίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα παρουσιαστούν η στρατιωτική οργάνωση των Ελλήνων, οι πολιτικοί και δημοσιονομικοί θεσμοί του σταδιακά συγκροτούμενου εθνικού κράτους, η διεθνής διάσταση του Ελληνικού Ζητήματος και οι στρατηγικές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Θα εξεταστούν οι πηγές της Επανάστασης (Απομνημονεύματα των αγωνιστών, Τύπος, αρχεία της ελληνικής διοίκησης, ιδιωτικές και κοινοτικές αρχειακές σειρές, οθωμανικά και ευρωπαϊκά αρχεία κλπ) και τα προβλήματα που σχετίζονται με αυτές. Τέλος, θα συζητηθούν οι σημαντικότερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και προσλήψεις του Αγώνα, όπως αναπτύχθηκαν από τα μέσα του 19ου αι. έως σήμερα.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τα βασικότερα ιστοριογραφικά προβλήματα που θέτει η Ελληνική Επανάσταση ως πέρασμα των Ελλήνων από την προνεωτερικότητα στη νεωτερικότητα.

Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ

INX 455 Ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής από την ίδρυση του αμερικανικού κράτους ως τα μέσα του 20ού αι. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη διαδικασία συγκρότησης και επέκτασης των ΗΠΑ από τέλος του 18ου αι. ως το τέλος του 19ου, στη διαμόρφωση της αμερικανικής εθνικής ιδεολογίας και στις διεθνείς σχέσεις των ΗΠΑ στην περίοδο 1898-1941.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται ότι θα:

(α) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορική εξέλιξη των ΗΠΑ από την προεπαναστατική περίοδο ως τα μέσα του 20ού αι.

(β) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση του Αμερικανικού έθνους, την εξέλιξη του αμερικανικού πολιτικού συστήματος, την ιστορία των Αυτοχθόνων Αμερικανών και των Αφρικανο-αμερικανών, τις σχέσεις των ΗΠΑ με τον κόσμο μετά το 1898

(γ) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά την εξέλιξη των ΗΠΑ σε σχέση με την εξέλιξη των Ευρωπαϊκών χωρών στην υπό εξέταση περίοδο

(δ) μπορούν να συσχετίσουν την αμερικανική αντίληψη περί «ιδιαιτερότητας» με υλικές πραγματικότητες

(ε) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις για την ιστορία των ΗΠΑ που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220192>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=12703>

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

IME 352 Ιστορία του Φύλου στη Μεσαιωνική Ευρώπη

Το μάθημα εξετάζει ζητήματα φύλου και σεξουαλικότητας στη μεσαιωνική Ευρώπη (11ος-15ος αι.), στο πλαίσιο σημαντικών ιστορικών διαδικασιών, όπως ήταν η διαμόρφωση των φεουδαρχικών κοινωνιών, η Γρηγοριανή μεταρρύθμιση, η αστική ανάπτυξη, ο ουμανισμός. Ύστερα από μία εκτενή εισαγωγή στο φύλο ως κατηγορία ιστορικής ανάλυσης, το μάθημα διερευνά την κατασκευή θηλυκοτήτων και ανδρισμών, καθώς και τους μηχανισμούς ελέγχου και κανονικοποίησης της σεξουαλικότητας, στα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα τόσο των φεουδαρχικών όσο και των αστικών κοινωνιών. Στόχος του μαθήματος είναι να αναδείξει τη συγκρότηση σχέσεων εξουσίας και έμφυλων ιεραρχήσεων μέσα από τη διάδραση του φύλου με παράγοντες, όπως η ηλικία, η κοινωνική θέση και η θρησκευτική ταυτότητα.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται (α) να έχουν εξοικειωθεί με το φύλο ως κατηγορία ιστορικής ανάλυσης, (β) να έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες γνώσεις σε ζητήματα κοινωνικής και πολιτισμικής ιστορίας της μεσαιωνικής Ευρώπης, (γ) να έχουν κατανοήσει τις διαδικασίες κατασκευής θηλυκοτήτων και ανδρισμών, και δ. να έχουν κατανοήσει τον ρόλο του φύλου στη συγκρότηση σχέσεων εξουσίας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17813>

Κυριάκος ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΙΕΑ 253 Ο Ελληνισμός της Τσαρικής Ρωσίας και της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία των Ελλήνων που έζησαν στον ιστορικό Πόντο (από την Κολχίδα και τη Μικρά Αρμενία βορειοανατολικά έως την Παφλαγονία δυτικά και την Καππαδοκία νότια) από την πτώση της Τραπεζούντας το 1461 μέχρι και τις αρχές του 19ου αι. Ειδικά η περίοδος 1461-1774 χαρακτηρίζεται ως περίοδος εσωστρέφειας, κυρίως μετά την επικράτηση των Οθωμανών και των συμμάχων τους στη Μαύρη Θάλασσα. Στα τέλη όμως του 18ου - αρχές 19ου αι. οι Ευρωπαίοι άρχισαν να διεισδύουν με γοργούς ρυθμούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την εξυπηρέτηση των γεωπολιτικών, στρατηγικών και οικονομικών συμφερόντων τους. Στο πλαίσιο αυτής της μακράς περιόδου θα εξετασθεί η κοινωνικοοικονομική εξέλιξη των Ελλήνων του Πόντου, η διαμόρφωση των θεσμών τους στο πλαίσιο του «μιλλέτ» των Ρωμιών και η σταδιακή μετάβασή τους από τη θρησκευτική στην εθνική ταυτότητά τους.

Οι φοιτητές θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού του Πόντου, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600227162>

ΙΝΧ 451 Οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις και η Οθωμανική Αυτοκρατορία / Ιστορία του Ανατολικού Ζητήματος

Στο μάθημα εξετάζονται πτυχές του Ανατολικού Ζητήματος στον 19ο και 20ό αι., και συγκεκριμένα ό,τι σχετίζεται με την προσπάθεια των Μ. Δυνάμεων να ελέγξουν τμήματα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, στα οποία η παρουσία του αλύτρωτου Ελληνισμού ήταν δημογραφικά και οικονομικά έντονη και δυναμική. Ειδικότερη αναφορά γίνεται στη διείσδυση των Μεγάλων Δυνάμεων στη Μ. Ασία, με έμφαση στον Πόντο.

Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν την ιστορία του Ανατολικού Ζητήματος, ιδιαίτερα την περίοδο του 19ου-αρχές 20ού αι., τις επιπτώσεις του Ζητήματος στον Ελληνισμό του Πόντου. Θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600227164>

(ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ)
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

**Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ – Δημήτριος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ – Σαμψών ΠΑ-
ΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ – Γεώργιος ΣΥΡΙΔΗΣ (συνδιδασκαλία)**

ΑΠΡ 268 Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον

Το μάθημα αποτελεί μια προσέγγιση των καταλοίπων του φυσικού περιβάλλοντος τα οποία συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την ανθρώπινη δραστηριότητα κατά το παρελθόν. Τα κατάλοιπα αυτά κάποτε αποτέλεσαν ζωντανούς οργανισμούς οι οποίοι ενσωματώθηκαν κυρίως σε αρχαιολογικές αλλά και φυσικές αποθέσεις ως αποτέλεσμα της χρήσης ή διαχείρισης από τον άνθρωπο. Η εξέταση επιμέρους κατηγοριών «βιοαρχαιολογικών» καταλοίπων όπως είναι για παράδειγμα τα έντομα, τα μαλάκια, τα οστά των ζώων, η γύρη, τα φυτά κλπ., παρέχει τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η πολύτιμη συμβολή αυτών των κατά κανόνα παραγνωρισμένων αρχαιολογικών ευρημάτων, στην αποκατάσταση των συνθηκών διαβίωσης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων που έζησαν κατά το παρελθόν. Όπως προκύπτει μέσα από το μάθημα, τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα είναι σε θέση να δώσουν πληροφορίες για την οικονομική και κοινωνική οργάνωση των κοινωνιών του παρελθόντος, αρκεί να χρησιμοποιούνται με τον ανάλογο προβληματισμό. Στο πλαίσιο του μαθήματος, παράλληλα με τη διδασκαλία, περιλαμβάνεται και επαφή με το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας, μέσα από εργαστηριακά μαθήματα στους Τομείς Αρχαιολογίας, Γεωλογίας και Δασολογίας και Φυσικού περιβάλλοντος του ΑΠΘ.

Η αξιολόγηση βασίζεται στη γραπτή εξέταση και στη συμμετοχή στα εργαστήρια.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν διαφορετικές κατηγορίες βιοαρχαιολογικών καταλοίπων και τις δυνατότητές τους στην αρχαιολογική ερμηνεία και ανασύνθεση της ζωής κατά το παρελθόν. Το μάθημα αποσκοπεί στην απόκτηση των γνώσεων που θα επιτρέψουν την κατανόηση της συμβολής των βιοαρχαιολογικών καταλοίπων στην κατανόηση της οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης των κοινωνιών του παρελθόντος. Γι αυτό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του αρχαιολογικού πλαισίου και της διατύπωσης γενικότερων αρχαιολογικών ερωτημάτων. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εξοικειώνονται με το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας μέσα από τα εργαστηριακά μαθήματα και αποκτούν βασικές γνώσεις που θα μπορούν να εφαρμόσουν στο πεδίο.

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 265 Προϊστορία της Κύπρου: Πρώιμες Φάσεις

Το μάθημα παρουσιάζει την πρώιμη προϊστορία της Κύπρου από την Επιπαλαιολιθική (11η χιλιετία π.Χ.), μέχρι το τέλος της Χαλκολιθικής εποχής (4η χιλιετία π.Χ.). Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη παρουσίαση των νησιωτικών πολιτισμικών εξελίξεων με έμφαση στα ζητήματα που σχετίζονται με την παρουσία των τελευταίων κυνηγο-τροφοσυλλεκτικών ομάδων στο νησί και στη συνέχεια με την εγκατάσταση των πρώτων γεωργικών κοινοτήτων. Έμφαση δίνεται (α) στη γεωμορφολογία, το περιβάλλον, την οργάνωση του χώρου, την οικονομία, τη λιθοτεχνία, την αρχιτεκτονική, την κοινωνική οργάνωση, τις μετακινήσεις, τις ανταλλαγές. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται α. στο ρόλο της πρώιμης ναυσιπλοΐας στην Ανατολική Μεσόγειο και στον πρώιμο αποικισμό της Κύπρου στην αρχή του Ολόκαινου, (β) στην άφιξη των πρώτων γεωργικών κοινοτήτων στο νησί στα πλαίσια των πρώιμων νεολιθικών εξελίξεων στον ευρύτερο χώρο της Εγγύς Ανατολής και τη σταδιακή εξάπλωση της γεωργίας στην Ανατολική Μεσόγειο, και (γ) στη διαμόρφωση των νησιωτικών κυπριακών πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα έχουν εξοικειωθεί με τα αρχαιολογικά δεδομένα της πρώιμης προϊστορίας της Κύπρου, θα κατέχουν γνώσεις για το περιβάλλον, την οργάνωση του χώρου, την οικονομία, την κοινωνική οργάνωση, τις μετακινήσεις, και τις ανταλλαγές, και θα μπορούν να σχολιάσουν θέματα του γνωστικού αντικείμενου συνδυάζοντας γνώσεις και κριτική σκέψη.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600189876>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16570>

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ – Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ – Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ – Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
(συνδιδασκαλία)

ΑΡΧ 251 Ανασκαφή – Σχέδιο

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής απο-

τύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 266 Πλαστική: Ελληνιστική – Ρωμαϊκή Εποχή

Το μάθημα αυτό εξετάζει την πλαστική της Θεσσαλονίκης κατά την ύστερη ελληνιστική και αυτοκρατορική εποχή. Παρουσιάζονται αναλυτικά αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από τον μεγάλο αριθμό των γλυπτών που έχουν βρεθεί στη Θεσσαλονίκη και τις γειτονικές περιοχές με σκοπό να κατανοηθούν οι κατηγορίες και τα είδη της ρωμαϊκής πλαστικής και να συζητηθούν ζητήματα της μελέτης των ρωμαϊκών γλυπτών (εικονογραφικοί τύποι, σχέση πρωτοτύπου-αντιγράφου, υλικό κατασκευής, εργαστηριακή προέλευση, χαρακτηριστικά τοπικών εργαστηρίων). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση των γλυπτών με τον τόπο εύρεσής τους, αφενός για να γίνει κατανοητή η χρήση τους, αφετέρου για να παρουσιαστούν οι βασικοί τοπογραφικοί τομείς της ρωμαϊκής Θεσσαλονίκης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την γλυπτική της ρωμαϊκής περιόδου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=4913>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222789/M1/edit>

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 263 Αρχαιολογία της Μεταβατικής Περιόδου του Βυζαντίου

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο την παρουσίαση και μελέτη των αρχαιολογικών δεδομένων του πρώιμου βυζαντινού μεσαίωνα (7ος-9ος αι.). Αρχικά παρουσιάζεται μία εισαγωγή για την συγκεκριμένη περίοδο. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αρχαιολογικά στοιχεία τα οποία βοηθούν τους φοιτητές να κατανοήσουν τον χαρακτήρα του πρώιμου βυζαντινού μεσαίωνα. Εξετάζονται θέματα τοπογραφίας, αρχιτεκτονικής, κεραμικής, μικροτεχνίας ενώ δίδεται ιδιαίτερη σημασία σε θέματα κρατικού ελέγχου και εμπορίου.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα αρχαιολογικά δεδομένα αυτής της περιόδου του Βυζαντίου. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα τοπογραφίας, αρχιτεκτονικής και να αναγνωρίσουν τύπους κεραμικής και αντικείμενα μικροτεχνίας του πρώιμου βυζαντινού μεσαίωνα, ενώ πρέπει να εξοικειωθούν με θέματα κρατικού ελέγχου και εμπορίου.

ABY 352 Όψεις της Καθημερινής Ζωής στο Βυζάντιο. Σεμινάριο (διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ)

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο την παρουσίαση και μελέτη πτυχών του καθημερινού βίου των Βυζαντινών. Για την προσέγγιση τους εξετάζονται τα αρχαιολογικά δεδομένα και τις γραπτές πηγές από την πρωτοβυζαντινή μέχρι και την υστεροβυζαντινή περίοδο. Παρουσιάζονται θέματα που έχουν σχέση με την καθημερινότητα στην πόλη (αγορά, επαγγέλματα), την ζωή στην οικία, τις προλήψεις και την μαγεία, την βιοτεχνική παραγωγή, την κρατική παρέμβαση σε διαφορετικούς τομείς.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τον τρόπο ζωής των Βυζαντινών και με τα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα έχουν σχέση με την καθημερινότητα στην πόλη (αγορά, επαγγέλματα), την ζωή στην οικία, τις προλήψεις και την μαγεία, την βιοτεχνική παραγωγή, την κρατική παρέμβαση σε διαφορετικούς τομείς.

Ιωάννης ΦΑΠΠΑΣ

ΑΠΡ 261 Θέματα Ιδεολογίας στη Μέση και Ύστερη Εποχή του Χαλκού (2η χιλιετία π.Χ.) στο Αιγαίο

Η διδασκαλία του μαθήματος εστιάζει στην προσέγγιση ιδεολογικών πτυχών της καθημερινής ζωής της κυκλαδικής και της μινωικής κοινωνίας κατά την 3η και τη 2η χιλιετία π.Χ., όπως αυτές αποτυπώνονται στην τέχνη και στο ταφικό και θρησκευτικό τελετουργικό των δύο πολιτισμών, με αναφορές και στα υπόλοιπα νησιά του Αιγαίου.

Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στους δύο πολιτισμούς του Αιγαίου και συζήτηση των δυνατοτήτων και περιορισμών στην προσέγγιση των ιδεών και των αντιλήψεων των προϊστορικών κοινωνιών, οι παραδόσεις του μαθήματος θα εστιάσουν στην παρουσίαση και ανάλυση των δεδομένων από τους χώρους ενταφιασμού των νεκρών και τους χώρους λατρείας, καθώς και στις αντίστοιχες πληροφορίες που προέρχονται από την εικονογραφία, την τυπολογία της κεραμικής και τα γραπτά τεκμήρια της περιόδου. Ιδιαίτερες αναφορές θα γίνουν, επίσης, στη σχέση μεταξύ λατρευτικής και οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και στις αλληλεπιδράσεις με την ηπειρωτική Ελλάδα και την Ανατολική Μεσόγειο που διαμόρφωσαν πτυχές της ιδεολογίας στο Αιγαίο κατά την 3η και τη 2η χιλιετία π.Χ.

Οι φοιτητές/τριες που θα παρακολουθήσουν το μάθημα αναμένεται να αποκτήσουν επαρκή και σφαιρική εικόνα των δεδομένων από τους χώρους ταφής και λατρείας στο Αιγαίο, αλλά και από την εικονογραφία, την κεραμική παραγω-

γή και τα γραπτά τεκμήρια της περιόδου, έχοντας, παράλληλα, κατανοήσει τα βασικά ζητήματα που θέτει η θεωρητική συζήτηση για τη σχέση ταφικού και θρησκευτικού τελετουργικού, την ανάμειξη «ιερού» και «κοσμικού» στοιχείου, καθώς και τον ρόλο των τελετουργιών στη διατήρηση της δομής μιας κοινωνίας.

Γλαύκη ΓΚΟΤΣΗ (υπό διορισμό)

ΑΙΤ 259 Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αιώνα

Στο μάθημα παρουσιάζεται και αναλύεται μέσα στο ιστορικό της πλαίσιο η ελληνική τέχνη του 19ου αι. Εξηγούνται αρχικά η σημασία του όρου «ελληνική τέχνη», τα γεωγραφικά και χρονολογικά της όρια, καθώς και οι ιστοριογραφικές ταξινομήσεις και περιοδολογήσεις της. Στη συνέχεια εξετάζονται οι βασικές καλλιτεχνικές τάσεις, σχολιάζονται αντιπροσωπευτικά έργα των ζωγράφων και γλυπτών της εποχής και επισημαίνονται τόσο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους όσο και οι συνδέσεις τους με την τέχνη της οθωμανικής αυτοκρατορίας και της δυτικής Ευρώπης. Παράλληλα, διερευνώνται οι σχέσεις της εικαστικής παραγωγής με ζητήματα κοινωνικής διαστρωμάτωσης, έθνους, φύλου, πολιτικής εξουσίας. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται ακόμη στις συνθήκες μέσα τις οποίες δημιουργείται, διακινείται και διαδίδεται η τέχνη κατά τη συγκεκριμένη εποχή: θίγονται θέματα όπως η εκπαίδευση και η επαγγελματική δράση των καλλιτεχνών/καλλιτέχνιδων, οι καλλιτεχνικές εκθέσεις, το κοινό της τέχνης, ο λόγος περί τέχνης.

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση με τις εκφάνσεις της καλλιτεχνικής παραγωγής του 19ου αι., καθώς και με τους ιστορικούς παράγοντες που την καθορίζουν. Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές/τριες αναμένεται να γνωρίζουν μια ποικιλία έργων της ελληνικής τέχνης και να διακρίνουν τις αναλογίες και διαφοροποιήσεις τόσο μεταξύ τους όσο και σε σύγκριση με τα έργα άλλων κοινωνιών και πολιτισμών· επίσης, να κατανοούν τα πολλαπλά ερωτήματα που μπορεί να εγείρει η μελέτη των καλλιτεχνικών φαινομένων και να αντιλαμβάνονται τις συσχετίσεις της τέχνης με ομόχρονες κοινωνικές, πολιτικές, ιδεολογικές παραμέτρους.

Τάσος ΜΠΕΚΙΑΡΗΣ (mpekiara@hist.auth.gr)

ΑΠΡ 364 Τεχνολογία του Λίθου. Σεμινάριο

Το μάθημα εστιάζει στις τεχνολογίες του λίθου και διερευνάτα χαρακτηριστικά και την εξέλιξη τους κατά τη διάρκεια της Προϊστορίας: από την κατασκευή των πρώτων εργαλείων της Παλαιολιθικής Εποχής, μέχρι τις λιθοτεχνίες της Νεολιθικής και της Εποχής του Χαλκού. Αντικείμενο το μαθήματος θα αποτελέσουν οι κατηγορίες των πελεκητών και τριπτών εργαλείων, αλλά και των κοσμημάτων, καθώς και άλλων λίθινων αντικειμένων (π.χ. αγγείων, ειδωλίων). Θα εστιάσουμε σε θέματα, όπως η επιλογή των πρώτων υλών, οι τεχνικές κατασκευής και η ακολουθία τους, οι πρακτικές συντήρησης και επισκευής των αντικειμένων, η τυπολογία, η χρήση, η καταστροφή και εγκατάλειψή τους. Μέσα από συγκεκριμένα αρχαιολογικά παραδείγματα, θα διερευνήσουμε τη σχέση των τεχνολογικών πρακτικών με το τοπίο και τον οικισμένο χώρο, καθώς και το συμβολικό και κοινωνικό περιεχόμενό τους. Γεωγραφικά, το μάθημα επικεντρώνεται σε λιθοτεχνικά σύνολα της περιοχής του Αιγαίου, αξιοποιώντας, ωστόσο, παραδείγματα και από την παγκόσμια προϊστορία.

Έμφαση θα δοθεί στην εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με τις βασικές αναλυτικές τεχνικές και μεθόδους μελέτης, καταγραφής και τεκμηρίωσης των λιθοτεχνιών μέσω πρακτικών ασκήσεων που θα αφορούν στον σχεδιασμό και τη χρήση βάσεων δεδομένων, στην ανάλυση των δεδομένων, στη χρήση στερεομικροσκοπίου για τη μελέτη των ιχνών φθοράς και στη πετρογραφία των πρώτων υλών. Οι ασκήσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν σε διαθέσιμες συλλογές λιθοτεχνιών και πειραματικών εργαλείων που βρίσκονται στο Εργαστήριο του Τομέα Αρχαιολογίας (ΕΔΑΕ), ενώ προγραμματίζεται και εκδρομή στο Εργαστήριο των Ανασκαφών Δισπηλιού Καστοριάς. Τέλος, στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί και πειραματικό εργαστήριο στο ΕΔΑΕ, σχετικά με την κατασκευή και χρήση λίθινων εργαλείων.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται: α. να έχουν κατανοήσει τη μακρά πορεία και εξέλιξη των τεχνολογιών του λίθου, από την Παλαιολιθική Εποχή, στο πέρασμα στη Μεσολιθική και Νεολιθική, μέχρι την Εποχή του Χαλκού, β. να αντιλαμβάνονται τις διαφορετικές κατηγορίες λίθινων ευρημάτων και τα κύρια τεχνολογικά χαρακτηριστικά τους, γ. να έχουν εξοικειωθεί με βασικές θεωρητικές έννοιες που σχετίζονται με την τεχνολογία και τη σχετική ορολογία, δ. να γνωρίζουν τις κυριότερες μεθόδους και αναλυτικές τεχνικές που μπορούν να αξιοποιηθούν στη μελέτη των λιθοτεχνικών συνόλων, ε. να έχουν αντιληφθεί την πολύπλευρη σημασία των τεχνολογιών του λίθου και το εύρος των πληροφοριών που μπορεί να παρέχει η μελέτη τους για την κατανόηση των κοινωνιών του παρελθόντος.

4.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (2006-2019)**

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

**ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ,
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/-ΟΥΣΑ
ΙΑΕ 101	Υ	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία	4	Η. Σβέρκος
ΙΑΕ 601	ΥΕΙΔ	Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή	6	Ι. Ξυδόπουλος
ΙΑΕ 603	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Αρχαίας Ιστορίας	8	1. Μ. Καντηρέα
				2. Α. Μανδαλάκη
ΙΒΥ 203	ΥΕ	Θέματα Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου: Θεσσαλονίκη. Ιστορία-Διοίκηση-Κοινωνία	6	Ε. Χατζηαντωνίου
ΙΒΥ 601	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)	6	Γ. Λεβενιώτης
ΙΒΥ 603	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας	8	1. Γ. Λεβενιώτης
				2. Α. Βασιλείου
				3. Κ. Τακιρτάκογλου
ΙΜΕ 101	ΥΕ	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης	6	Ε. Τούντα
ΙΡΩ 302	ΥΕ (ΠΠΔΕ/1)	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας: Παιδεία και εκπαίδευση στην ελλ.-ρωμ. αρχαιότητα	6	Α. Μανδαλάκη
ΙΡΩ 101/ ΙΡΩ 601 (π.π.)	Υ/ΥΕ	Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους	6/4	Μ. Καντηρέα
ΙΣΛ 402	ΥΕ	Ρωσική Ιστορία (882-1613)	6	Α. Δεληκάρη

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/-ΟΥΣΑ
ΙΕΑ 301	ΥΕ	Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Ελληνισμός της Ανατολής κατά τους Νεότερους Χρόνους	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
ΙΕΑ 302	ΥΕ	Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Πόντος από την κατάλυση της αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέχρι τις αρχές του 19ου αι.	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
ΙΝΕ 402	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας: Διδακτική της Ιστορίας	6	Ε. Μαντά
ΙΝΕ 603	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας	8	1. Ι. Μιχαηλίδης
				2. Δ. Παπασταματίου
ΙΝΧ 203	ΥΕ	Η Ευρώπη του 19ου αι.: Ιστορία της αποικιοκρατίας	6	Λ. Χασιώτης
ΙΝΧ 301	ΥΕ	Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία: Ολοκαύτωμα και μνήμη στην Ελλάδα και την Ευρώπη	6	Γ. Αντωνίου
ΙΝΧ 603	ΥΕΙΔ	Ιστορία Νεοτέρων χρόνων ΙΙΙ (20ός αι.)	8	Θ. Σφήκας
ΙΤΛ 301	ΥΕΙΔ	Ιστορία του Οθωμανικού και του Τουρκικού Κράτους	6	Φ. Κοτζαγεώργης
ΛΑΚ 231	ΥΕ	Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος	6	Α. Πεγκλίδου
ΛΑΚ 312	ΥΕ	Κοινωνική Οργάνωση: Φύλο και Συγγένεια	6	Α. Πεγκλίδου
ΛΑΚ 412	ΥΕ	Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης: Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις των Βαλκανίων	6	Γ. Αγγελόπουλος (διδ. υποστ. Α. Τζιντζιόβα)

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/-ΟΥΣΑ
ΑΠΡ 601	ΥΕΙΔ	Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 603	ΥΕΙΔ	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού	6	Ι. Φάππας
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας	9	Μ. Ντίνου (διδ. υποστ. Α. Αλματζή)
ΑΠΡ 312	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	6	Α. Αλματζή, Ι. Αναγνώστου (συνδ.)
ΑΠΡ 303	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Φροντιστήριο. Τα αρχαιολογικά δεδομένα και η ερμηνεία τους: Μουσείο και Εκπαίδευση	6	Κ. Κασβίκης, (διδ. υποστ. Ι. Αναγνώστου)
ΑΚΛ 602	ΥΕΙΔ	Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής	6	Ε. Παπαγιάννη
ΑΚΛ 603	ΥΕΙΔ	Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής	6	Β. Βλάχου
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας	9	Π. Καρβώνης
ΑΚΛ 307	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Φροντιστήριο Μυθολογίας-Ερμηνευτικής	6	Ε. Γούναρη
ΑΚΛ 204	ΥΕ	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των ελληνοιστικών χρόνων	6	Π. Καρβώνης
ΑΚΛ 216	ΥΕ	Θρησκεία	6	Β. Βλάχου
ΑΒΥ 601	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική	6	Π. Ανδρούδης
ΑΒΥ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας	9	Α. Τάντσης (διδ. υποστ. Α. Πλιώτα)
ΑΒΥ 312	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	6	Χ. Παπακυριακού
ΑΒΥ 220	ΥΕ	Μνημειακή τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	6	Π. Παπαδοπούλου
ΑΒΥ 309	ΥΕ	Βυζαντινή κεραμική	6	Ν. Πούλου (διδ. υποστ. Χ. Παπακυριακού)

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/-ΟΥΣΑ
ΑΙΤ 304	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Διδακτική των Φιλολογικών μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης	6	Α. Κωτίδης
ΑΙΤ 602	ΥΕΙΔ	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	6	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης	9	Ι. Ζάρρα (διδ. υποστ. Φ. Σιδερά)

Τα προσφερόμενα από τα Τμήματα Φιλολογίας Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής μαθήματα θα ανακοινωθούν στην Ιστοσελίδα.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ,
ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ/-ΟΥΣΑ
ΙΑΕ 603	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας	8	1. Ι. Ξυδόπουλος
				2. Α. Μανδαλάκη
ΙΒΥ 101	Υ	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία	4	Α. Γκουτζιουκώστας
ΙΒΥ 405	ΥΕ	Βυζαντινή Σφραγιδολογία	6	Α.-Κ. Βασιλείου
ΙΒΥ 602	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ	6	Ε. Χατζηαντωνίου
ΙΒΥ 603	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας	8	1. Γ. Λεβενιώτης
				2. Ε. Χατζηαντωνίου
ΙΡΩ 302	ΥΕ (ΠΠΔΕ/1)	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας: Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο	6	Κ. Τακιρτάκογλου
ΙΣΛ 601	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Σλαβικών Λαών	6	Α. Δεληκάρη

ΤΟΜΕΑΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
IEA 401	ΥΕ	Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής: Η περίοδος των μεταρρυθμίσεων και της ευρωπαϊκής οικονομικής διείσδυσης στον Πόντο (19ος-αρχές 20ού αι.)	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
INE 203	ΥΕ	Η Ελληνική Επανάσταση	6	Δ. Παπασταματίου
INE 302	ΥΕ	Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός. Αρχεία και Συλλογές για τον Ελληνισμό της Ανατολής (Πόντος, Μ. Ασία) και της Τσαρικής Ρωσίας-πρώην ΕΣΣΔ	6	Κ. Χατζηκυριακίδης
INE 601	ΥΕ	Ο ελληνισμός κατά την οθωμανική περίοδο	6	Δ. Παπασταματίου
INE 602	ΥΕΙΔ	Νεοελληνική Ιστορία II (19ος-20ός αι.)	6	Ε. Μαντά
INE 603	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας	8	1. Γ. Αντωνίου 2. Ι. Μιχαηλίδης
INX 101	Υ	Εισαγωγή στην Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων	4	Ι. Μιχαηλίδης
INX 402	ΥΕ	Θέματα Νεότερης και Συγχρονης Ιστορίας: Ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής	6	Θ. Σφήκας
INX 602	ΥΕΙΔ	Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων II (19ος αι.)	6	Λ. Χασιώτης
ΙΣΕ 601	ΥΕΙΔ	Σύγχρονη Ιστορία	6	Θ. Σφήκας
ΙΤΛ 202	ΥΕ	Θεσμοί και κοινωνία στο οθωμανικό κράτος (Η οθωμανική επαρχία)	6	Φ. Κοτζαεωργής
ΙΧΑ 601	ΥΕΙΔ	Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου II: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αι. (1918-1989)	6	Σ. Δορδανάς
ΛΑΚ 101	Υ	Εισαγωγή στη Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία	4	Α. Πεγκλίδου (διδ. υποστ. Α. Τζιντζιόβα)
ΛΑΚ 322	ΥΕ	Κοινωνική Οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας	6	Γ. Αγγελόπουλος

ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΠΡ 602	ΥΕΙΔ	Οι Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής	6	Σ. Βαλαμώτη
ΑΠΡ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας	9	Ι. Φάππας (διδ. υποστ. Α. Αλματζή)
ΑΠΡ 312	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	6	Α. Αλματζή, Ι. Αναγνώστου (συνδ.)
ΑΠΡ 213	ΥΕ	Προϊστορία της Κύπρου	6	Μ. Ντίνου
ΑΠΡ 208	ΥΕ	Θέματα Ιδεολογίας στην εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο	6	Ι. Φάππας
ΑΠΡ 308	ΥΕ	Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον	6	Σ. Βαλαμώτη, Δ. Κωστόπουλος, Σ. Παναγιωτίδης, Γ. Συριδής (συνδ.)
ΑΚΛ 601	ΥΕΙΔ	Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής	6	Π. Καρβώνης
ΑΚΛ 604	ΥΕΙΔ	Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος	6	Ι. Βασιλειάδου, Ε. Γούναρη (συνδ.)
ΑΚΛ 607	ΥΕΙΔ	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή	6	Α. Κυριάκου
ΑΚΛ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας	9	Π. Καρβώνης
ΑΚΛ 307	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Φροντιστήριο Μυθολογίας-Ερμηνευτικής		Χ. Καλλίνη, Κ. Τσονάκα (συνδ.)
ΑΚΛ 209	ΥΕ	Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων	6	Ε. Παπαγιάννη
ΑΒΥ 602	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Ζωγραφική	6	Μ. Παϊσίδου
ΑΒΥ 603	ΥΕΙΔ	Βυζαντινή Γλυπτική- Μικροτεχνία	6	Π. Ανδρούδης
ΑΒΥ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας	9	Π. Ανδρούδης
ΑΒΥ 312	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Ασκήσεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία	6	Χ. Παπακυριακού, Α. Πλιώτα (συνδ.)
ΑΑΑ 313	ΥΕ	Ανασκαφή- Σχέδιο	6	Μ. Ντίνου, Π. Παϊσίδου, Ε. Παπαγιάννη, Π. Παπαδοπούλου, Α. Τάντσης, Σ. Τριανταφύλλου (συνδ.)
ΑΑΑ 314	ΥΕ (ΠΠΔΕ/3)	Μουσειολογία- Μουσειογραφία	6	Α. Τάντσης

ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΚΑΤΗΓ.	ΤΙΤΛΟΣ	ECTS	ΔΙΔΑΣΚΩΝ
ΑΙΤ 101	Υ	Ιστορία της Τέχνης: Θεωρία και Μέθοδοι	4	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 210	ΥΕ	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αι.	6	Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό
ΑΙΤ 601	ΥΕΙΔ	Η Τέχνη της πρώιμης Αναγέννησης	6	Ι. Ζάρρα
ΑΙΤ 603	ΥΕΙΔ	Ελληνική Τέχνη του 20ού αι.	6	Α. Κωτίδης
ΑΙΤ 606	ΥΕΙΔΦ (ΠΠΔΕ/2)	Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης	9	Μέλος ΔΕΠ υπό διορισμό

Τα προσφερόμενα από τα Τμήματα Φιλολογίας Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής μαθήματα θα ανακοινωθούν στην Ιστοσελίδα.

5.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ****ΛΑΚ 412 Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις των Βαλκανίων (διδ. υποστήριξη Αρετή ΤΖΙΝΤΖΙΟΒΑ) [χειμερινό εξ.]**

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τα ιδιαίτερα ζητήματα και τις θεματικές της ανθρωπολογικής μελέτης του βαλκανικού χώρου, στη διάρκεια του 20ού και 21ου αι. Ο χώρος αυτός αντιμετωπίζεται υπό το πρίσμα των κοινωνικο-πολιτισμικά και πολιτικά προσδιορισμένων διαδικασιών που οδήγησαν στην «βαλκανιοποίησή» του, από τον 19ο αι., και έθεσαν το ερευνητικό πλαίσιο συγγενών επιστημών όπως η λαογραφία, η ανθρωπολογία και η ιστορία. Οι θεματικές που εξετάζονται στις παραδόσεις (φύλα, πολιτισμικές και εθνοτικές ταυτότητες, διαπολιτισμικές σχέσεις, οικονομία, σχέσεις εξουσίας, εθνικισμός, μετασοσια-λιστικές αγορές, μετανάστευση και «μετάβαση» κλ.π.) είναι αντιπροσωπευτικές της εποχής, καθώς και των θεωρητικών και ιδεολογικών θέσεων των ερευνητών.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=9009>

ΛΑΚ 322 Κοινωνική Οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του/ης φοιτητή με τα βασικά θεωρητικά και επιστημολογικά ζητήματα στο χώρο της πολιτικής ανθρω/τριασπολογίας καθώς και με την εθνογραφική πρακτική σε θέματα εξουσίας και πολιτικής. Βασικές επιδιώξεις του μαθήματος είναι: (α) η εμπέδωση της ανάλυσης του πολιτικού φαινομένου, (β) η κατανόηση των διαφορών στην προσέγγιση του πολιτικού φαινομένου στην ανθρωπολογία και σε άλλες κοινωνικές επιστήμες, (γ) η επισκόπηση των εθνογραφικών μεθόδων έρευνας και ανάλυσης των σχέσεων εξουσίας. Οι θεματικές που θα συζητηθούν αφενός αναφέρονται σε κλασσικά θέματα της πολιτικής ανθρωπολογίας (π.χ. φύλα και φυλές, κυνηγοί – τροφουσυλλέκτες και εξισωτικές κοινωνίες, αποικιοκρατία) και αφετέρου επιχειρούν να συνομιλούν με την τρέχουσα κοινωνικο-πολιτική συγκυρία (π.χ. κρίση, εθνικισμός και πολιτικές ταυτότητας, κοινωνικά κινήματα, μετανάστευση και προσφυγιά, έμφυλες ταυτότητες και εξουσία, βιοπολιτική και θανατοπολιτική).

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=3829>

Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ – Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ (συνδιδασκαλία)**ΑΠΡ 312 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [χειμερινό και εαρινό εξ.]**

Το μάθημα οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες. Η πρώτη επικεντρώνεται στην παρουσίαση προϊστορικών οικισμών και αρχαιολογικών χώρων στη Μακεδονία και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Η δεύτερη ενότητα αφορά τη γνωριμία με προϊστορικές συλλογές μουσείων. Στην τρίτη ενότητα, εξετάζονται ζητήματα Δημόσιας αρχαιολογίας και κυρίως ο τρόπος παρουσίασης της προϊστορικής έρευνας στο ευρύ κοινό, ενώ στην τέταρτη συζητούνται θέματα ερμηνείας και παρουσίασης των αρχαιολογικών δεδομένων σε σχέση με το ιστορικό πλαίσιο της αρχαιολογικής έρευνας και τις βασικές κατευθύνσεις της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης του 20ού αι. Η ανάπτυξη των θεμάτων γίνεται με διαλέξεις στην αίθουσα από τις διδάσκουσες και με επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Το μάθημα προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Η εξέταση γίνεται με γραπτή εργασία και προφορική παρουσίασή της, ενώ συνυπολογίζεται η συμμετοχή των φοιτητών σε ομαδικές συζητήσεις.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι εξοικειωμένοι α) με διαφορετικές μουσειολογικές προσεγγίσεις ως προς την έκθεση πολιτισμικών καταλοίπων της προϊστορικής περιόδου και β) με διαφορετικές πρακτικές διαχείρισης προϊστορικών αρχαιολογικών ευρημάτων σε συνθήκες σωστικών ή/και συστηματικών αρχαιολογικών ανασκαφών. Αυτοί οι δύο στόχοι επιτυγχάνονται μέσα από α) επισκέψεις σε προϊστορικές εκθέσεις μουσείων και συζητήσεις με τους επιμελητές των εκθέσεων αυτών και β) την εξέταση ανασκαφών προϊστορικών οικισμών που βρίσκονται σε εξέλιξη. Οι φοιτητές αποκτούν ευρύτητα αντίληψης ως προς ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς. Εκπαιδεύονται σε ποικίλες όψεις των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που οργανώνουν αρχαιολογικά μουσεία της Ελλάδας καλλιεργώντας παράλληλα την κριτική τους ικανότητα ως προς την εκάστοτε προσέγγιση, τη θεματική, τους στόχους και το αποτέλεσμα συγκεκριμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων τα οποία οι φοιτητές παρακολουθούν σε συνεννόηση με τους υπεύθυνους για τα προγράμματα αυτά αρχαιολόγους/μουσειολόγους. Τέλος, με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση, διδάσκοντας στη Μέση Εκπαίδευση, να υποστηρίξουν με ιδιαίτερη επιτυχία την οργάνωση επισκέψεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, προετοιμάζοντας και καθοδηγώντας τους μαθητές τους στη βιωματική πρόσληψη γνώσεων (μέσα από την επαφή με τα ίδια τα αντικείμενα/χώρους/ανθρώπους κτλ), συμπληρωματικά ως προς τη διδασκαλία μαθημάτων εντός της σχολικής αίθουσας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=10403>

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ABY 601 Βυζαντινή Αρχιτεκτονική [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα παρουσιάζεται μια εισαγωγή στην αρχιτεκτονική δημιουργία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Οι παραδόσεις γίνονται με χρονολογική σειρά και αφορούν στην πολεοδομική ανάπτυξη των οικισμών και τη δημιουργία θρησκευτικών και κοσμικών κτηρίων και συγκροτημάτων. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογικής προσέγγισης της ιστορικής ερμηνείας της αρχιτεκτονικής παραγωγής, καθώς και στα αντίστοιχα προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Το μάθημα εμπλουτίζεται με αποσπάσματα από κείμενα της περιόδου τα οποία αποτελούν ενδείξεις για την πρόσληψη της αρχιτεκτονικής παραγωγής στην εποχή της. Επιπλέον πραγματοποιούνται επισκέψεις στα Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης και, αν υπάρχει η δυνατότητα, σε μνημεία γειτονικών περιοχών.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της αρχιτεκτονικής παραγωγής του Βυζαντίου. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού και οργάνωσης του χώρου πόλεων και οικισμών, καθώς και θέματα αρχιτεκτονικής σύνθεσης μεμονωμένων κτηρίων, χρηστικών (π.χ. τείχη) ή υψηλών αρχιτεκτονικών προθέσεων (π.χ. ναοί). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη βιβλιογραφική αλλά και εκ του φυσικού μελέτη κτηρίων και κτηριακών καταλοίπων, αφού αντιληφθούν τα βασικά στοιχεία πραγμάτευσης όπως αυτά αναπτύσσονται στη σύγχρονη βιβλιογραφία.

ABY 603 Βυζαντινή Γλυπτική – Μικροτεχνία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει σε δύο διαφορετικές εκφάνσεις του βυζαντινού υλικού πολιτισμού, τη γλυπτική και τη μικροτεχνία. Στον τομέα της γλυπτικής, θα εξεταστούν κυρίως η συνεχώς φθίνουσα παραγωγή κοσμικών γλυπτών – κατά κύριο λόγο ανδριάντων αυτοκρατόρων και κρατικών αξιωματούχων – και η παραγωγή θρησκευτικού χαρακτήρα αναγλύφων (μαρμάρινες εικόνες). Ιδιαίτερα θα συζητηθούν οι λόγοι απομάκρυνσης της βυζαντινής κοινωνίας από την παράδοση της εικονιστικής γλυπτικής, τα κέντρα παραγωγής, όπως και οι πληροφορίες που παρέχουν των γραπτών πηγών για χαμένα σήμερα έργα. Ο τομέας της μικροτεχνίας, στον οποίο οι Βυζαντινοί διακρίθηκαν, θα εξεταστεί μέσα από ενδεικτικά παραδείγματα προερχόμενα από όλες τις χρονικές περιόδους και περιοχές του Βυζαντίου και της σφαίρας επιρροής του. Θα συζητηθούν έργα σε διαφορετικά υλικά – μεταλλοτεχνίας (χρυσοχοΐας, αργυροχοΐας κ.ά.), χυμευτικής (σμάλτα), ελεφαντοστέινα αντικείμενα, έργα μικρογλυπτικής από στεατίτη και ημιπολύτιμους λίθους, ξυλογλυπτικής, κεντητικής –, διαφορετικών χρήσεων: αυτοκρατορικά διάσημα, φυλακτά, κοσμήματα, λειτουργικά αντικείμενα, οικιακός εξοπλισμός,

σύνεργα καλλωπισμού κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής, στο πρόβλημα του/των κέντρου/ων παραγωγής τους, στις επιγραφές και τις πληροφορίες που αυτές μας παρέχουν για τα τέχνηρα και τη σημασία τους στη βυζαντινή κοινωνία, ενώ θα εξεταστούν ενδεικτικά και κάποιες περιπτώσεις σχετικών έργων γνωστών μόνο μέσα από τις γραπτές πηγές.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος συνίστανται στην εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους μελέτης και χρονολόγησης έργων βυζαντινής γλυπτικής και μικροτεχνίας, στην αναγνώριση των έργων αυτών ως πηγών πληροφόρησης για τη βυζαντινή κοινωνία, όπως βέβαια και στην εμπέδωση της συνεισφοράς των γραπτών πηγών στην αρχαιολογική έρευνα.

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα εξετάζονται ζητήματα της αρχιτεκτονικής και της τέχνης στο Σελτζουκικό σουλτανάτο του Ρουμ (τέλος 11ου - αρχές 13ου αι.), το οποίο αναπτύχθηκε στα κατεκτημένα από τους Τούρκους βυζαντινά εδάφη της Μικράς Ασίας μετά τη μάχη του Μαντζικέρτ (1071). Η τέχνη που άνθησε στα εδάφη του Ρουμ ήταν ιδιαίτερη, με ξεχωριστές στο είδος τους αρχιτεκτονικές δημιουργίες (παλάτια, караβάν-σεράγια, μεντρεσέδες, τζαμιά, μαουσουλεία), οι οποίες έφεραν πλούσιο γλυπτό διάκοσμο. Η Σελτζουκική τέχνη συνδυάζει πολιτισμικές καταβολές από τις κοιτίδες των Τούρκων στην Άπω Ανατολή, Περσικές επιδράσεις, όπως και στοιχεία από τους κατακτημένους λαούς. Παράλληλα, εξετάζεται η θέση των Ελλήνων στο σουλτανάτο και η συμμετοχή τους στην καλλιτεχνική παραγωγή. Το δεύτερο σκέλος του μαθήματος περιλαμβάνει τη μελέτη της ουσιαστικής συνέχειας της Σελτζουκικής, δηλαδή της Οθωμανικής τέχνης, στην πρώτη περίοδό της (14ος-16ος αι.). Εξετάζονται μνημεία και έργα της τέχνης στις Οθωμανικές πρωτεύουσες Προύσα, Αδριανούπολη και Κωνσταντινούπολη, όπως και σημαντικά οθωμανικά μνημεία της εποχής στον ελλαδικό χώρο (ιδιαίτερα αυτά της Θράκης, της Μακεδονίας, με προεξάρχοντα αυτά της Θεσσαλονίκης, των Γιαννιτσών και των Σερρών).

Στόχος του φροντιστηρίου είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την αρχιτεκτονική και την τέχνη των παραπάνω περιόδων, καθώς και τη βιβλιογραφία τους, αλλά και με τους προβληματισμούς της αρχαιολογικής έρευνας και της ιστορίας της τέχνης. Επιπλέον, οι φοιτητές εξασκούνται στην τεχνική της βιβλιογραφικής έρευνας αλλά και της σύνθεσης και παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας, προφορικά και γραπτά, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης μέσω του διαλόγου που διεξάγεται στο πλαίσιο του φροντιστηρίου.

Γεώργιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ**INX 301 Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία: Ολοκαύτωμα και Μνήμη στην Ελλάδα και την Ευρώπη [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα εστιάζει στη σύγχρονη ιστορία του ελληνικού και ευρωπαϊκού εβραϊσμού από την περίοδο του μεσοπολέμου μέχρι περίπου το 1955. Η ύλη καλύπτει θέματα κοινωνικής και διπλωματικής ιστορίας του Ολοκαυτώματος, ερμηνεύει τις ρίζες και τη δημοτικότητα του Ναζισμού, εστιάζει στη σημασία των σχέσεων μεταξύ χριστιανών και εβραίων και συγκρίνει την ελληνική με την ευρωπαϊκή εμπειρία του Ολοκαυτώματος. Τέλος, εξετάζει την επίδραση και την κληρονομιά του Ολοκαυτώματος στις σύγχρονες κοινωνίες. Το μάθημα πλαισιώνεται από επισκέψεις σε Μουσεία, ιστορικές περιηγήσεις και προβολή ιστορικών ντοκυμαντέρ και ταινιών μυθοπλασίας.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με τη σύγχρονη ιστορία των εβραϊκών κοινοτήτων του ελλαδικού χώρου και της Ευρώπης σε σχέση με το Ολοκαύτωμα, θα μπορούν να αποτιμήσουν διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις και ερμηνείες για την ιστορική εξέλιξη και συγκρότηση του Ναζισμού, θα εμβαθύνουν παράλληλα σε ένα ειδικό θέμα της περιόδου του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με το Ολοκαύτωμα και την κληρονομιά του. Επιπλέον, θα αναπτύξουν περαιτέρω τις κριτικές και συνθετικές τους ικανότητες στην παραγωγή γραπτού λόγου με τη χρήση πηγών και βιβλιογραφίας, θα βελτιώσουν τη δυνατότητά τους να αποτιμούν και να αξιολογούν ιστορικά ερωτήματα επιχειρηματολογώντας κατάλληλα και θα εξοικειωθούν με διεπιστημονικές προσεγγίσεις της θεματικής ενότητας.

INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Εξοικείωση και προβληματισμός σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται: Η ιστορία της Ιστορίας. Πηγές και Τεκμήρια. Τεχνική Ανάλυση των Πηγών. Ιστορική Ερμηνεία. Η φύση της ιστορικής γνώσης. Αιτιότητα. Κοινωνία και προσωπικότητα. Η αντικειμενικότητα και τα όριά της. Αρχές και τεχνικές έρευνας και συγγραφής επιστημονικών ιστορικών εργασιών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να:

- (α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας.
- (β) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρος της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση.

(γ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 602 Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής [εαρινό εξ.]

Το μάθημα περιλαμβάνει μια γενική αλλά ολοκληρωμένη παρουσίαση της προϊστορικής εξέλιξης του χώρου της νοτιοανατολικής Ευρώπης (Βαλκάνια και Ελλάδα) μέχρι και το τέλος της Νεολιθικής (4η χιλιετία π.Χ.). Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των πολιτισμικών διαδικασιών που οδήγησαν από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και στην εμφάνιση μόνιμων οικισμών. Εξετάζεται ο υλικός πολιτισμός στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή κατά τις ακόλουθες περιόδους: Παλαιολιθική, Μεσολιθική και Νεολιθική. Γίνεται μια ενδεικτική αναφορά σε γεωγραφικούς χώρους, πολιτισμικούς κύκλους, αλλά και σε σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις και ανασκαφές. Σημαντικό μέρος καταλαμβάνει η παρουσίαση του ελλαδικού χώρου και των ερευνητικών προβλημάτων που τον χαρακτηρίζουν.

Στόχος των μαθημάτων είναι η σύνθεση των αρχαιολογικών δεδομένων από τον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής και του Αιγαίου και η συζήτηση των θεωρητικών και μεθοδολογικών ζητημάτων που αντιμετωπίζει η αρχαιολογική έρευνα στην προσπάθεια αυτή.

(συνδιδασκαλία Δημήτρης ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ – Σαμψών ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ – Γεώργιος ΣΥΡΙΔΗΣ)

ΑΠΡ 308 Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μια προσέγγιση των καταλοίπων του φυσικού περιβάλλοντος τα οποία συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την ανθρώπινη δραστηριότητα κατά το παρελθόν. Τα κατάλοιπα αυτά κάποτε αποτέλεσαν ζωντανούς οργανισμούς οι οποίοι ενσωματώθηκαν κυρίως σε αρχαιολογικές αλλά και φυσικές αποθέσεις ως αποτέλεσμα της χρήσης ή διαχείρισης από τον άνθρωπο. Η εξέταση επιμέρους κατηγοριών «βιοαρχαιολογικών» καταλοίπων όπως είναι για παράδειγμα τα έντομα, τα μαλάκια, τα οστά των ζώων, η γύρη, τα φυτά κλπ., παρέχει τη δυνατότητα να διαπιστωθεί η πολύτιμη συμβολή αυτών των κατά κανόνα παραγνωρισμένων αρχαιολογικών ευρημάτων, στην αποκατάσταση των συνθηκών διαβίωσης και της καθημερινής ζωής των ανθρώπων που έζησαν κα-

τά το παρελθόν. Όπως προκύπτει μέσα από το μάθημα, τα βιοαρχαιολογικά κατάλοιπα είναι σε θέση να δώσουν πληροφορίες για την οικονομική και κοινωνική οργάνωση των κοινωνιών του παρελθόντος, αρκεί να χρησιμοποιούνται με τον ανάλογο προβληματισμό. Στο πλαίσιο του μαθήματος, παράλληλα με τη διδασκαλία, περιλαμβάνεται και επαφή με το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας, μέσα από εργαστηριακά μαθήματα στους Τομείς Αρχαιολογίας, Γεωλογίας και Δασολογίας και Φυσικού περιβάλλοντος του ΑΠΘ.

Η αξιολόγηση βασίζεται στη γραπτή εξέταση και στη συμμετοχή στα εργαστήρια.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν διαφορετικές κατηγορίες βιοαρχαιολογικών καταλοίπων και τις δυνατότητές τους στην αρχαιολογική ερμηνεία και ανασύνθεση της ζωής κατά το παρελθόν. Το μάθημα αποσκοπεί στην απόκτηση των γνώσεων που θα επιτρέψουν την κατανόηση της συμβολής των βιοαρχαιολογικών καταλοίπων στην κατανόηση της οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης των κοινωνιών του παρελθόντος. Γι' αυτό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του αρχαιολογικού πλαισίου και της διατύπωσης γενικότερων αρχαιολογικών ερωτημάτων. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εξοικειώνονται με το πρακτικό μέρος της βιοαρχαιολογίας μέσα από τα εργαστηριακά μαθήματα και αποκτούν βασικές γνώσεις που θα μπορούν να εφαρμόσουν στο πεδίο.

Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ (συνδιδασκαλία Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ)

ΑΚΛ 604 Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τα μεγάλα πανελλήνια ιερά της αρχαίας Ολυμπίας, των Δελφών και της Δήλου καθώς επίσης και τα ιερά των Αθηνών και της Αττικής. Έμφαση δίνεται στη γένεση και στην πολεοδομική και θεσμική ανάπτυξη της Αθηναϊκής Αγοράς και του Κεραμεικού καθώς και στην αστική οργάνωση της αρχαίας Αθήνας. Όλοι οι χώροι προσεγγίζονται από την οπτική της τοπογραφικής τους διαμόρφωσης και εξέλιξής τους από τους γεωμετρικούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους και μελετώνται με συνδυαστική χρήση των φιλολογικών πηγών, των επιγραφικών μαρτυριών και των αρχαιολογικών δεδομένων. Οι θεματικές που διερευνώνται αφορούν κυρίως τη γεωγραφία, τη γένεση και την οργάνωση των ιερών, ζητήματα θρησκείας και λατρευτικών πρακτικών, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, τον πολεοδομικό σχεδιασμό των οικισμών, το οδικό δίκτυο, τις οχυρωματικές εγκαταστάσεις τα οποία εντάσσονται στο εκάστοτε πολιτικοοικονομικό, κοινωνικό και

ιστορικό τους πλαίσιο. Το μάθημα περιλαμβάνει εκπαιδευτικές εκδρομές στις αρχαιολογικές θέσεις που εξετάζονται.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17457>

Αλεξάνδρα-Κυριακή ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Το Βυζάντιο τον 11ο αι. [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα θα εξεταστούν η πολιτική ιστορία και τα δυναστικά ζητήματα, οι διεθνείς σχέσεις, οι διοικητικές δομές, η διάρθρωση της αριστοκρατίας, η εθνική σύνθεση του πληθυσμού, η εκπαίδευση καθώς και οι νέοι θεσμοί που εισήχθησαν την συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις μεταβολές και εξελίξεις που διαδραματίστηκαν σε πολιτικό, κοινωνικό και διοικητικό τομέα γενικότερα. Για τον συγκεκριμένο σκοπό θα χρησιμοποιηθούν πέρα από τις διάφορα είδη γραπτών πηγών και οι βυζαντινές σφραγίδες.

Οι φοιτητές θα: (α) εξοικειωθούν με τα διάφορα είδη των πηγών και θα ασκηθούν στην έμπρακτη μελέτη και ανάλυσή τους, (β) μάθουν να αναζητούν σχετικά επιστημονικά συγγράμματα, (γ) κατανοήσουν και εμπεδώσουν συγκεκριμένο αριθμό εξειδικευμένων συγγραμμάτων, (γ) ασκήσουν κριτική σκέψη επί του περιεχομένου των πηγών και της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας, (δ) μάθουν να διαμορφώνουν σχέδιο σεμιναριακής εργασίας και (ε) να συνθέτουν και να παρουσιάζουν σεμιναριακές εργασίες.

IBY 405 Βυζαντινή Σφραγιδολογία [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι να μυηθούν οι φοιτητές σε μία από τις βασικότερες βοηθητικές επιστήμες της βυζαντινής ιστορίας και να κατανοήσουν την επιτακτικότητά της για την εις βάθος και ενδελεχή ιστορική έρευνα, ιδιαιτέρως στον τομέα της προσωπογραφίας, των κοινωνικών και διοικητικών δομών, της διάρθρωσης της αριστοκρατίας, και της ιστορικής γεωγραφίας του Βυζαντίου.

Οι φοιτητές θα: (α) διδαχτούν την ιστορία της Βυζαντινής Σφραγιστικής, (β) εξοικειωθούν με την στοιχειώδη και απαραίτητη βιβλιογραφία, (γ) κατατοπιστούν επί των μεγαλύτερων παγκόσμιων συλλογών βυζαντινών σφραγίδων, (δ) μάθουν να αναγιγνώσκουν επιγραφές επί βυζαντινών σφραγίδων, (ε) εξοικειωθούν με τις βασικότερες συντομογραφίες, τους διάφορους τρόπους διατύπωσης του αφηγηματικού των επιγραφών και τα ορθογραφικά σφάλματα, (στ) κατανοήσουν τα βασικά κριτήρια χρονολόγησης, (ζ) λάβουν τις απαραίτητες βάσεις για την Προσωπογραφία, τις κοινωνικές δομές, την διοίκηση, την εθιμοτυπία,

τους τίτλους και τα αξιώματα των κρατικών και εκκλησιαστικών λειτουργών (η) μάθουν να ενσωματώνουν τις πληροφορίες των σφραγιστικών δεδομένων στην ιστορική έρευνα και να τις συνδυάζουν με τις υπόλοιπες πηγές, και (θ) μάθουν να χρησιμοποιούν δημοσιευμένες σφραγίδες με κριτική σκέψη προς αποφυγή ενδεχομένων παρανοήσεων και παρερμηνειών.

Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ

ΑΚΛ 603 Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα επικεντρώνεται στην εξέταση των ποικίλων κατηγοριών της αρχαίας ελληνικής γραπτής κεραμικής. Εισαγωγικά, θα εξεταστούν διάφορα θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τις συνθήκες παραγωγής στα αρχαία κεραμικά εργαστήρια, με βάση τα σωζόμενα υλικά κατάλοιπα, τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών και των ίδιων των αγγείων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι τεχνικές διακόσμησης και τα πιο χαρακτηριστικά σχήματα των αγγείων κατά την αρχαϊκή και την κλασική περίοδο, με έμφαση στα προϊόντα του κορινθιακού και του αττικού Κεραμεικού (πρωτογεωμετρικά και γεωμετρικά, πρωτοκορινθιακά και πρωτοαττικά, μελανόμορφα και ερυθρόμορφα, μελαμβαφή αγγεία). Θα γίνει ξεχωριστή αναφορά στους σημαντικότερους εκπροσώπους των εργαστηρίων αυτών (κεραμείς και αγγειογράφους), στη διάδοση των αγγείων τους και στην επίδραση που άσκησαν σε άλλα σύγχρονα κεραμικά κέντρα. Θα εξεταστούν, επίσης, ορισμένα εικονογραφικά θέματα, καθώς και ζητήματα χρονολόγησης, τόπων εύρεσης, διακίνησης και αξιολόγησης της αρχαίας κεραμικής.

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει μια σφαιρική και τεκμηριωμένη γνώση για την κεραμική παραγωγή από την πρώιμη Εποχή του Σιδήρου μέχρι και τα κλασικά χρόνια με έμφαση σε ορισμένα από τα πιο σημαντικά κεραμικά εργαστήρια του ελλαδικού χώρου και να αναδείξει τη μεγάλη συμβολή τους στην εξέλιξη της κεραμικής τεχνολογίας και εικονογραφίας. Επίσης, να καταδείξει τη σπουδαιότητα των κεραμικών ευρημάτων σε πολλούς τομείς της αρχαιολογικής έρευνας (χρονολόγηση, εμπόριο, οικονομία, λατρεία, ταφικά έθιμα κ.ά.). Παράλληλα, επιδίωξη είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις πολυάριθμες κατηγορίες κεραμικής των διαφόρων εργαστηρίων, πολλές από τις οποίες συναντούν στις ανασκαφές και στις συλλογές των μουσείων κατά την πρακτική τους άσκηση.

<https://qa.auth.gr/en/class/1/600191296>

ΑΚΛ 216 Θρησκεία: Οι θρησκευτικές γιορτές των αρχαίων ελληνικών πόλεων [χειμερινό εξ.]

Οι γιορτές αποτελούσαν την κύρια έκφραση της θρησκευτικής ζωής και λατρευτικής πρακτικής των ελληνικών πόλεων, και ήταν κεντρικό μέρος της λατρείας των θεών. Το μάθημα προσεγγίζει τις θρησκευτικές γιορτές μέσα κυρίως από τα αρχαιολογικά ευρήματα και τα μνημεία σε μια περίοδο που εκτείνεται από τους Πρώιμους Ιστορικούς Χρόνους έως και την Κλασική περίοδο. Άλλα τεκμήρια, όπως κείμενα αρχαίων συγγραφέων και επιγραφές θα συμβάλουν στην προσέγγιση και κατανόηση των θρησκευτικών εορτών των ελληνικών πόλεων, των ολύμπιων και χθόνιων τελετών, και των εορτών με τοπικό και πανελλήνιο χαρακτήρα. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων θρησκευτικών εορτών, και με την ενσωμάτωση των νεότερων αρχαιολογικών δεδομένων από θέσεις στον ελλαδικό χώρο και τα νησιά, σκοπός του μαθήματος είναι να αναζητηθούν κοινά σημεία αλλά και διακριτές διαφορές που διέπουν τη θρησκευτική έκφραση των αρχαίων ελληνικών πόλεων.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία και τη βασική βιβλιογραφία γύρω από το θέμα, τόσο μέσα από τα έργα αναφοράς όσο και μέσα από νέες προσεγγίσεις και νέα ευρήματα. Επιπλέον, οι φοιτητές θα μπορούν να ανακαλούν σημαντικά ελληνικά ιερά και να συσχετίζουν με τη λατρεία των Ολύμπιων θεών, αλλά και να συζητούν τους ιδρυτικούς μύθους των ιερών στο πλαίσιο της πολιτικής και ιστορικής συγκυρίας που τους καθιέρωσε. Τέλος, θα μπορούν να συζητούν τα βασικά χαρακτηριστικά των αρχαίων ελληνικών θρησκευτικών γιορτών και τα στάδια αυτών. Προαιρετικές εργασίες για το μάθημα θα είναι διαθέσιμες για όσους φοιτητές και όσες φοιτήτριες ενδιαφέρονται να εμβαθύνουν σε ειδικότερα θέματα τη αρχαίας Ελληνικής θρησκείας.

Γλαύκη ΓΚΟΤΣΗ (υπό διορισμό)

ΑΙΤ 210 Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αι. [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα παρουσιάζεται και αναλύεται μέσα στο ιστορικό της πλαίσιο η ελληνική τέχνη του 19ου αι. Εξηγούνται αρχικά η σημασία του όρου «ελληνική τέχνη», τα γεωγραφικά και χρονολογικά της όρια, καθώς και οι ιστοριογραφικές ταξινομήσεις και περιοδολογήσεις της. Στη συνέχεια εξετάζονται οι βασικές καλλιτεχνικές τάσεις, σχολιάζονται αντιπροσωπευτικά έργα των ζωγράφων και γλυπτών της εποχής και επισημαίνονται τόσο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους όσο και οι συνδέσεις τους με την τέχνη της οθωμανικής αυτοκρατορίας και της δυτικής Ευρώπης. Παράλληλα, διερευνώνται οι σχέσεις της εικαστικής παραγωγής με ζητήματα κοινωνικής διαστρωμάτωσης, έθνους, φύλου, πολιτικής εξουσίας. Ιδιαίτερη μνεία γίνεται ακόμη στις συνθήκες μέσα τις οποίες δημιουργείται, διακι-

νείται και διαδίδεται η τέχνη κατά τη συγκεκριμένη εποχή: τίγονται θέματα όπως η εκπαίδευση και η επαγγελματική δράση των καλλιτεχνών/καλλιτέχνιδων, οι καλλιτεχνικές εκθέσεις, το κοινό της τέχνης, ο λόγος περί τέχνης.

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση με τις εκφάνσεις της καλλιτεχνικής παραγωγής του 19ου αι., καθώς και με τους ιστορικούς παράγοντες που την καθορίζουν. Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές/τριες αναμένεται να γνωρίζουν μια ποικιλία έργων της ελληνικής τέχνης και να διακρίνουν τις αναλογίες και διαφοροποιήσεις τόσο μεταξύ τους όσο και σε σύγκριση με τα έργα άλλων κοινωνιών και πολιτισμών· επίσης, να κατανοούν τα πολλαπλά ερωτήματα που μπορεί να εγείρει η μελέτη των καλλιτεχνικών φαινομένων και να αντιλαμβάνονται τις συσχετίσεις της τέχνης με ομόχρονες κοινωνικές, πολιτικές, ιδεολογικές παραμέτρους.

ΑΙΤ 606 Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης: Τέχνη και φύλο [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα εξετάζεται η σχέση του φύλου με την παραγωγή και ερμηνεία εικαστικών έργων, όπως την έχουν αναδείξει η φεμινιστική ιστορία και θεωρία της τέχνης σε συνδυασμό με προσεγγίσεις της ψυχανάλυσης, της σημειολογίας, του μεταδομισμού, του μαρξισμού. Στις εισαγωγικές διαλέξεις αναλύονται οι κύριες κατευθύνσεις της έρευνας και του σχετικού προβληματισμού μέσα από την παρακολούθηση της βασικής, ξενόγλωσσης και ελληνικής, βιβλιογραφίας. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι συνθετικές εργασίες των φοιτητριών/τών πάνω σε ποικίλα ιστοριογραφικά ή θεωρητικά ζητήματα. Με τη συζήτηση συγκεκριμένων παραδειγμάτων από τη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή, αμερικανική και ελληνική τέχνη διερευνώνται θέματα όπως η διαφοροποίηση της γυναικείας καλλιτεχνικής ενασχόλησης από την αντρική, ο ιδεολογικός καθορισμός εννοιών όπως καλλιτέχνης και καλλιτέχνίδα, ο έμφυλος χαρακτήρας της εικόνας και του βλέμματος στην τέχνη, η εμπλοκή της σεξουαλικότητας και της φυλής στη δημιουργία και πρόσληψη των καλλιτεχνικών έργων, η συμβολή της πολιτικής και των κινημάτων στην ανάδειξη νέων ερωτημάτων.

Με την εκπόνηση των γραπτών εργασιών τους, καθώς και με τη συμμετοχή τους στον διάλογο που θα επιδιώκεται σε όλες τις συναντήσεις του εξαμήνου, στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες/τές θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις έμφυλες διαστάσεις της τέχνης, να αναγνωρίζουν τις φεμινιστικές κριτικές προσεγγίσεις στην ιστορία της τέχνης, να εκφράζουν σχετικές μεθοδολογικές και θεωρητικές σκέψεις, να αναζητούν τη σύνδεση των εικαστικών δραστηριοτήτων με σύγχρονα πολιτικά και κοινωνικά αιτήματα.

Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ**IBY 101 Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία [εαρινό εξ.]**

Το μάθημα εξετάζει τη μετάβαση από την αρχαία στη μεσαιωνική εποχή, τη σταδιακή διαμόρφωση μιας νέας αυτοκρατορίας με κέντρο την Κωνσταντινούπολη, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την εξέλιξη και την παρακμή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (324-1453).

Στο πλαίσιο αυτό, μετά από μία σύντομη ιστορική επισκόπηση των βυζαντινών σπουδών, θα παρουσιαστούν οι πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας, οι μέθοδοι της ιστορικής έρευνας και οι βοηθητικές επιστήμες της Βυζαντινής Ιστορίας, τα χρονικά και γεωγραφικά όρια της αυτοκρατορίας, η φυσιογνωμία της πρωτεύουσας, η πολιτική θεωρία, τα σημαντικότερα ιστορικά γεγονότα, οι σχέσεις του Βυζαντίου με ξένους λαούς, τα κύρια χαρακτηριστικά του βυζαντινού κράτους και της κοινωνίας και η κληρονομιά του Βυζαντίου.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου της Βυζαντινής Ιστορίας, θα εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά. Επιπλέον, θα εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, θα γνωρίσουν βασικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του και τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226833/M1/edit>

Εμμανουέλα ΓΟΥΝΑΡΗ**ΑΚΛ 307 (ΠΠΔΕ) Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής [χειμερινό εξ.]**

Ο μύθος, η αφήγηση των ιστοριών που αφορούν στους θεούς, τους ήρωες και τις λατρευτικές πρακτικές τους αποτέλεσε κεντρικό στοιχείο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Επιπλέον, από νωρίς συνδέθηκε με τη διαμόρφωση της δημόσιας ταυτότητας και την προβολή της επίσημης ιδεολογίας των πόλεων-κρατών και των ηγεμόνων. Σκοπός του φροντιστηριακού αυτού μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις απεικονίσεις μυθολογικών θεμάτων και τη χρήση τους τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή τέχνη.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα κληθούν να εκπονήσουν εργασίες σχετικές με μνημεία στα οποία απεικονίζονται μυθολογικές σκηνές (ανάγλυφα και ολόγλυφα έργα πλαστικής, αγγειογραφίες, ψηφιδωτά, μικροτεχνία), τις οποίες και θα παρουσιάσουν. Σε αυτές θα εξετάσουν τα στοιχεία που οδηγούν στη

σωστή ερμηνεία των μορφών και της δράσης και τον τρόπο με τον οποίο οι μύθοι χρησιμοποιούνται ως μέσο έκφρασης της επίσημης ιδεολογίας.

(συνδιδασκαλία Ιωάννα ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ)

ΑΚΛ 604 Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητριών/τών με τα μεγάλα πανελλήνια ιερά της αρχαίας Ολυμπίας, των Δελφών και της Δήλου καθώς επίσης και τα ιερά των Αθηνών και της Αττικής. Έμφαση δίνεται στη γένεση και στην πολεοδομική και θεσμική ανάπτυξη της Αθηναϊκής Αγοράς και του Κεραμεικού καθώς και στην αστική οργάνωση της αρχαίας Αθήνας. Όλοι οι χώροι προσεγγίζονται από την οπτική της τοπογραφικής τους διαμόρφωσης και εξέλιξής τους από τους γεωμετρικούς έως τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους και μελετώνται με συνδυαστική χρήση των φιλολογικών πηγών, των επιγραφικών μαρτυριών και των αρχαιολογικών δεδομένων. Οι θεματικές που διερευνώνται αφορούν κυρίως τη γεωγραφία, τη γένεση και την οργάνωση των ιερών, ζητήματα θρησκείας και λατρευτικών πρακτικών, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα, τον πολεοδομικό σχεδιασμό των οικισμών, το οδικό δίκτυο, τις οχυρωματικές εγκαταστάσεις τα οποία εντάσσονται στο εκάστοτε πολιτικοοικονομικό, κοινωνικό και ιστορικό τους πλαίσιο. Το μάθημα περιλαμβάνει εκπαιδευτικές εκδρομές στις αρχαιολογικές θέσεις που εξετάζονται.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17457>

Αγγελική ΔΕΛΗΚΑΡΗ

ΙΣΛ 402 Ρωσική Ιστορία (882-1613) [χειμερινό εξ.]

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση των ιστορικών δεδομένων από την περίοδο της εγκατάστασης των ανατολικών σλαβικών φύλων στη Ρωσία έως και την άνοδο της δυναστείας των Ρομανόφ. Το μάθημα αναφέρεται ειδικότερα στη διαμόρφωση του κράτους του Κιέβου, τον εκχριστιανισμό των Ρώσων, τον ρόλο της πριγκίπισσας Όλγας και του Βλαδίμηρου Α΄, το πολιτικό και νομοθετικό έργο του Γιαροσλάβ του Σοφού, στην πολιτική του Βλαδίμηρου Μονομάχου, του Alexander Nevski, στην άνοδο του κράτους της Μόσχας, στους Ρώσους ηγεμόνες Ιβάν Γ΄ και Ιβάν Δ΄, στις σχέσεις της Ρωσίας με το Βυζάντιο αλλά και τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη κτλ.

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας του μεσαιωνικού ρωσι-

κού κράτους (κράτους Κιέβου), γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του πνευματικού πολιτισμού των Ρώσων (γραμματεία, κτλ.), να εξοικειωθούν με τους μηχανισμούς ανάδειξης των πολιτικών ηγεμόνων και των εκκλησιαστικών ανδρών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220168/M1/edit>

ΙΣΛ 601 Ιστορία των Σλαβικών Λαών [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στη μεσαιωνική ιστορία των σλαβικών λαών από τον 6ο έως τον 15ο αι. Κυρίως εξετάζεται η πολιτική και εκκλησιαστική ιστορία της Μεγάλης Μοραβίας, της Βουλγαρίας και της Σερβίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στον ρόλο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας στην πολιτική και πολιτισμική ζωή των Σλάβων. Σε κάθε μάθημα θα συζητούνται ειδικά ζητήματα (όπως π.χ. η προέλευση των Σλάβων, η κοιτίδα τους, η μετανάστευσή τους στην Ευρώπη και η εθνογένεση των σλαβικών λαών, η δημιουργία της Μεγάλης Μοραβίας, η κυριλλο-μεθοδιανή αποστολή, η δημιουργία του πρώτου σλαβικού αλφαβήτου και της πρώτης γραπτής σλαβικής λόγιας γλώσσας, η ίδρυση του Πρώτου Βουλγαρικού κράτους, ο τσάρος Συμεών και η αυτοκρατορική ιδεολογία, η ανάπτυξη των λογοτεχνικών Σχολών της Αχρίδας και της Πρεσλάβας, το κράτος του Σαμουήλ (976-1018), η ίδρυση του Δεύτερου Βουλγαρικού κράτους (1185/1186), χρήση του γεωγραφικού όρου Μακεδονία και του εθνωυμίου Μακεδών σε βυζαντινές, βουλγαρικές και σερβικές πηγές, ο Ησυχασμός και οι επιδράσεις του στην πολιτική και εκκλησιαστική ζωή των Νοτίων και των Ανατολικών Σλάβων, η ίδρυση του μεσαιωνικού σερβικού κράτους, οι ηγεμόνες του (Στέφανος Νεμάνια, Στέφανος Πρωτόστεππος, Μιλούτιν, Στέφανος Ντετσάνσκι) και οι σχέσεις τους με το Βυζάντιο, ο τσάρος Στέφανος Δουσάν, οι πολιτικοί και εκκλησιαστικοί λόγοι της ίδρυσης της αυτοκέφαλης Ορθόδοξης Σερβικής αρχιεπισκοπής (1219), τα σλαβικά τοπωνύμια στην Ελλάδα, κτλ.).

Οι φοιτητές αναμένεται στο πλαίσιο του μαθήματος να γνωρίσουν την αρχική κοιτίδα των Σλάβων και τις περιοχές εγκατάστασής τους στη Νότια, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη από τα τέλη του 6ου και τον 7ο αι. μ.Χ., το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μεγάλη Μοραβία και τη διάδοση της κληρονομιάς τους αρχικά στη Βουλγαρία (συμπεριλαμβανομένης της περιοχής της Αχρίδας) και αργότερα σε ολόκληρο τον σλαβικό κόσμο, καθώς και τη μεσαιωνική ιστορία της Βουλγαρίας και της Σερβίας, να συγκρίνουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά πρότυπα του Βυζαντίου με τα αντίστοιχα των σλαβικών κρατών, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά, να κατανοή-

ούν τις βυζαντινές και λατινικές πηγές που αναφέρονται στις βυζαντινο-σλαβικές σχέσεις και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών/επιχειρημάτων τους.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226837/M1/edit>

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΧΑ 601 Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου II: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αι. (1918-1989) [εαρινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνήσει τις αιτιακές μεταβολές στις διακρατικές σχέσεις συμμαχίας και σύγκρουσης, καθώς και τα στάδια διαμόρφωσης του βαλκανικού χάρτη στο μεγαλύτερο μέρος του 20ού αι. Τα στάδια αυτά περικλείονται εντός του χρονικού και θεματικού πλαισίου της αναφερόμενης περιόδου, που εκκινεί από τη διαδικασία εδαφικής ολοκλήρωσης του ανεξάρτητου κράτους και τις συνοριακές μεταβολές σε βάρος της οθωμανικής αυτοκρατορίας, δηλαδή από το κράτος των εθνικών συνόρων και των 'αλύτρωτων αδερφών' που προσδιόρισε τον βαλκανικό μεγαλοϊδεατισμό και καθόρισε το ιδεολογικό περιεχόμενο της ενδοβαλκανικής σύγκρουσης. Με χρονική επομένως αφετηρία το 1912, δίνεται έμφαση στους Βαλκανικούς Πολέμους που σηματοδότησαν την προσπάθεια των κρατών να επιλύσουν προς όφελός τους τα εκκρεμή εδαφικά ζητήματα, στον αντίποδα της διπλωματίας των Μεγάλων Δυνάμεων. Οι εσωτερικές εξελίξεις και οι επιδράσεις στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής για καθένα από τα βαλκανικά κράτη την επαύριο των Βαλκανικών Πολέμων, με άλλα λόγια η κληρονομικά της ενδοβαλκανικής σύγκρουσης, εξετάζονται συνδυαστικά, με σκοπό να παράσχουν τα ερμηνευτικά μοντέλα για την κατανόηση της θέσης και της στάσης τους κατά τη διάρκεια των δύο παγκοσμίων πολέμων που προκάλεσαν την επαναχάραξη και παγίωση των συνόρων για τις επόμενες δεκαετίες. Το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου δεν σηματοδοτεί μόνο νέα σύνορα, αλλά και ιδεολογικές παγιώσεις, στην αφετηρία του Ψυχρού Πολέμου και την ένταξη σε διαφορετικά πολιτικά και κοινωνικο-οικονομικά μοντέλα οργάνωσης και ανάπτυξης. Ως εκ τούτου ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος θεωρείται το πρώτο πεδίο άσκησης για τους δύο υπό διαμόρφωση μεγάλους συνασπισμούς δυνάμεων, εκεί όπου αφενός οι δυτικές δημοκρατίες και αφετέρου τα καθεστώτα του υπαρκτού σοσιαλισμού ενεπλάκησαν άμεσα ή έμμεσα, με διακύβευμα όσα αργότερα θα συγκροτήσουν τους ακρογωνιαίους λίθους του διπολικού κόσμου.

Η ιστορία των πολεμικών συγκρούσεων θα εξεταστεί τόσο υπό το πρίσμα των στρατιωτικών προπαρασκευών και αναμετρήσεων, των έμψυχων απωλειών και υλικών καταστροφών, αλλά πολύ περισσότερο σε σχέση με τις πολυεπίπεδες ζυμώσεις που προηγήθηκαν και με τις επιπτώσεις (πολιτικές, κοινωνικές,

οικονομικές, δημογραφικές) που ακολούθησαν τη λήξη τους. Οι πολλαπλές αναγνώσεις των συγκρούσεων αυτών και οι συνέπειές τους, που ο απόηχός τους ανιχνεύεται έως σήμερα στις εθνικές ιστορίες, μέσα από διαφορετικής προέλευσης πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, αλλά και με τη συνοδευτική μεθοδολογία έρευνας, τον εντοπισμό και την ανάγνωση των πηγών, αποτελούν τα αναγκαία μεθοδολογικά εργαλεία για την κατανόηση των αντιθετικών κατασκευών, της εικόνας του άλλου ως εθνικού εχθρού, της προσφυγής στη χρήση της προπαγάνδας ως εργαλείου άσκησης εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής, καθώς και για την ενδυνάμωση του συνεκτικού εθνικισμού στο πλαίσιο του έθνους-κράτους.

Επίσης θα δοθεί έμφαση στην κοινωνική ιστορία των βαλκανικών λαών. Μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο συμβαίνουν πληθυσμιακές ανακατατάξεις με τις αλλαγές συνόρων και τις υποχρεωτικές ή εθελοντικές ανταλλαγές πληθυσμών. Οι πληθυσμιακές αλλαγές φέρνουν αλλαγές και στις δομές των βαλκανικών κοινωνιών, ενώ δημιουργούν το εργατικό δυναμικό που θα αποτελέσει στο μέλλον για κάποιες χώρες το απαραίτητο στοιχείο για τη λειτουργία των εργοστασίων.

Στη διάρκεια της κομμουνιστικής διακυβέρνησης και κυρίως εξαιτίας του Ψυχρού Πολέμου επιβλήθηκε στις κοινωνίες της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Αλβανίας ένα καταπιεστικό καθεστώς, που είχε σκοπό να ελέγξει την πολιτική έκφραση και να εξουδετερώσει τις όποιες αντιδράσεις είτε στην εφαρμογή των πολιτικών και οικονομικών σχεδίων των κομμουνιστικών κομμάτων, είτε να εμποδίσει την άμεση και έμμεση επικοινωνία με πολίτες χωρών του μη κομμουνιστικού μπλοκ. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξήγηση της κατάρρευσης των κομμουνιστικών καθεστώτων και στην επακόλουθη εμφάνιση του εθνικισμού, στη διάσπαση της Γιουγκοσλαβίας και στις κοινωνικές και εθνικές συγκρούσεις.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17551>

Ιλιάννα ZAPPA

ΑΙΤ 602 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο [χειμερινό εξ.]

Οι αρχές της μιμητικής αναπαραγωγής του υλικού περιβάλλοντος που εφαρμόζονται στις συνθέσεις της ακαδημαϊκής τέχνης θα τεθούν υπό αμφισβήτηση με το έργο των καλλιτεχνών του Μοντερνισμού. Το κίνημα του Ιμπρεσιονισμού αποτελεί την αφετηρία του μαθήματος. Σκοπός του μαθήματος είναι να δειχτούν τα καλλιτεχνικά κινήματα και ρεύματα που αναδύονται μέσα από τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες καθώς και οι επιστημονικές προϋποθέσεις για την εξέλιξη της τέχνης, ειδικά κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ού αι. Πιο αναλυτικά οι εισηγήσεις οργανώνονται ως εξής: Εισα-

γωγή. Χαρακτηριστικά του Μοντερνισμού στις εικαστικές τέχνες. Ιμπρεσιονισμός. Μετά-Ιμπρεσιονισμός. Εξπρεσιονισμός: Γέφυρα. Φωβισμός: Henri Matisse, Γαλάζιος Καβαλάρης. Κυβισμός: George Braque (1882-1963), Pablo Picasso (1881-1973). Αφαίρεση: Wassily Kandinsky (1866-1944). Kazimir Malevich (1878-1936): Σουπρεματισμός.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην τέχνη του μοντερνισμού μέσα από τη διδασκαλία του έργου των μεγάλων δασκάλων του 19ου αι., οι οποίοι διαμόρφωσαν τις συνθήκες επικράτησης του μοντερνισμού, και στη γνωριμία με την τέχνη καλλιτεχνικών κινημάτων από το τέλος του 19ου μέχρι τις αρχές του 20ού αι.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15126>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220861>

ΑΙΤ 606 Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης (διδ. υποστήριξη Φωτεινή Σιδερά) [χειμερινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηριακού μαθήματος ειδίκευσης της Ιστορίας της Τέχνης, ο φοιτητής/η φοιτήτρια θα εξοικειωθεί με την εξειδικευμένη βιβλιογραφία του γνωστικού πεδίου, την εφαρμογή των πιο έγκυρων μεθοδολογιών για την προσέγγιση εξειδικευμένων ζητημάτων ιστορίας και θεωρίας της τέχνης, την κριτική αξιοποίηση των βιβλιογραφικών πηγών, την άσκηση της συνθετικής σκέψης, καθώς και με τη διαδικασία εκπόνησης μιας εργασίας και την παρουσίασή της με τη μορφή διδασκαλίας.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην απόκτηση δεξιοτήτων στην Ιστορία της Τέχνης με άσκηση στην παραγωγή μικρού επιστημονικού κειμένου ιστορίας και θεωρίας της τέχνης από το αρχικό στάδιο της επιλογής του θέματος ως το τελικό της συγγραφής του κειμένου. Κριτήριο είναι η προσβασιμότητα του αντικειμένου ώστε η επαφή με αυτό να είναι άμεση. Επίσης, στην εξοικείωση των συμμετεχόντων με τις σχέσεις διεθνούς και ελληνικής πρωτοπορίας, ώστε να ανιχνεύουν μέσα από τις μορφές τη φυσιογνωμία των συγκλίσεων και αποκλίσεων του τοπικού από το παγκόσμιο.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15121>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600209866/M1/edit>

ΑΙΤ 101 Ιστορία της Τέχνης: Θεωρία και Μέθοδοι [εαρινό εξ.]

Το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά στον καθορισμό του αντικειμένου της Ιστορίας της Τέχνης, στην παρουσίαση των υλικών και των τεχνικών των εικαστικών προϊόντων, των εκφραστικών μέσων που χρησιμοποιεί ο εικαστικός

καλλιτέχνης καθώς και στην ανάδειξη τρόπων τεκμηρίωσής τους, στην ανάλυση των παραγόντων διαμόρφωσης και εξέλιξης του στίλ, και στην παρουσίαση των κυριότερων μεθόδων ανάλυσης του καλλιτεχνικού έργου όπως αυτές διατυπώθηκαν κατά τον 20ό αι. (Μορφολογικές μέθοδοι, Εικονολογική μέθοδος, – Κοινωνική ιστορία της Τέχνης – Αισθητική της Πρόσληψης – Ψυχαναλυτική θεώρηση της Τέχνης, Φεμινιστική Ιστορία της Τέχνης, Στρουκτουραλισμός, Σημειωτική/Σημειολογία, Μεταστρουκτουραλισμός-Αποδόμηση).

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εξοικείωση του φοιτητή/της φοιτήτριας καταρχήν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου, με μια ποικιλία μεθοδολογιών προσέγγισης των έργων τέχνης καθώς επίσης και με τις βασικές θεωρίες της Ιστορίας της Τέχνης, κυρίως εκείνες που εμφανίστηκαν στον 20ό αι., ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσει και να ερμηνεύσει τα σύγχρονα έργα τέχνης.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15676>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600224515>

ΑΙΤ 601 Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης [εαρινό εξ.]

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος παρουσιάζεται το έργο των καλλιτεχνών που προετοιμάζουν τις μεγάλες κατακτήσεις των πιο σημαντικών εκπροσώπων της Αναγέννησης. Εν συνεχεία γίνεται λόγος για τη διατύπωση της μαθηματικής προοπτικής, μέσω της οποίας επαναπροσδιορίζεται η αναπαράσταση του χώρου και του χρόνου της εποχής. Το μάθημα κλείνει με την ανάλυση του έργου του Λεονάρντο ντα Βίντσι και του τρόπου με τον οποίο τα εικονογραφικά και στυλιστικά σχήματα που διατυπώνει συνδέονται με τις πολιτιστικές και πολιτικές εξελίξεις της εποχής. Σκοπός του μαθήματος είναι τα υπό εξέταση έργα να ενταχθούν στο ιστορικό, πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και διανοητικό συγκείμενο αναφορά ώστε να αιτιολογηθούν οι συνθετικές λύσεις και τα τεχνομορφικά χαρακτηριστικά που αυτά παρουσιάζουν.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνίστανται στην εισαγωγή του φοιτητή/της φοιτήτριας στην τέχνη της ιταλικής αναγέννησης μέσα από τη μελέτη των έργων και των καλλιτεχνών που διαμορφώνουν μια νέα καλλιτεχνική πραγματικότητα, η οποία αποτέλεσε το μεγαλύτερο γεγονός του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει εκτενής αναφορά σε ποικίλες μορφές τέχνης, όπως η ζωγραφική και η γλυπτική.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600224524/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15016>

Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ (συνδιδασκαλία Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ)**ΑΚΛ 307 (ΠΠΑΕ) Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής [εαρινό εξ.]**

Ο μύθος αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του ελληνικού πολιτισμού και από πολύ νωρίς χρησιμοποιήθηκε ως πολιτικό μέσο. Η απεικόνιση μυθολογικών παραστάσεων στην αρχαία ελληνική τέχνη αποδίδει ποικίλους συμβολισμούς και την ιδεολογία της κάθε εποχής. Αντικείμενο αυτού του φροντιστηριακού μαθήματος αποτελεί η προσέγγιση του μύθου μέσα από τις διάφορες εκφάνσεις της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα διδαχθούν τα μέσα με τα οποία οι θεοί και οι ήρωες απεικονίζονται στην αρχαία ελληνική τέχνη και θα κληθούν να συνθέσουν και να παρουσιάσουν εργασίες σχετικές με συγκεκριμένα μνημεία που διακοσμούνται με μυθολογικές παραστάσεις (αγγειογραφίες, ανάγλυφα, ολόγλυφα). Το χρονικό εύρος του μαθήματος εκτείνεται από την αρχαϊκή έως και την ελληνιστική περίοδο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν μνηθεί στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας της εικονογραφία των μυθολογικών παραστάσεων, θα έχουν ασκηθεί στην αναζήτηση βιβλιογραφίας σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ψηφιακών εφαρμογών και τέλος, στη συγγραφή και παρουσίαση μίας επιστημονικής εργασίας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222785/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17134>

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ**ΙΡΩ 101 / ΙΡΩ 601 (π.π.) Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους [χειμερινό εξ.]**

Ιστορία της αρχαίας Ρώμης και της αυτοκρατορίας της. Ιδρυτικοί μύθοι και περίοδος της βασιλείας. *Res publica* με έμφαση στους πολιτικούς θεσμούς, την κοινωνική οργάνωση, τα οικονομικά δεδομένα, τις στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις. Εξωτερικοί πόλεμοι και επέκταση της αυτοκρατορίας στη δυτική και την ανατολική Μεσόγειο. Εμφύλιοι πόλεμοι και ίδρυση της Ηγεμονίας από τον Αύγουστο, θεσμικές αλλαγές, επαρχίες. Ο ρόλος του αυτοκράτορα και οι σχέσεις του με τους υπηκόους, ο κόσμος των πόλεων. Πολιτική, οικονομική και στρατιωτική κρίση του 3ου αι. μ.Χ. Τετραρχία και Κωνσταντίνος. Το μάθημα οργανώνεται στη βάση δύο διαφορετικών εκπαιδευτικών μεθόδων, οι οποίες συνδυάζονται κατά περίπτωση σε κάθε παράδοση: 1) Αφήγηση των σημαντικότερων γεγονότων της ρωμαϊκής ιστορίας (Βασιλεία, *Res publica*, Ηγεμονία). 2) Εμβάθυνση σε επιμέρους ζητήματα με παράλληλη μελέτη ιστοριογραφικών πηγών, επιγραφών και νομισμάτων, και παρουσίαση αρχαιολογικών δεδομένων. Οι φοιτητές / φοι-

τήτριες αναμένεται να αποκτήσουν γενική θεώρηση της ιστορίας της Ρώμης και της αυτοκρατορίας της, να μπορούν να διαβάζουν με κριτικό τρόπο τις γραπτές πηγές και να παρακολουθούν ιστορικά φαινόμενα στη μεγάλη διάρκεια.

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ιστορίας: Αρχαίες πόλεις. Θεσμοί, Τοπογραφία και Μνημεία [χειμερινό εξ.]

Ιστορική και αρχαιολογική μελέτη σημαντικών (και καλά τεκμηριωμένων) αρχαίων πόλεων εντός και εκτός του ελληνικού κόσμου, στη βάση των επιγραφικών μαρτυριών και της μνημειακής τοπογραφίας. Οι φοιτητές /-τριες αναμένεται να εξοικειωθούν με τη συνεξέταση κειμενικών πηγών και αρχαιολογικών δεδομένων με σκοπό την ανασύνθεση της πολιτικής και πολιτισμικής ιστορίας των αρχαίων πόλεων στη μεγάλη διάρκεια. Οι φοιτητές συγγράφουν μικρές εργασίες και τις παρουσιάζουν προφορικά.

Παύλος ΚΑΡΒΩΝΗΣ

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας: Συντήρηση, Αναστήλωση, Διαμόρφωση και Ανάδειξη Μνημείων και Τόπων [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα αυτό ορίζονται οι έννοιες των όρων του τίτλου και παρουσιάζεται συνοπτικά η ιστορία των επεμβάσεων στα μνημεία από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι τις μέρες μας. Εξετάζεται η εξέλιξη του πλαισίου των επεμβάσεων στα μνημεία και οι αρχές που το διέπουν (Χάρτης της Βενετίας κλπ), καθώς και του τρόπου δημοσίευσης των αποτελεσμάτων των εργασιών αυτών, που παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία (απλές αναφορές, εκτενείς εκθέσεις εργασιών, πρακτικά συνεδρίων, μονογραφίες, δημιουργία ιστοτόπων κλπ). Εξετάζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν κάθε φορά την έκταση των εργασιών καθώς και ο αντίκτυπος των εργασιών στα μνημεία και τους επισκέπτες τους. Μετά από ορισμένα εισαγωγικά μαθήματα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται να επιλέξουν ένα θέμα εργασίας, την οποία θα παρουσιάσουν στην αίθουσα διδασκαλίας και θα συζητήσουν μεταξύ τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες τις έννοιες της συντήρησης, της αναστήλωσης, της διαμόρφωσης και της ανάδειξης, να εξασκήσουν την κριτική τους ικανότητα μέσα από την μελέτη των δημοσιευμένων επεμβάσεων σε μνημεία. Στα πλαίσια του μαθήματος θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

ΑΚΛ 204 Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ελληνιστικών Χρόνων [χειμερινό εξ.]

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα που ανήκουν στην ελληνιστική περίοδο και ο τρόπος με τον οποίον οργανώνονται και συνδυάζονται μεταξύ τους συνθέτοντας σύνολα. Αρχικά ορίζεται το αντικείμενο του μαθήματος, δηλαδή η αρχιτεκτονική, και παρουσιάζονται οι πηγές της γνώσης μας για αυτό. Εξετάζονται τα υλικά δομής, ο τρόπος δόμησης των κτηρίων, τα διάφορα είδη τοιχοποιίας και η επεξεργασία του λίθου. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα διάφορα μέρη των κτηρίων, από τα θεμέλια ως την στέγη, με έμφαση σε κατασκευές και τεχνικές που εμφανίζονται ή διαδίδονται ευρέως στην περίοδο που μας απασχολεί. Υπενθυμίζονται τα κύρια χαρακτηριστικά των ρυθμών της ελληνικής αρχιτεκτονικής και παρουσιάζεται η εξέλιξή τους στην ελληνιστική εποχή. Εξετάζεται ο διάκοσμος των κτηρίων και παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι κτηρίων και κατασκευών, όπως οι ναοί, οι βωμοί, τα θέατρα, οι ξενώνες, οι κατοικίες, τα ανάκτορα, τα ταφικά μνημεία, οι οχυρώσεις κλπ. Ως προς την οργάνωση των ιερών και την πολεοδομία, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ξεχωριστά χαρακτηριστικά της ελληνιστικής εποχής, που την κάνουν να ξεχωρίζει από τις προηγούμενες.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να κατανοήσουν τις βασικές αρχές της ελληνιστικής αρχιτεκτονικής και την εξέλιξη που συντελέστηκε την περίοδο εκείνη σε σχέση με την αρχαϊκή και κλασική εποχή. Ταυτόχρονα καλούνται να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα κυριότερα μνημεία της περιόδου. Στα πλαίσια του μαθήματος θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

ΑΚΛ 601 Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα που ανήκουν στην αρχαϊκή και την κλασική περίοδο και ο τρόπος με τον οποίον οργανώνονται και συνδυάζονται μεταξύ τους συνθέτοντας σύνολα. Αρχικά ορίζεται το αντικείμενο του μαθήματος, δηλαδή η αρχιτεκτονική, και παρουσιάζονται οι πηγές της γνώσης μας για αυτό. Εξετάζονται τα υλικά δομής, ο τρόπος δόμησης των κτηρίων, η επεξεργασία των διαφόρων δομικών υλικών και, κυρίως, του λίθου. Παρουσιάζονται αναλυτικά τα διάφορα μέρη των κτηρίων, από τα θεμέλια ως την στέγη, καθώς και η γέννηση, τα χαρακτηριστικά και η εξέλιξη των ρυθμών της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής. Αναλύεται ο διάκοσμος των κτηρίων και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι κτηρίων και κατασκευών της ελληνικής αρχαιότητας (ναοί, θησαυροί, βωμοί, στοές, εστιατόρια, ξενώνες, θέατρα, κατοικίες, οχυρώσεις κλπ). Εξετάζεται ακόμη η διαμόρφωση, η οργάνωση και η λειτουργία των ιερών και των οικισμών.

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να κατανοήσουν τις βασικές αρχές της αρχιτεκτονικής δημιουργίας και της οργάνωσης του χώρου στην αρχαϊκή και κλασική εποχή, να εξοικειωθούν με την ορολογία της αρχιτεκτονικής και να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τα κυριότερα αρχιτεκτονικά μνημεία των υπό εξέταση περιόδων.

ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας: Η Ελληνική Οικία [εαρινό εξ.]

Στο μάθημα παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά και η εξέλιξη της ελληνικής οικίας από την γεωμετρική έως την ελληνιστική εποχή. Εξετάζονται οι διάφοροι τύποι οικιών που απαντούν στις ελληνικές πόλεις, τα υλικά δομής και ο τρόπος κατασκευής τους, ο εξοπλισμός και ο διάκοσμός τους, καθώς και η θέση της οικίας μέσα στην πόλη. Μετά από ορισμένα εισαγωγικά μαθήματα, όπου θα παρουσιαστούν τα γενικά χαρακτηριστικά των οικιών ανά περίοδο καθώς και συγκεκριμένα παραδείγματα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα κληθούν να επιλέξουν ένα θέμα εργασίας, την οποία θα παρουσιάσουν στην αίθουσα διδασκαλίας. Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες γενικές αλλά και ειδικότερες γνώσεις για την αρχαία ελληνική οικία, να εξοικειωθούν με την βιβλιογραφία και να συζητήσουν την μέθοδο και τα συμπεράσματα των συναδέλφων τους. Στα πλαίσια του μαθήματος θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους.

Κωνσταντίνος ΚΑΣΒΙΚΗΣ (με ανάθεση διδασκαλίας· διδ. υποστήριξη Ιωάννα ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ)

ΑΠΡ 303 (ΠΠΔΕ) Φροντιστήριο. Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους: Μουσείο και Εκπαίδευση [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα περιλαμβάνει: (α) διαλέξεις και παρουσιάσεις στην τάξη, (β) στοχευμένες επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία και εργασίες-παραουσιάσεις συγκεκριμένων παραδειγμάτων μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων από ομάδες φοιτητών. Οι διαλέξεις περιλαμβάνουν τα εξής θέματα: Ο θεσμός του μουσείου διαχρονικά και η εξέλιξή του ως τις μέρες μας (ορισμοί, λειτουργίες, συγκρότηση συλλογών, επιστημολογικό πλαίσιο, Νέα Μουσειολογία). Ιστορική επισκόπηση της εκπαιδευτικής λειτουργίας του μουσείου (19ος-21ος αι.). Η εμφάνιση και η ανάπτυξη της μουσειοπαιδαγωγικής. Η επικοινωνία στο μουσείο. Το μουσειακό κοινό και οι επικοινωνιακές στρατηγικές. Η μάθηση στο μουσείο: φιλοσοφικές, ψυχολογικές, παιδαγωγικές προϋποθέσεις. Μάθηση μέσα από τα αντικείμενα. Η εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων και προγράμ-

ματα προσέγγισης. Η μουσειοπαιδαγωγική στην Ελλάδα. Ιστορική αναδρομή και μορφές εκπαιδευτικών δράσεων. Αρχαιολογία και εκπαίδευση. Δημόσια αρχαιολογία. Ιστορική εκπαίδευση και μουσείο. Ζητήματα σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικών δράσεων σε αρχαιολογικά μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και χώρους πολιτιστικής αναφοράς.

Στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση των φοιτητών και φοιτητριών για το θεωρητικό πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής και η εξοικείωσή τους με την εκπαιδευτική λειτουργία και διδακτική αξιοποίηση του μουσειακού θεσμού.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

(α) να αναγνωρίζουν τα βασικά ιστορικά στοιχεία της συγκρότησης των μουσείων στον κόσμο και να τα συνδέουν με την αντίστοιχη εξέλιξη της εκπαιδευτικής τους διάστασης.

(β) να εκτιμούν τις δυνατότητες του μουσείου ως εναλλακτικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης και μάθησης.

(γ) να εξηγούν το βασικό επιστημολογικό πλαίσιο της μουσειοπαιδαγωγικής και να το συσχετίζουν με τις παιδαγωγικές θεωρίες και τις θεωρίες μάθησης που καθορίζουν την εκπαίδευση στο μουσείο.

(δ) να περιγράφουν την εξέλιξη της εκπαίδευσης στα ελληνικά μουσεία και τις διαφορετικές μορφές εκπαιδευτικής - επικοινωνιακής προσέγγισης που έχουν αναπτυχθεί.

(ε) να αξιολογούν τις μουσειακές συλλογές με κριτήριο τις εκπαιδευτικές δυνατότητες που παρέχουν για την υλοποίηση μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων.

(στ) να εξετάζουν μουσειακά αντικείμενα για να αντλούν θεματικές με στόχο την εκπαιδευτική τους χρήση.

(ζ) να σχεδιάζουν και να αξιολογούν εκπαιδευτικές δραστηριότητες και προγράμματα για διαφορετικές ομάδες κοινού στο περιβάλλον του μουσείου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600209844>

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΤΛ 301 Ιστορία του Οθωμανικού και του Τουρκικού Κράτους [χειμερινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια όσο το δυνατό γενική και συνάμα πλήρης εικόνα της ιστορίας της οθωμανικής αυτοκρατορίας από την ίδρυσή της μέχρι τη διάλυσή της. Συζητείται η ιστορία της μελέτης της οθωμανικής αυτοκρατορίας και οι διάφορες απόψεις που έχουν διατυπωθεί για την ίδρυσή της. Δίνονται τα βασικά πολιτικά γεγονότα της ιστορίας της και στη συνέχεια αναλύονται οι θεσμοί, η κοινωνία, η οικονομία, η ιδεολογία και η κουλτούρα που αναπτύ-

χθηκαν μέσα σ' αυτή την αυτοκρατορία. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει να εξοικειωθούν με (α) τους βασικούς σταθμούς της στρατιωτικο-πολιτικής ιστορίας της οθωμανικής περιόδου, (β) τη βασική ορολογία, (γ) την ερμηνεία σύνθετων ιστορικών εξελίξεων της περιόδου και (δ) την ικανότητα ερμηνείας ιστορικών φαινομένων με βάση τη γεωγραφία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα (α) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορία της οθωμανικής αυτοκρατορίας, την πολιτική ιστορία, τους οθωμανικούς θεσμούς, την κοινωνία, την οικονομία και τον πολιτισμό, (β) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τα πολιτικά γεγονότα με εξελίξεις στην κοινωνία και την οικονομία, (γ) μπορούν να συσχετίσουν την εξέλιξη των θεσμών και αλλαγές στον πολιτισμό, (δ) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220156/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6104>

ΙΤΛ 202 Θεσμοί και Κοινωνία του Οθωμανικού Κράτους: Η Οθωμανική Επαρχία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα παρουσιάζει τις επαρχίες της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Σκοπεύει να δείξει την ποικιλομορφία και την πολυεπίπεδη διοικητική οργάνωση των επαρχιών. Επιπλέον, φιλοδοξεί να προσεγγίσει όψεις της κοινωνικής και οικονομικής ζωής των επαρχιών και να αναδείξει τη διαφορετικότητά τους. Το μάθημα θα περιλάβει όλες τις υπό οθωμανική κυριαρχία περιοχές και θα εστιάσει στην περίοδο πριν από την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων (Τανζιμάτ), όταν θα εφαρμοστεί ένα ενιαίο διοικητικό σύστημα στις επαρχίες.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα μπορούν (α) να πληροφορηθούν για τα διαφορετικά επίπεδα διοικητικής οργάνωσης των οθωμανικών επαρχιών, (β) να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα της διοικητικής δομής τους σε αιτιακή σχέση με την πολιτική του κράτους, (γ) να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες της κάθε επαρχίας και (δ) να συνειδητοποιήσουν την αλληλεπίδραση οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών φαινομένων σε μια περιοχή, η οποία ορίζεται και από το φυσικό περιβάλλον.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17811>

Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΚΛ 607 Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή. Οι Ελληνικές Πόλεις κατά τη Διάρκεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορικής Περιόδου [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στην ελληνιστική εποχή, δηλαδή από τον θάνατο του Αλέξανδρου Γ' το 323 π.Χ. μέχρι τη ναυμαχία στο Άκτιο το 31 π.Χ. Ωστόσο, μια και η Μακεδονία συνέβαλε αποφασιστικά στη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών αυτής της εποχής, οι αρχαιότητες της περιοχής που χρονολογούνται στον 4ο αι. π.Χ. συμπεριλαμβάνονται στο αντικείμενο του μαθήματος. Πέρα από το Μακεδονικό Βασίλειο, θα συζητηθούν θέματα σχετικά με πόλεις του ελληνιστικού κόσμου που εκτείνονται από την ηπειρωτική Ελλάδα και τα νησιά μέχρι τη Μικρά Ασία. Στόχος του μαθήματος είναι να αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες της ελληνιστικής εποχής αναφορικά με την οργάνωση των πόλεων στο πλαίσιο των ελληνιστικών βασιλείων, την αρχιτεκτονική και ευρύτερα όλες τις μορφές τέχνης (γλυπτική, ζωγραφική, ψηφιδωτά, κλπ.), την αλληλεπίδραση της τέχνης με την πολιτική, καθώς και την όσμωση της ελληνικής τέχνης με τις τοπικές παραδόσεις. Επίσης, θα γίνουν αναφορές στη σχέση της ελληνιστικής τέχνης με τη ρωμαϊκή.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν σημαντικά έργα του υλικού πολιτισμού που ανάγονται στην ελληνιστική εποχή στο πλαίσιο της αρχαιολογικής διερεύνησης, κυρίως σε συνδυασμό με το ιστορικό, κοινωνικο-οικονομικό και πολιτισμικό πλαίσιο της περιόδου και με θέματα ταυτοτήτων. Ακόμη, θα εξοικειωθούν με τις καινοτομίες που εντοπίζονται στις εικαστικές τέχνες, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση του πορτρέτου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=5849>

Αντώνιος ΚΩΤΙΔΗΣ

ΑΙΤ 304 Διδακτική φιλολογικών μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης. Φροντιστήριο [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διδακτική των μαθημάτων του φιλόλογου στη Μέση Εκπαίδευση (ΜΕ) και ειδικότερα οι εφαρμογές υλικού της Ιστορίας της Τέχνης στη διδασκαλία των μαθημάτων της ΜΕ.

Το υλικό που χρησιμοποιείται συγκροτείται με βάση τα σχολικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία των μαθημάτων του φιλόλογου από εικόνες έργων ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, κατασκευών, διακόσμησης, βιομηχανικού σχεδίου, φωτογραφίας και γραφιστικών τεχνών.

Οι εικόνες έχουν συγκεκριμένο θεματικό άξονα. Τα είδη μαθημάτων που σχεδιάζονται είναι: (α) Εισαγωγή σε μάθημα, (β) Κεφάλαιο από το εγχειρίδιο, (γ) Άσκηση στην περιγραφή, (δ) Άσκηση στην παραγωγή αφηγηματικού κειμένου, (ε) Ειδικά φαινόμενα (Υλικό ανεξάρτητο από ορισμένο κεφάλαιο του εγχειριδίου) με στόχο την πληρέστερη κατανόηση μιας περιόδου (ιστορικά μαθήματα), ενός φαινομένου (γλωσσικά και κοινωνιολογικά μαθήματα), ενός τρόπου (λογοτεχνία) κ.ο.κ.

Με βάση την προσέγγιση αυτή ο δάσκαλος της ΜΕ δεν παρουσιάζει με προφορικό λόγο το κείμενο του εγχειριδίου. Η προσέγγιση είναι επικεντρωμένη στο μαθητή, αναλυτική στην πρώτη φάση, συνθετική στην τελική. Στόχος του είναι η πρόκληση ερεθισμάτων στο μαθητή ώστε να δέχεται ερωτήσεις σχετικές με τις έννοιες που εκφράζουν τα αντικείμενα της εικόνας: από τις βασικές που προσλαμβάνει ο αντιληπτικός μηχανισμός ως τις συμβολικές που απαιτούν πιο σύνθετη νοητική διεργασία. Με τον τρόπο αυτόν η παραδοσιακή αφήγηση (η γνωστή ως «παράδοση») από την πλευρά του διδάσκοντος αντικαθίσταται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό από τον φορτισμό που δημιουργεί η φυσική περιέργεια των μαθητών να ανταποκριθούν στο υλικό που έχει ετοιμάσει ο διδάσκων και να ασκηθούν στην δυνατότητα να ερευνούν οι ίδιοι για απαντήσεις στα ερωτήματά τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να ασκηθούν οι μελλοντικοί διδάσκοντες της ΜΕ στη χρήση ορισμένης μεθοδολογίας που προβλέπει διαφορετική από την συνήθη προσέγγιση του γνωστικού αντικείμενου. Επιπλέον ασκούνται στην συγκρότηση ενός σώματος οπτικού υλικού με υποστηρικτικές ασκήσεις ώστε να σχεδιαστεί μια σειρά υποδειγματικών μαθημάτων. Η πρακτική άσκηση στη χρήση του υλικού αυτού γίνεται με τους συμμετέχοντες σε ρόλο μαθητών και δασκάλων εναλλάξ.

ΑΙΤ 603 Η Ελληνική Τέχνη του 20ού αι. [εαρινό εξ.]

Περιφερειακή και μητροπολιτική πρόσληψη του μοντερνισμού. Η ελληνική εκδοχή στη ζωγραφική, γλυπτική και στην αρχιτεκτονική των δημοσίων παραγγελιών και της ελεύθερης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το κοσμοείδωλο της ελληνικότητας και ο ορίζοντας υποδοχής που διαμορφώνουν οι συγκρούσεις και αντιπαραθέσεις στον θεωρητικό λόγο για την τέχνη και τη λογοτεχνία. Οι μεταπολεμικές εξελίξεις και οι σύγχρονες τάσεις.

Παρουσιάζεται η πρόσληψη της ευρωπαϊκής τέχνης από την ελληνική και οι δύο κυρίαρχες τάσεις, του Μοντερνισμού και της «Παράδοσης» στην εξέλιξη της αντιπαραθέσεως αλλά και της αλληλεπίδρασής τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνηθεί η σχέση της ελληνικής ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής και εικαστικών δράσεων με τις προτεραιότητες της κοινωνίας (παιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές) μέσα στον ιστορι-

κό ορίζοντα των κοσμοειδώλων που καθορίζουν την πολιτισμική ταυτότητα διαχρονικά.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν τη διαλεκτική σχέση ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής, με τη λογοτεχνία, τη μουσική και το δοκιμιακό λόγο, επομένως την ταυτότητα της αισθητικής και ιδεολογίας στη νεοελληνική κοινωνία, καθώς και τη σχέση τους με τις αντίστοιχες του διεθνούς παραδείγματος.

Γεώργιος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ

IBY 601 Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081) [χειμερινό εξ.]

Στο συγκεκριμένο Υποχρεωτικό μάθημα (ιστορικής) Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ) εξετάζεται αναλυτικά ο σταδιακός μετασχηματισμός του Ρωμαϊκού κράτους της ύστερης αρχαιότητας (αρχές 4ου - αρχές 7ου αι.) στη χριστιανική Ανατολική / Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων («Ρωμανία» ή «Ρωμαίων πολιτεία») με τη νέα θεσμική οργάνωση και τα καινούρια επιμέρους οργανωτικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά (μέσα 7ου - τέλη 11ου αι.). Επίσης, αναλύονται οι βασικές πολιτικές και στρατιωτικές εξελίξεις αλλά και οι σημαντικές πολιτισμικές και οικονομικές μεταβολές που σημειώθηκαν στο εσωτερικό (Χερσόνησος του Αίμου, Μικρά Ασία) και στις γεωγραφικές παρυφές (Μέση Ανατολή, Ιταλία) του Βυζαντίου κατά τους 4ο-11ο αι., δηλαδή κατά τις προσδιορισθείσες από τη σύγχρονη έρευνα— «Πρώιμη» (324-641) και «Μέση» (641-1081) βυζαντινές περιόδους. Τέλος, πραγματοποιείται μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση βασικών πηγών της εποχής.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι οι εξής: καταρχάς, οι φοιτητές/-ήτριες θα κατανοήσουν τις αιτίες και την πορεία της μετάβασης από την ενιαία ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη μεσαιωνική Ρωμανία της Ανατολής, δηλαδή στη Βυζαντινή αυτοκρατορία (τέλη 3ου - 7ος αι.) καθώς και τις ποικίλες (οικιστικές, οικονομικές, πολιτικές, θρησκευτικές κ.ά.) διαφορές των ανωτέρω κρατών (ή ακριβέστερα του ίδιου κράτους) και των κοινωνιών του(ς) ανάμεσα στους ύστερους αρχαίους και τους πρώιμους μεσαιωνικούς χρόνους· επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες θα αφομοιώσουν τις μεταγενέστερες μεταβολές που σημειώθηκαν στα Βαλκάνια, την Ιταλία, την Εγγύς και Μέση Ανατολή και την Αίγυπτο κατά τους 7ο-11ο αι., καθώς αυτές μετέβαλλαν δραστικά και μόνιμα το διεθνές περιβάλλον και τις ευρύτερες συνθήκες στην ευρύτερη περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου· τέλος, οι φοιτητές/-ήτριες θα εξοικειωθούν κατά την πορεία των παραδόσεων του μαθήματος με τις βασικές πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της πρώιμης και της μέσης βυζαντινής περιόδου.

<https://opencourses.auth.gr/courses/OCRS403/>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220154/M1/>

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Από τη Ρώμη στο Βυζάντιο. Κράτος και Κοινωνία κατά τον 4ο αι. [χειμερινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα μελετηθούν οι ποικίλες εξωτερικές εξελίξεις και κυρίως οι πολιτικές και κοινωνικές μεταβολές που σημειώθηκαν από τα τέλη του 3ου έως τις αρχές του 5ου αι. στην περιφέρεια και στο εσωτερικό του (ανατολικού κυρίως) ρωμαϊκού κόσμου. Οι εξελίξεις αυτές μετασχημάτισαν ριζικά τους θεσμούς, την οργανωτική δομή καθώς και τα εσωτερικά κοινωνικά χαρακτηριστικά του του ενιαίου ακόμη Ρωμαϊκού κράτους και μετατόπισαν το πολιτικό κέντρο βάρους του στην κυρίως ελληνόφωνη και προοδευτικά όλο και πιο χριστιανική Ανατολή· συνακόλουθα, οι ίδιες αλλαγές διαφοροποίησαν –βαθμιαία μεν αλλά εν τέλει εις βάθος– την έως τότε πολιτειακή οργάνωση αλλά ακόμη και την κοινωνική και εν τέλει πολιτισμική φυσιογνωμία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας της ύστερης αρχαιότητας οδηγώντας σταδιακά στη λεγόμενη «Ρωμανία», δηλαδή στην Ανατολική ή Βυζαντινή αυτοκρατορία των μεσαιωνικών χρόνων.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι οι εξής: καταρχάς, η άσκηση των φοιτητών /τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας· επιπρόσθετα, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες /ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα· τέλος, οι φοιτητές/-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα αφομοιώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ως κράτους και κοινωνίας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220870/M1/>

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Η Πολιτική Κατάρρευση του Βυζαντίου στην Ανατολή κατά το β' μισό του 11ου αι. [εαρινό εξ.]

Στο πλαίσιο του φροντιστηρίου θα εξεταστούν οι αιτίες που οδήγησαν στην προοδευτική κατάρρευση της πολιτικής (διοικητικής, στρατιωτικής κλπ.) κυριαρχίας της Βυζαντινής αυτοκρατορίας στις ανατολικές περιφέρειές της (Αρμενία, βόρεια Μεσοποταμία, βόρεια Συρία, Μικρά Ασία) κατά το β' μισό του 11ου αι. Θα επισημανθούν κυρίως η εσωτερική πολιτική κατάσταση (αστάθεια, συγκρούσεις κλπ.) του κράτους, η τότε υπερέκταση του ανατολικού του συνόρου

σε αχανείς περιοχές που χαρακτηρίζονταν από οικονομική και κυρίως πληθυσμιακή / πολιτισμική (εθνική, γλωσσική, θρησκευτική κλπ.) ανομοιογένεια, η επιφυλακτική ή και εχθρική στάση μέρους του γηγενούς πληθυσμού έναντι της Κωνσταντινούπολης και των τοπικών της αρχών, η στρατιωτική πίεση του εξωτερικού (τουρκικού) παράγοντα και η δυσχέρεια αποτελεσματικής αντιμετώπισής του, το νεότευκτο τότε οργανωτικό (διοικητικό και στρατιωτικό) πλαίσιο της αυτοκρατορίας στις ανωτέρω περιοχές (*δουκάτα, κατεπανάτα, στρατηγίδες* κ.ά.), η ανεπάρκεια των κεντρικών και περιφερειακών της ηγεσιών, η γενική στρατιωτική εξασθένισή της και οι συνέπειες της απώλειας του ελέγχου της στη μικρασιατική ενδοχώρα και το ανατολικό της σύνορο.

Βασικοί μαθησιακοί στόχοι του φροντιστηρίου είναι οι εξής: Καταρχάς, η άσκηση των φοιτητών /-τριών στην προσέγγιση, χρήση και ερμηνεία των συναφών μεσαιωνικών πηγών και της σύγχρονης βιβλιογραφίας, η εκπόνηση ειδικών ατομικών εργασιών από τους συμμετέχοντες /-ουσες (με ερευνητικά θέματα που θα αφορούν στις παραπάνω ιστορικές εξελίξεις) και η βέλτιστη προφορική παρουσίαση των τελευταίων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Οι φοιτητές/-ήτριες αναμένεται ότι θα κατανοήσουν, θα απομολώσουν και θα εφαρμόσουν στην πράξη τις βασικές τεχνικές της ιστορικής μελέτης και συγγραφής, τα υφιστάμενα ερευνητικά εργαλεία και τους βέλτιστους τρόπους παρουσίασης σε ευρύ κοινό ιστορικών δεδομένων που αφορούν ειδικά στη μελέτη των ανατολικών περιφερειών της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και των εσωτερικών και εξωτερικών προκλήσεων που αντιμετώπισε η τελευταία στο ανατολικό της σύνορο και στη Μικρά Ασία κατά τον 11ο αι.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220870/M1/>

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

INE 402 Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας: Διδακτική της Ιστορίας [χειμερινό εξ.]

Στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές να γνωρίσουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με τα βασικότερα προβλήματα και τις προκλήσεις του μαθήματος (απαξίωση του αντικειμένου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παρωχημένες μέθοδοι διδασκαλίας, συγκρουσιακά θέματα κ.λπ.) και στους τρόπους αντιμετώπισής τους.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να (α) εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ, (β) οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, (γ) γνω-

ρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών ως μέρος της διδασκαλίας της Ιστορίας, (δ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και (ε) γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16849>

INE 602 Νεοελληνική Ιστορία II (19ος-20ός αι.) [εαρινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές παραμέτρους της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Οι θεματικές ενότητες πραγματεύονται τους θεσμούς του ελληνικού κράτους (βασιλεία, πολίτευμα, στρατός), την εδαφική του ολοκλήρωση, τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, καθώς και λεπτομερέστερη ανάλυση σημαντικών φαινομένων ή γεγονότων, όπως η μετανάστευση, το εργατικό κίνημα, το αγροτικό ζήτημα κ.λπ.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται να (α) αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη Νεότερη Ιστορία του ελληνικού κράτους, (β) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τους σημαντικότερους παράγοντες διαμόρφωσης της νεοελληνικής ιστορίας, (γ) μπορούν να συσχετίσουν την νεοελληνική ιστορία με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια κατά την ίδια περίοδο και (δ) μπορούν να απαντήσουν σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16268>

Αικατερίνη ΜΑΝΔΑΛΑΚΗ

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ιστορίας: Σπάρτη και Κρήτη κατά την Αρχαϊκή και την Κλασική Εποχή. Πολιτειακοί Θεσμοί, Κοινωνία, Οικονομία [χειμερινό και εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηριακού μαθήματος αποτελεί η κριτική μελέτη σημαντικών πτυχών της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης της αρχαίας Σπάρτης κατά την αρχαϊκή και την κλασική εποχή, καθώς και των πόλεων της αρχαίας Κρήτης κατά τις ίδιες χρονικές περιόδους. Η συγκριτική προσέγγιση της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης της Σπάρτης από τη μεριά και των κρητικών πόλεων από την άλλη αποσκοπεί στην ανάδειξη των ομοιοτήτων και των διαφορών και στην κατανόηση των παραγόντων που συνέβαλαν στην ιστορική προέλευση, εξέλιξη, οργάνωση και λειτουργία των πολιτικών, κοινωνι-

κών και οικονομικών δομών στις δύο αυτές περιοχές του αρχαίου ελληνικού κόσμου.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να: (α) γνωρίζουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα διδασκαλίας του μαθήματος, (β) έχουν εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία διδασκαλίας της ιστορίας στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης και στην οργάνωση αναλυτικού προγράμματος, (γ) γνωρίζουν την τεχνική οργάνωση ατομικών ή ομαδικών έργων (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της ιστορίας, (δ) αναγνωρίζουν και αξιοποιούν τις πηγές της ιστορίας κατά τη διδασκαλία της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, (ε) γνωρίζουν τα συστήματα και τις ρυθμίσεις για την αξιολόγηση του μαθήματος.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17812>

ΙΡΩ 302 (ΠΠΔΕ) Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας: Παιδεία και Εκπαίδευση στην Ελληνορωμαϊκή Αρχαιότητα [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η κριτική προσέγγιση προσεκτικά επιλεγμένων παιδευτικών θεσμών του αρχαίου ελληνορωμαϊκού κόσμου από τον 8ο αι. π.Χ. έως και τον 4ο αι. μ.Χ.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/-τριες αναμένεται: (α) να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις σε ό,τι αφορά το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας χαρακτηριστικών παιδευτικών θεσμών της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας, (β) να έχουν κατανοήσει την κοινωνική και πολιτική φύση της κατασκευής της γνώσης και (γ) να μπορούν να αξιολογήσουν τον ρόλο της παιδείας και του πολιτισμού ως καθοριστικών παραγόντων στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη διαμόρφωση της ελληνικής ταυτότητας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17821>

Ιάκωβος ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΙΝΕ 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση και τον προβληματισμό των φοιτητών/τριών σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι και τα εξής: Η ιστορία της Ιστορίας. Πηγές και Τεκμήρια. Τεχνική Ανάλυση των Πηγών. Ιστορική Ερμηνεία. Η φύση

της ιστορικής γνώσης. Αιτιότητα. Κοινωνία και προσωπικότητα. Η αντικειμενικότητα και τα όριά της. Αρχές και τεχνικές έρευνας και συγγραφής επιστημονικών ιστορικών εργασιών

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να:

(α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας.

(β) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση.

(γ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

INX 101 Εισαγωγή στην Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων [εαρινό εξ.]

Το μάθημα προσφέρει μια εισαγωγή στη νεότερη και σύγχρονη παγκόσμια ιστορία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ευρωπαϊκή. Χρονικά καλύπτει την περίοδο από το τέλος του Μεσαίωνα μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τα κύρια χαρακτηριστικά της περιόδου, τις τομές και τις συνέχειές της, μέσα από την παρουσίαση των σημαντικότερων πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών εξελίξεων. Οι φοιτητές αναμένεται ότι θα:

(α) κατανοήσουν τα βασικά χαρακτηριστικά του επιστημονικού πεδίου.

(β) εξοικειωθούν με τα χρονικά όρια, τις τομές και τις περιόδους που το αποτελούν και θα κατανοήσουν τον συναφή επιστημονικό προβληματισμό για τα θέματα αυτά.

(γ) εξοικειωθούν με την επιστημονική ορολογία του πεδίου.

(δ) γνωρίσουν σημαντικούς μελετητές που ανέπτυξαν το πεδίο και διαμόρφωσαν την εξέλιξή του.

(ε) γνωρίσουν τις βοηθητικές επιστήμες που το υπηρετούν.

INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [εαρινό εξ.]

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση και τον προβληματισμό των φοιτητών/τριών σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται είναι και τα εξής: Η ιστορία της Ιστορίας. Πηγές και Τεκμήρια. Τεχνική Ανάλυση των Πηγών. Ιστορική Ερμηνεία. Η φύση της ιστορικής γνώσης. Αιτιότητα. Κοινωνία και προσωπικότητα. Η αντικειμενικότητα και τα όριά της. Αρχές και τεχνικές έρευνας και συγγραφής επιστημονικών ιστορικών εργασιών.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να:

- (α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας.
- (β) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση.
- (γ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Μαρία ΝΤΙΝΟΥ

ΑΠΡ 601 Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας [χειμερινό εξ.]

Σκοπός του μαθήματος είναι να δοθεί μια σφαιρική εισαγωγή στις διαστάσεις της σύγχρονης αρχαιολογίας. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος συζητούνται τα κύρια ρεύματα της θεωρητικής αρχαιολογικής σκέψης. Εξετάζεται η πολιτισμική ιστορία, η διαδικαστική αρχαιολογία, η μεταδιαδικαστική αρχαιολογία και η σύγχρονη σύνθεσή τους. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι μέθοδοι και οι τεχνικές που στηρίζουν τη σύγχρονη αρχαιολογία, την ανασκαφή και την αρχαιολογία πεδίου, την αρχαιομετρία και τη βιοαρχαιολογία.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις κύριες θέσεις κάθε αρχαιολογικής σχολής και ρεύματος. Θα πρέπει, σε βασικό επίπεδο, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν το θεωρητικό υπόβαθρο αρχαιολογικών επιχειρημάτων. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των αναλυτικών τεχνικών και να είναι σε θέση να επιλέγουν τις πιο κατάλληλες για τη λύση αρχαιολογικών ερωτημάτων.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222763>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17568>

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας: Προϊστορικές κοινωνίες και ανθρωπογενές περιβάλλον (11η-4η χιλιετία π.Χ.) (διδ. υποστήριξη Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ) [χειμερινό εξ.]

Το φροντιστήριο εξετάζει τις πολιτισμικές διαδικασίες από το τροφοσυλλεκτικό στάδιο στην παραγωγή της τροφής και την εμφάνιση μόνιμων οικισμών σε σχέση με τα ευρύτερα κλιματικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά κατά το διάστημα από την 11η ως την 4η χιλιετία π.Χ. Εξετάζονται τα δεδομένα για τις κλιματι-

κές και περιβαλλοντικές συνθήκες κατά τη μετάβαση από το Πλειστόκαινο στο Ολόκαινο και κατά τη διάρκεια του δεύτερου. Τα περιβαλλοντικά δεδομένα συζητούνται σε σχέση με τις πολιτισμικές διαδικασίες (Επιπαλαιολιθική, Μεσολιθική, Νεολιθική) που έλαβαν χώρα στο διάστημα αυτό. Η μελέτη βασίζεται σε διεπιστημονικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν αρχαιολογικά δεδομένα, χρονολογικά μοντέλα και εφαρμογές της περιβαλλοντικής αρχαιολογίας (γεωαρχαιολογία, αρχαιοβοτανική, ζωοαρχαιολογία).

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τη διεπιστημονική έρευνα στην αρχαιολογία. Επίσης θα κατανοούν και θα αξιολογούν κριτικά τη σύνθετη σχέση μεταξύ περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και πολιτισμικών διαδικασιών.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16569>

ΑΠΡ 213 Προϊστορία της Κύπρου [εαρινό εξ.]

Το μάθημα παρουσιάζει την πρώιμη προϊστορία της Κύπρου από την Επιπαλαιολιθική (11η χιλιετία π.Χ.), μέχρι το τέλος της Χαλκολιθικής εποχής (4η χιλιετία π.Χ.). Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη παρουσίαση των νησιωτικών πολιτισμικών εξελίξεων με έμφαση στα ζητήματα που σχετίζονται με την παρουσία των τελευταίων κυνηγο-τροφοσυλλεκτικών ομάδων στο νησί και στη συνέχεια με την εγκατάσταση των πρώτων γεωργικών κοινοτήτων. Έμφαση δίνεται στη γεωμορφολογία, το περιβάλλον, την οργάνωση του χώρου, την οικονομία, τη λιθοτεχνία, την αρχιτεκτονική, την κοινωνική οργάνωση, τις μετακινήσεις, τις ανταλλαγές. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται (α) στο ρόλο της πρώιμης ναυσιπλοΐας στην Ανατολική Μεσόγειο και στον πρώιμο αποικισμό της Κύπρου στην αρχή του Ολόκαινου, (β) στην άφιξη των πρώτων γεωργικών κοινοτήτων στο νησί στα πλαίσια των πρώιμων νεολιθικών εξελίξεων στον ευρύτερο χώρο της Εγγύς Ανατολής και τη σταδιακή εξάπλωση της γεωργίας στην Ανατολική Μεσόγειο, και (γ) στη διαμόρφωση των νησιωτικών κυπριακών πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα έχουν εξοικειωθεί με τα αρχαιολογικά δεδομένα της πρώιμης προϊστορίας της Κύπρου, θα κατέχουν γνώσεις για το περιβάλλον, την οργάνωση του χώρου, την οικονομία, την κοινωνική οργάνωση, τις μετακινήσεις, και τις ανταλλαγές, και θα μπορούν να σχολιάσουν θέματα του γνωστικού αντικείμενου συνδυάζοντας γνώσεις και κριτική σκέψη.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600189876>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16570>

(συνδιδασκαλία Μελίνα ΠΑΙΣΙΔΟΥ – Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ – Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ – Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ)

ΑΑΑ 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΑΕ 601 Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή [χειμερινό εξ.]

Γενική επισκόπηση της της αρχαίας ελληνικής ιστορίας από τον 8ο έως και τον 4ο αι. π.Χ. Θα προηγηθεί μία επισκόπηση της νεότερης βιβλιογραφίας για την περίοδο, με στόχο την ανίχνευση των νέων τάσεων στην έρευνα. Κύριο αντικείμενο του μαθήματος θα αποτελέσει η μελέτη των βασικών εξελίξεων στον ελληνικό κόσμο κατά την προαναφερθείσα περίοδο, με τη βοήθεια των σχετικών πηγών (γραμματειακών, επιγραφικών, νομισματικών).

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τα χαρακτηριστικά φαινόμενα, τα οποία συνιστούν τον μετασχηματισμό του αρχαϊκού κόσμου και τη μετάβαση στην Κλασική Περίοδο, να τους οδηγήσει στην κατανόηση της δημιουργίας της πόλεως-κράτους και της πολιτικής σκέψης, στην κατανόηση της εξέλιξης των θεσμών και της διαμόρφωσης της συνείδησης και της ταυτότητας του πολίτη. Επιπλέον, θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ των δύο περιόδων και μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220152/M1/edit>

ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ιστορίας: Η Δεύτερη Αθηναϊκή Συμμαχία [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί ένα από το πιο σημαντικά και το πιο διεξοδικά μελετημένα θέματα της αρχαίας ελληνικής ιστορίας. Θα μελετηθούν η γένε-

ση και η εξέλιξη της Α' Αθηναϊκής (Δηλιακής) Συμμαχίας, οι θεσμοί που αναπτύχθηκαν στην Αθήνα των κλασικών χρόνων, το κοινωνικό και οικονομικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε, οι επιπτώσεις στον πολιτισμό αλλά και στην εξωτερική πολιτική της πόλης, καθώς και οι προσπάθειες απόσχισης διαφόρων πόλεων-κρατών από την Συμμαχία.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται να:

(α) γνωρίζουν αναλυτικά τους γενικούς και ειδικούς στόχους της διδασκαλίας του μαθήματος στη Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με τα σύγχρονα πρότυπα της διδακτικής του μαθήματος.

(β) έχουν εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία της διδασκαλίας της ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αξιοποιώντας τις ΤΠΕ και εστιάζοντας στην προώθηση της βιωματικής μάθησης και να οργανώνουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας.

(γ) γνωρίζουν την τεχνική οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας.

(δ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) κατά τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

(ε) γνωρίζουν τα συστήματα και τους τρόπους αξιολόγησης του μαθήματος.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226860/M1/edit>

Μελίνα ΠΑΪΣΙΔΟΥ

ABY 602 Βυζαντινή Ζωγραφική [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί ένα σχεδιάσμα της εξέλιξης της μνημειακής ζωγραφικής από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες έως και το τέλος της υστεροβυζαντινής περιόδου (αρχές 3ου αι. - 1453). Εξετάζεται η διαμόρφωση της εικονογραφίας και των καλλιτεχνικών ρευμάτων κυρίως μέσα από τα εντοίχια σύνολα (ζωγραφική και ψηφιδωτά) και δευτερευόντως μέσα από τις φορητές εικόνες και τις μικρογραφίες των χειρογράφων. Επιχειρείται η προσέγγιση των καλλιτεχνικών φαινομένων σε συνάρτηση με τις ιστορικές, κοινωνικές, θεολογικές και πολιτικές συνθήκες της εκάστοτε εποχής. Το μάθημα υποστηρίζεται από διδακτικό εγχειρίδιο του ΕΥΔΟΞΟΥ και από αναρτημένες ηλεκτρονικές παρουσιάσεις στο e-learning.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αποκτούν ικανότητα θεματικής αναγνώρισης, τεχνοτροπικών σχολιασμών και χρονολόγησης βασικών εικονογραφικών συνόλων της Βυζαντινής ζωγραφικής. Παράλληλα εξοικειώνονται με πολιτικές και θεολογικές παραμέτρους της περιόδου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6100>

(συνδιδασκαλία Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ – Παγώνα ΠΑΠΑ-
ΔΟΠΟΥΛΟΥ – Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ)

ΑΑΑ 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο. Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 602 Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αυτό εξετάζει την εξέλιξη της μνημειακής γλυπτικής της κλασικής αρχαιότητας. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιασθούν, μέσα από αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, οι κυριότερες κατηγορίες των έργων της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής, όπως αγάλματα ιδεαλιστικά και εικονιστικά, αρχιτεκτονικά γλυπτά και ελεύθερα στημένα ανάγλυφα. Όλα τα παραπάνω θα εξεταστούν αναλυτικά με γνώμονα την εξελικτική τους πορεία αλλά και την τεχνοτροπική τους ένταξη.

Οι φοιτητές που παρακολουθούν το μάθημα αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για το γνωστικό αντικείμενο της αρχαίας γλυπτικής, να κατανοήσουν τα τυπολογικά και τεχνικά χαρακτηριστικά των γλυπτών και να μπορούν να τα αξιολογήσουν συγκριτικά.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=16148>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600209849/M1/edit>

ΑΚΛ 209 Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αυτό εξετάζει την πλαστική της Θεσσαλονίκης κατά την ύστερη ελληνιστική και αυτοκρατορική εποχή. Παρουσιάζονται αναλυτικά αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από τον μεγάλο αριθμό των γλυπτών που έχουν βρεθεί στη Θεσσαλονίκη και τις γειτονικές περιοχές με σκοπό να κατανοηθούν οι κατηγορίες και τα είδη της ρωμαϊκής πλαστικής και να συζητηθούν ζητήματα της μελέτης

των ρωμαϊκών γλυπτών (εικονογραφικοί τύποι, σχέση πρωτοτύπου-αντιγράφου, υλικό κατασκευής, εργαστηριακή προέλευση, χαρακτηριστικά τοπικών εργαστηρίων). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση των γλυπτών με τον τόπο εύρεσής τους, αφενός για να γίνει κατανοητή η χρήση τους, αφετέρου για να παρουσιαστούν οι βασικοί τοπογραφικοί τομείς της ρωμαϊκής Θεσσαλονίκης. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις για την γλυπτική της ρωμαϊκής περιόδου.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=4913>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222789/M1/edit>

(συνδιδασκαλία Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Μελίνα ΠΑΙΣΙΔΟΥ – Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ – Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ)

ΑΑΑ 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο. Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΒΥ 220 Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στην Κωνσταντινούπολη, πρωτεύουσα της βυζαντινής αυτοκρατορίας, κατά τους πρώτους αιώνες μετά την ίδρυσή της (4ος - αρχές 7ου αι.). Θα εξεταστεί ο πολεοδομικός ιστός της πόλης, τα κοσμικά και εκκλησιαστικά της μνημεία, καθώς και οι υποδομές της (λιμένες, αγορές, δημόσιοι χώροι κτλ.) μέσα από τα σωζόμενα κτιριακά κατάλοιπα, τα ανασκαφικά δεδομένα και τις γραπτές πηγές. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ιδεολογική διάσταση των οικοδομικών προγραμμάτων των αυτοκρατόρων της πρώιμης βυζαντινής περιόδου.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος περιλαμβάνουν την γνωριμία με τις απαρχές της βυζαντινής πρωτεύουσας, την εξοικείωση με την ιδεολογική διάσταση της αυτοκρατορικής οικοδομικής δραστηριότητας και με την εμπέδωση

της αναγκαιότητας συνδυασμού γραπτών πηγών και αρχαιολογικών δεδομένων για την καλύτερη κατανόηση του παρελθόντος.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=7234>

(συνδιδασκαλία Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Μελίνα ΠΑΙΣΙΔΟΥ – Ελένη ΠΑΠΑ-ΓΙΑΝΝΗ – Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ)

ΑΑΑ 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο. Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΒΥ 312 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία: Η Θεσσαλονίκη κατά την Ύστερη Αρχαιότητα και τους Πρώτους Βυζαντινούς Αιώνες (4ος-10ος) [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της Θεσσαλονίκης που ανήκουν στην χρονική περίοδο από την Τετράρχια έως τον 10ο αι. μ.Χ. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην επιστημονική περιγραφή χώρων και μνημείων υιοθετώντας την ορθή ορολογία, ενώ θα κληθούν να συγγράψουν σύντομα κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγου για επιλεγμένα εκθέματα που χρονολογούνται κατά την παραπάνω περίοδο από τα μουσεία της πόλης.

Το μάθημα περιλαμβάνει: (α) διαλέξεις στην αίθουσα, (β) επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της Θεσσαλονίκης για επιτόπια άσκηση, (γ) παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών είτε στον χώρο είτε στην αίθουσα.

Στόχος του μαθήματος, που έχει τον χαρακτήρα φροντιστηρίου, είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές μια σφαιρική εικόνα για την μορφή της πόλης όπως διαμορφώθηκε από την εποχή της εγκατάστασης του Γαλερίου εδώ έως την άλωσή της από τους Άραβες το 904. Παράλληλα να γνωρίσουν τον υλικό πολιτισμό της περιόδου της ύστερης αρχαιότητας (δημόσια και ιδιωτική αρχιτεκτονι-

κή, γλυπτική, διακοσμητικές τέχνες) και να μάθουν να δημιουργούν συνοπτικές αλλά κατατοπιστικές καταγραφές μνημείων και χώρων χρησιμοποιώντας ορθούς επιστημονικούς όρους και την σχετική βιβλιογραφία.

Στο κομμάτι της άσκησης στο μουσείο το μάθημα στοχεύει στο να μάθουν οι φοιτητές να συντάσσουν κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγων για κινητά ευρήματα που χρονολογούνται κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με γραπτή εργασία και παρουσίασή της.

(συνδιδασκαλία Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ)

ΑΒΥ 312 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της Θεσσαλονίκης, καθώς και με ευρήματα που συνδέονται με τους χώρους αυτούς και εκτίθενται στα μουσεία της πόλης. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην επιστημονική περιγραφή χώρων και μνημείων υιοθετώντας την κατάλληλη ορολογία. Επίσης, θα κληθούν να συγγράψουν σύντομα κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγου για επιλεγμένα εκθέματα από τα μουσεία της πόλης.

Το μάθημα περιλαμβάνει: (α) διαλέξεις στην αίθουσα, (β) επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της Θεσσαλονίκης για επιτόπια άσκηση, (γ) παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών είτε στον χώρο είτε (εάν δεν είναι εφικτό) στην αίθουσα.

Στο πλαίσιο των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν, επίσης, την ευκαιρία να ακούσουν ειδικούς επιστήμονες που έχουν εργαστεί ή εργάζονται στους χώρους, τα μνημεία και τα μουσεία της πόλης και να συνομιλήσουν μαζί τους. Επίσης θα ενημερωθούν με τη βοήθεια των αρμόδιων επιστημόνων για την εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων της πόλης.

Στόχος του μαθήματος, που έχει τον χαρακτήρα φροντιστηρίου, είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες φοιτητές να περιγράφουν με ορθούς επιστημονικούς όρους και σωστή μέθοδο έναν αρχαιολογικό χώρο ή ένα μνημείο και να δημιουργούν συνοπτικές αλλά κατατοπιστικές καταγραφές, συνοδευόμενες από τη σχετική βιβλιογραφία. Στο κομμάτι της άσκησης στο μουσείο το μάθημα στοχεύει στο να μάθουν οι φοιτητές να συντάσσουν κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγων για κινητά ευρήματα και να τα συνδέουν, με τη βοήθεια της σχετικής βιβλιογραφίας, με τα μνημεία της πόλης από τα οποία προέρχονται. Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με γραπτή εργασία και παρουσίασή της.

Δημήτριος ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ**INE 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας [χειμερινό εξ.]**

Το σεμινάριο στοχεύει στην εξοικείωση και προβληματισμός σχετικά με τους στόχους και τις μεθόδους της επιστήμης της Ιστορίας. Μεταξύ των ζητημάτων που εξετάζονται: Η ιστορία της Ιστορίας· Πηγές και Τεκμήρια, Τεχνική Ανάλυση των Πηγών, Ιστορική Ερμηνεία· Η φύση της ιστορικής γνώσης· Αιτιότητα· Κοινωνία και προσωπικότητα· Η αντικειμενικότητα και τα όριά της· Αρχές και τεχνικές έρευνας και συγγραφής επιστημονικών ιστορικών εργασιών. Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτητές αναμένεται να:

(α) γνωρίζουν τις βασικές αρχές της επιστήμης της Ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας.

(β) γνωρίζουν την τεχνική συγγραφής επιστημονικών εργασιών και της οργάνωσης ατομικών ή ομαδικών εργασιών (projects) ως μέρους της διδασκαλίας της Ιστορίας στην Εκπαίδευση.

(γ) αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις πηγές της Ιστορίας (γραπτές, εικονιστικό υλικό κ.λπ.) για τη συγγραφή εργασιών με ιστορικά θέματα και για τη διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

INE 601 Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος-18ος αι.) [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του Νέου Ελληνισμού ανάμεσα στα μέσα του 15ου αι. και τις αρχές του 19ου αι. Οι παραδόσεις θα κινηθούν κατά μήκος τριών αξόνων. Αρχικά θα συζητηθούν η φύση και οι ειδικοί χαρακτήρες των τεκμηρίων της εποχής και τα μεθοδολογικά προβλήματα που προκύπτουν από τη μελέτη τους. Στη συνέχεια, θα αναπτυχθεί το χρονολογικό-γεγονοτολογικό πλαίσιο αναφοράς όπως το όρισαν κυρίως οι σχέσεις των Ελλήνων με τους Οθωμανούς και Βενετούς πολιτικούς επικυρίαρχούς τους και οι συγκρούσεις των τελευταίων μεταξύ τους. Τέλος, θα εξεταστούν οι δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές και ιδεολογικές πραγματικότητες του Νέου Ελληνισμού και η θεσμική θέση του στο πλαίσιο της οθωμανικής και βενετικής πολιτικής τάξης.

Στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών χαρακτηριστικών της νεοελληνικής ιστορίας κατά την περίοδο 1453-1821, η γνώση των κρατικών θεσμών στους οποίους αναγκάστηκαν οι Έλληνες να προσαρμοστούν, η κριτική εξέταση των θεσμικών μορφωμάτων τα οποία ανέπτυξαν οι Έλληνες στο πλαίσιο του οθωμανικού και βενετικού κρατικού σχήματος, η συζήτηση βασικών κοινωνικών, οικονομικών και ιδεολογικών γνωρισμάτων της εποχής.

INE 203 Η Ελληνική Επανάσταση [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα ιστοριογραφικά ζητήματα που θέτει η μελέτη του Αγώνα. Αρχικά, θα γίνει συνοπτική παρουσίαση της περιοδολόγησης και των κομβικών γεγονότων της επαναστατικής συγκυρίας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα παρουσιαστούν η στρατιωτική οργάνωση των Ελλήνων, οι πολιτικοί και δημοσιονομικοί θεσμοί του σταδιακά συγκροτούμενου εθνικού κράτους, η διεθνής διάσταση του Ελληνικού Ζητήματος και οι στρατηγικές της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Θα εξεταστούν οι πηγές της Επανάστασης (Απομνημονεύματα των αγωνιστών, Τύπος, αρχεία της ελληνικής διοίκησης, ιδιωτικές και κοινοτικές αρχειακές σειρές, οθωμανικά και ευρωπαϊκά αρχεία κλπ) και τα προβλήματα που σχετίζονται με αυτές. Τέλος, θα συζητηθούν οι σημαντικότερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις και προσλήψεις του Αγώνα, όπως αναπτύχθηκαν από τα μέσα του 19ου αι. έως σήμερα.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τα βασικότερα ιστοριογραφικά προβλήματα που θέτει η Ελληνική Επανάσταση ως πέρασμα των Ελλήνων από την προνεωτερικότητα στη νεωτερικότητα.

Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ

ΛΑΚ 231 Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος: Ντοκουμέντα και Ντοκιμαντέρ στην Ανθρωπολογία. Κινηματογράφος, Φωτογραφία, Εθνογραφία [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους το οπτικό αναπαριστά και διευρύνει την εθνογραφική έρευνα και κατ' επέκταση την ανθρωπολογική θεωρία. Ενώ η οπτική αναπαράσταση ήταν πάντα κεντρική στην έρευνα πεδίου κυρίως λόγω της διασύνδεσης της με τη (συμμετοχική) παρατήρηση, η ακαδημαϊκή ανθρωπολογία παρέμεινε εικονοφοβική και λογοκεντρική και ο πολιτισμός ένα κείμενο που γράφεται παρά που βλέπεται. Από τη δημιουργία εικόνων για να γίνουν αρχεία και τεκμήρια (ντοκουμέντα) μέχρι την παραγωγή εθνογραφικών ταινιών (ντοκιμαντέρ), οι εικόνες (κινούμενες και σταθερές, σε φιλμ, βίντεο ή φωτογραφία) αποτέλεσαν για την ανθρωπολογία αντικείμενα αρχειοθέτησης, ερευνητική πρακτική, τρόπο αναπαράστασης και πειραματισμού του αισθητού. Θα γνωρίσουμε κάποιες από πιο συναρπαστικές θεωρητικές συζητήσεις στην ανθρωπολογία εξετάζοντας οπτικοακουστικό υλικό της κάθε εποχής και τις συνθήκες παραγωγής του επισημαίνοντας τις επιστημολογικές μετατοπίσεις της ανθρωπολογίας και της εθνογραφικής έρευνας. Θα διατρέξουμε μέσα από μια μορφολογική και θεωρητική ανάλυση τις κυριότερες τάσεις της φωτογραφικής πρακτικής και της ντοκιμενταριστικής κινηματογραφίας: τον βωβό κινηματογράφο, τον εξελικτισμό και την αποικιοκρατία, τον κινηματογράφο-αλήθεια, τη θεω-

ρία της κατασκευής και τη φεμινιστική θεωρία, τους ιθαγενείς κινηματογράφους, το ζήτημα της εξουσίας της γραφής και της λήψης μέσα στην μετα-αποικιοκρατία και την παγκοσμιοποίηση, υβριδικά ντοκιμαντέρ (mockumentary, docudrama, docufiction), ακτιβιστικές ταινίες, οπτικοακουστικές αυτοβιογραφίες και την αναστοχαστική, αυτό-αναφορική, αισθητηριακή στροφή, διαδραστικά ντοκιμαντέρ, πολυτροπικές δημιουργίες. Στη θέση μιας χρονολογικής και γραμμικής περιοδολόγησης της οπτικοακουστικής ανθρωπολογικής παραγωγής, θα οργανώσουμε κείμενα, ταινίες και φωτογραφικό υλικό μέσα από διάφορες κρίσιμες θεματικές. Θα επιχειρούμε να υπερβούμε μια φορμαλιστική προσέγγιση της κινηματογραφικής εικόνας και να συνδέσουμε ενδογενή διηγητικά χαρακτηριστικά της (αφήγηση, λήψη, πλάνο, κάδρο, μοντάζ, ήχος) με τα ευρύτερα εξω-διηγητικά κοινωνικά-ιστορικά συμφραζόμενα. Στόχος μας είναι η εισαγωγή στην κριτική προσέγγιση του ντοκιμαντέρ μέσα από την εξοικείωση με τη φιλική γλώσσα και σκηνοθεσία και την ανθρωπολογική ανάλυση. Βασικά ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν είναι: πως κατασκευάζεται το εθνογραφικό και κατ' επέκταση το πραγματικό, το αληθινό, το τεκμήριο, ποια είναι η σχέση τέχνης, δημιουργικότητας, παραγωγής και θέασης, πως επηρεάζουν τα πολιτικά και κοινωνικά συγκείμενα την προβολή και τη θέαση, τα φεστιβάλ, τις εκθέσεις, τις συλλογές, ποια είναι τα ηθικά και πολιτικά ζητήματα της οπτικοακουστικής αναπαράστασης όταν κάποιος αφηγείται και προβάλλει «για άλλους και άλλες», με ποιους τρόπους εθνογραφικές ταινίες αποκαλύπτουν ή συγκαλύπτουν, δημιουργούν νέες μορφές γνώσης, πως σκηνοθετείται η αντικειμενικότητα και η υποκειμενικότητα.

ΛΑΚ 312 Κοινωνική Οργάνωση: Φύλο και Συγγένεια [χειμερινό εξ.]

«Η πατριαρχία σκοτώνει» είναι ένα από τα πρόσφατα συνθήματα στο πλαίσιο των αντιδράσεων και των κινητοποιήσεων για τη θεσμική αποσιώπηση της γυναικοκτονίας. Πως ορίζεται η πατριαρχία στην ανθρωπολογία της συγγένειας και του φύλου και γιατί διαμορφώνει σχέσεις ανισότητας, υποτέλειας και βίας; Η μελέτη της συγγένειας ταυτίστηκε με την επιστημονική συγκρότηση της κοινωνικής ανθρωπολογίας και τη μελέτη των «πρωτόγονων» και «παραδοσιακών» κοινωνιών και αποτέλεσε επίκεντρο της ανθρωπολογικής έρευνας από τα τέλη του 19ου αι. μέχρι το 1970 όταν αμφισβητήθηκαν οι ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας. Η συμβολική ανάλυση της συγγένειας, οι φεμινιστικές προσεγγίσεις του φύλου, της σεξουαλικότητας και της αναπαραγωγής και οι εθνογραφικές μελέτες των δυτικών αντιλήψεων των συγγενικών και οικογενειακών σχέσεων συνέβαλαν στην κριτική αναθεώρηση της συγγένειας. Ως αναλυτικές κατηγορίες, συγγένεια και φύλο οργανώνουν κοινωνικές σχέσεις και οι εννοιολογήσεις τους επικεντρώνονται σε φυσιοκρατικές παραδοχές, στο τι είναι «της φύσης» και «της βιολογίας». Στη σύγχρονη ανθρωπολογική προσέγγιση οι πολιτισμικές σημασίες της συγγένειας και του φύλου συνδιαμορφώνονται και η ανάλυση του ενός προ-

υποθέτει την ανάλυση του άλλου. Για παράδειγμα, αντιλήψεις για το φύλο, τη συγγένεια και τη σεξουαλικότητα διασταυρώνονται στο πεδίο της αναπαραγωγής αλλά και της πολιτικής, της θρησκείας, της φυλής, του σώματος, της ατομικότητας. Εκτός από την ανάλυση των πολιτισμικά ποικίλων τρόπων αντίληψης της συγγένειας, της οικογένειας και του γάμου, θα συζητηθούν η θεωρία των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο κοινωνικής οργάνωσης. Θα εστιάσουμε στην κατανόηση εννοιών μέσα από παραδείγματα όπως σύστημα συγγένειας, καταγωγή, αγχιστεία, απαγόρευση της αιμομιξίας, ενδογαμία/εξωγαμία, οικιακή ομάδα, μεταβίβαση ονόματος και περιουσίας, προίκα, θηλυκότητα και ανδρισμός, μητρότητα και πατρότητα, πνευματική συγγένεια, συγγένεια αίματος και γάλακτος, υιοθεσία, σχεσιακότητα. Θα επιχειρήσουμε επίσης την εξοικείωση με την ανάγνωση και δημιουργία γενεαλογικών σχεδιαγραμμάτων και τη χρήση της ανοιχτής πλατφόρμας Kinsources (www.kinsources.net). Τέλος, θα διερευνήσουμε πως φύλο και συγγένεια συναρτώνται σε σχέσεις φροντίδας, έρωτα, αγάπης, ανισότητας, ιεραρχίας, αμφιθυμίας και βίας.

ΛΑΚ 101 Εισαγωγή στη Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία (διδ. υποστήριξη Αρετή ΤΖΙΝΤΖΙΟΒΑ) [εαρινό εξ.]

Η ανθρωπολογία εξελίχθηκε πριν από όλα στη βάση μιας περιέργειας για την ετερότητα και τις διαφορετικές μορφές βίου, προνόμιο το οποίο μέχρι κάποια ιστορική στιγμή ανήκε αποκλειστικά στη Δύση. Η πολιτισμική διαφορά αποτελεί λοιπόν τον επιστημολογικό πυλώνα της. Με αυτόν τον τρόπο ως επιστημονική πειθαρχία αποτέλεσε μέρος του *modus operandi* της αποικιοκρατίας και των ολέθριων συνεπειών της από τον 16ο αι. και μετά, ενώ η συμβολή της στον ορισμό της ταυτότητας/ετερότητας παρέμενε αμφιλεγόμενη, ετοιμόρροπη και επισφαλής. Η ανθρωπολογία μελετά την πολλαπλότητα των ανθρώπινων κοινωνιών μέσα από την εθνογραφία με στόχο τη διαπολιτισμική σύγκριση λόγων, σχέσεων, πρακτικών και εμπειριών. Στόχος μας είναι να συζητήσουμε την ανθρωπολογική παράδοση στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της από τον 19ο μέχρι σήμερα, μέσα από τα κύρια θεωρητικά της ρεύματα: εξελικτισμό, λειτουργισμό, θεωρία της διάχυσης, δομισμό, μαρξισμό, σπουδές του φύλου, αναστοχαστική στροφή και μέσα από τις μεθοδολογικές μετατοπίσεις της, από την εμβληματική συμμετοχή παρατήρησή στην πολύ-τοπική και πολύ-τροπική εθνογραφία. Επίσης, θα δούμε πως αναπτύχθηκε στο ελληνικό πλαίσιο ως λαογραφία και επιστήμη του λαϊκού πολιτισμού στη βάση της εθνικής συγκρότησης και θεσμοθετήθηκε μετά το 1980 ως κοινωνική ανθρωπολογία. Θα ασχοληθούμε επίσης με τα κύρια ερευνητικά πεδία όπως τις συγγενικές και οικογενειακές σχέσεις, τον γάμο και τη σεξουαλικότητα, την κοινωνική οργάνωση, τη σχέση ανάμεσα στο συμβολικό και υλικό επίπεδο, την υγεία, την ασθένεια, τον πόνο και το φάρμακο,

το σώμα, την προφορικότητα, τις αισθήσεις, το λαϊκό πολιτισμό και τις λατρευτικές πρακτικές αλλά και επιμέρους πεδία που αφορούν τις μορφές κοινωνικής διαστρωμάτωσης με βάση το φύλο, τη φυλή, την καταγωγή, την κοινωνική τάξη, την εντοπιότητα, την ευαλωτότητα. Τέλος, η ανθρωπολογία χαρακτηρίστηκε από διαφορετικούς τρόπους αφήγησης και γραφής τα οποία θα αναδείξουμε μέσα από παραδείγματα. Και περισσότερο από τις άλλες κοινωνικές επιστήμες, η εγγενής ηδονοβλεψία της που εκφράστηκε με την έμφαση στην επιτόπια παρατήρηση της καθημερινής εμπειρίας, έκανε τη φωτογραφία και ευρύτερα τα οπτικο-ακουστικά μέσα έναν προνομιακό σύμμαχο στα ερευνητικά και εκφραστικά της μέσα. Οπότε θα συζητήσουμε μορφές της αισθητικής της ανθρωπολογίας.

Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ (συνδιδασκαλία Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ)

ΑΒΥ 312 (ΠΠΔΕ) Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της Θεσσαλονίκης, καθώς και με ευρήματα που συνδέονται με τους χώρους αυτούς και εκτίθενται στα μουσεία της πόλης. Οι φοιτητές θα ασκηθούν στην επιστημονική περιγραφή χώρων και μνημείων υιοθετώντας την κατάλληλη ορολογία. Επίσης, θα κληθούν να συγγράψουν σύντομα κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγου για επιλεγμένα εκθέματα από τα μουσεία της πόλης.

Το μάθημα περιλαμβάνει: (α) διαλέξεις στην αίθουσα, (β) επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της Θεσσαλονίκης για επιτόπια άσκηση, (γ) παρουσιάσεις των φοιτητικών εργασιών είτε στον χώρο είτε (εάν δεν είναι εφικτό) στην αίθουσα.

Στο πλαίσιο των μαθημάτων οι φοιτητές θα έχουν, επίσης, την ευκαιρία να ακούσουν ειδικούς επιστήμονες που έχουν εργαστεί ή εργάζονται στους χώρους, τα μνημεία και τα μουσεία της πόλης και να συνομιλήσουν μαζί τους. Επίσης θα ενημερωθούν με τη βοήθεια των αρμόδιων επιστημόνων για την εκπαιδευτική πολιτική των μουσείων της πόλης.

Στόχος του μαθήματος, που έχει τον χαρακτήρα φροντιστηρίου, είναι να μάθουν οι συμμετέχοντες φοιτητές να περιγράφουν με ορθούς επιστημονικούς όρους και σωστή μέθοδο έναν αρχαιολογικό χώρο ή ένα μνημείο και να δημιουργούν συνοπτικές αλλά κατατοπιστικές καταγραφές, συνοδευόμενες από τη σχετική βιβλιογραφία. Στο κομμάτι της άσκησης στο μουσείο το μάθημα στοχεύει στο να μάθουν οι φοιτητές να συντάσσουν κείμενα με τη μορφή λημμάτων καταλόγων για κινητά ευρήματα και να τα συνδέουν, με τη βοήθεια της σχετικής βιβλιογραφίας, με τα μνημεία της πόλης από τα οποία προέρχονται. Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με γραπτή εργασία και παρουσίασή της.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ (διδ. υποστήριξη Χριστίνα ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ)**ABY 309 Βυζαντινή Κεραμική [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα έχει ως αντικείμενο την αναλυτική προσέγγιση των κύριων ομάδων κεραμικής της περιόδου από τον 4ο μέχρι και τον 15ο αι. μ.Χ. Παρουσιάζεται μία εισαγωγή για την μελέτη της κεραμικής γενικά και της κεραμικής παραγωγής κατά την βυζαντινή περίοδο ειδικότερα. Οι διαλέξεις οργανώνονται ακολουθώντας χρονολογική εξέλιξη και παρουσιάζονται όλοι οι βασικοί τύποι κεραμικών κάθε περιόδου. Δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε ζητήματα μεθοδολογίας στην μελέτη της βυζαντινής κεραμικής και αναδεικνύονται προβλήματα που εντοπίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία. Εξετάζονται λεπτομερώς οι τρόποι παραγωγής και διακίνησης των κεραμικών, η τοπική παραγωγή και τα εισηγμένα αγγεία και συνεκδοχικά οι δρόμοι του εμπορίου, που ήταν κυρίως θαλάσσιοι. Οι φοιτητές εκπαιδεύονται στην μελέτη οστράκων κεραμικής.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με την ορολογία και τη μεθοδολογία μελέτης της κεραμικής παραγωγής του Βυζαντίου. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα κεραμικής τυπολογίας, χρονολόγησης, οργάνωσης της παραγωγής και διακίνησης των προϊόντων καθώς και θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση του εμπορίου και των ανταλλαγών.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ**ΙΑΕ 101 Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία [χειμερινό εξ.]**

Επισκόπηση της αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας από την Μυκηναϊκή έως και την ελληνοιστική εποχή (ca. 1600 - 30 π.Χ.). Με βάση τη χρονική ακολουθία των γεγονότων παρουσιάζονται οι πολιτειακοί θεσμοί, η κοινωνική και οικονομική δομή καθώς και όψεις της πνευματικής ζωής και του πολιτισμού εκάστης περιόδου. Έμφαση δίνεται σε κεντρικά θέματα της ιστορικής πορείας των αρχαίων Ελλήνων, όπως η πολιτική και κοινωνική οργάνωση των μυκηναϊκών κρατών, η ιδεολογία των ευγενών και ο πολιτισμός της γεωμετρικής εποχής, ο Β' Αποικισμός και οι συνέπειες των μεταναστεύσεων, η γένεση της πόλης-κράτους, η διαμόρφωση του σπαρτιατικού πολιτεύματος, η τυρρανίδα, η γένεση της αθηναϊκής δημοκρατίας, οι Περσικοί πόλεμοι, η Αθηναϊκή Ηγεμονία, ο Πελοποννησιακός πόλεμος, η ηγεμονία της Σπάρτης και των Θηβών, η άνοδος της Μακεδονίας, ο Μέγας Αλέξανδρος και η εκστρατεία στην Ανατολή, η δημιουργία του ελληνοιστικού κόσμου, ο χαρακτήρας της ελληνοιστικής μοναρχίας και το διοικητικό σύστημα των ελληνοιστικών βασιλείων, η ρωμαϊκή επέκταση στην Ανατολή και το τέλος του ελληνοιστικού κόσμου.

Αθανάσιος ΣΦΗΚΑΣ**ΙΝΧ 603 Ιστορία Νεοτέρων χρόνων ΙΙΙ (20ός αι.) [χειμερινό εξ.]**

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία του 20ού αι. με αναλυτικό άξονα τις ιδεολογικές συγκρούσεις και ιδιαίτερη εστίαση στην ιδεολογική, πολιτική, οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική αντιπαράθεση μεταξύ των υπερδυνάμεων και των συνασπισμών τους. Η αντιπαράθεση αυτή, η οποία ονομάζεται συμβατικά «Ψυχρός Πόλεμος», θα διερευνηθεί με χρονολογική αναφορά στην περίοδο από τη Ρωσική Επανάσταση ως το 1991 και γεωγραφική αναφορά στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και τον «Τρίτο Κόσμο».

Μετά το τέλος του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- (α) να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους της διεθνούς ιστορίας του 20ού αι.
- (β) να αντιλαμβάνονται τη σημασία των ιδεολογικών συγκρούσεων και τη συμβολή τους στη διαμόρφωση της διεθνούς ιστορίας του 20ού αι.
- (γ) να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες σε διαφορετικά σχήματα και περιόδους της ιστορικής εξέλιξης.
- (δ) να αντιλαμβάνονται τη σημασία της ανάδυσης του «Τρίτου Κόσμου» στη σύγχρονη ιστορία.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220848>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6101>

ΙΣΕ 601 Σύγχρονη Ιστορία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας της Ελλάδας στην περίοδο 1924-1967 με άξονες αναφοράς τη διαμόρφωση πολιτικών ιδεολογιών, τους όρους συγκρότησης των πολιτικών κομμάτων και τις εκλογικές αναμετρήσεις της περιόδου.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες θα είναι σε θέση:

- (α) να κατανοούν τους βασικούς σταθμούς στην πολιτική, οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974.
- (β) να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές παραμέτρους της ιστορικής εξέλιξης της Ελλάδας στην περίοδο 1923-1974.
- (γ) να εμβαθύνουν σε έννοιες και φαινόμενα όπως τα πολιτικά κόμματα και η λειτουργία τους, η ιδεολογική συγκρότηση πολιτικών και κοινωνικών χώρων, και οι πολλαπλές λειτουργίες των εκλογικών αναμετρήσεων.
- (δ) να αντιλαμβάνονται συνέχειες και ασυνέχειες στην ιστορική εξέλιξη της σύγχρονης Ελλάδας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222575>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=6404>

INX 402 Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας: Ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής από την ίδρυση του αμερικανικού κράτους ως τα μέσα του 20ού αι. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη διαδικασία συγκρότησης και επέκτασης των ΗΠΑ από τέλος του 18ου αι. ως το τέλος του 19ου, στη διαμόρφωση της αμερικανικής εθνικής ιδεολογίας και στις διεθνείς σχέσεις των ΗΠΑ στην περίοδο 1898-1941.

Μετά το πέρας των μαθημάτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται ότι θα:

(α) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για την ιστορική εξέλιξη των ΗΠΑ από την προεπαναστατική περίοδο ως τα μέσα του 20ού αι.

(β) κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση του Αμερικανικού έθνους, την εξέλιξη του αμερικανικού πολιτικού συστήματος, την ιστορία των Αυτοχθόνων Αμερικανών και των Αφρικανο-αμερικανών, τις σχέσεις των ΗΠΑ με τον κόσμο μετά το 1898

(γ) μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά την εξέλιξη των ΗΠΑ σε σχέση με την εξέλιξη των Ευρωπαϊκών χωρών στην υπό εξέταση περίοδο

(δ) μπορούν να συσχετίσουν την αμερικανική αντίληψη περί «ιδιαιτερότητας» με υλικές πραγματικότητες

(ε) μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις για την ιστορία των ΗΠΑ που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220192>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=12703>

Κωνσταντίνος ΤΑΚΙΡΤΑΚΟΓΛΟΥ

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Οι Σχέσεις του Βυζαντίου με τους Λαούς της Ανατολής (9ος-12ος αι.) [χειμερινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε θέματα που αφορούν τις σχέσεις της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με τους λαούς της Ανατολής από τον ένατο έως τον δωδέκατο αι.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά

και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία για την εξωτερική πολιτική του Βυζαντίου στο ανατολικό του μέτωπο.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17260>

ΙΡΩ 302 (ΠΠΔΕ) Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας: Παιδεία και Εκπαίδευση στο Βυζάντιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην παιδεία και την εκπαίδευση στο Βυζάντιο. Αρχικά, θα παρουσιαστούν εισαγωγικές πληροφορίες για την κοσμική και εκκλησιαστική εκπαίδευση, οι συναφείς πρωτογενείς πηγές καθώς και οι τάσεις και τα πορίσματα της σύγχρονης έρευνας για το θέμα. Θα εξεταστεί το ιστορικό πλαίσιο κάθε εποχής και θα γίνει λόγος για τις διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική πολιτική των αυτοκρατόρων και τα σημαντικότερα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους επιφανέστερους λόγιους που άφησαν το «αποτύπωμά» τους στην παιδεία και την κοινωνία.

Οι φοιτητές αναμένεται ότι στο πλαίσιο του μαθήματος θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο της πρώιμης, μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου, αποκτήσουν γνώσεις ειδικά για την εκπαίδευση στο Βυζάντιο, θα κατανοήσουν τη σύγκρουση και τον συμβιβασμό ελληνισμού και χριστιανισμού, θα αντιληφθούν τους δεσμούς της βυζαντινής γραμματείας με την αντίστοιχη αρχαία ελληνική και θα κατανοήσουν τον πρακτικό και ηθικοπλαστικό σκοπό της βυζαντινής εκπαίδευσης σε όλες της βαθμίδες της. Επίσης, θα αντιληφθούν τη θέση και τον αντίκτυπο της βυζαντινής παιδείας και εκπαίδευσης στη βυζαντινή κοινωνία, θα κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση συνέβαλλε στην καλλιέργεια των αυτοκρατόρων και των μελών της στρατιωτικής και πολιτικής αριστοκρατίας και θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να προσφέρουν υπηρεσίες στους τομείς της Εκπαίδευσης (Διδασκαλία της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ (διδ. υποστήριξη Αναστασία ΠΛΙΩΤΑ)

ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηριακού μαθήματος είναι η εξέταση της αρχιτεκτονικής παραγωγής στην Αττική κατά τη Βυζαντινή περίοδο. Θα εξεταστούν στοιχεία από αρχαιολογικές έρευνες, υφιστάμενα κτήρια αλλά και αρχαιακό υλικό. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα κληθούν να εκπονήσουν γραπτή εργασία πάνω σε ένα

θέμα που εντάσσεται στη γενικότερη θεματική του μαθήματος αξιοποιώντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Οι εργασίες θα παρουσιαστούν στην αίθουσα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με τα ζητήματα τα οποία έχουν αναπτυχθεί στη βιβλιογραφία σχετικά με την μνημειακή και ιστορική τοπογραφία της Βυζαντινής Αττικής. Θα είναι σε θέση να αναπτύξουν το δικό τους λόγο για ζητήματα τα οποία έχουν απασχολήσει την έρευνα αλλά και να συγγράψουν και να παρουσιάσουν σε κοινό μία συνθετικού περιεχομένου ερευνητική εργασία βασισμένη στην βιβλιογραφία και την κριτική ανασκόπησή της.

(συνδιδασκαλία Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Μελίνα ΠΑΙΣΙΔΟΥ – Ελένη ΠΑΠΑ-ΓΙΑΝΝΗ – Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ – Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ)

ΑΑΑ 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής αποτύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

ΑΑΑ 314 (ΠΠΔΕ) Μουσειολογία – Μουσειογραφία [εαρινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί μια σύντομη εισαγωγή στη Μουσειολογία ως θεωρία και πρακτική. Στις εισαγωγικές διαλέξεις παρουσιάζεται μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία και την εξέλιξη του Μουσείου ως φορέα, καθώς και της Μουσειολογίας ως ερευνητικού και πρακτικού πεδίου διεπιστημονικών προσεγγίσεων για την ταυτότητα και τη λειτουργία των Μουσείων. Οι φοιτητές θα ολοκληρώσουν τις απαιτήσεις του μαθήματος με συμμετοχή σε γραπτή εξέταση.

Στόχος του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με το σύνολο των επιστημονικών κλάδων που εμπλέκονται στη δημιουργία και λειτουργία των μουσείων και των εκθεσιακών χώρων τέχνης. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να κατανοούν το ρόλο των μουσείων/εκθεσιακών χώρων ως τόπο εκπαίδευσης και ψυχαγωγίας και τους τρόπους με τους οποίους αυτό καθίσταται εφικτό έχοντας ως στόχο την ικανοποίηση του επισκέπτη.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

IME 101 Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη μεσαιωνική ιστορία της Δυτικής Ευρώπης από τον 5ο έως και τον 15ο αι. Λόγω της ευρείας, χρονικής όσο και γεωγραφικής, έκτασης του αντικειμένου η μελέτη επικεντρώνεται στη διαμόρφωση και εξέλιξη των βασικών πολιτικών συστημάτων (στα βασίλεια και στις αυτόνομες πόλεις) και των κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων από την κατάλυση του δυτικού τμήματος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας έως και τα τέλη του 15ου αι. Έμφαση επίσης δίνεται σε πολιτισμικά ζητήματα, όπως τη διαμόρφωση νοητικών οριζόντων, τη συγκρότηση ταυτοτήτων και ετεροτήτων, τη θρησκευτική κουλτούρα και την ιταλική Αναγέννηση.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ές αναμένεται (α) να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη συγκρότηση και εξέλιξη των μεσαιωνικών πολιτικών οντοτήτων, (β) να έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες γνώσεις για την κοινωνική και οικονομική οργάνωση των μεσαιωνικών κοινωνιών, (γ) να κατέχουν εξειδικευμένες γνώσεις για τους μεσαιωνικούς νοητικούς ορίζοντες και τη θρησκευτική κουλτούρα, (δ) να μπορούν να αναλύσουν και να αξιολογήσουν συγκριτικά τις μορφές που μεσαιωνικοί θεσμοί έλαβαν σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα, (ε) να μπορούν να συσχετίσουν τη γένεση του πρώιμου καπιταλισμού, την άνοδο της απόλυτης μοναρχίας και τη διαμόρφωση της νεότερης ιστορικής συνείδηση με το πολιτισμικό πλαίσιο του ύστερου Μεσαίωνα, και στ. να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=15713>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220155/M1>

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ (συνδιδασκαλία Μαρία ΝΤΙΝΟΥ – Μελίνα ΠΑΙΣΙΔΟΥ – Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ – Παγώνα ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ – Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ)

ΑΑΑ 313 Ανασκαφή – Σχέδιο [εαρινό εξ.]

Το μάθημα οργανώνεται σε δύο κύκλους, έναν θεωρητικών μαθημάτων στην αίθουσα και έναν πρακτικής άσκησης στις πανεπιστημιακές ανασκαφές. Ο πρώτος κύκλος θεωρητικών μαθημάτων διαιρείται σε δύο ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη διαρκεί 6 εβδομάδες και αποτελεί εισαγωγή στο αρχαιολογικό σχέδιο.

Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών με τις τεχνικές σχεδιαστικής τεκμηρίωσης των κινητών και ακίνητων ευρημάτων στην αρχαιολογική έρευνα, καθώς και τη χρήση μεθόδων και τεχνικών τοπογραφικής και αρχιτεκτονικής απο-

τύπωσης και σχεδιασμού στρωματογραφίας και αντικειμένων. Οι ασκήσεις που πραγματοποιούνται στο μάθημα παραδίδονται στο τέλος του εξαμήνου.

Κωνσταντίνα ΤΣΟΝΑΚΑ (συνδιδασκαλία Χρυσάνθη ΚΑΛΛΙΝΗ)

ΑΚΛ 307 (ΠΠΔΕ) Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής [εαρινό εξ.]

Ο μύθος αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του ελληνικού πολιτισμού και από πολύ νωρίς χρησιμοποιήθηκε ως πολιτικό μέσο. Η απεικόνιση μυθολογικών παραστάσεων στην αρχαία ελληνική τέχνη αποδίδει ποικίλους συμβολισμούς και την ιδεολογία της κάθε εποχής. Αντικείμενο αυτού του φροντιστηριακού μαθήματος αποτελεί η προσέγγιση του μύθου μέσα από τις διάφορες εκφάνσεις της αρχαίας ελληνικής τέχνης. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές θα διδαχθούν τα μέσα με τα οποία οι θεοί και οι ήρωες απεικονίζονται στην αρχαία ελληνική τέχνη και θα κληθούν να συνθέσουν και να παρουσιάσουν εργασίες σχετικές με συγκεκριμένα μνημεία που διακοσμούνται με μυθολογικές παραστάσεις (αγγειογραφίες, ανάγλυφα, ολόγλυφα). Το χρονικό εύρος του μαθήματος εκτείνεται από την αρχαϊκή έως και την ελληνιστική περίοδο.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν μνηθεί στον επιστημονικό τρόπο προσέγγισης και ερμηνείας της εικονογραφία των μυθολογικών παραστάσεων, θα έχουν ασκηθεί στην αναζήτηση βιβλιογραφίας σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ψηφιακών εφαρμογών και τέλος, στη συγγραφή και παρουσίαση μίας επιστημονικής εργασίας.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222785/M1/edit>

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17134>

Ιωάννης ΦΑΠΠΑΣ

ΑΠΡ 603 Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εστιάζει στην εξέταση των δεδομένων για της τρεις μεγάλους πολιτισμούς του προϊστορικού Αιγαίου, Μινωικού, Μυκηναϊκού και Κυκλαδικού, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ., της αυτά προκύπτουν από της παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες και μελέτες. Οι εξελίξεις της διάφορες περιοχές του Αιγαίου παρουσιάζονται συγχρονικά, με σκοπό την κατανόηση των διαφορών από περιοχή σε περιοχή μέσα στο ίδιο χρονικό πλαίσιο, σε σχέση πάντοτε με της εξελίξεις της πολιτισμούς της Ανατολικής Μεσογείου.

Έννοιες της οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πολιτισμών, η οργάνωση του χώρου στο τοπίο, την κοινότητα και το νοικοκυριό, οι πρακτικές απόκτησης και επεξεργασίας της τροφής, η εργαστηριακή οργάνωση και παραγωγή, η διανομή και χρήση προϊόντων εργαστηρίων, το ανταλλακτικό εμπόριο και οι επαφές, οι ιδεολογικές πτυχές της καθημερινής ζωής, της η λατρεία, η τέχνη και τα έθιμα ταφής, καθώς και η εμφάνιση και χρήση της γραφής αποτελούν στοιχεία που θα αποτελέσουν κύριες θεματικές ενότητες στην πορεία του μαθήματος.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται να έχουν αποκτήσει σφαιρική γνώση των εξελίξεων στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ., να έχουν γνωρίσει τα βασικά χαρακτηριστικά των πολιτισμών της περιοχής και να έχουν εξοικειωθεί με τη βασική επιστημονική ορολογία που αφορά στα ζητούμενα του μαθήματος.

ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας: Νησιωτικοί Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης Χιλιετίας π.Χ. (διδ. υποστήριξη Αθηνά ΑΛΜΑΤΖΗ) [εαρινό εξ.]

Αντικείμενο του φροντιστηρίου είναι η εξέταση των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στις Κυκλάδες, το ΒΑ Αιγαίο, την Κρήτη και την Κύπρο κατά την 3η χιλιετία π.Χ., καθώς και η διερεύνηση των πιθανών σχέσεων και επαφών που εντοπίζονται μεταξύ τους. Κυρίως θα εξεταστούν οι ιδεολογικές όψεις της καθημερινής ζωής, όπως αυτές τεκμηριώνονται μέσα από την ειδωλοπλαστική και την εικονογραφία, ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις πρακτικές κατασκευής, χρήσης και τελετουργικής απόθεσης ειδωλίων κατά την 3η π.Χ. χιλιετία στις περιοχές του ενδιαφέροντος.

Σημαντικό μέρος του μαθήματος θα επικεντρωθεί στα δεδομένα για τη σημασία των πρωτοκυκλαδικών ειδωλίων μέσα στο πολιτισμικό τους πλαίσιο, την παρουσία τους ως εισαγωγών ή απομιμήσεων σε γειτονικές περιοχές, τις επιδράσεις προγενέστερων στοιχείων ή στοιχείων από γειτονικούς πολιτισμούς που συνέβαλαν στη διαμόρφωσή τους, αλλά και στην πρόσληψη των αντικειμένων αυτών της αρχαιότητας στη σύγχρονη εποχή.

Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος αναμένεται να οδηγήσει τους φοιτητές/τριες στο να γνωρίσουν σε βάθος πτυχές της ιδεολογίας των νησιωτικών πολιτισμών της Ανατολικής Μεσογείου της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού, να αποκτήσουν εξειδικευμένες γνώσεις πάνω στο ζήτημα της κατασκευής και χρήσης των ειδωλίων της περιόδου, να εξοικειωθούν με τη σχετική επιστημονική ορολογία, να αντιληφθούν τα μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη μελέτη των συγκεκριμένων θεμάτων, καθώς και να καταστούν ικανοί να προσεγγίζουν κριτικά τα θέματα που σχετίζονται με το ζήτημα της αντιγραφής και της παράνομης διακίνησης αρχαιοτήτων στη σύγχρονη εποχή.

Βασικό στόχο του φροντιστηρίου αποτελεί, επίσης, η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με σύγχρονα ερευνητικά εργαλεία, όπως διαδικτυακές βάσεις δεδομένων και βιβλιογραφίας για την Εποχή του Χαλκού στην Ελλάδα, η εμπέδωση της ανάγκης συνεχούς βιβλιογραφικής ενημέρωσης, αλλά και ενημέρωσης για τα νεότερα δεδομένα και τις εξελίξεις στην επιστήμη, καθώς και η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και συνθετικής ικανότητας των δεδομένων μέσα από την τεκμηριωμένη επιστημονική παρουσίαση, ανάλυση και συζήτησή τους. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή.

ΑΠΡ 208 Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο [εαρινό εξ.]

Η διδασκαλία του μαθήματος εστιάζει στην προσέγγιση ιδεολογικών πτυχών της καθημερινής ζωής της κυκλαδικής και της μινωικής κοινωνίας κατά την 3η και τη 2η χιλιετία π.Χ., όπως αυτές αποτυπώνονται στην τέχνη και στο ταφικό και θρησκευτικό τελετουργικό των δύο πολιτισμών, με αναφορές και στα υπόλοιπα νησιά του Αιγαίου.

Μετά από μια σύντομη εισαγωγή στους δύο πολιτισμούς του Αιγαίου και συζήτηση των δυνατοτήτων και περιορισμών στην προσέγγιση των ιδεών και των αντιλήψεων των προϊστορικών κοινωνιών, οι παραδόσεις του μαθήματος θα εστιάσουν στην παρουσίαση και ανάλυση των δεδομένων από τους χώρους ενταφιασμού των νεκρών και τους χώρους λατρείας, καθώς και στις αντίστοιχες πληροφορίες που προέρχονται από την εικονογραφία, την τυπολογία της κεραμικής και τα γραπτά τεκμήρια της περιόδου. Ιδιαίτερες αναφορές θα γίνουν, επίσης, στη σχέση μεταξύ λατρευτικής και οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και στις αλληλεπιδράσεις με την ηπειρωτική Ελλάδα και την Ανατολική Μεσόγειο που διαμόρφωσαν πτυχές της ιδεολογίας στο Αιγαίο κατά την 3η και τη 2η χιλιετία π.Χ.

Οι φοιτητές/τριες που θα παρακολουθήσουν το μάθημα αναμένεται να αποκτήσουν επαρκή και σφαιρική εικόνα των δεδομένων από τους χώρους ταφής και λατρείας στο Αιγαίο, αλλά και από την εικονογραφία, την κεραμική παραγωγή και τα γραπτά τεκμήρια της περιόδου, έχοντας, παράλληλα, κατανοήσει τα βασικά ζητήματα που θέτει η θεωρητική συζήτηση για τη σχέση ταφικού και θρησκευτικού τελετουργικού, την ανάμειξη «ιερού» και «κοσμικού» στοιχείου, καθώς και τον ρόλο των τελετουργιών στη διατήρηση της δομής μιας κοινωνίας.

Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ

INX 203 Η Ευρώπη του 19ου αι.: Ιστορία της Αποικιοκρατίας [χειμερινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει την εξάπλωση της ευρωπαϊκής ισχύος στον υπόλοιπο κόσμο από την περίοδο των Ανακαλύψεων μέχρι την αποαποικιοποίηση που ακολούθησε τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Θα συζητηθούν οι διαφορετικές μορφές που πήρε η ευρωπαϊκή αποικιοκρατία, οι συνέπειές της στους αποικιοκρατούμενους λαούς και στα ευρωπαϊκά κράτη, αλλά και στη διεθνή οικονομία, οι ιδεολογικές παράμετροι του φαινομένου και οι ιστοριογραφικές προσεγγίσεις.

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναμένεται:

(α) να κατανοήσουν το φαινόμενο της αποικιοκρατίας και τα αίτιά του.

(β) να γνωρίσουν τις συνέπειες της αποικιοκρατίας και του ιμπεριαλισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

(γ) να εξοικειωθούν με τις θεωρίες του ιμπεριαλισμού και τις ιστοριογραφικές προσεγγίσεις του φαινομένου.

(δ) να συνεργάζονται από κοινού για την ανάλυση ιστορικών πηγών.

<https://qa.auth.gr/el/user/5257/courses/2023-2024>,

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=12568>

INX 602 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων II (19ος αι.) [εαρινό εξ.]

Το μάθημα εξετάζει όψεις της ευρωπαϊκής και παγκόσμια ιστορίας κατά τους Νεότερους Χρόνους, εστιάζοντας κυρίως στον 19ο αι. Αναλύονται ζητήματα, όπως οι όψεις της νεοτερικότητας στην Ευρώπη και η ανάδυση των εθνικών κρατών, οι κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που έφερε η βιομηχανική επανάσταση, τα ιδεολογικά ρεύματα και οι πολιτικοί ανταγωνισμοί της εποχής.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να σκέφτονται συνθετικά, συνδυάζοντας τις επιμέρους πολιτικές, ιδεολογικές, κοινωνικές, οικονομικές παραμέτρους της περιόδου. Επιπλέον θα έχουν μελετήσει διαφορετικά είδη ιστορικών πηγών για τη νεότερη εποχή.

<https://qa.auth.gr/el/user/5257/courses/2023-2024>,

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17816>

Ελισάβετ ΧΑΤΖΗΑΝΤΩΝΙΟΥ**IBY 203 Θέματα Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου: Θεσσαλονίκη. Ιστορία – Διοίκηση – Κοινωνία [χειμερινό εξ.]**

Το μάθημα εξετάζει την ιστορία της Θεσσαλονίκης και της άμεσης καθώς και της εκτεταμένης ενδοχώρας της (από τον ποταμό Αξιό/Βαρδάρη μέχρι τον ποταμό Στρυμόνα) κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο (1204-1430), εστιάζοντας σε θέματα που αφορούν τα ιστορικά τεκταινόμενα, τη διοικητική οργάνωση και λειτουργία, τις κοινωνικές δομές, συνθήκες και εξελίξεις. Έμφαση θα δοθεί στους προβληματισμούς της σύγχρονης ιστοριογραφίας σχετικά με τα παραπάνω θέματα, στην καλλιέργεια κριτικής στάσης εκ μέρους των φοιτητών απέναντι στις διάφορες ερμηνείες και στην προσέγγιση των ποικίλων ζητημάτων μέσα από τη μελέτη και ανάλυση των σχετικών πηγών.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές αναμένεται ότι: (α) θα κατανοήσουν το ιστορικό πλαίσιο κατά τους 13ο-15ο αι., με έμφαση την περιοχή της κεντρικής Μακεδονίας, (β) θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά, τις δομές και τις εξελίξεις της πολιτικής, στρατιωτικής και φορολογικής διοίκησης του Βυζαντίου, τους σχετικούς θεσμούς και τους μηχανισμούς λειτουργίας, (γ) θα κατανοήσουν τον θεωρητικό προβληματισμό που αφορά τον χαρακτήρα και τις δομές της βυζαντινής κοινωνίας και θα αντιληφθούν τα μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν κατά τη μελέτη των συγκεκριμένων ζητημάτων (δ) θα εξοικειωθούν με τη σχετική ορολογία, (ε) θα αντιληφθούν την αλληλεξάρτηση των οικονομικών και των κοινωνικών δομών καθώς και την επίδραση του κράτους όσον αφορά την ένταξη των προσώπων και οικογενειών σε αυτές, (στ) θα κατανοήσουν την επίδραση της εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής στην τοπική ιστορία των πόλεων και των επαρχιών.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=17823>

IBY 602 Βυζαντινή Ιστορία II (1081-1453) [εαρινό εξ.]

Εξετάζεται η πολιτική ιστορία της ύστερης βυζαντινής περιόδου, οι διοικητικοί θεσμοί και οι οικονομικο-κοινωνικές δομές και αντιλήψεις. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης παρουσίαση βασικών πηγών και βοηθημάτων, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση σχετικών αποσπασμάτων από τις πηγές. Στόχος του είναι η γνώση, η κατανόηση, η ανάλυση και η αποτίμηση της πολιτικο-στρατιωτικής κατάστασης της ύστερης βυζαντινής περιόδου, των κοινωνικο-πολιτικών φαινομένων και των παραγόντων που οδήγησαν σταδιακά στην αποδυνάμωση της αυτοκρατορίας και στην οριστική κατάλυσή της.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής αναμένεται: (α) να κατέχει εξειδικευμένες γνώσεις και να κατανοεί την πολιτική, στρατιωτική, εκ-

κλησιαστική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα κατά τη μεταβατική περίοδο του 11ου-12ου αι. και κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο (1081-1453), (β) να μπορεί να αναλύει και να αποτιμά κριτικά τα ιστορικά φαινόμενα, να συσχετίζει τα ιστορικά γεγονότα και να τα εντάσσει στο ιστορικό τους πλαίσιο, (γ) να έχει μια πρώτη εξοικείωση με τη διαδικασία συλλογής ιστορικών μαρτυριών από πηγές, ένταξής τους στο ιστορικό πλαίσιο και αξιολόγησης της σημασίας τους για την ιστορική γνώση και έρευνα, (δ) να μπορεί να απαντήσει σε εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=7733>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600226836>

IBY 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας: Πολιτικές, Θρησκευτικές, Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Ύστερο Βυζάντιο [εαρινό εξ.]

Στόχος του φροντιστηρίου είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη μελέτη της Βυζαντινής Ιστορίας μέσα από τις πρωτογενείς πηγές και τη σύγχρονη βιβλιογραφία, να γνωρίσουν τις μεθόδους της ιστορικής έρευνας και να εξασκηθούν στη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε πολιτικές, θρησκευτικές, κοινωνικές αντιθέσεις στο ύστερο Βυζάντιο, ειδικότερα κατά τα έτη 1204-1453.

Με την ολοκλήρωση του φροντιστηρίου οι φοιτητές (α) θα έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της ιστορικής επιστήμης και θα έχουν έλθει σε επαφή με τις σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις, (β) θα μπορούν να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές, (γ) θα είναι σε θέση να εκπονούν μια επιστημονική εργασία, (δ) θα έχουν εξοικειωθεί με τη βασική πρωτεύουσα και δευτερεύουσα βιβλιογραφία που αφορά στην ύστερη περίοδο, ειδικότερα κατά τα έτη 1204-1453. (ε) Παράλληλα, θα μπορούν να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν τις ιστορικές πηγές για τη διδασκαλία στη μέση εκπαίδευση και να οργανώνουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες ως μέρος της διδασκαλίας.

<https://elearning.auth.gr/course/view.php?id=14607>

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220870>

Κυριάκος ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ**ΙΕΑ 301 Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Ελληνισμός της Ανατολής κατά τους Νεότερους Χρόνους [χειμερινό εξ.]**

Η ιστορία των Ελλήνων της καθ' ημάς Ανατολής από την άλωση της Πόλης μέχρι και τις αρχές του 20ού αι. θα αποτελέσει αντικείμενο του μαθήματος. Θα εξετασθούν θέματα όπως: η οικονομική και πολιτιστική ανάδυση και ανάπτυξη των Ελλήνων της Μ. Ασίας, οι ιστορικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Ιωνίας, Πόντου και Καππαδοκίας, το «μιλλέτ» των Ρωμιών και η περίοδος του Τανζιμάτ, η διείσδυση των ευρωπαϊκών δυνάμεων στη Μ. Ασία, το Κίνημα των Νεοτούρκων και η τύχη των μειονοτήτων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι σχέσεις των Ελλήνων με άλλους σύνοικους λαούς.

Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220189>

ΙΕΑ 302 Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού: Ο Πόντος από την Κατάλυση της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέχρι τις αρχές του 19ου αι. [χειμερινό εξ.]

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ιστορία των Ελλήνων που έζησαν στον ιστορικό Πόντο (από την Κολχίδα και τη Μικρά Αρμενία βορειοανατολικά έως την Παφλαγονία δυτικά και την Καππαδοκία νότια) από την πτώση της Τραπεζούντας το 1461 μέχρι και τις αρχές του 19ου αι. Ειδικά η περίοδος 1461-1774 χαρακτηρίζεται ως περίοδος εσωστρέφειας, κυρίως μετά την επικράτηση των Οθωμανών και των συμμάχων τους στη Μαύρη Θάλασσα. Στα τέλη όμως του 18ου - αρχές 19ου αι. οι Ευρωπαίοι άρχισαν να διεισδύουν με γοργούς ρυθμούς στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την εξυπηρέτηση των γεωπολιτικών, στρατηγικών και οικονομικών συμφερόντων τους. Στο πλαίσιο αυτής της μακράς περιόδου θα εξετασθεί η κοινωνικοοικονομική εξέλιξη των Ελλήνων του Πόντου, η διαμόρφωση των θεσμών τους στο πλαίσιο του «μιλλέτ» των Ρωμιών και η σταδιακή μετάβασή τους από τη θρησκευτική στην εθνική ταυτότητά τους.

Οι φοιτητές θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού του Πόντου, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600220190>

ΙΝΕ 302 Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός: Αρχεία και Συλλογές για τον Ελληνισμό της Ανατολής (Πόντος, Μ. Ασία) και της Τσαρικής Ρωσίας-Πρώην ΕΣΣΔ [εαρινό εξ.]

Το μάθημα έχει ως στόχο τη γνωριμία με τα αρχεία και τις συλλογές που αφορούν στον Ελληνισμό της Ανατολής και της τσαρικής Ρωσίας-πρώην ΕΣΣΔ. Επισκέψεις σε αρχειακές μονάδες και ασκήσεις χρήσης και αξιοποίησης των πηγών αποσκοπούν στη μύηση των φοιτητών στην έρευνα του αναφερόμενου πεδίου. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα γίνει ειδική αναφορά στον Ελληνισμό της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης στη νεότερη και σύγχρονη ιστορία.

Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της τσαρικής Ρωσίας-πρώην ΕΣΣΔ, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία, τις πηγές και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222586>

ΙΕΑ 401 Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής: Η Περίοδος των Μεταρρυθμίσεων και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Διείσδυσης στον Πόντο (19ος - αρχές 20ού αι.) [εαρινό εξ.]

Το μέλλον και η τύχη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ουσιαστικά καθορίστηκαν στον 19ο αι., όταν οι Μ. Δυνάμεις επέβαλαν στον σουλτάνο την εφαρμογή ενός φιλόδοξου προγράμματος διοικητικών μεταρρυθμίσεων και ρηξικέλευθων αλλαγών (Τανζιμάτ). Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ήταν ευνοϊκές για το χριστιανικό στοιχείο της Αυτοκρατορίας, επειδή, παρά τις αντιδράσεις της μουσουλμανικής ελίτ, δημιουργήθηκαν συνθήκες για οικονομική και κοινωνική άνοδο. Στόχος του μαθήματος είναι να εξετάσει αφενός τη ζωή του Ελληνισμού του Πόντου κατά την περίοδο εκείνη στις ποικίλες εκφάνσεις του και αφετέρου τη διείσδυση των Μεγάλων Δυνάμεων στον Πόντο, στο γενικότερο πλαίσιο του Ανατολικού Ζητήματος.

Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίσουν τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού του Πόντου, θα εξοικειωθούν με τη σχετική βιβλιογραφία και τους χάρτες της περιόδου.

<https://qa.auth.gr/el/class/1/600222587>

6.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΚΩΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΠΑΛΑΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υ)

ΙΑΕ	101	Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία
ΙΡΩ	101	Εισαγωγή στην Ιστορία του Ρωμαϊκού Κράτους
ΙΒΥ	101	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία
ΙΝΕ	101	Εισαγωγή στη Νεοελληνική Ιστορία
ΙΝΧ	101	Εισαγωγή στην Ιστορία των Νεοτέρων Χρόνων
ΑΚΛ	101	Εισαγωγή στην Ελληνική Κλασική Αρχαιολογία
ΑΚΛ	102	Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Αρχαιολογία
ΑΒΥ	101	Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία
ΑΠΡ	101	Εισαγωγή στον Προϊστορικό Πολιτισμό
ΑΙΤ	101	Ιστορία της Τέχνης: Θεωρία και Μέθοδοι
ΛΑΚ	101	Εισαγωγή στη Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία
ΑΕΦ		Αρχαία Ελληνική Φιλολογία [τρία (3) μαθήματα]
ΛΦΙ		Λατινική Φιλολογία [ένα (1) μάθημα]
ΜΕΦ		Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία [ένα (1) μάθημα]
ΝΕΦ		Νεότερη Ελληνική Φιλολογία [τρία (3) μαθήματα] Δύο (2) μαθήματα Παιδαγωγικών

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (ΥΕΙΔ)

Ειδίκευση στην ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΑΠΡ	601	Θεωρία και Μέθοδος της Προϊστορικής Αρχαιολογίας
ΑΠΡ	602	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Βαλκανικής
ΑΠΡ	603	Προϊστορικές Κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου της Εποχής του Χαλκού
ΑΚΛ	601	Αρχιτεκτονική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	602	Πλαστική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	603	Κεραμική της Αρχαϊκής και Κλασικής Εποχής
ΑΚΛ	604	Τοπογραφία. Αττική, Ιερά Ολυμπίας και Δελφών, Δήλος
ΑΚΛ	607	Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή. Οι Ελληνικές Πόλεις κατά τη Διάρκεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορικής Περιόδου
ΑΒΥ	601	Βυζαντινή Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	602	Βυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	603	Βυζαντινή Γλυπτική–Μικροτεχνία
ΑΙΤ	601	Η Τέχνη της Πρώιμης Αναγέννησης

- ΑΙΤ 602 Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
 ΑΙΤ 603 Η Ελληνική Τέχνη του 20ού Αιώνα

Ειδίκευση στην ΙΣΤΟΡΙΑ

- ΙΑΕ 601 Αρχαϊκή και Κλασική Εποχή
 ΙΑΕ 602 Ελληνιστική και Αυτοκρατορική Εποχή
 ΙΒΥ 601 Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)
 ΙΒΥ 602 Βυζαντινή Ιστορία ΙΙ (1081-1453)
 ΙΝΕ 601 Νεοελληνική Ιστορία Ι (15ος-18ος αι.)
 ΙΝΕ 602 Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ (19ος-20ός αι.)
 ΙΝΧ 601 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων Ι (15ος-18ος αι.)
 ΙΝΧ 602 Ιστορία Νεοτέρων Χρόνων ΙΙ (19ος αι.)
 ΙΝΧ 603 Ιστορία Νεοτέρων χρόνων ΙΙΙ (20ός αι.)
 ΙΣΕ 601 Σύγχρονη Ιστορία
 ΙΣΛ 601 Ιστορία των Σλαβικών Λαών
 ΙΧΑ 602 Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου Ι: Η ΝΑ Ευρώπη από την Οθωμανική Κατάκτηση έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
 ΙΧΑ 601 Ιστορία των Χωρών της Χερσονήσου του Αίμου ΙΙ: Η ΝΑ Ευρώπη στον 20ό αι. (1918-1989)

Γ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ (ΥΕΙΔΦ)**Ειδίκευση στην ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

- ΑΠΡ 606 Φροντιστήριο Προϊστορικής Αρχαιολογίας
 ΑΚΛ 606 Φροντιστήριο Κλασικής Αρχαιολογίας
 ΑΒΥ 606 Φροντιστήριο Βυζαντινής Αρχαιολογίας
 ΑΙΤ 606 Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης

Από τα τέσσερα φροντιστηριακά μαθήματα Ειδίκευσης (ΑΠΡ606, ΑΚΛ606, ΑΒΥ606, ΑΙΤ606) οι φοιτητές οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) διαφορετικής ειδικότητας.

Ειδίκευση στην ΙΣΤΟΡΙΑ

- ΙΑΕ 603 Φροντιστήριο Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας
 ΙΒΥ 603 Φροντιστήριο Βυζαντινής Ιστορίας
 ΙΝΕ 603 Φροντιστήριο Νεοελληνικής Ιστορίας

Και τα τρία φροντιστηριακά μαθήματα Ειδίκευσης (ΙΑΕ 603, ΙΒΥ 603, ΙΝΕ 603) είναι υποχρεωτικά.

Δ. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΕ)**Προϊστορική Αρχαιολογία (ΑΠΡ)**

- ΑΠΡ 201 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο

ΑΠΡ	202	Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο
ΑΠΡ	203	Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
ΑΠΡ	204	Οικονομία της Νεολιθικής Περιόδου στο Αιγαίο
ΑΠΡ	205	Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στο Αιγαίο
ΑΠΡ	206	Οικονομία της Εποχής του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
ΑΠΡ	207	Θέματα Ιδεολογίας στη Νεολιθική Περίοδο στο Αιγαίο
ΑΠΡ	208	Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο
ΑΠΡ	209	Θέματα Ιδεολογίας στην Εποχή του Χαλκού στην Ηπειρωτική Ελλάδα
ΑΠΡ	210	Η Αρχή του Παραγωγικού Σταδίου στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια
ΑΠΡ	211	Παλαιολιθική Περίοδος
ΑΠΡ	212	Προϊστορία της Ευρώπης
ΑΠΡ	213	Προϊστορία της Κύπρου
ΑΠΡ	214	Η Νεολιθική Ευρώπη
ΑΠΡ	215	Πολιτισμοί της Ανατολικής Μεσογείου της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.
ΑΠΡ	301	Φροντιστήριο. Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου
ΑΠΡ	302	Φροντιστήριο. Ερμηνεία της Πολιτιστικής Αλλαγής
ΑΠΡ	303	Φροντιστήριο. Τα Αρχαιολογικά Δεδομένα και η Ερμηνεία τους
ΑΠΡ	304	Φροντιστήριο. Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις
ΑΠΡ	305	Πειραματική Αρχαιολογία
ΑΠΡ	306	Αναλυτικές Μέθοδοι
ΑΠΡ	307	Αρχαιομετρία – Προβλήματα Χρονολόγησης και Προέλευσης
ΑΠΡ	308	Βιοαρχαιολογία – Αρχαίο Περιβάλλον
ΑΠΡ	309	Εθνοαρχαιολογία – Αρχαιοδημογραφία
ΑΠΡ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
ΑΑΑ	314	Μουσειολογία – Μουσειογραφία]
ΑΑΑ	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Κλασική Αρχαιολογία (ΑΚΛ)

ΑΚΛ	201	Τοπογραφία
ΑΚΛ	202	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Εποχής
ΑΚΛ	203	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Κλασικών Χρόνων
ΑΚΛ	204	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ελληνιστικών Χρόνων
ΑΚΛ	205	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία των Ρωμαϊκών Χρόνων
ΑΚΛ	206	Πλαστική της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Εποχής
ΑΚΛ	207	Πλαστική Κλασικών Χρόνων
ΑΚΛ	208	Πλαστική Ελληνιστικών Χρόνων
ΑΚΛ	209	Πλαστική Ρωμαϊκών Χρόνων
ΑΚΛ	210	Κεραμική: Γεωμετρική – Αττική Μελανόμορφη
ΑΚΛ	211	Κεραμική: Αττική Ερυθρόμορφη

ΑΚΛ	212	Κεραμική εκτός Αττικής
ΑΚΛ	213	Κεραμική – Ζωγραφική – Ψηφιδωτά
ΑΚΛ	214	Οικονομία – Νομισματική: Το Νόμισμα στον Αρχαίο Ελληνικό Κόσμο
ΑΚΛ	215	Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος
ΑΚΛ	216	Θρησκεία
ΑΚΛ	217	Επιγραφική Ελληνική
ΑΚΛ	218	Επιγραφική Λατινική
ΑΚΛ	219	Μυθολογία – Ερμηνευτική
ΑΚΛ	301	Φροντιστήριο Τοπογραφίας
ΑΚΛ	302	Φροντιστήριο Αρχιτεκτονικής – Πολεοδομίας
ΑΚΛ	304	Φροντιστήριο Κεραμικής – Ζωγραφικής
ΑΚΛ	305	Φροντιστήριο Νομισματικής
ΑΚΛ	306	Φροντιστήριο Επιγραφικής
ΑΚΛ	307	Φροντιστήριο Μυθολογίας – Ερμηνευτικής
ΑΚΛ	308	Αρχαιομετρία
ΑΚΛ	309	Πλαστική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	310	Αγγειογραφία – Ζωγραφική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	311	Αρχιτεκτονική (διαχρονικά)
ΑΚΛ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
ΑΚΛ	313	Φροντιστήριο Πλαστικής
ΑΚΛ	314	Φροντιστήριο Τοπογραφίας
ΑΑΑ	313	Ανασκαφή – Σχέδιο
ΑΑΑ	314	Μουσειολογία – Μουσειογραφία
ΑΑΑ	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Βυζαντινή Αρχαιολογία (ΑΒΥ)

ΑΒΥ	201	Παλαιοχριστιανική Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	202	Βυζαντινή Εκκλησιαστική Αρχιτεκτονική
ΑΒΥ	203	Κοσμική Αρχιτεκτονική (3ος-16ος αι.)
ΑΒΥ	204	Παλαιοχριστιανική Ζωγραφική
ΑΒΥ	205	Μεσοβυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	206	Υστεροβυζαντινή Ζωγραφική
ΑΒΥ	207	Μεταβυζαντινή Ζωγραφική (15ος-17ος αι.)
ΑΒΥ	208	Παλαιοχριστιανική Γλυπτική – Μικροτεχνία
ΑΒΥ	209	Τοπογραφία Μακεδονίας – Θράκης
ΑΒΥ	210	Τοπογραφία Νότιας Ελλάδας και Νησιών
ΑΒΥ	211	Τοπογραφία Κύπρου [εαρινό εξ.]
ΑΒΥ	212	Τοπογραφία Γιουγκοσλαβίας, Βουλγαρίας, Αλβανίας, Ρωσίας, Ιταλίας, Τυνησίας, Αλγερίας
ΑΒΥ	213	Βυζαντινή Εικονογραφία
ΑΒΥ	214	Τοπογραφία Μ. Ασίας, Παλαιστίνης, Αιγύπτου

ABY	215	Καθημερινός Βίος των Βυζαντινών
ABY	217	Γλυπτική – Μικροτεχνία της Μέσης και Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ABY	218	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλονίκης
ABY	219	Μνημειακή Ζωγραφική – Ψηφιδωτά Δάπεδα
ABY	220	Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινουπόλεως
ABY	221	Μνημειακή Τοπογραφία Θεσσαλίας – Ηπείρου
ABY	301	Θέματα Αρχιτεκτονικής 8ου-9ου αι.
ABY	302	Θέματα Αρχιτεκτονικής 10ου-18ου αι.
ABY	303	Θέματα Ζωγραφικής, Τοιχογραφίες – Ψηφιδωτά
ABY	304	Θέματα Ζωγραφικής, Φορητές Εικόνες, Χειρόγραφα
ABY	305	Θέματα Γλυπτικής – Μικροτεχνίας
ABY	306	Νομισματική – Σιγίλλογραφία
ABY	307	Επιγραφική
ABY	308	Παλαιογραφία – Κωδικολογία
ABY	309	Βυζαντινή Κεραμική
AAA	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία. Φροντιστήριο
AAA	313	Ανασκαφή – Σχέδιο
AAA	314	Μουσειολογία–Μουσειογραφία
AAA	315	Μέθοδοι Ανασκαφής

Ιστορία Νεότερης Τέχνης (ΑΙΤ)

ΑΙΤ	201	Μεσαιωνική Τέχνη (Πρώιμη Μεσαιωνική – Ρομανική – Γοτθική)
ΑΙΤ	203	Ωριμη Αναγέννηση – Μανιερισμός
ΑΙΤ	204	Μπαρόκ – Ροκοκό
ΑΙΤ	205	Νεοκλασικισμός – Ρομαντισμός
ΑΙΤ	206	Ρεαλισμός, Εμπρεσιονισμός, Μετεμπρεσιονιστικά Ρεύματα
ΑΙΤ	208	Η Τέχνη από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι Σήμερα
ΑΙΤ	210	Η Ελληνική Τέχνη στον 19ο αι.
ΑΙΤ	211	Τέχνη Εξωευρωπαϊκών Πολιτισμών
ΑΙΤ	301	Ορολογία στην Ιστορία της Τέχνης
ΑΙΤ	302	Διαγνωστική των Έργων Τέχνης με βάση Επιστημονικές Μεθόδους
ΑΙΤ	303	Θεωρία και Μέθοδοι Συντήρησης Έργων Τέχνης
ΑΙΤ	304	Διδακτική Φιλολογικών Μαθημάτων μέσω της Ιστορίας της Τέχνης. Φροντιστήριο
ΑΙΤ	305	Εφαρμοσμένες Τέχνες – Χαρακτική
ΑΙΤ	306	Φωτογραφία
ΑΙΤ	307	Κριτική της Τέχνης
ΑΙΤ	308	Ασκήσεις σε Μουσεία, Πινακοθήκες, Συλλογές, Αίθουσες Εκθέσεων και Εργαστήρια Καλλιτεχνών
ΑΙΤ	312	Ασκήσεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία
ΑΙΤ	314	Μουσειολογία–Μουσειογραφία

Αρχαία Ελληνική (ΙΑΕ) και Ρωμαϊκή (ΙΡΩ) Ιστορία

ΙΑΕ	201	Μυκηναϊκή και Ομηρική Εποχή
ΙΑΕ	202	Θέματα Αρχαϊκής Εποχής
ΙΑΕ	203	Θέματα Κλασικής Εποχής
ΙΑΕ	204	Θέματα Ελληνιστικής Εποχής
ΙΑΕ	205	Θέματα Αυτοκρατορικής Εποχής
ΙΑΕ	301	Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελληνικής Αρχαιότητας
ΙΑΕ	302	Αρχαίοι Ελληνικοί Θεσμοί
ΙΑΕ	303	Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία
ΙΑΕ	304	Ελληνική Επιγραφική
ΙΡΩ	201	Η Ρεπουμπλικανική Περίοδος της Ρωμαϊκής Ιστορίας
ΙΡΩ	202	Η Πρώιμη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδος
ΙΡΩ	203	Η Ύστερη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορική Περίοδος
ΙΡΩ	301	Θεσμοί της Ρεπουμπλικανικής και Αυτοκρατορικής Περιόδου
ΙΡΩ	302	Διοίκηση, Κοινωνία και Οικονομία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας
ΙΡΩ	303	Λατινική Ιστοριογραφία
ΙΡΩ	304	Λατινική Επιγραφική

Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβικού Κόσμου (ΙΑΡ)

ΙΑΡ	201	Η Αραβοϊσλαμική Ιστοριογραφία και οι Βυζαντινές Επιρροές
ΙΑΡ	202	Αραβική Γλώσσα II και Αραβοϊσλαμικός Πολιτισμός
ΙΑΡ	301	Μεσαιωνική Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού Κόσμου (6ος-13ος αι.)
ΙΑΡ	302	Το Αραβοϊσλαμικό Κράτος. Διοίκηση, Δίκαιο και Οικονομία
ΙΑΡ	303	Οι Ομαΰάδες και οι Βυζαντινές Επιρροές. Κοινωνία και Πολιτισμός της Εποχής

Βυζαντινή Ιστορία (ΙΒΥ)

ΙΒΥ	201	Θέματα Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	202	Θέματα Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	203	Θέματα Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	301	Κοινωνία της Πρώιμης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	302	Κοινωνία της Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	303	Κοινωνία της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	304	Οικονομία και Εμπόριο στην Πρωτοβυζαντινή Περίοδο
ΙΒΥ	305	Οικονομία και Εμπόριο Μέσης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	306	Οικονομία και Εμπόριο Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	307	Διοικητικοί Θεσμοί της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
ΙΒΥ	308	Θεσμοί της Ύστερης Βυζαντινής Περιόδου
ΙΒΥ	309	Στρατός και Στρατιωτική Οργάνωση του Βυζαντίου
ΙΒΥ	310	Εκκλησία και Εκκλησιαστική Διοίκηση στο Βυζάντιο
ΙΒΥ	311	Ιδιωτικός Βίος των Βυζαντινών

IBY	312	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντίου
IBY	313	Τοπική Ιστορία – Ιστορία Βυζαντινών Επαρχιών
IBY	314	Η Θέση της Γυναίκας στο Βυζάντιο
IBY	401	Πολιτική Θεωρία και Ιδεολογία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας
IBY	402	Πολιτικές, Θρησκευτικές και Κοινωνικές Αντιθέσεις στο Βυζάντιο
IBY	403	Βυζαντινή Διπλωματική
IBY	404	Βυζαντινή Νομισματική
IBY	405	Βυζαντινή Σφραγιδολογία

Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης (IME)

IME	101	Μεσαιωνική Ιστορία της Δύσης
IME	201	Θεσμοί της Μεσαιωνικής Ευρώπης
IME	301	Κοινωνία και Οικονομία της Μεσαιωνικής Ευρώπης
IME	401	Μεσαιωνικά Κράτη της Ευρώπης

Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας (INE)

INE	201	Η Πρώιμη Τουρκοκρατία
INE	202	Ο Ελληνισμός κατά την Προεπαναστατική Περίοδο
INE	203	Η Ελληνική Επανάσταση
INE	204	Ιστορία του Ελληνικού Κράτους
INE	301	Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία
INE	302	Ο Αλύτρωτος Ελληνισμός
INE	303	Ο Παροικιακός Ελληνισμός
INE	401	Νεοελληνική Πολιτική Ιδεολογία
INE	402	Ειδικά Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας

Ιστορία Νεότερων Χρόνων (INX)

INX	201	Η Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
INX	202	Η Εποχή του Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης
INX	203	Η Ευρώπη του 19ου αι.
INX	204	Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία
INX	301	Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία
INX	302	Έθνος και Κράτος στη Νεότερη Ευρώπη
INX	303	Ιδεολογικά Ρεύματα στη Νεότερη Ευρώπη
INX	401	Το Ανατολικό Ζήτημα
INX	402	Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας

Ιστορία της Χερσονήσου του Αίμου (IXA)

IXA	301	Πολιτική και Κοινωνική Οργάνωση στη Χερσόνησο του Αίμου
IXA	302	Ιστορία των Βαλκανικών Κρατών
IXA	303	Ιδεολογικά Ρεύματα στη Χερσόνησο του Αίμου
IXA	401	Θέματα της Ιστορίας της Χερσονήσου του Αίμου

Ιστορία Σλαβικών λαών (ΙΣΛ)

ΙΣΛ	301	Θέματα Πολιτικής, Κοινωνικής και Οικονομικής Ιστορίας των Σλαβικών Λαών
ΙΣΛ	401	Οι Σλάβοι και ο Ελληνικός Κόσμος
ΙΣΛ	402	Ρωσική Ιστορία (882-1613)
ΙΣΛ	403	Ρωσική Ιστορία (1613-1861)

Ιστορία Τουρκικών λαών (ΙΤΛ)

ΙΤΛ	201	Εισαγωγή στην Ιστορία των Αλταϊκών Λαών
ΙΤΛ	202	Θεσμοί και Κοινωνία του Οθωμανικού Κράτους
ΙΤΛ	301	Ιστορία του Οθωμανικού και του Τουρκικού Κράτους
ΙΤΛ	401	Θέματα της Οθωμανικής Ιστορίας

Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία (ΙΣΕ)

ΙΣΕ	201	Εισαγωγή στην Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας
ΙΣΕ	301	Κοινωνία και Οικονομία της Σύγχρονης Ελλάδας
ΙΣΕ	401	Οι Διεθνείς Σχέσεις της Σύγχρονης Ελλάδας
ΙΣΕ	402	Θέματα της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας

Ιστορία του Ελληνισμού της Ανατολής (ΙΕΑ)

ΙΕΑ	301	Εισαγωγή στην Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού
ΙΕΑ	302	Κοινωνική και Πολιτική Οργάνωση του Μικρασιατικού Ελληνισμού
ΙΕΑ	401	Θέματα της Ιστορίας του Ελληνισμού της Ανατολής

Λαογραφία και Κοινωνική Ανθρωπολογία (ΛΑΚ)

ΛΑΚ	201	Θεωρία και Ιστορία της Λαογραφίας και της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
ΛΑΚ	211	Επιτόπια Έρευνα και Εθνογραφία
ΛΑΚ	221	Ιστορική Ανθρωπολογία και Προφορική Ιστορία
ΛΑΚ	231	Οπτική Ανθρωπολογία και Εθνογραφικός Κινηματογράφος
ΛΑΚ	301	Υλικός Βίος και Οικονομική Ανθρωπολογία
ΛΑΚ	302	Κοινωνική Οργάνωση: Περιβάλλον και Πολιτισμός
ΛΑΚ	303	Προφορική Λογοτεχνία
ΛΑΚ	304	Λαϊκή Λατρεία – Συστήματα Κοσμοθεωρίας
ΛΑΚ	311	Παραδοσιακή Δημιουργία, Τέχνη και Τεχνολογία
ΛΑΚ	312	Κοινωνική Οργάνωση: Φύλο και Συγγένεια
ΛΑΚ	313	Λαϊκός Αφηγηματικός Λόγος
ΛΑΚ	314	Συμβολική Σκέψη και Ιδεολογία
ΛΑΚ	321	Ανθρωπολογία της Τέχνης. Οι Άνθρωποι και τα Πράγματα
ΛΑΚ	322	Κοινωνική Οργάνωση: Συστήματα Εξουσίας
ΛΑΚ	323	Δημοτική Ποίηση

ΛΑΚ 324	Ανθρωπολογία της Θρησκείας
ΛΑΚ 401	Θέματα Ιστορίας της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας
ΛΑΚ 402	Θέματα Οικονομικής Οργάνωσης
ΛΑΚ 403	Θέματα Προφορικής Λογοτεχνίας
ΛΑΚ 404	Θέματα Ιδεολογίας
ΛΑΚ 411	Θέματα Θεωρίας και Μεθόδου της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας
ΛΑΚ 412	Θέματα Κοινωνικής Οργάνωσης
ΛΑΚ 413	Θέματα Προφορικής Δημιουργίας
ΛΑΚ 414	Θέματα Συμβολικής Σκέψης
ΛΑΚ 501	Θέματα Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής
ΛΑΚ 502	Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα

Από την κατηγορία των μαθημάτων (ΥΕ) οι φοιτητές δεν μπορούν να επιλέξουν περισσότερα από δύο (2) μαθήματα του ίδιου γνωστικού αντικειμένου.

Ε. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΕ)

Δύο (2) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (6 ΔΜ) από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος [εκτός των Υποχρεωτικών (Υ) και των Υποχρεωτικών Ειδίκευσης (ΥΕΙΔ)], το ΛΑΜ 301 Ευρωπαϊκή και Ελληνική Μουσική, Ξένες Γλώσσες* (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Γερμανικά) και από τα Προγράμματα Σπουδών άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ με την προϋπόθεση ότι οι φοιτητές/τριες θα επιλέγουν μαθήματα των οποίων τα γνωστικά πεδία δεν θα εμπίπτουν στα γνωστικά πεδία του Τμήματος.

* Όσοι φοιτητές από τους εισαχθέντες τα παν/κά έτη 2006-2007 και 2007-2008 είχαν ήδη εξεταστεί με επιτυχία στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας έχουν το δικαίωμα να το κατοχυρώσουν ως υποχρεωτικό και εξετάζονται σε δύο (2) μαθήματα ΑΕΦ και δύο (2) μαθήματα ΝΕΦ αντί τριών (3) που προβλέπονται από το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών.

7.

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Η Ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας περιλαμβάνει τον e-Οδηγό σπουδών με χρήσιμες πληροφορίες για κάθε προσφερόμενο μάθημα του ΑΠΘ, ενώ μέσω αυτής πραγματοποιείται ηλεκτρονικά από τους φοιτητές η ανώνυμη αξιολόγηση των μαθημάτων και των διδασκόντων του ΑΠΘ.

<https://qa.auth.gr/el>

Γ΄ ΜΕΡΟΣ

Γενικές πληροφορίες για τους φοιτητές

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

1.

ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας βρίσκεται εντός της Πανεπιστημιούπολης του ΑΠΘ, στην καρδιά της πόλης. Το κόστος διαβίωσης για έναν φοιτητή ποικίλλει. Στο κέντρο της πόλης οι τιμές ενοικίασης διαμερισμάτων είναι γενικά πιο υψηλές. Σε γενικές γραμμές προτείνονται οι περιοχές γύρω από την Πανεπιστημιούπολη (Οδός Μελενίκου, Ευαγγελίστρια κ.ά.), αλλά και οι περιοχές της ανατολικής Θεσσαλονίκης (κυρίως περιοχές Τριανδρίας, Τούμπας, Λεωφόρου Στρατού, Δελφών) για την πρόσβαση στις οποίες υπάρχει τακτική συγκοινωνία. Μία ενδεικτική τιμή για στούντιο στο κέντρο της πόλης φθάνει τα 200-250 Ευρώ μηνιαίως.

2.

ΣΤΕΓΑΣΗ. ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Για τους φοιτητές του ΑΠΘ, λειτουργούν τρεις φοιτητικές εστίες στην περιοχή των 40 Εκκλησιών και ένα παράρτημα στο πρώην ξενοδοχείο «Εγνατία» (Λέοντος Σοφού 11). Δικαίωμα στέγασης έχουν οι φοιτητές προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών, καθώς και οι υποψήφιοι διδάκτορες από πολυμελείς οικογένειες ή οικογένειες με χαμηλό εισόδημα.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στα γραφεία της κάθε φοιτητικής εστίας, βλ. σχετικά: <http://dps.auth.gr/el/housing>

Αναλυτικές οδηγίες για τα φοιτητικά στεγαστικά επιδόματα βρίσκονται στην εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων μαζί με το ΦΕΚ 1688/Β'/15.5.2019 τροποποίησης της Κοινής Υπουργικής Απόφασης καθορισμού διαδικασίας και δικαιολογητικών για τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος, βλ. <http://dps.auth.gr/el/housing>

3.

ΣΙΤΙΣΗ

Οι φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, όπως όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ δικαιούνται δωρεάν σίτιση στην Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη του ΑΠΘ. Η Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου άμεσα συνδεδεμένο με το ΑΠΘ και τη λειτουργία του. Οι εγκαταστάσεις της βρίσκονται στα ανατολικά της πανεπιστημιούπολης, με εισόδους στην 3ης Σεπτεμβρίου και στην Εγνατία. Διαθέτει από τους μεγαλύτερους και πληρέστερους χώρους παραγωγής και διανομής συσσιτίου στη Β. Ελλάδα και υγειονομική υπηρεσία. Κύριος σκοπός της λειτουργίας της είναι η σίτιση και η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου.

Τηλ. 231099.2612

e-mail: pfl@auth.gr

Μενού της εβδομάδας: <https://www.auth.gr/units/596/weekly-menu>

Για περισσότερες πληροφορίες βλ.: <https://www.auth.gr/units/596>

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α' 17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α' 83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

4.

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

Η Επιτροπή κοινωνικής πολιτικής και υγείας είναι μία υπηρεσία του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ως στόχο έχει, μεταξύ άλλων, τη διευκόλυνση των σπουδών των φοιτητών σε κάθε επίπεδο. Γι' αυτόν τον λόγο έχει αναπτύξει συγκεκριμένες δράσεις που αφορούν στην πληροφόρηση, τη συμβουλευτική και τον εθελοντισμό:

- ΚΕ.ΣΥ.Ψ.Υ. (Κέντρο συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης): μπορούν να απευθυνθούν όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας προκειμένου να αντιμετωπίσουν προβλήματα που αφορούν σε σπουδές, άγχος, σεξουαλικά ζητήματα, οικογενειακά ζητήματα και εν γένει θέματα που αφορούν την ψυχολογία τους. Ιστοσελίδα: <http://kesypsy.web.auth.gr/>
Τηλ: 231099.2643 και 99.2621
- Δίκτυο εθελοντών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα με αναπηρίες, σε αλλοδαπούς φοιτητές και σε φοιτητές με προβλήματα υγείας. Επίσης, σε συνεργασία με ευαγή ιδρύματα οι εθελοντές προσφέρουν υπηρεσίες σε ορφανά αγόρια και κορίτσια και σε άτομα με αναπηρίες.
- Εθελοντική αιμοδοσία, που πραγματοποιείται δύο φορές το χρόνο.
Ιστοσελίδα: <https://www.auth.gr/14> και <http://dps.auth.gr/el/social-affairs>
Τηλ.: 231099.5360 και 99.5386

5. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Ειδική υπηρεσία για φοιτητές/σπουδαστές με ειδικές ανάγκες είναι το «Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας των Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες», το οποίο έχει ως κύριο στόχο του να συνδράμει στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Για σχετικές πληροφορίες βλ.: <http://acobservatory.web.auth.gr>

6 . ΑΣΦΑΛΙΣΗ/ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του νέου νόμου 4452/15-02-2017 (Α' 17), άρθρο 31, παρ. 3 «οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες, που δεν έχουν άλλη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, δικαιούνται πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) με κάλυψη των σχετικών δαπανών από τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.), κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 33 του ν. 4368/2016 (Α' 83)» μόνο με την χρήση του Α.Μ.Κ.Α. τους.

Ευρωπαϊκή Κάρτα Ασφάλισης Ασθενείας (Ε.Κ.Α.Α.)

Από την Υγειονομική Υπηρεσία της Π.Φ. Λέσχης μπορούν να προμηθευτούν την σχετική Κάρτα οι ανασφάλιστοι φοιτητές που πρόκειται να μεταβούν σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Πληροφορίες

Υγειονομική Υπηρεσία Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης του Α.Π.Θ.
Εγνατία και Γ' Σεπτεμβρίου (Κάτω Λέσχη, είσοδος από Εγνατία)
Τηλ. Γραμματεία: +30 231099.2642
Ιατρός παθολόγος: +30 231099.2653
Συμβουλευτικός σταθμός: +30 231099.2643 – 99.2621

7.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΝΙΣΧΥΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης χορηγεί μέσω του Τμήματος Σπουδών, υποτροφίες σε: προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΘ (Ανταποδοτικές Υποτροφίες), αλλοδαπούς-αλλογενείς προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΑΠΘ (Β΄ και Γ΄ κύκλου), αλλοδαπούς, αλλογενείς και ομογενείς, προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές πανεπιστημίων του εξωτερικού για την παρακολούθηση του Θερινού Εντατικού Προγράμματος του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Υποτροφία θερινού ΣΝΕΓ).

Επίσης το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης χορηγεί υποτροφίες μέσω:

Επιτροπή Ερευνών ΑΠΘ

Τηλ.: +30 231099.5140

e-mail: research@rc.auth.gr

URL: <http://rc.auth.gr>

Τμήμα Διεθνών Σχέσεων ΑΠΘ

Τηλ.: +30 231099.6742, 231099.5307

e-mail: internat-rel@auth.gr

URL: <http://international-relations.auth.gr/>

Τμήμα Κληροδοτημάτων ΑΠΘ

Τηλ.: +30 231099.5213, 231099.5214

e-mail: admin-tkl@ad.auth.gr

URL: <http://www.klirodotimata.web.auth.gr>

8. ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ/ ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ – ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακαδημαϊκός σύμβουλος σπουδών Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας: Μαρία Καντηρέα, γρ. 411, τηλ. 231099.7218, e-mail: kantirea@hist.auth.gr

Δομή απασχόλησης και σταδιοδρομίας. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι είναι μέλη του διδακτικού προσωπικού του πανεπιστημίου (ΔΕΠ) που προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων.

Η Δομή απασχόλησης και σταδιοδρομίας απευθύνεται τόσο σε φοιτητές, όσο και σε αποφοίτους του ΑΠΘ. Στόχος της είναι να κατευθύνει τους φοιτητές στη διάρκεια της προπτυχιακής τους φοίτησης, ενώ μετά την απόκτηση του πτυχίου παρέχει συμβουλές σχετικά με τη συνέχιση των σπουδών τους ή την εύρεση εργασίας.

<https://dasta.auth.gr/>

Υπηρεσίες της ΔΑΣΤΑ

Φοιτητές	Απόφοιτοι
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι ▪ Πληροφορίες για υποτροφίες ▪ Πληροφορίες για μεταπτυχιακά προγράμματα ▪ Πληροφορίες για την πρακτική άσκηση ▪ Συμβουλές σταδιοδρομίας 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ακαδημαϊκοί σύμβουλοι και μέντορες ▪ Πληροφορίες για υποτροφίες ▪ Πληροφορίες για μεταπτυχιακά προγράμματα ▪ Προκηρύξεις θέσεων εργασίας ▪ Συμβουλές για την αναζήτηση εργασίας ▪ Συμβουλές σταδιοδρομίας ▪ Πληροφορίες για την επιχειρηματικότητα

Για περισσότερες πληροφορίες για τον θεσμό των ακαδημαϊκών συμβούλων μπορείτε να απευθύνεστε στο Γραφείο Διασύνδεσης ΑΠΘ.

9.

BIBΛΙΟΘΗΚΕΣ – ΜΟΥΣΕΙΑ – ΑΡΧΕΙΑ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ – ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ**9.1 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ**

Για όλες τις βιβλιοθήκες και τα σπουδαστήρια του ΑΠΘ

βλ. <http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκες>

Για τις βιβλιοθήκες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας βλ.

www.hist.auth.gr/el/βιβλιοθήκες

Βιβλιοθήκη Τομέων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

Αίθουσα 301 (NK)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b213/>
www.hist.auth.gr/el/content/αρχαιολογίας-και-ιστορίας-της-τέχνης

Περιεχόμενο: 33.000 τόμοι, 300 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: βλ. www.hist.auth.gr/el/content/αρχαιολογίας-και-ιστορίας-της-τέχνης

Τηλ.: 231099.7280

Πληροφορίες: archaeologylib@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Αίθουσα 406-407 (NK)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b212/>
www.hist.auth.gr/el/content/βυζαντινής-και-μεσαιωνικής-ιστορίας

Περιεχόμενο: 8.000 τόμοι, 95 σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: www.hist.auth.gr/el/content/βυζαντινής-και-μεσαιωνικής-ιστορίας

Τηλ.: 231099.7440

Πληροφορίες: librarybyzantinehistory@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Κλασικής Φιλολογίας και Αρχαίας Ιστορίας του Τομέα Κλασικών Σπουδών

Αίθουσα 201 (NK)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b203/> www.hist.auth.gr/el/content/κλασικής-φιλολογίας-και-αρχαίας-ιστορίας

Περιεχόμενο: 35.000 τόμοι, ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά, σπάνιες εκδόσεις
Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους
Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 09.00-19.00.
Τηλ.: 231099.7049
Πληροφορίες: Classicslibrary@lit.auth.gr

Βιβλιοθήκη Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Αίθουσα 104-105 (ΠΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b214>

www.hist.auth.gr/el/content/λαογραφίας-και-κοινωνικής-ανθρωπολογίας

Περιεχόμενο: βιβλιοθήκη Ν. Πολίτη και Σ. Κυριακίδη – σειρά φυλλαδίων λαογραφικού περιεχομένου – τόμοι και σειρές περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 09.00 - 14.30

Τηλ.: 231099.7288 fax: 99.7287

Πληροφορίες: areti@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας

Αίθουσα 401 (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b211>

www.hist.auth.gr/el/content/νεότερης-και-σύγχρονης-ιστορίας

Περιεχόμενο: 18.500 τόμοι, 200 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα - Πέμπτη 09:00 - 19:00, Παρασκευή 09:00 - 14:00

Τηλ.: 231099.7183

Πληροφορίες: tzatzima@hist.auth.gr

Βιβλιοθήκη Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών

Κτήριο Μέλισσα, Βασιλίσσης Όλγας 36

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b051> και <http://www.kbe.auth.gr/fviniiothiki.html>

Περιεχόμενο: 40.000 τόμοι, 300 περίπου σειρές ελληνικών και ξενόγλωσσων περιοδικών

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: κατόπιν επικοινωνίας

Τηλ.: 231099.2005 fax: 99.2004

Πληροφορίες: lib@kbe.auth.gr

Θεματική Βιβλιοθήκη Φιλοσοφικής Σχολής

Υπόγειο Νέας Πτέρυγας Φιλοσοφικής Σχολής

Ιστοσελίδα: <http://www.lib.auth.gr/el/b200> και <http://www.phil.auth.gr/lib/>

Δανειστική: ΝΑΙ υπό όρους / Φωτοτύπηση: ΝΑΙ υπό όρους

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 07:30-15:00

Τηλ.: 231099.7306 και 231099.7307

Πληροφορίες: themlibrary@phil.auth.gr

9.2 ΜΟΥΣΕΙΑ, ΑΡΧΕΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ**ΤΜΗΜΑΤΟΣ Μουσείο Εκμαγείων**

Υπόγειο (NK)

Ιστοσελίδα: <http://castmuseum.web.auth.gr> και https://www.auth.gr/museums_archives/ekmageia

Διευθύντρια: Ελένη Μανακίδου, Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας
Περιεχόμενο: Τα 700 περίπου εκμαγεία αρχαίων έργων τέχνης προσφέρουν στους φοιτητές του Τμήματος την ευκαιρία να προσεγγίσουν ορισμένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά μνημεία κυρίως της αρχαίας γλυπτικής. Τα πρωτότυπά τους χρονολογούνται από τη μινωική έως τη βυζαντινή εποχή και φυλάσσονται σήμερα σε πολλά ελληνικά και ευρωπαϊκά μουσεία. Ανάμεσά τους ξεχωριστή θέση κατέχουν ορισμένα μεγάλης σημασίας εκμαγεία, όπως αυτά του κολοσσιαίου κούρου του Σουνίου, των εναέτιων συνθέσεων του ναού του Διός στην Ολυμπία, των ανάγλυφων πλακών από τη ζωφόρο του Παρθενώνα και το τόξο του Γαλέριου στη Θεσσαλονίκη, αλλά και τα γαλβανο-πλαστικά αντίγραφα μινωικών και μυκηναϊκών έργων τέχνης.

Το Μουσείο διαθέτει επίσης μία αξιόλογη συλλογή πρωτότυπων έργων της αρχαιότητας, η οποία αριθμεί πάνω από 2.000 πήλινα αγγεία, έργα μικροτεχνίας και νομίσματα από τη γεωμετρική έως και τη βυζαντινή περίοδο, ορισμένα από τα οποία είναι ενδεικτικά για το χώρο της Μακεδονίας, όπως τα ευρήματα από τις ανασκαφές του καθηγητή Κ. Ρωμαίου στο Καραμπουνάκι και τη Σίνδο και από την επιφανειακή έρευνα του D. H. French.

Το εργαστήριο, όπως και τα φωτογραφικά αρχεία του Μουσείου με πάνω από

Μουσείο Εκμαγείων. Άποψη της αίθουσας Κ. Ρωμαίου

7.000 φωτογραφίες, εξυπηρετούν τομείς της έρευνας μεταπτυχιακών φοιτητών, υποψήφιων διδασκόντων και ερευνητών, αλλά και δράσεις των φοιτητών του Τμήματος στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης. Η λειτουργία και οι δραστηριότητες του Μουσείου στους εκθεσιακούς χώρους και το μικρό του αμφιθέατρο έχουν σκοπό κυρίως ερευνητικό και εκπαιδευτικό με τη μορφή οργανωμένων ξεναγήσεων για φοιτητές. Ταυτόχρονα, όμως, απευθύνονται και στο ευρύτερο κοινό με την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για μαθητές της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και ξεναγήσεων για το ενήλικο κοινό.

Ώρες λειτουργίας: Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή 09.00-14.30 (Αίθουσα Α)

Δευτέρα, Πέμπτη 09.00-14.30 (Αίθουσα Β)

Τηλ.: 231099.7351 και 99.7301

Πληροφορίες: Εμμ. Γούναρη, emma@hist.auth.gr

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο

Αίθουσα 8 (ΠΚ)

Ιστοσελίδα: https://www.auth.gr/museums_archives/laografiko

Διευθυντής: Γεώργιος Αγγελόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Περιεχόμενο: Μόνιμη έκθεση των συλλογών του Λαογραφικού Μουσείου και του Αρχείου «Τα πολύτιμα της παράδοσης, μια πολύτιμη παράδοση». Η έκθεση, που εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2010 στον ειδικά ανακαινισμένο χώρο, περιλαμβάνει το σύνολο των συλλογών του Μουσείου: κεραμική, ξυλόγλυπτα, μεταλλοτεχνία, τοπικές φορεσιές, κεντήματα, υφαντά, εργαλεία, σκεύη, σπάνια αντικείμενα μικροτεχνίας και χειροτεχνίας. Στο Μουσείο, στο οποίο έχει διαμορφωθεί και ειδικά εξοπλισμένος χώρος για τη διενέργεια σεμιναρίων και φροντιστηριακών μαθημάτων, στεγάζεται και εκτίθεται σπάνιο αρχαιολογικό υλικό (φωτογραφίες, έγγραφα, χειρόγραφα, έργα ζωγρα-

Παραδοσιακά σκεύη από τις συλλογές του Λαογραφικού Μουσείου

φικής και γλυπτικής, φιγούρες του θεάτρου σκιών), αλλά και αντικείμενα και έπιπλα που σχετίζονται με την ιστορία του συγκεκριμένου Μουσείου και με την ιστορία του ΑΠΘ, ενώ στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας εκτίθεται και μια μικρή συλλογή μουσικών οργάνων. Το Μουσείο είναι ανοικτό στο κοινό, τους σπουδαστές και τους ερευνητές.

Ώρες λειτουργίας: Πληροφορίες για την οργάνωση ξεναγήσεων για ομάδες επισκεπτών, καθώς και για το ωράριο λειτουργίας της περιόδου 2023- 2024 στο Σπουδαστήριο Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (βλ. παραπάνω).

Τηλ.: 231099.7899 και 99.7288

Πληροφορίες: Χ. Καλλίνη, kallini@hist.auth.gr

Ιστορικό Αρχείο

Αίθουσα 401 (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.hist.auth.gr/el/ιστορικό-αρχείο> και https://www.auth.gr/museums_archives/istoriko

Περιεχόμενο: Η συλλογή του Αρχείου περιλαμβάνει πρωτότυπα έγγραφα, φωτοαντίγραφα εγγράφων ή χειρογράφων, εφημερίδες, ιστορικούς χάρτες, μικροφίλμ, σπάνια έντυπα διαφόρων αρχείων και βιβλιοθηκών σχετικά με τη Νεότερη και τη Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία. Το υλικό της συλλογής αξιοποιείται από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος για την εκπόνηση εργασιών.

Ώρες λειτουργίας: κατόπιν συνεννόησης.

Τηλ.: 231099.7500

Πληροφορίες: istoriko.arheio@hist.auth.gr

Αρχαιοβοτανική συλλογή

Αίθουσα 301Δ (ΝΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.hist.auth.gr/el/αρχαιοβοτανική-συλλογή>

Περιεχόμενο: Η μοναδική στη Βόρεια Ελλάδα συγκριτική συλλογή περιλαμβάνει περισσότερα από 6.000 είδη σπόρων εξημερωμένων και άγριων φυτών από την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και την Ανατολία, καταλογογραφημένων κατά Flora Europaea και Flora of Turkey. Η συλλογή είναι απαραίτητη για την ανάλυση αρχαιοβοτανικών καταλοίπων από ανασκαφές και είναι ανοιχτή σε ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Ώρες λειτουργίας: κατόπιν συνεννόησης.

Τηλ.: 231099.7179

Πληροφορίες: Σ. Μ. Βαλαμώτη, sval@hist.auth.gr

Αρχαιοζωολογική συλλογή

Αίθουσα 12 (ΠΚ)

Ιστοσελίδα: <http://www.hist.auth.gr/el/συγκριτικές-συλλογές-οστών>

Περιεχόμενο: Συγκριτική συλλογή οστών ζώων. Περιλαμβάνει σκελετούς των βασικών εξημερωμένων και άγριων ειδών με αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Η συλλογή είναι ανοιχτή σε ερευνητές και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Τηλ.: 231095.0395

Πληροφορίες: Σ. Τριανταφύλλου, strianta@hist.auth.gr

Εργαστήρια Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Εργαστήριο Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας

Διευθυντής: Ιωάννης Ξυδόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Ιστορίας

Η βασική αποστολή του «Εργαστηρίου Βοηθητικών Επιστημών της Ιστορίας» είναι να υποστηρίξει την εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Εστιάζει σε επιστημονικούς τομείς, μεθόδους, γλώσσες και προσεγγίσεις, που δεν διδάσκονται συστηματικά σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, αλλά είναι σημαντικοί για την ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό διοργανώνονται διαλέξεις με προσκεκλημένους ομιλητές για θέματα που αφορούν τις σχέσεις της ιστορίας με άλλες κοινωνικές επιστήμες, μαθήματα ελληνικής και οθωμανικής παλαιογραφίας, τουρκικής και ισπανο-εβραϊκής, καθώς και ποικίλες δράσεις για την εξοικείωση των φοιτητών στην Προφορική, την Ψηφιακή, τη Δημόσια Ιστορία και άλλες σύγχρονες ιστοριογραφικές τάσεις.

Εργαστήριο Διεπιστημονικής Αρχαιολογικής Έρευνας (ΕΔΑΕ)

Διευθύντρια: Σ. Μ. Βαλαμώτη, Καθηγήτρια Προϊστορικής Αρχαιολογίας

Ηλεκτρονική διεύθυνση: sval@hist.auth.gr

Ιστοσελίδα: <http://edae.hist.auth.gr/>

<http://lab.web.auth.gr/auth-labs/>

Στο ΕΔΑΕ πραγματοποιούνται τα εργαστήρια των εξής προπτυχιακών μαθημάτων: ΑΠΡ 601, ΑΠΡ 308. Επίσης, πραγματοποιούνται εργαστηριακά μαθήματα αρχαιοβοτανικής σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Στο ΕΔΑΕ υλοποιούνται μεταπτυχιακές εργασίες και διδακτορικές διατριβές που κάνουν χρήση του εξοπλισμού του. Το ΕΔΑΕ συμμετέχει σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα (ΕΛΙΔΕΚ, ERC,

Ερευνώ-Καινοτομώ). Συνεργάζεται με αρχαιολογικές ανασκαφές (Ανάκτορο Νέστορος-Πύλος, Π.Ο.Τ.Α. Ρωμανού, Τούμπα Θεσσαλονίκης, Ντικιλί Τας, Κλείτος, Κυπαρίσσι, Σκάλα Σωτήρος κ.ά.) και εκπαιδεύει μικρό αριθμό φοιτητών στο πεδίο σε πρακτικές συλλογής βιοαρχαιολογικών καταλοίπων. Επίσης, συμμετέχει σε ποικίλες δράσεις εξωστρέφειας.

9.3 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΠΕΔΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Τομέας Αρχαιολογίας του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει πολυετή παράδοση διενέργειας ανασκαφικών ερευνών και αρχαιολογικής έρευνας πεδίου σε όλη την επικράτεια και πέρα από αυτή. Στις πανεπιστημιακές ανασκαφές συμμετέχουν προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας με κατεύθυνση στην Αρχαιολογία με στόχο την άσκηση στην αρχαιολογική έρευνα πεδίου.

Ειδικά για τους προπτυχιακούς φοιτητές, η συμμετοχή στις πανεπιστημιακές ανασκαφές μπορεί να καλύψει τις απαιτήσεις του μαθήματος AAA 313 Ανασκαφή-Σχέδιο, η διδασκαλία του οποίου αποτελείται από δύο σκέλη: το μάθημα σχεδίου και θεωρητικά μαθήματα στην αίθουσα στο εαρινό εξάμηνο και την πρακτική άσκηση στις παρακάτω πανεπιστημιακές ανασκαφές:

- Αμύνταιο, Φλώρινα, θέση «Κάλε», βυζαντινό κάστρο (Διεύθυνση: Μ. Παϊσίδου)
- Δίον (Διεύθυνση: Ελ. Παπαγιάννη)
- Καραμπουρνάκι Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση: Ελ. Μανακίδου)
- Κρήτη, Περιοχή Μόχλου (Διεύθυνση: Ν. Πούλου)
- Ούριακος, Λήμνος (Διεύθυνση: Μ. Ντίνου)
- Ρουδιάς, Κύπρος (Διεύθυνση: Μ. Ντίνου)
- Τούμπα Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση: Σ. Τριανταφύλλου)
- Φίλιπποι (Διεύθυνση: Ν. Πούλου)

Για τον τρόπο βαθμολόγησης και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πλαίσιο του μαθήματος AAA 313 βλέπε στη σελ. 46 του Οδηγού Σπουδών.

Υπό την αιγίδα του Τομέα Αρχαιολογίας πραγματοποιούνται επίσης και οι παρακάτω ανασκαφές και αρχαιολογικές έρευνες πεδίου:

- Αρχοντικό Γιαννιτών (Α. Παπαευθυμίου-Παπανθίμου)
- Βεργίνα (Σ. Δρούγου, Χ. Σαατσόγλου-Παλιαδέλη, Π. Φάκλαρης, Χ. Καλλίνη, Α. Κυριάκου)
- Δισπηλιό, Λιμναίος Οικισμός (Κ. Κωτσάκης)
- Καστρί Γρεβενών (Σ. Δρούγου)
- Λέχαιο, Πελοπόννησος (Ν. Πούλου)
- Ναυπακτία, Ιερό Ποσειδώνος (;) αρχαίο «Μολύκρειο» (Α. Μουστάκα)
- Ντικιλί Τας, Καβάλα (Σ. Μ. Βαλαμώτη)

- Ολυμπία, Ιερό χθονίας θεότητας (;) βορείως του Κρονίου (Α. Μουστάκα)

Η ανασκαφή της Παλαιολιθικής εγκατάστασης του 'Ούριακου' στη Λήμνο (11η χιλ. π.Χ.)

- Παλιάμπελα Κολινδρού (Κ. Κωτσάκης)
- Πέλλα (Ι. Ακαμάτης)

Οι φοιτητές (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) οι οποίοι επιθυμούν να συμμετάσχουν σε αυτές (χωρίς βαθμολογία) θα πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τους υπευθύνους καθηγητές.

9.4 COLLOQUIA, ΚΥΚΛΟΙ ΟΜΙΛΙΩΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Colloquium Υποψηφίων Διδασκτόρων και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τομέα Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής, Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας

Διαλέξεις των υποψηφίων διδασκτόρων και των μεταπτυχιακών σχετικές με τις ερευνητικές τους εργασίες. Πραγματοποιείται στο Σπουδαστήριο Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας, συνήθως το δεύτερο με τρίτο δεκαήμερο του Ιανουαρίου.

Πληροφορίες: <http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Colloquium του Τομέα Αρχαιολογίας

Διαλέξεις που αφορούν σε διάφορους τομείς και περιόδους της Αρχαιολογίας. Πραγματοποιούνται στο Μουσείο Εκμαγείων (Υπόγειο, ΝΚ), συνήθως ημέρα Πέμπτη στις 19.00.

Πληροφορίες: <http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Σεμινάρια του Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

Σεμινάρια που αφορούν στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, στη Λαογραφία και στην Κοινωνική Ανθρωπολογία. Πραγματοποιούνται στο Ιστορικό Αρχείο (αίθ. 401, ΝΚ), συνήθως ημέρα Πέμπτη στις 19.15.

Πληροφορίες: <http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Κύκλος ανθρωπολογικών και λαογραφικών ομιλιών ΑΠΘ/ΠΑΜΑΚ

Ετήσιος κύκλος ανθρωπολογικών και λαογραφικών ομιλιών γύρω από μια θεματική. Οι ομιλίες πραγματοποιούνται στο σπουδαστήριο Λαογραφίας (αιθ. 104-105, ΠΚ), συνήθως ημέρα Παρασκευή στις 18.30.

Πληροφορίες και πρόγραμμα: <https://seminarialak.wordpress.com/>
<http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και στη Θράκη (ΑΕΜΘ)

Επιστημονική συνάντηση στην οποία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αρχαιολογικών ερευνών που διεξήχθησαν στη Μακεδονία και τη Θράκη κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Πραγματοποιείται στην Αίθουσα Τελετών της Φιλοσοφικής Σχολής (ΠΚ) τον Μάρτιο κάθε έτους.

Πληροφορίες και πρόγραμμα: <http://www.aemth.gr/el/>
<http://www.hist.auth.gr/el/εκδηλώσεις-σεμινάρια>

Noctua

Η Noctua HistAuth, είναι μια ομάδα συζήτησης, η οποία συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018, αρχικά από έναν μικρό αριθμό φοιτητών με έναν κοινό στόχο, τη δημιουργία μιας κοινότητας ερευνητικού προβληματισμού πάνω σε θέματα ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, αποτελούμενη από προπτυχιακούς φοιτητές.

Πληροφορίες και πρόγραμμα: <https://www.facebook.com/noctua.histauth.3>

10.

ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βλ. Τμήμα Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Κτήριο Διοίκησης, 1ος Όροφος

Πανεπιστημιούπολη

Τηλ.: 231099.6727

Fax: 231099.5292

E-mail: eurep-dept@auth.gr

<https://eurep.auth.gr/el/deep/staff>

11.

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Για σχετικές πληροφορίες βλ. Γραφείο Κίνησης

Κτήριο Διοίκησης, 1ος όροφος

Πανεπιστημιούπολη

54124 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: +30 231099.6832

Φαξ: +30 231099.7238

12. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ

Το Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (Κ.Δ.Ξ.Γ.) αποτελεί αυτοδύναμη ακαδημαϊκή μονάδα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.). Προσφέρει μαθήματα αγγλικής, γερμανικής, γαλλικής και ιταλικής γλώσσας και ειδικότητας στους φοιτητές και φοιτήτριες του Α.Π.Θ. Στο πλαίσιο της δια βίου εκμάθησης των γλωσσών και αναβαθμίζοντας παράλληλα τον ρόλο του σε επίπεδο προσφοράς γλωσσικών υπηρεσιών, το Κ.Δ.Ξ.Γ. –μετά από σύμφωνη απόφαση της Συγκλήτου– διέυρνε τη διδασκαλία των γλωσσών που μπορούν να επιλέξουν οι φοιτητές και φοιτήτριες με τη διδασκαλία της τουρκικής (διαπανεπιστημιακή συμφωνία με το Πανεπιστήμιο του Canakkale της Τουρκίας) και ρωσικής γλώσσας.

(Πρόγραμμα ΙΑΣΩΝ: Ελληνικές σπουδές στις Παρευξείνιες χώρες)

<https://www.auth.gr/units/59>

Διεύθυνση:

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών

Κτήριο Διοίκησης “Κ. Καραθεοδωρή”

Πανεπιστημιούπολη

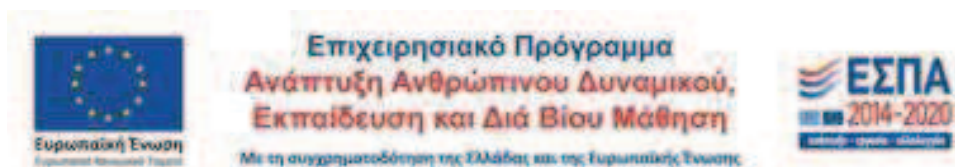
54124 Θεσσαλονίκη

Τηλ0: +30 231099.5165

Fax: +30 231099.5165

e-mail: info@lance.auth.gr, elen@auth.gr

13. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ 2014 – 2020

Η Πρακτική Άσκηση για το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης της περιόδου 2014-2020 (με παράταση έως το έτος 2023-2024) είναι ενταγμένη στο ως άνω ευρωπαϊκό επιχειρησιακό πρόγραμμα και είναι συνδεδεμένη διαδικτυακά με το πληροφοριακό σύστημα ΑΤΛΑΣ και την ηλεκτρονική πλατφόρμα της μονάδας ΔΑΣΤΑ (Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας), με στόχο την ολοκληρωμένη και ανοιχτή ηλεκτρονική πληροφόρηση όλων των φοιτητών/τριών του Τμήματος. Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχουν το δικαίωμα συμμετοχής, με δική τους επιλογή, σε μεγάλο αριθμό συνεργαζόμενων φορέων υποδοχής ανά την Ελλάδα ανάλογα με την κατεύθυνση που έχουν επιλέξει, δηλαδή της Ιστορίας ή της Αρχαιολογίας. Οι φορείς υποδοχής είναι Δημόσιες Υπηρεσίες, όπως Εφορείες Αρχαιοτήτων, Μουσεία που ανήκουν ή εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού ή αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., είτε συνιστούν ιδιωτικές συλλογές έργων τέχνης ή λαογραφικού υλικού, ξένες Αρχαιολογικές Σχολές και Ινστιτούτα που εδρεύουν στην Αθήνα ή σε άλλες περιοχές της ελληνικής επικράτειας, δημοτικοί, ιστορικοί και πολιτιστικοί φορείς, ερευνητικά κέντρα, ιστορικά, μορφωτικά, πολιτιστικά ιδρύματα και σύλλογοι, βιβλιοθήκες που επιτελούν ερευνητικά προγράμματα, ιστορικά αρχεία, αρχεία του Κράτους, πρότυπα και πειραματικά σχολεία, δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Η Πρακτική Άσκηση δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να ενταχθούν σε ένα πραγματικό εργασιακό περιβάλλον, απόλυτα συμβατό με το αντικείμενο των σπουδών τους, και να εξοικειωθούν με την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων τους.

Η διάρκεια της Πρακτικής για κάθε φοιτητή/τρια είναι δύο πλήρεις και συνεχόμενοι μήνες, του εαρινού εξαμήνου και της θερινής περιόδου. Η εργασία στο φορέα υποδοχής είναι πλήρους απασχόλησης, αμειβόμενη και ασφαλισμένη από το Πρόγραμμα μέσω του ΕΛΚΕ. Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος προστίθεται στο παράρτημα διπλώματος. Τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών/τριών έχουν επικυρωθεί από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και έχουν αναρτηθεί σε αρχείο στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Για περαιτέρω πληροφόρηση οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στην επιστημονικά υπεύθυνη του Προγράμματος για το Τμήμα, καθηγήτρια Μελίνα Παϊσίδου (γρ. 311), καθώς και στην κυρία Έφη Γαβριηλίδου που παρέχει γραμματειακή υποστήριξη (Γραφείο Πρακτικής Άσκησης Α.Π.Θ.). Τακτική ενημέρωση γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και μία φορά το χρόνο πραγματοποιείται ανοιχτή ενημερωτική συνάντηση στο Μουσείο Εκμαγείων της Φιλοσοφικής Σχολής, η οποία δημοσιοποιείται μέσω της ιστοσελίδας και με γραπτές ανακοινώσεις στη Σχολή.

Στοιχεία επικοινωνίας:

Μελίνα Παϊσίδου

τηλ. 231099.7127 e-mail: mpaisidou@hist.auth.gr

Έφη Γαβριηλίδου

τηλ. 231099.7067 e-mail: gavriilidou@auth.gr

14.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Για τις αθλητικές εγκαταστάσεις και τις γυμναστικές ακαδημίες του Α.Π.Θ. βλ.: <https://www.gym.auth.gr/el/taxonomy/term/2>

15.

**ΕΞΩΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

Ποικίλες εξωσπουδαστικές και ελεύθερες δραστηριότητες, αλλά και εκδηλώσεις του Πανεπιστημίου για το ευρύτερο κοινό, ανακοινώνονται στο Δελτίο Τύπου του Α.Π.Θ. στην ιστοσελίδα: <https://www.auth.gr/news/press>

16.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΑΠΘ

Οι φοιτητές όλων των Σχολών/Τμημάτων δικαιούνται να εγγράφονται μέλη του Φοιτητικού Συλλόγου της Σχολής/του Τμήματός τους, που λειτουργεί σύμφωνα με το νόμο και πρέπει να είναι αναγνωρισμένος από το Πρωτοδικείο. Εκπρόσωποι των φοιτητών μετέχουν σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Νόμου στα Συλλογικά Όργανα της Σχολής/του Τμήματός τους και του Πανεπιστημίου.

Οι Φοιτητικές Εκλογές διεξάγονται κάθε χρόνο, τον Μάιο.

Για σχετικές πληροφορίες: <http://www.dps.auth.gr/el/info/studentboard>

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ:
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2023-2024

1.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ****ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

1. σε αυτοδύναμα Τμήματα που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
2. από περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που αναφέρονται στο άρθρο 13 Α του Ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ένα τουλάχιστον από τα συνεργαζόμενα Τμήματα να είναι αυτοδύναμο και
3. από αυτοδύναμα Τμήματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα της αλλοδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων.

Ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα συμπληρώνει τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' [Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών] του Ν. 4485/4-8-2017 (ΦΕΚ 2109/τ. Β' /5-6-2019 και ΦΕΚ 2125/τ. Β' /3-6-2020).

Άρθρο 1. Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 2. Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 3. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Άρθρο 5. Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Άρθρο 6. Πρόγραμμα Σπουδών – Έλεγχος Γνώσεων

Άρθρο 7. Διδακτικό Προσωπικό

Άρθρο 8. Έσοδα Προγράμματος – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Άρθρο 9. Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Άρθρο 10. Τελετουργικό Αποφοίτησης

Άρθρο 11. Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Άρθρο 12. Λογοκλοπή

Άρθρο 13. Μεταβατικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 1**Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
για την Ιστορική Έρευνα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας
της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ**

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Ιστορική Έρευνα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ προσφέρει στους φοιτητές του εξειδικευμένη επαγγελματική ερευνητική κατάρτιση σε επιμέρους γνωστικά αντικείμενα του κλάδου της Ιστορίας, (β) τους εξοικειώνει με νέες θεωρητικές προσεγγίσεις και τα σύγχρονα εργαλεία που εφαρμόζονται στην ιστορική έρευνα και (γ) τους διδάσκει τη μέθοδο της διεπιστημονικής προσέγγισης των ιστορικών προβλημάτων.

Άρθρο 2**Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών**

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. **Η Σύγκλητος του Ιδρύματος**, είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όλες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
2. **Η Συνέλευση του οικείου Τμήματος** ή η επταμελής **Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. ή η εννεαμελής **Ειδική Διιδρυματική Επιτροπή** σε περίπτωση Διιδρυματικού Π.Μ.Σ. και έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017.
3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.
5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο. **Ο Διευθυντής** έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από

τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Με ευθύνη του **απερχόμενου Διευθυντή**, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.

6. **Hexameλής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)**, αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 3

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το Ν. 3328/2005 (Α' 80).
3. Απότα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. ως υπεράριθμος/ημόνον ένας/μία κατ' έτος, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34 του νόμου 4485/2018 και ο τίτλος σπουδών του/της και το έργο που επιτελεί στο ίδρυμα είναι συναφή με το αντικείμενο και τους σκοπούς του Προγράμματος.

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

1. **Αριθμός εισακτέων και διαδικασία αίτησης.** Ο αριθμός εισακτέων στο Πρόγραμμα κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (30) μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/ριες, δέκα (10) ανά ειδίκευση σπουδών, και κατά κατώτατο όριο σε εννέα (9), τουλάχιστον τρεις (3) ανά ειδίκευση σπουδών. Σε περίπτωση που αυτός δεν συγκεντρωθεί, δεν θα λειτουργήσει η εν λόγω ειδίκευση.

Η προκήρυξη των θέσεων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος το μήνα Μάιο εκάστου έτους και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων, ο μέγιστος και κατώτατος αριθμός των εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, η ύλη

και η ενδεικτική βιβλιογραφία των εξεταστέων μαθημάτων στις ειδικεύσεις του ΠΜΣ, όπου προβλέπονται εξετάσεις, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης. Ως απαραίτητη προϋπόθεση γλωσσομάθειας, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 2 του ν. 4485/2017, ορίζεται η πιστοποιημένη γνώση επιπέδου C1 μιας ξένης γλώσσας (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική).

Οι αιτήσεις και ο συνοδευτικός φάκελος προσόντων των υποψηφίων κατατίθενται σε έντυπη μορφή στη Γραμματεία του Τμήματος στο διάστημα 1-15 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Στην αίτηση αναφέρεται η Ειδίκευση του ΠΜΣ την οποία ο/η υποψήφιος/α επιθυμεί να παρακολουθήσει, και τα ειδικότερα αντικείμενα εξέτασης, εφόσον υπάρχει η δυνατότητα επιλογής. Στον φάκελο προσόντων περιλαμβάνονται, πλέον του βιογραφικού, αναλυτική βαθμολογία, πιστοποίηση του βαθμού γνώσης ξένων γλωσσών, τεκμήρια παρακολούθησης επιστημονικών συνεδρίων και ερευνητικής προϋπηρεσίας καθώς και δημοσιεύσεις, αν υπάρχουν.

2. Κριτήρια επιλογής. Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνουν: (α) Βαθμό Πτυχίου/Διπλώματος, όπως προκύπτει από έγγραφο της Γραμματείας (40%).

(β) Στοιχεία φακέλου: Αναλυτική βαθμολογία σε προπτυχιακά μαθήματα μεγάλης βαρύτητας σε ECTS και συνάφειας με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ και της επιλεγείσας ειδίκευσης (10%), επιπλέον γλώσσες (5%), δημοσιεύσεις/ερευνητική προϋπηρεσία (5%).

(γ) Συνέντευξη και επιτυχή προφορική εξέταση ($\geq 6/10$) από τριμελή Επιτροπή, την οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος. Ο βαθμός της συνέντευξης - εξέτασης προσμετράται κατά 15% για τις ειδικεύσεις της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας και της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας και κατά 40% για την ειδίκευση της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας. Η βαθμολογία της προφορικής εξέτασης εξάγεται σε ακέραιους αριθμούς.

(δ) Επιτυχή γραπτή εξέταση ($\geq 6/10$) στη μετάφραση και τον ιστορικό σχολιασμό γραπτών πηγών, συναφών με τις ειδικεύσεις της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας, καθώς και της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας από τριμελή Επιτροπή, την οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος (25%). Η βαθμολογία της γραπτής εξέτασης εξάγεται σε ακέραιους αριθμούς. Αναβαθμολόγηση των γραπτών γίνεται, εφόσον προκύψει διαφορά τριών και άνω βαθμών μεταξύ των δύο βαθμολογητών.

3. Διαδικασία επιλογής. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους/ες τους/τις υποψηφίους/ες και, ύστερα από σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους/ες δεν πληρούν τα ελάχιστα τυπικά κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα. Εν συνεχεία καλεί σε γραπτή εξέταση ή/και σε συνέντευξη και προφορική εξέταση, ανάλογα με την ειδίκευση, τους/τις προκρινόμενους/ες υποψηφίους/ες που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Ανη εξέταση είναι προφορική, τηρείται ατομικό φύλλο πρακτικών, όπου καταγράφεται αναλυτικά η επίδοση του υποψηφίου.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών. Αν υπάρχουν περισσότεροι/ες υποψήφιοι/ες με τον ίδιο συνολικό αριθμό μορίων, τότε για την τελική τους κατάταξη λαμβάνονται υπόψη ο βαθμός του πτυχίου και η επίδοση στα προπτυχιακά μαθήματα ειδίκευσης.

Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων/ουσών και τυχόν επιλαχόντων/ουσών, αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος, αναρτάται στον Πίνακα Ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Η συνολική βαθμολογία κατάταξης των υποψηφίων δεν υπόκειται σε αναβαθμολόγηση.

Άρθρο 5 Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

1. Χρονική διάρκεια. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ).

Στους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/ριες μπορεί να χορηγηθεί άπαξ, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών μόνο για δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Ο/Η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια δύναται να αιτηθεί αναστολής σπουδών για σοβαρούς λόγους υγείας και ανωτέρας βίας, συμπεριλαμβανομένης της στράτευσης λόγω λήξης της αναβολής, με την προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών.

2. Όροι φοίτησης. Οι εγγραφές των εισαγόμενων μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, στην οποία ορίζονται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή (άρθρο 4 παρ. 1 του παρόντος Κανονισμού).

Η τακτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων ασκήσεων και η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτικές. Η παρουσία ελέγχεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα και η επίδοση αξιολογείται διαρκώς.

Η δήλωση των μαθημάτων επιλογής γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων).

Η δημόσια προφορική υποστήριξη των ΜΔΕ και οι προφορικές παρουσιάσεις εργασιών, οι οποίες προβλέπονται από τα δελτία περιγραφής των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές.

Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος με αίτηση του/ης ιδίου/ίας ή με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ, εφόσον τεκμηριώνεται (α) η μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β)

η αποτυχία και στην επαναληπτική εξέταση μαθήματος (άρθρο 6, παρ. 2 του παρόντος Κανονισμού), (γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως λογοκλοπή ή ανάθεση των καθηκόντων σε τρίτους, (δ) η μη υποβολή αίτησης ανάληψης θέματος διπλωματικής εργασίας κατά τη λήξη του α' έτους σπουδών και (ε) η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των προβλεπόμενων από τον παρόντα Κανονισμό προθεσμιών.

3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις. Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους/ις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εφόσον αυτές δεν περιστέλλονται από εξωγενείς παράγοντες, όπως η ίδια φύση των ιστορικών τεκμηρίων, όπως και όπου αυτά απόκεινται.

Το ΠΜΣ προβλέπει, σε περίπτωση που υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι, τη χορηγία υποτροφιών ή βραβείων αριστείας σε μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες, σύμφωνα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, με βάση ακαδημαϊκά και αντικειμενικά κριτήρια, συμπεριλαμβανομένης της σειράς εισαγωγής τους, και σύμφωνα με την κατανομή των πόρων που προβλέπεται στο άρθρο 11 της ιδρυτικής πράξης (Β' 3650).

Οι όροι χορήγησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των υποτρόφων καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Επίσης, εφόσον υπάρχουν οι διαθέσιμοι πόροι, μπορεί να καλύψει τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής των φοιτητών σε εκπαιδευτική εκδρομή ή τις εκτυπωτικές δαπάνες των διπλωματικών εργασιών τους.

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες οφείλουν (α) να επικουρούν τις ερευνητικές -συνεδριακές, εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες του Τμήματος μόνο μετά από σχετική απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και κατόπιν σχετικής εισήγησης, (β) να παρακολουθούν τα σεμινάρια και τις διαλέξεις που οργανώνουν οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ Τομείς και (γ) να παρευρίσκονται στις προφορικές δοκιμασίες διπλωματικών εργασιών, με σκοπό την απόκτηση εμπειρίας.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων

1. Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ για την Ιστορική Έρευνα περιλαμβάνει επιγραμματικά τα εξής μαθήματα που κατανέμονται σε τρεις (3) ειδικεύσεις.

1. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ και ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**1ο Εξάμηνο**

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 701	Πηγές της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΑΕ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 702	Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΡΩ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΑΡΧ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΡΧ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΑΕ και ΙΡΩ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΑΕ 701	Ελληνική Επιγραφική	3	Ε	15
ΙΑΕ 702	Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία	3	Ε	15
ΙΑΕ 703	Νομισματική	3	Ε	15
ΙΑΕ 704	Αρχαϊκή Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 705	Κλασική Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 706	Ελληνιστική Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΕ 707	Μορφές και θεσμοί κοινωνικής, πολιτικής και θρησκευτικής οργάνωσης	3	Ε	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΕ 708	Διακρατικές και διπλωματικές Σχέσεις	3	Ε	15
ΙΡΩ 701	Λατινική Επιγραφική	3	Ε	15
ΙΡΩ 702	Λατινική Ιστοριογραφία	3	Ε	15
ΙΡΩ 703	Ρεπουμπλικανική Περίοδος	3	Ε	15
ΙΡΩ 704	Αυτοκρατορική Περίοδος	3	Ε	15
ΙΡΩ 705	Οι επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους	3	Ε	15

2. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ και ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
IBM 701	Γραπτές Πηγές της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων IBY)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
IBM 702	Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων IBY ή ΙΣΛ ή ΙΜΕ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
IBM 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
IBM 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
IBM 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας ΙΙ		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για IBY, ΙΣΛ και ΙΜΕ

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
IBY 701	Διοίκηση και θεσμοί του Βυζαντίου	3	Ε	15
IBY 702	Οικονομία και Κοινωνία του Βυζαντίου	3	Ε	15
IBY 703	Προσωπογραφία και κοινωνικά δίκτυα στο Βυζάντιο	3	Ε	15
IBY 704	Απονομή δικαιοσύνης στο Βυζάντιο	3	Ε	15
IBY 705	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντινού Κόσμου	3	Ε	15
IBY 706	Ειδικά θέματα Πολιτικής και Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Βυζαντίου	3	Ε	15
ΙΣΛ 701	Βυζάντιο και Σλάβοι	3	Ε	15
ΙΣΛ 702	Ιστορία και πολιτισμός των Νοτιοσλαβικών Λαών	3	Ε	15
ΙΜΕ 701	Βυζάντιο και Δύση (9ος-15ος αι.)	3	Ε	15
ΙΜΕ 702	Ταυτότητες και ετερότητες στη Δυτική Μεσαιωνική Ευρώπη (10ος-13ος αι.)	3	Ε	15

3. ΝΕΟΤΕΡΗ και ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ**1ο Εξάμηνο**

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 701	Αρχεία και Πηγές της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΝΣ, ΙΑΤ, ΙΑΛ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 702	Μεθοδολογία έρευνας και ασκήσεις	3	Υ	15
	Επιλεγόμενο μάθημα (από τον κατάλογο επιλεγόμενων μαθημάτων ΙΝΣ, ΙΑΤ, ΙΑΛ)	3	Ε	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 801	Εξειδικευμένη και Εξατομικευμένη Διδασκαλία	3	Υ	15
ΙΣΤ 802	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας Ι		Υ	15
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ωρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΣΤ 803	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας II		Υ	30
	Σύνολο			30

Κατάλογος Επιλεγόμενων Μαθημάτων για ΙΝΣ, ΙΑΤ και ΙΑΛ

Κωδικός	Τίτλος	Ωρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΙΝΣ 701	Το όραμα της ελευθερίας στον Νεοελληνικό Διαφωτισμό	3	Ε	15
ΙΝΣ 702	Κλέφτες, παλικάρια και αντάρτες: Έλληνες παράνομοι και ήρωες	3	Ε	15
ΙΝΣ 703	Πρόσφυγες στα Βαλκάνια (19ος-20ός αι.)	3	Ε	15
ΙΝΣ 704	Επαναστάσεις στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή	3	Ε	15
ΙΑΤ 701	Διαβαλκανικές σχέσεις στον 19ο-20ό αιώνα	3	Ε	15
ΙΑΤ 702	Θεσμοί και ιδεολογία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (15ος-18ος αι.)	3	Ε	15
ΙΑΤ 703	Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	3	Ε	15
ΙΑΛ 701	Η εθνογραφική προοπτική της Κοινωνικής/Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας	3	Ε	15
ΙΑΛ 702	Εθνογραφία της Ελλάδας: Ιστορία, θεματικές και γεωγραφικές εξειδικεύσεις, μεθοδολογικές τάσεις	3	Ε	15

Το σύνολο των ECTS του ΠΜΣ είναι 120. Από αυτά τριάντα (30) αντιστοιχούν σε δύο υποχρεωτικά μαθήματα υποδομής, τριάντα (30) σε δύο επιλεγόμενα μαθήματα, αποκλειστικά της ειδίκευσής του, δεκαπέντε (15) σε φροντιστήριο με τη μορφή εξειδικευμένης και εξατομικευμένης διδασκαλίας και σαράντα πέντε (45) στην εκπόνηση της ΜΔΕ.

Τα επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται ανά εξάμηνο σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα των Καθηγητών/τριών.

Τα μαθήματα κάθε εξαμήνου διαρκούν 13 εβδομάδες. Η ακριβής ημερομηνία έναρξης και λήξης των μαθημάτων προσδιορίζεται από τη Σ.Ε. και ανακοινώνεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Γλώσσα διδασκαλίας του ΠΜΣ είναι η ελληνική.

2. Έλεγχος γνώσεων

Ο συγκεκριμένος τρόπος αξιολόγησης κάθε μαθήματος ορίζεται στον ηλεκτρονικό Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ και είναι υποχρεωτικός για όλους τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα περιλαμβάνει τη δυνατότητα διαβάθμισης μισού (0,50) βαθμού και αποστέλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός μιας εβδομάδας από τη λήξη του εξαμήνου.

Αν ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια αποτύχει για οποιονδήποτε λόγο στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, εξετάζεται τον επόμενο Σεπτέμβριο (άρθρο 34 παρ. 6 του ν. 4485/2017), ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή Καθηγητών/τριών, οι οποίοι/ες έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδασκων/ουσα. Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/ρια αποτύχει λόγω μη υποβολής των απαιτητών εργασιών, μπορεί να τις υποβάλει τον επόμενο Σεπτέμβριο με ποινή μείωσης του βαθμού κατά 30%. Αν αποτύχει εκ νέου, διαγράφεται.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ)

3.1. Ορισμός θέματος και Επιτροπή Μ.Δ.Ε. Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας υποβάλλεται από τον/ην υποψήφιο/α αίτηση μετά την ολοκλήρωση του α' έτους σπουδών (στο διάστημα 20-31 Μαΐου), η οποία περιλαμβάνει τον προτεινόμενο τίτλο, τον/ην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα και περίληψη της προτεινόμενης εργασίας (όχι μικρότερη των 300 λέξεων) με τη σύμφωνη γνώμη του προτεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας. Διευκρινιστική μεταβολή του τίτλου μπορεί να γίνει μόνον κατά τον μήνα Νοέμβριο του Γ' εξαμήνου. Η Συνέλευση του Τμήματος εντός μηνός ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/ουσα. Τα άλλα δύο μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να ανήκουν και σε άλλο τμήμα του Α.Π.Θ. και άλλων ΑΕΙ του εσωτερικού ή του εξωτερικού. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το θέμα της προτεινόμενης εργασίας, όπως αυτή προκύπτει από το ΦΕΚ διορισμού τους και από το ερευνητικό/συγγραφικό τους έργο. Γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. είναι η ελληνική ή η αγγλική.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, θάνατος ή μακρόχρονη άδεια υγείας) είναι δυνατή η αντικατάσταση του/ης επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Κάθε Καθηγητής/τρια αναλαμβάνει ετησίως την εποπτεία τριών (3) κατ' ανώτατο όριο εργασιών.

Η Συντονιστική Επιτροπή τηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των θεμάτων των διπλωματικών εργασιών, ώστε να αποφεύγονται στην πορεία του χρόνου οι επικαλύψεις. Το μητρώο αυτό αναρτάται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη της Γραμματείας και του/ης εκάστοτε Διευθυντή/ριας του ΠΜΣ.

3.2. Στόχοι. Η ΜΔΕ αποδεικνύει τη δυνατότητα των υποψηφίων για αυτόνομη επιστημονική εργασία, την αναλυτική και συνθετική τους ικανότητα, τη θεωρητική και μεθοδολογική τους επάρκεια. Η ΜΔΕ δεν αποσκοπεί απαραίτητα στην παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης.

3.3. Μέγεθος. Η ΜΔΕ δεν θα πρέπει συνολικά να ξεπερνά τις 30.000 λέξεις (κείμενο και υποσημειώσεις χωρίς τη βιβλιογραφία και τα παραρτήματα). Η ελάχιστη έκταση είναι 20.000 λέξεις. Ο ακριβής αριθμός των λέξεων δηλώνεται από τον/ην ε-

πρόπτη/ρια κατά την υποβολή της ΜΔΕ και επαληθεύεται από το ψηφιακό αντίγραφο. Αν αποκλίνει σημαντικά, η ΜΔΕ δεν γίνεται αποδεκτή για εξέταση.

3.4. Μορφή. Η ΜΔΕ στην έντυπή της μορφή υποβάλλεται γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευσή τους. Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή, το Τμήμα και ο Τομέας, ο τίτλος της ΜΔΕ, το ονοματεπώνυμο του/ης μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ριας, η ημερομηνία κατάθεσης και ο/η επιβλέπων/ουσα καθηγητής/ρια.

3.5 Υποβολή. Μετά την ολοκλήρωση και κατάθεση της ΜΔΕ, όχι αργότερα από τη 15η Μαΐου, ο/η επιβλέπων/ουσα καταθέτει εντός δεκαπέντε ημερών Εισήγηση και Βεβαίωση Ελέγχου Λογοκλοπής από όποιο σύστημα ελέγχου διαθέτει το ΑΠΘ. Ταυτόχρονα ο/η φοιτητής/ρια καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος την εργασία του σε τρία (3) αντίτυπα και βεβαίωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων συγγραφέων πέραν των παραπεμπομένων ούτε κατά λέξη παραθέματα πέραν των αναλόγως σημεισμένων.

3.6. Υποστήριξη. Η ΜΔΕ υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και ακροατηρίου αποκλειστικά και μόνον στο διάστημα 15-30 Ιουνίου στους χώρους των αρμόδιων Τομέων, ακόμη και αν η Εισήγηση είναι αρνητική. Η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος γνωστοποιούνται στον/ην υποψήφιο/α και στη Γραμματεία του Τμήματος πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια προφορική παρουσίαση. Η παρουσίαση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα και η συζήτηση των μελών της Επιτροπής και του/ης εξεταζομένου/ης πάνω από 45 λεπτά. Τη διαδικασία συντονίζει το κατά την βαθμίδα ανώτερο και αρχαιότερο μέλος της Επιτροπής εξαιρουμένου/ης του/ης επιβλέποντος/ουσας. Αν ο/η φοιτητής/ρια δεν προσέλθει στην τελική εξέταση, διαγράφεται από το ΠΜΣ.

3.7. Βαθμολογία. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των ΜΔΕ ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: «Άριστα» (8,6 έως 10), «Λίαν Καλώς» (6,6 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου), «Καλώς» (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/ρια μπορεί να υποβάλει για δεύτερη φορά την εργασία του προς κρίση, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές παρατηρήσεις της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, χωρίς νέα Εισήγηση έως τη 15η του επομένου Σεπτεμβρίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία υποστήριξης έως την 30η του ιδίου. Στην περίπτωση αυτή η εργασία δεν μπορεί να βαθμολογηθεί με «Άριστα».

3.8. Ολοκλήρωση διαδικασίας. Μετά την προφορική παρουσίαση, η Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος Πρακτικό της δοκιμασίας του/ης υποψηφίου/ας, στο οποίο αναφέρεται και ο βαθμός. Κατόπιν της έγκρισης της εργασίας από την Επιτροπή και αφού ο/η υποψήφιος/α ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός μηνός, η εργασία εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Εφόσον η δοκιμασία ήταν επιτυχής, ο/η φοιτητής/ρια καταθέτει ένα (1) αντίτυπο της εργασίας σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή (PDF) στη Γραμματεία

του Τμήματος. Στο εσώφυλλο θα αναφέρεται η ημερομηνία έγκρισης και στο κάτω μέρος του θα αναγράφεται η φράση «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν υποδηλώνει αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις γνώμες του/της συγγραφέα». Ταυτόχρονα με την κατάθεση ο/η φοιτητής/ρια υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων (στην ελληνική και αγγλική) στη Γραμματεία, προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Βαθμός διπλώματος

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του ΠΜΣ και της ΜΔΕ. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της ΜΔΕ και υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της ΜΔΕ, όπου προβλέπεται, πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό Πιστωτικών Μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του ΔΜΣ: Βαθμός ΜΔΕ = $\frac{\text{άθροισμα γινομένων}}{\text{βάθμους ΜΔΕ} \times \text{αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος} + (\text{βάθμους ΜΔΕ} \times \text{ECTS})}$ / σύνολο ECTS.

Άρθρο 7 Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

- I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
- II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθως η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
- III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του Τμήματος.
- IV. Ομότιμα και αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με απόφαση της Συνέλευσης για την ανάθεση διδασκαλίας που θα πρέπει να περιέχει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διδακτικών αναγκών, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση, με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευ-

θунτή του Π.Μ.Σ. μπορεί να καλέσει ως επισκέπτες καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε Ερευνητικό Κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες.

Άρθρο 8

Έσοδα Προγραμμάτων - Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Οι πηγές εσόδων του Π.Μ.Σ. ορίζονται στο σχετικό ΦΕΚ.

Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει ετησίως, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία.

Άρθρο 9

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας παρέχει στο Π.Μ.Σ. δια της Γραμματείας του και μελών Ε.ΤΕ.Π. που υπηρετούν σε αυτό την απαραίτητη για τη λειτουργία του διοικητική και τεχνική υποστήριξη. Οι χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του Π.Μ.Σ., ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός (επάρκεια και ποιότητα) για τη λειτουργία του προγράμματος και η δυνατότητα κάλυψης αυτών περιγράφονται στην έκθεση που συνυποβλήθηκε μαζί με τον παρόντα κανονισμό

Άρθρο 10

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος

Άρθρο 11

Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Ιστορική Έρευνα εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στο Δίπλωμα αναγράφεται ως απονέμουσα αρχή το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του

Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., η ειδίκευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης (Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα). Επίσης παρατίθεται και το έμβλημα του Ιδρύματος. Το Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Στον/στην απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το επιστημονικό πεδίο (π.χ. Μεσαιωνική Ιστορία, Ιστορία των Σλαβικών Λαών ή Τουρκολογία), το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 12 Λογοκλοπή

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης—δημοσιευμένης ή μη—χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης για διαγραφή του/της.

Στις παραπάνω περιπτώσεις—και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας— η Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στις παραπάνω περιπτώσεις—και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας— η Συνέλευση του οικείου Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 13 Μεταβατικές ρυθμίσεις

Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και όσοι/όσες εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε Π.Μ.Σ. ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του Ν. 4485/2017).

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

12.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

α) Ειδίκευση στην Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ιωάννης ΞΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΧ 701 Πηγές της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας: Οι Ρητορικοί Λόγοι και το Πολιτικό Κλίμα στην Αθήνα των Αρχών του 4ου αι.

Ο εμφύλιος πόλεμος βύθισε την Αθήνα σε ακόμη μεγαλύτερη εσωστρέφεια, καθώς οι πολίτες της αναγκάστηκαν να αμφισβητούν και να επανεξετάζουν όλα όσα γνώριζαν μέχρι τότε. Το αποτύπωμα που άφησε στον πληθυσμό ο εμφύλιος και όσα προηγήθηκαν αυτού ήταν μεγάλο και οι διεργασίες που παρατηρήθηκαν στο εσωτερικό της κοινωνίας ακόμη μεγαλύτερες. Ιδιαίτερη σημασία πάντως καταλαμβάνει το γεγονός ότι, όποιες αποφάσεις κι αν λαμβάνονταν από τον λαό, έπρεπε απαραίτητως να ληφθούν στα πλαίσια της συμφιλίωσης. Αναρωτιέται εύλογα κάποιος, αφού στο εσωτερικό της κοινωνίας κυριαρχούσε η τοξικότητα, γιατί οι Αθηναίοι ρήτορες δίνουν την εντύπωση πως η κατάσταση είναι όχι μόνο ελεγχόμενη, αλλά και πολύ καλή. Ασφαλώς και υπάρχει λογική εξήγηση πίσω από αυτές τις περίεργες αξιώσεις.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τα ιστορικά συγκείμενα των τελών του 5ου και των αρχών του 4ου αιώνα, τα οποία συνιστούν τη μετάβαση της Αθήνας από τη φάση της ήττας στη φάση της ανάκαμψης. Η κατανόηση των αναγκών που διαμόρφωσαν τη διαμόρφωση της συνείδησης και της ταυτότητας του Αθηναίου θα είναι στο επίκεντρο των παραδόσεων. Επιπλέον, θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσουν το ιστορικό προφίλ της περιόδου και να μπορούν να επεξεργασθούν κριτικά ιστορικές πηγές, όπως τους ρητορικούς λόγους της περιόδου.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΑΕ 701 Ελληνική Επιγραφική

Με την παρουσίαση επιλεγμένων ελληνικών και λατινικών επιγραφών εξετάζεται η συμβολή τους στη μελέτη της Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Ιστορίας. Σε ειδικές ενότητες παρουσιάζονται: α) Τα συστήματα γραφής στον ελληνικό χώρο πριν την παραλαβή και προσαρμογή του φοινικικού αλφαβήτου. β) «Ο πολιτι-

σμός της γραφής»: Το αλφάβητο και οι συνέπειες της χρήσης του. γ) Η ιστορία της επιγραφικής έρευνας. δ) Η μεθοδολογία που ακολουθείται κατά την ανάγνωση, αποκατάσταση και ερμηνεία των επιγραφών. ε) Οι κατηγορίες των επιγραφών (νόμοι, ψηφίσματα, διατάγματα βασιλέων, επιστολές αυτοκρατόρων, αναθηματικές επιγραφές, επιτύμβιες επιγραφές κλπ.). στ) Η συμβολή επιλεγμένων επιγραφικών κειμένων στην μελέτη των επιμέρους κλάδων της Αρχαίας Ιστορίας (θεσμοί, κοινωνία, θρησκεία, ιστορική γεωγραφία κλπ.). Για την εξοικείωση των φοιτητών με τα ενεπίγραφα μνημεία πραγματοποιούνται επισκέψεις και επί τόπου μελέτη σε Μουσεία.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Μαρία ΚΑΝΤΗΡΕΑ

ΑΡΧ 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις

Εξοικείωση των φοιτητών με τα εργαλεία της αρχαιο-ιστορικής έρευνας, ιδιαίτερα με τις εκδόσεις της ελληνο-ρωμαϊκής γραμματείας, τα συντάγματα επιγραφών και παπύρων, συμπεριλαμβανομένης της ανάγνωσης εκτύπων, τις συλλογές νομισμάτων, τις δημοσιεύσεις των αποτελεσμάτων αρχαιολογικών ανασκαφών. Μεθοδολογία της κριτικής προσέγγισής τους στην πράξη μέσω συγγραφής μικρών ατομικών ή συλλογικών εργασιών.

Ηλίας ΣΒΕΡΚΟΣ

ΙΡΩ 705 Οι Επαρχίες του Ρωμαϊκού Κράτους

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με το μηχανισμό διοίκησης της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Με αφετηρία την επεκτατική πολιτική των Ρωμαίων ήδη από το β΄μισό του 3ου αι. π.Χ. και τον καθορισμό των κύριων στόχων της ρωμαϊκής διοίκησης (τήρηση του νόμου και της τάξης και συλλογή των φόρων) εξετάζεται το σύστημα διοίκησης των επαρχιών του ρωμαϊκού κράτους. Εκτός από το ιστορικό πλαίσιο μέσω του οποίου εξηγείται η ενσωμάτωση των επιμέρους περιοχών ως διοικητικών μονάδων της αυτοκρατορίας (provinciae), μελετώνται -με τη χρήση επιλεγμένων κειμένων (φιλολογικές μαρτυρίες, επιγραφές, πάπυροι)- οι διοικητικές μεταρρυθμίσεις του Αυγούστου, η διάκριση των επαρχιών σε συγκλητικές και αυτοκρατορικές, το προσωπικό της επαρχιακής διοίκησης και οι αρμοδιότητές του, η σχέση των προσώπων αυτών με τον αυτοκράτορα, ο ρόλος των πόλεων στη διοίκηση της αυτοκρατορίας ως ενδιάμεσου θεσμικού μηχανισμού ή ακόμα η εμπλοκή του στρατού στη διοίκηση της

αυτοκρατορίας. Παράλληλα περιγράφονται το σύστημα φορολογίας καθώς και η δικαστική εξουσία των ρωμαϊκών επαρχιακών αρχών.

β) Ειδίκευση στη Βυζαντινή και Μεσαιωνική Ιστορία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αλεξάνδρα-Κυριακή ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ-SEIBT

IBY 706 Ειδικά Θέματα Πολιτικής και Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Βυζαντίου

Αντικείμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος αποτελεί η συγκρότηση, διάρθρωση, εξέλιξη και έκφραση της άρχουσας τάξης της κοινωνικής πυραμίδας της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Ευγενής καταγωγή, οικονομική ευρωστία, γαιοκτησία και μόρφωση αποτελούν τα κύρια χαρακτηριστικά της βυζαντινής αριστοκρατίας (πολιτικής και στρατιωτικής, επαρχιακής και Κωνσταντινοπολίτικης), η οποία διέπεται διαχρονικά από οριζόντια και κάθετη κινητικότητα, αφήνοντας μάλιστα αρκετά περιθώρια ένταξης και σε „παρείσακτους“ (homines novi), εγχώριους και αλλοδαπούς, υπό την προϋπόθεση διάθεσης ιδιαίτερων προσόντων και ικανοτήτων, και την προώθησή τους από κάποιον ισχυρό πάτρωνα.

Ο αυτοκρατορικός θεσμός και ο κρατικός μηχανισμός καθορίζονται και κατευθύνονται σε μεγάλο βαθμό από την άρχουσα αυτή τάξη, η οποία μάλιστα εξέφρασε δυναμικά τη δυσαρέσκειά της έναντι πολλών αυτοκρατόρων, με στασιαστικά κινήματα και επαναστάσεις. Ωστόσο, η άμεση σύνδεση και σχέση συγκεκριμένων οικογενειών της αριστοκρατίας με τον εκάστοτε αυτοκράτορα και την δυναστεία του, αποτέλεσαν διαχρονικά τον κύριο παράγοντα για την οικειοποίηση των πιο υψηλόβαθμων τιμητικών τίτλων και αξιωμάτων, που με τη σειρά τους εκφράζουν την διαφοροποίηση εντός της αριστοκρατίας σε επιμέρους στρώματα (ανώτερη, μεσαία και κατώτερη). Καταλύτης στην εξέλιξη, ισχυροποίηση και διαμόρφωση της αριστοκρατίας αποτέλεσαν οι διάφορες μορφές επιγαμίας ανάμεσα στις ήδη κυρίαρχες οικογένειες, αλλά και επιγαμίες της μεσαίας αριστοκρατίας με την ανώτατη, την πολιτική και στρατιωτική.

Οι φοιτητές καλούνται να α) εξοικειωθούν με τα κύρια χαρακτηριστικά που σηματοδοτούν τη βυζαντινή αριστοκρατία, τις εκφάνσεις της, την διάρθρωσή της, τον ρόλο της στον πολιτικό μηχανισμό, τις σχέσεις της με τον αυτοκράτορα, β) γνωρίσουν τις κύριες πηγές από τις οποίες απορρέουν οι γνώσεις μας σχετικά με την εν λόγω θεματική, γ) ανευρίσκουν σχετική βιβλιογραφία και να εκτιμούν την επιστημονική της ποιότητα, δ) μνηθούν στην μεθοδολογία της έρευνας, ε) συνθέτουν και να παρουσιάζουν γραπτές εργασίες.

Γιώργος ΛΕΒΕΝΙΩΤΗΣ (συντονιστής)**IBM 701 Γραπτές Πηγές της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας**

Το συγκεκριμένο σπονδυλωτό μάθημα αφορά στην γνωριμία των μεταπτυχιακών φοιτητών /-τριών με τα είδη των γραπτών (κυρίως) πηγών του βυζαντινού και μεσαιωνικού κόσμου, την ταξινόμηση και τον τρόπο μελέτης τους. Στο πλαίσιο του, παρουσιάζονται δια ζώσης, σε διακριτές θεματικές και από διάφορους διδάσκοντες (εξειδικευμένους στα εκάστοτε ευρύτερα επιστημονικά πεδία και στα διδασκόμενα επί μέρους ερευνητικά αντικείμενα), αρχικά μία Γενική εισαγωγή στα είδη των βυζαντινών - μεσαιωνικών πηγών (κυρίως γραπτών αλλά και λοιπών) και κατόπιν οι Αφηγηματικές πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας (ιστορικές, λογοτεχνικές και άλλες), οι πηγές και τα ερευνητικά εργαλεία της Ιστορικής Γεωγραφίας, οι Βυζαντινές Νομικές πηγές και τα Τακτικά (κατάλογοι ιεραρχίας και εθιμοτυπίας, στρατιωτικά εγχειρίδια), τα Βυζαντινά Έγγραφα (δημόσια και ιδιωτικά), η Βυζαντινή Σφραγιστική, η Βυζαντινή Νομισματική, οι Βίοι αγίων ως ιστορικές πηγές .

Syllabus: α΄-β΄ εβδομ.: Γεώργιος Λεβενιώτης, Εισαγωγή στα είδη των Πηγών, Αφηγηματικές Πηγές της Βυζαντινής Ιστορίας (Ιστοριογραφία) και Πηγές της Ιστορικής Γεωγραφίας· γ΄-δ΄ εβδομ.: Ανδρέας Γκουτζιουκώστας, Βυζαντινές Νομικές πηγές και Τακτικά· ε΄-στ΄ εβδομ.: Αλεξάνδρα-Κυριακή Βασιλείου-Seibt, Βυζαντινή Σφραγιστική· ζ΄ εβδομ.: Ελένη Λιάντα, Βυζαντινή Νομισματική· η΄-θ΄ εβδομ.: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, Διπλωματικές πηγές· ι΄-ια΄ εβδομ.: Κωνσταντίνος Τακιρτάκογλου, Αραβικές και αρμενικές πηγές· ιβ΄-ιγ΄ εβδομ.: Γεώργιος Χαριζάνης: Βίοι Αγίων και αγιολογικές πηγές.

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών /-τριών με τα ανωτέρω είδη πηγών και η εξασφάλιση της εκ μέρους τους δυνατότητας να αναγινώσκουν πολυεπίπεδα τις γραπτές πηγές για την άντληση ιστορικών πληροφοριών, τουτέστιν να τις ταξινομούν, να αναλύουν τη δομή τους, να κατανοούν τα ιδιαίτερα (ανά περίπτωση) χαρακτηριστικά τους, να συγκρίνουν και να συσχετίζουν γραπτά και λοιπά δεδομένα, να κατανοούν το νόημα του εκάστοτε κειμένου και των συμφραζόμενων, να κάνουν μετάφραση και ιστορικό σχολιασμό του, να αποτιμούν την αξία των μαρτυριών των πηγών (π.χ. προβλήματα προέλευσης, αξιοπιστίας και αντικειμενικότητας), να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες των πηγών στη συγγραφή ιστορικού δοκίμιου· τέλος, οι φοιτητές /-ήτριες να συμμετέχουν ενεργά με συζήτηση των προβλημάτων με τον εκάστοτε διδάσκοντα.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**Ανδρέας ΓΚΟΥΤΖΙΟΥΚΩΣΤΑΣ****IBY 704 Απονομή Δικαιοσύνης στο Βυζάντιο**

Το μάθημα επικεντρώνεται στην απονομή του δικαίου στο Βυζάντιο (324-1453) και συγκεκριμένα στα δικαστήρια και τα δικαιοδοτικά όργανα της πρωτεύουσας και των επαρχιών. Θα μελετηθούν οι μαρτυρίες των νομικών και αφηγηματικών πηγών, των εγγράφων και των σφραγίδων και θα εξεταστούν κριτικά οι αντικρουόμενες απόψεις της νεότερης έρευνας για τα δικαστήρια και τους δικαστικούς λειτουργούς. Θα τονιστούν τα ιδιαίτερα γνωρίσματα του βυζαντινού δικαστικού συστήματος σε κάθε περίοδο και οι αλλαγές που εισήχθησαν κατά καιρούς από τους αυτοκράτορες. Θα μελετηθούν επίσης συγκεκριμένα παραδείγματα δικών μεταξύ ιδιωτών ή μεταξύ δημοσίου και ιδιωτών τόσο στην πρωτεύουσα όσο και στην επαρχία.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τη δομή και τη λειτουργία του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στο Βυζάντιο, να αντιλαμβάνονται τη διαφορετική αντίληψη που είχαν οι Βυζαντινοί δικαστές για τον νόμο σε σύγκριση με τη σύγχρονη νομική σκέψη, να κατανοούν τον τρόπο επίλυσης των δικαστικών διαφορών στις επαρχίες και την πρωτεύουσα μέσω συγκεκριμένων παραδειγμάτων και σε συνάρτηση με τη διοικητική οργάνωση της αυτοκρατορίας, να αντιμετωπίζουν μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα στο πεδίο μελέτης τους, και να αναλύουν και ερμηνεύουν τις πρωτογενείς πηγές σε σχέση με την απονομή του δικαίου.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ (συνδιδασκαλία με βυζαντινολόγους)**IBM 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις**

Το μάθημα αφορά στη μελέτη ποικίλων διαφορετικού είδους πηγών του βυζαντινού και μεσαιωνικού κόσμου. Περιλαμβάνει την κατανόηση του ιστορικού κειμένου και πλαισίου, την εκτίμηση της αξιοπιστίας της πηγής, την ερμηνεία των τεχνικών όρων, τον εντοπισμό τόπων και ταυτοποίηση προσώπων, κ.ά. Επίδιωξη του μαθήματος είναι οι φοιτητές να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα που αναφύονται κατά τη μελέτη των βυζαντινών/μεσαιωνικών πηγών. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην κριτική ανάγνωση και απόδοση κεφαλαίων και άρθρων (ελληνόγλωσσων ή ξενόγλωσσων) την προφορική ή γραπτή παρουσίασή τους και στην πολυεπίπεδη ανάλυση τους με τη χρήση ποικίλων μεθοδολογικών εργαλείων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωσή του οι φοιτητές αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να προσεγγίζουν κριτικά και μεθοδολογικά τις πηγές και θα έχουν μια βασική εξοικείωση με την πρωτογενή και δευτερεύουσα βιβλιογραφία του κλάδου τους.

Syllabus: α΄-ζ΄ εβδομ.: Ελένη Τούντα, Δυτικές πηγές· η΄ εβδομ.: Αφηγηματικές Πηγές Βυζαντινής Ιστορίας (Ιστοριογραφία) και Πηγές Ιστορικής Γεωγραφίας· θ΄ εβδομ.: Ανδρέας Γκουτζιουκώστας, Βυζαντινές νομικές πηγές και Τακτικά· ι΄ εβδομ.: Αλεξάνδρα-Κυριακή Βασιλείου-Seibt, Βυζαντινή Σφραγιστική· ια΄ εβδομ.: Ελένη Λιάντα, Βυζαντινή Νομισματική· ιβ΄ εβδομ.: Ελισάβετ Χατζηαντωνίου, Διπλωματικές πηγές· ιγ΄ εβδομ.: Κωνσταντίνος Τακιρτάκογλου, Αραβικές και αρμενικές πηγές.

Ελένη ΤΟΥΝΤΑ

IME 701 Βυζάντιο και Δύση (9ος-15ος αι.)

Το μάθημα εξετάζει τις σχέσεις της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας με ευρωπαϊκές μεσαιωνικές κοινωνίες (13ος-15ος αι.) και στοχεύει κατ' αρχάς στην κατανόηση της πρόσληψης της μίας κουλτούρας από την άλλη. Έμφαση θα δοθεί στη μελέτη των ταξιδιωτικών αφηγήσεων και στο πώς αυτές κατασκευάζουν τον Εαυτό, τον Άλλο και τον χώρο. Οι φοιτητές θα εξετάσουν τα παραπάνω ζητήματα μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων παραδειγμάτων, όπως, για παράδειγμα, των Σταυροφοριών, της λατινικής κυριαρχίας κλπ.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτήτριες/ες αναμένεται α. να εξοικειωθούν με τις αναλυτικές κατηγορίες της πρόσληψης, της ταυτότητας και του χώρου ως εργαλεία ιστορικής έρευνας, καθώς και με τη μελέτη των ταξιδιωτικών αφηγήσεων, β. να κατανοήσουν τις πολιτισμικές σχέσεις της βυζαντινής αυτοκρατορίας και της μεσαιωνικής Ευρώπης και ομοιότητες και διαφορές στην ιστορική τους εξέλιξη, γ. να μπορούν να απαντήσουν εξειδικευμένες ερωτήσεις εντός του παραπάνω γνωστικού πλαισίου, που ενέχουν συνδυασμό κριτικής σκέψης και γνώσεων, δ. να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση των ιδεών και των επιχειρημάτων τους, ε. να εξασκηθούν στην οργάνωση μιας έρευνας.

γ) Ειδίκευση στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και την Κοινωνική Ανθρωπολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Φωκίων ΚΟΤΖΑΓΕΩΡΓΗΣ

ΙΑΤ 702 Θεσμοί και Ιδεολογία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (15ος-18ος αι.)

Γενική εισαγωγή στην περίοδο. Συζήτηση σχετικά με το ρόλο του πολέμου στην οθωμανική ιστορία. Γίνεται προσπάθεια να μελετηθούν όλες οι παράμετροι, τις οποίες προκαλεί ένας πόλεμος και όχι μόνο τα πολεμικά γεγονότα αφ' εαυτών. Με βάση αυτό, θα συζητηθούν ζητήματα που άπτονται του γεγονότος του πολέμου, δηλαδή πληθυσμιακές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές μεταβολές. Η προσέγγιση του θέματος θα γίνει μέσω πηγών, βιβλίων προς παρουσίαση και συγγραφής σύντομων ερευνητικών δοκιμίων.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να εμβαθύνουν στην έννοια του πολέμου στην οθωμανική αυτοκρατορία, να κατανοήσουν την πολυπλοκότητα του φαινομένου, να έρθουν σε επαφή με πηγές, να αναζητήσουν και να διαβάσουν κριτικά τη βιβλιογραφία, να οργανώσουν μια έρευνα και να συγγράψουν μια ερευνητική ακαδημαϊκή εργασία με όλες τις προδιαγραφές της.

Δημήτρης ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΙΣΤ 701 Αρχεία και Πηγές της Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας

Το σεμινάριο αποσκοπεί στο να καταστήσει τους φοιτητές ικανούς: α) να διακρίνουν, να σχολιάσουν και να επιλέξουν διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ιστορικής έρευνας και ειδικότερα να εκτιμήσουν διεπιστημονικές προσεγγίσεις· β) να κατανοούν σε βάθος το μεθοδολογικό προβληματισμό που αφορά σε διαφορετικές κατηγορίες ιστορικών πηγών, αρχειακών, εκδομένων, εικαστικών και προφορικών· γ) να γνωρίζουν καλά τις βασικές ελληνικές αρχειακές μονάδες και αυτές της αλλοδαπής, τις σχετικές με την νεότερη και σύγχρονη ελληνική ιστορία· δ) να είναι ικανοί να επιλέξουν τις κατάλληλες πηγές για την έρευνά τους· ε) να είναι ικανοί να προγραμματίσουν και να διεκπεραιώσουν αρχειακή ή άλλη ιστορική έρευνα.

Θανάσης ΣΦΗΚΑΣ – Λουκιανός ΧΑΣΙΩΤΗΣ (συνδιδασκαλία)**ΙΝΣ 704 Επαναστάσεις στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή**

Το σεμινάριο προσεγγίζει συγκριτικά το φαινόμενο της επανάστασης στη νεότερη και σύγχρονη εποχή. Αφετηρία είναι η εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου «επανάσταση», η συνάφειά του με έννοιες όπως η «εξέγερση» ή ο «εμφύλιος πόλεμος» και η προσπάθεια θεωρητικοποίησής του από κοινωνολόγους και πολιτικούς επιστήμονες. Αυτά τα ενοποιητικά σχήματα αντιπαραβάλλονται με αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται από ιστορικούς για την ανάδειξη συναφειών και κυρίως ιδιαιτεροτήτων μεταξύ διαφορετικών ιστορικών φαινομένων που αποκαλούνται «επαναστάσεις». Η σχετική και συγκριτική ερμηνευτική εμβέλεια των θεωρητικών σχημάτων και των αναλυτικών εργαλείων θα δοκιμαστούν στη μέλετη διαφορετικών επαναστάσεων, οι οποίες, χρονολογικά και γεωγραφικά, εκτείνονται από την Αγγλική και την Αμερικανική Επανάσταση ως την Κινεζική, με ιδιαίτερη αναφορά, ωστόσο, στη Γαλλική και τη Ρωσική Επανάσταση.

Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος θα επιτρέψει στους φοιτητές/φοιτήτριες:

(α) να κατανοούν την ιστορικότητα του φαινομένου της επανάστασης

(β) να είναι εξοικειωμένοι με τις επιστημολογικά διαφορετικές θεωρητικοποιήσεις του

(γ) να γνωρίζουν στην πράξη τις επιστημολογικές διαφορές της ιστορίας από άλλες επιστήμες, όπως η κοινωνιολογία και η πολιτική επιστήμη, που έχουν προσπαθήσει να ερμηνεύσουν το φαινόμενο της επανάστασης

(δ) να κατανοούν τη σημασία και τη μέθοδο της συγκριτικής προσέγγισης

(ε) να κατανοούν τα αίτια, την πορεία, τη σημασία και τις προσπάθειες νοηματοδότησης διαφορετικών επαναστάσεων (αγγλική, αμερικανική, γαλλική, ρωσική, κινεζική, επαναστάσεις στη Λατινική Αμερική)

(στ) να διακρίνουν μεταξύ κοινών χαρακτηριστικών και ποιοτικών διαφορών σε φαινομενικά «συγγενή» ιστορικά φαινόμενα

(ζ) να συγκροτούν και να παρουσιάζουν γραπτά και προφορικά ένα ιστορικό επιχείρημα στηριγμένο στην κριτική ανάλυση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Γιώργος ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ – Αθηνά ΠΕΓΚΛΙΔΟΥ (συνδιδασκαλία)

ΙΑΛ 701 Η εθνογραφική προοπτική της Κοινωνικής/Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας: Εθνολογική και Λαογραφική Έρευνα

Το μάθημα συζητά τις θεωρητικές βάσεις και τις μεθοδολογικές προτάσεις της κοινωνικής ανθρωπολογίας για να εξετάσει διεξοδικά την εθνογραφία και τους μετασχηματισμούς της τόσο ως ερευνητική μέθοδο όσο και ως παραγωγή εθνογραφικών κειμένων και εικόνων. Από την «αντικειμενική απεικόνιση» της κοινωνικής πραγματικότητας μέχρι την πολιτισμική κριτική και την αναστοχαστική στροφή, η εθνογραφία ως η κατεξοχήν ποιοτική μέθοδος παραμένει στον πυρήνα της ανθρωπολογικής επιστημολογίας. Η εθνογραφική συμμετοχική παρατήρηση, η επιτόπια έρευνα, η αναγωγή στα συμφραζόμενα και η συγκριτική ανάλυση ή η διαπολιτισμική προοπτική αποτελούν τους βασικούς άξονες της. Θα εξετάσουμε τη σχέση της λαογραφίας με την έννοια του πολιτισμού και της παράδοσης, τη μετάβαση από τη μελέτη των εξωτικών και αγροτικών κοινωνιών στην εντόπια ή οίκοι ανθρωπολογία, ηθικά ζητήματα στην εθνογραφική έρευνα.

Στράτος ΔΟΡΔΑΝΑΣ

ΙΑΤ 701 Διαβαλκανικές Σχέσεις στον 19ο-20ό αι.

Το μάθημα εξετάζει το πλαίσιο της διαμόρφωσης των διαβαλκανικών σχέσεων κατά τον μακρύ 19ο και κατά τον 20ό αιώνα. Η «Μεγάλη Ιδέα» των βαλκανικών κρατών αλλά και επιμέρους ζητήματα όπως το Μακεδονικό ή οι παρεμβάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων καθόρισαν ανάλογα και τις μεταξύ τους σχέσεις. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στους δύο παγκοσμίους πολέμους (συμπεριλαμβανομένου του Μεσοπολέμου) και στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου.

Ελευθερία ΜΑΝΤΑ

ΙΣΤ 702 Μεθοδολογία Έρευνας και Ασκήσεις

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τη μεθοδολογία της ιστορικής έρευνας και ιδιαίτερα με τα είδη των ιστορικών πηγών που έχουν στη διάθεσή τους οι σύγχρονοι ιστορικοί, ώστε να είναι έτοιμοι για έρευνα πεδίου. Η άσκηση περιλαμβάνει μεταγραφή, εκμετάλλευση και σχολιασμό πηγών διαφορε-

τικών ειδών και διαφορετικών περιόδων, μετά από ανάλογη εισήγηση για τα παλαιογραφικά δεδομένα και τη γλώσσα της εποχής. Περιλαμβάνει επίσης εξοικείωση με τεχνικές συνεντεύξεων και προσεγγίσεων της προφορικής και της δημόσιας ιστορίας, όπως και τεχνικές και κανόνες εκμετάλλευσης των ηλεκτρονικών πηγών. Το μάθημα συνδυάζεται με πρακτική άσκηση σε αρχεία και βιβλιοθήκες της πόλης.

3.

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ**

(Εγκρίθηκε στη συνεδρίαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος αριθμ. 381/1-3-2018)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών συνίσταται στην παρακολούθηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) και ολοκληρώνεται με την απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνονται και λειτουργούν:

1. σε αυτοδύναμα Τμήματα που παρέχουν σπουδές πρώτου κύκλου,
2. από περισσότερα Τμήματα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα που αναφέρονται στο άρθρο 13Α του Ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ένα τουλάχιστον από τα συνεργαζόμενα Τμήματα να είναι αυτοδύναμο και
3. από αυτοδύναμα Τμήματα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής σε συνεργασία με Τμήματα αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής. Στην περίπτωση διατμηματικού ή διιδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Συγκλήτους και τα συλλογικά όργανα διοίκησης των Ερευνητικών Κέντρων.

Ο παρών Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό συμπληρώνει τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ [Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών] του Ν. 4485/4-8-2017 (ΦΕΚ 2114/τ. Β΄/6-6-2019 και ΦΕΚ 2287 τ. Β΄/15/06/2020).

Άρθρο 1. Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 2. Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 3. Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Άρθρο 4. Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

Άρθρο 5. Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

Άρθρο 6. Πρόγραμμα Σπουδών - Έλεγχος Γνώσεων

Άρθρο 7. Διδακτικό Προσωπικό

Άρθρο 8. Έσοδα Προγραμμάτων – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Άρθρο 9. Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Άρθρο 10. Τελετουργικό Αποφοίτησης

Άρθρο 11. Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)

Άρθρο 12. Λογοκλοπή.

Άρθρο 13. Μεταβατικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 1**Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ**

Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και των τεχνών, καθώς και την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας, στην κατάρτιση επιστημόνων υψηλού επιπέδου ικανών να συμβάλουν σε θεωρητικές και εφαρμοσμένες περιοχές συγκεκριμένων γνωστικών κλάδων, ειδικές θεματικές ενότητες ή επιμέρους κλάδους των γνωστικών αντικειμένων του πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος καθώς και στην παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών εργαλείων και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον επιστημονικό χώρο που δραστηριοποιείται το παραπάνω Τμήμα.

Μεταπτυχιακοί τίτλοι στην

- α) Προϊστορική Αρχαιολογία
- β) Κλασική Αρχαιολογία
- γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία

Άρθρο 2**Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρα 31, 44 και 45 του Ν.4485/2017)**

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι:

1. **Η Σύγκλητος του Ιδρύματος**, είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ., και ασκεί όλες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.
2. **Η Συνέλευση του Τμήματος** ή η επταμελής **Ειδική Διατμηματική Επιτροπή** σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. ή η εννεαμελής **Ειδική Διιδρυματική Επιτροπή** σε περίπτωση Διιδρυματικού Π.Μ.Σ. και έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017.
3. **Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)** του Π.Μ.Σ., απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των Π.Μ.Σ.
4. **Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.

5. **Ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.**, είναι μέλος της Σ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο.
Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Με ευθύνη του **απερχόμενου Διευθυντή** συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφισταμένων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Π.Μ.Σ.
6. **Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (Ε.Σ.Ε.)**, αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 3

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρο 34 παρ. 1, 7 και 8 του Ν. 4485/2017)

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής και
2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωριστεί από τον Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με τον 3328/2005 (Α'80).
3. Μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι και μόνο ένας κατ'έτος ανά Π.Μ.Σ., το οποίο είναι συναφές με τον τίτλο σπουδών και το έργο που επιτελούν στο Α.Π.Θ.

Άρθρο 4

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων (άρθρα 34 και 45 του Ν. 4485/2017)

1. Αριθμός Εισακτέων και διαδικασία αίτησης

Ο αριθμός εισακτέων κατ'έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 23 μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες, που αντιστοιχούν σε εννέα (9) φοιτητές στην Κλασική Αρχαιολογία,

επτά (7) στην Προϊστορική Αρχαιολογία και επτά (7) στη Βυζαντινή Αρχαιολογία, και η ανώτερη αναλογία σε πέντε (5) φοιτητές ανά μέλος Δ.Ε.Π. των εμπλεκόμενων υποτομέων της Αρχαιολογίας.

Η προκήρυξη των θέσεων γίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος μεταξύ 1-15 Μαΐου εκάστου έτους. Στην πρόσκληση αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, οι κατηγορίες πτυχιούχων και ο αριθμός εισακτέων, ο τρόπος εισαγωγής, τα κριτήρια επιλογής, ο αριθμός και η ύλη των εξεταστέων μαθημάτων ανά ειδικότητα σπουδών του Π.Μ.Σ., οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται, οι ημερομηνίες εξέτασης καθώς και ο τρόπος βαθμολόγησης.

Οι αιτήσεις και ο συνοδευτικός φάκελος προσόντων των υποψηφίων κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος μεταξύ 10-25 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους σε **έντυπη μορφή**. Στην αίτηση αναφέρεται η Ειδικότητα, στην οποία ο/η υποψήφιος/α επιθυμεί να εξεταστεί. Στον φάκελο προσόντων περιλαμβάνονται πλέον του βιογραφικού, αναλυτική βαθμολογία, πιστοποίηση οιοδήποτε βαθμού γνώσης Ξένων Γλωσσών, τεκμήρια παρακολούθησης επιστημονικών συνεδρίων και ερευνητικής προϋπηρεσίας καθώς και δημοσιεύσεις, αν υπάρχουν.

2. Κριτήρια επιλογής

Για να γίνει κάποιος δεκτός στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί σε Μ.Δ.Ε. πρέπει να επιτύχει σε γραπτές Εισαγωγικές Εξετάσεις σε δύο (2) μαθήματα της Ειδικότητας, τα οποία ανακοινώνονται κάθε έτος με την προκήρυξη πλήρωσης των θέσεων του Π.Μ.Σ.

Οι εξετάσεις του Π.Μ.Σ. γίνονται κατά τον μήνα Οκτώβριο. Τα θέματα των εξετάσεων κληρώνονται την ημέρα των εξετάσεων ενώπιον της Συντονιστικής Επιτροπής. Τα γραπτά των υποψηφίων βαθμολογούνται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος τα οποία ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος μαζί με τους αναπληρωματικούς τους και τους αναβαθμολογητές. Ως εξεταστές είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. ευρισκόμενα σε άδεια. Οι εξεταστές είναι της ίδιας ή σε κατ' εξαίρεση περιπτώσεις συγγενούς ειδικότητας και είναι μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Εφόσον αυτό είναι δυνατόν, μέλος Δ.Ε.Π. δεν είναι εξεταστής και στα δύο μαθήματα της Ειδικότητας και εφαρμόζεται η εκ περιτροπής συμμετοχή των εξεταστών.

Στα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνονται:

- I. Επιτυχής συμμετοχή στις εισαγωγικές γραπτές εξετάσεις (40 %). Θεωρείται ότι ο υποψήφιος επέτυχε στις γραπτές εξετάσεις, όταν ο μέσος όρος των βαθμών των δύο εξεταστών σε καθένα από τα δύο μαθήματα της Ειδικότητας είναι έξι (6) στη βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10). Σε περίπτωση απόκλισης άνω των τριών μονάδων, το γραπτό αναβαθμολογείται. **Λόγω της ακολουθούμενης εξεταστικής διαδικασίας δεν προβλέπεται η επίδειξη των γραπτών στους εξετασθέντες.**
- II. Βαθμός Πτυχίου/Διπλώματος, σταθμισμένο με τη σειρά κατάταξης του υποψηφίου ως πτυχιούχου, όπως προκύπτει από έγγραφο της Γραμματείας (40 %).
- III. Πολύ καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας (Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική) σε επίπεδο C 1. Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται με τους εξής τρόπους: α) τα αντίστοιχα διπλώματα που αναγνωρίζονται από το Α-

- ΣΕΠ. β) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003, γ) με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, δ) με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου Ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, ε) με απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή. Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (Π.Δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.
- IV. Προφορική συνέντευξη (20%). Στην προφορική συνέντευξη λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία φακέλου, δηλαδή ο αριθμός και οι βαθμοί των προπτυχιακών μαθημάτων της ειδικότητας, η συναφής με την Ειδίκευση δραστηριότητα, η πιστοποιημένη γνώση άλλων ξένων γλωσσών πέραν της εξεταζόμενης και η εν γένει προσωπική συγκρότηση του υποψηφίου.

3. Διαδικασία επιλογής

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, γίνεται από τη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ.

Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους/τις υποψηφίους/ιες και, ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους/ες δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα και καλεί σε συνέντευξη τους/τις προκρινόμενους/ες υποψηφίους, που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων/ουσών. Αν υπάρχουν περισσότεροι υποψήφιοι με τον ίδιο συνολικό αριθμό μορίων, τότε για την τελική τους κατάταξη λαμβάνεται υπόψη ο βαθμός του πτυχίου και η επίδοση στα προπτυχιακά μαθήματα ειδίκευσης. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος και αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 5 Διάρκεια και Όροι Φοίτησης (άρθρα 33, 34 και 35 του Ν. 4485/2017)

1. Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται στα πέντε (5) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Πέρα από τα χρονικά αυτά όρια ο φοιτητής διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

Στους μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί για σοβαρούς λόγους (υγείας, στράτευσης, εγκυμοσύνης, λοχείας και ανωτέρας βίας), κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης και προσκόμισης των απαραίτητων δικαιολογητικών, προσωρινή **αναστολή σπουδών**, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

2. Όροι φοίτησης

Οι εγγραφές των εισαγομένων μεταπτυχιακών φοιτητών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας, στην οποία ορίζονται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται. Η δήλωση των μαθημάτων επιλογής γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων).

Η τακτική παρακολούθηση όλων των μαθημάτων/ασκήσεων και η συμμετοχή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι υποχρεωτικές. Η παρουσία ελέγχεται από τον διδάσκοντα και η επίδοση αξιολογείται διαρκώς από αυτόν. Επιτρέπονται έως δύο (2) απουσίες ανά μάθημα εξαμήνου.

Η δημόσια προφορική υποστήριξη των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών, η προφορική παρουσίαση της προόδου και οι προφορικές παρουσιάσεις εργασιών, οι οποίες προβλέπονται από τα δελτία περιγραφής των μαθημάτων, είναι υποχρεωτικές.

Διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/φοιτητριών γίνεται από τη Συνέλευση με αίτηση του/της ιδίου/ιδίας ή με εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ., εφόσον τεκμηριώνεται: (α) η μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία, (β) η αποτυχία στις εξετάσεις, (γ) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία, όπως π.χ. λογοκλοπή ή ανάθεση των καθηκόντων σε τρίτους, (δ) η μη υποβολή θέματος διπλωματικής εργασίας κατά τη λήξη του α' έτους σπουδών, ε) η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας εντός των προβλεπόμενων από τον παρόντα κανονισμό των προθεσμιών.

3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις

Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών **πλην** του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, εφόσον αυτές δεν περιετέλλονται από εξωγενείς παράγοντες, όπως η ίδια η φύση των αρχαιολογικών τεκμηρίων, όπως και όπου αυτά απόκεινται.

Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες οφείλουν να επικουρούν τις ερευνητικές/συνεδριακές, εκπαιδευτικές και εξεταστικές διαδικασίες του Τμήματος.

Σχετικά με το Erasmus: Οι φοιτητές/τριες που φοιτούν με προγράμματα ανταλλαγής Erasmus οφείλουν να αποδεικνύουν γνώση της ελληνικής ή άλλης γλώσσας (Αγγλικής) σε επίπεδο Γ 1.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών-Έλεγχος Γνώσεων (άρθρα 34 και 45 του Ν. 4485/2017)

1. Πρόγραμμα σπουδών

Στο αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του Π.Μ.Σ. για την Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό περιλαμβάνονται τρεις (3) ειδικεύσεις:

- α) Προϊστορική Αρχαιολογία
- β) Κλασική Αρχαιολογία
- γ) Βυζαντινή Αρχαιολογία

Τα μαθήματα ανά ειδίκευση αρθρώνονται **ενδεικτικά** ως ακολούθως από τον κατάλογο υποχρεωτικών μαθημάτων:

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 705	Προϊστορικά τοπία: ανθρώπινες κοινωνίες και περιβάλλον	3	Υ	15
ΑΠΡ 710	Προϊστορική αρχαιολογία – Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία	3	Υ	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 712	Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο	3	Υ	15
ΑΠΡ 716	Οι κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: κύρια ερωτήματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας II	3	Υ	20
	Σύνολο			30

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας III	3	Υ	20
	Σύνολο			20

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 701	Νησιωτική Αρχαιολογία – Μεθοδολογία και Προβληματική	3	Υ	15
ΑΠΡ 702	Η Πρώιμη Ναυσιπλοΐα στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο – Ζητήματα αρχαιολογικής έρευνας και ερμηνείας	3	Υ	15
ΑΠΡ 703	Από το κυνήγι και την τροφосуλλογή στην παραγωγή της τροφής στον ελλαδικό χώρο – Αρχαιολογικά ζητήματα 'μετάβασης'	3	Υ	15
ΑΠΡ 704	Από τους τελευταίους κυνηγούς-τροφосуλλέκτες του τέλους του Πλειστόκαινου στους πρώτους γεωργούς της αρχής του Ολόκαινου (12η -9η χιλ. π.Χ.) στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο (Μ. Ανατολή, Κύπρος, Ανατολία)	3	Υ	15
ΑΠΡ 705	Προϊστορικά τοπία: ανθρώπινες κοινωνίες και περιβάλλον	3	Υ	15
ΑΠΡ 706	Κοινωνικές και τελετουργικές πρακτικές στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 707	Η οργάνωση των πρώτων γεωργοκτηνοτροφικών κοινοτήτων της Ελλάδας – Περιβάλλον, οικονομία, κοινωνικές πρακτικές	3	Υ	15
ΑΠΡ 708	Προϊστορική αρχαιολογία και αρχαιολογικές επιστήμες	3	Υ	15
ΑΠΡ 709	Συστήματα ανταλλαγών και δίκτυα επικοινωνίας στην προϊστορική Ελλάδα	3	Υ	15
ΑΠΡ 710	Προϊστορική αρχαιολογία – Εθνοαρχαιολογία – Πειραματική Αρχαιολογία	3	Υ	15
ΑΠΡ 711	Η αρχαιολογία των ανθρώπινων καταλοίπων	3	Υ	15
ΑΠΡ 712	Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και φυτά στην προϊστορική νοτιοανατολική Ευρώπη και την ανατολική Μεσόγειο	3	Υ	15

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΠΡ 713	Προϊστορικές τεχνολογίες – αρχαιολογικά δεδομένα και μεθοδολογικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 714	Η αρχαιολογία της διατροφής: θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 715	Ταφική Αρχαιολογία: η διαχείριση του θανάτου στο προϊστορικό Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 716	Οι κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: κύρια ερωτήματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις	3	Υ	15
ΑΠΡ 717	Από την κοινότητα στην ανακτορική πολιτεία: όψεις της εξουσίας και δύναμης στο προϊστορικό Αιγαίο της 3ης και 2ης χιλ.	3	Υ	15
ΑΠΡ 718	Το Βόρειο Αιγαίο στην 3η και 2η χιλ. π.Χ.: Εναλλακτικές πορείες προς την κοινωνική και οικονομική πολυπλοκότητα	3	Υ	15
ΑΠΡ 719	Τεχνολογικές παραδόσεις και καινοτομίες στην 3η και 2η χιλ. π.Χ. στο Αιγαίο	3	Υ	15
ΑΠΡ 720	Ζητήματα Παλαιολιθικής αρχαιολογίας	3	Υ	15

ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

1ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 704	Ρωμαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 710	Εικονογραφία και Εικονολογία	3	Υ	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 702	Κλασική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 705	Ελληνιστική περίοδος	3	Υ	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας Ι	3	Υ	20
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας II	3	Υ	20
	Σύνολο			30

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας III	3	Υ	20
	Σύνολο			20

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΚΛ 701	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 702	Κλασική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 703	Ελληνιστική περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 704	Ρωμαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 705	Ενεπίγραφα μνημεία	3	Υ	15
ΑΚΛ 706	Πρώιμη ιστορική και αρχαϊκή περίοδος	3	Υ	15
ΑΚΛ 707	Νομισματική	3	Υ	15
ΑΚΛ 708	Διαχρονική εξέταση των αρχαιολογικών μνημείων	3	Υ	15
ΑΚΛ 709	Ο βίος των αρχαίων	3	Υ	15
ΑΚΛ 710	Εικονογραφία και εικονολογία	3	Υ	15
ΑΚΛ 711	Τα αρχαιολογικά μνημεία και η λειτουργία τους	3	Υ	15
ΑΚΛ 712	Πρακτική άσκηση: Μνημεία και η προβληματική τους	3	Υ	15

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ**1ο Εξάμηνο**

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ΑΒΥ 701	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας I	3	Υ	15
ΑΒΥ 703	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού I	3	Υ	15
	Σύνολο			30

2ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ABY 704	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού II	3	Υ	15
ABY 707	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο III	3	Υ	15
	Σύνολο			30

3ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 1	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 1	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας I	3	Υ	20
	Σύνολο			30

4ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 2	Εξειδικευμένη και εξατομικευμένη διδασκαλία	3	Υ	10
Δ 2	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας II	3	Υ	20
	Σύνολο			30

5ο Εξάμηνο

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
Δ 3	Εκπόνηση διπλωματικής εργασίας III	3	Υ	20
	Σύνολο			20

Κατάλογος Υποχρεωτικών Μαθημάτων

Κωδικός	Τίτλος	Ώρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ABY 701	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας I	3	Υ	15
ABY 702	Ειδικά θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας II	3	Υ	15
ABY 703	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού I	3	Υ	15
ABY 704	Υλικά αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού II	3	Υ	15
ABY 705	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο I: Τοπογραφία Θεσσαλονίκης - Μακεδονίας	3	Υ	15
ABY 706	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο II: Μνημειακή Τοπογραφία Κωνσταντινούπολης	3	Υ	15

Κωδικός	Τίτλος	Ωρες/ εβδ.	Τύπος μαθήματος	ECTS
ABY 707	Οργάνωση και χρήση του χώρου στο Βυζάντιο III	3	Υ	15
ABY 708	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία I	3	Υ	15
ABY 709	Διάκοσμος και η θεματική του στα Βυζαντινά μνημεία II	3	Υ	15
ABY 710	Αρχαιολογία και τέχνη στη σταυροφορική Ανατολή	3	Υ	15
ABY 711	Αρχαιολογία και Τέχνη στο Βυζάντιο και τη Δύση κατά τους Μέσους Χρόνους	3	Υ	15
ABY 712	Ισλαμική Τέχνη και Αρχιτεκτονική στον χώρο της Εγγύς Ανατολής και της Μικράς Ασίας (11ος-15ος αι.)	3	Υ	15

Το αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθημάτων ανακοινώνεται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους. Η δήλωση επιλογής μαθημάτων γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου (εντός των δύο πρώτων εβδομάδων). Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει τρεις (3) ώρες διδασκαλίας οι οποίες αντιστοιχούν σε δεκαπέντε (15) μονάδες ECTS και είναι διάρκειας δεκατριών (13) εβδομάδων. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1η Νοεμβρίου και ολοκληρώνεται στις 15 Φεβρουαρίου, ενώ το εαρινό αρχίζει την 1η Μαρτίου και τελειώνει στις 30 Ιουνίου. Γλώσσα διδασκαλίας του Π.Μ.Σ. είναι η ελληνική.

Για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε τέσσερα (4) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα (σύνολο εξήντα (60) μονάδες ECTS). Ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει το σύνολο των τεσσάρων (4) μαθημάτων στη διάρκεια του πρώτου και δεύτερου εξαμήνου σπουδών ανά δύο (2) μαθήματα το εξάμηνο. Η πορεία της μεταπτυχιακής του εργασίας παρακολουθείται κατά το τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εξάμηνο με τη βοήθεια δύο (2) υποχρεωτικών σχετικών με την εργασία μαθημάτων (20 μονάδες ECTS). Πρόκειται για το μάθημα "Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας" στο τρίτο εξάμηνο (10 ECTS) καθώς και ένα εξατομικευμένο μάθημα (10 ECTS) που εξετάζεται με τη συμμετοχή του φοιτητή σε ημερίδα στην αρχή του τέταρτου εξαμήνου, κατά την οποία παρουσιάζει δημόσια το θέμα της διπλωματικής του εργασίας και την πρόδοό του ενώπιον των καθηγητών του Π.Μ.Σ. και των άλλων μεταπτυχιακών φοιτητών. Το σύνολο των μονάδων ECTS στα πέντε εξάμηνα σπουδών είναι ογδόντα (80) και μαζί με τη διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία εκατό σαράντα (140) ECTS.

2. Έλεγχος γνώσεων

Ο εκάστοτε τρόπος αξιολόγησης κάθε μαθήματος ορίζεται στον ηλεκτρονικό Οδηγό Σπουδών του Τμήματος και είναι υποχρεωτικός για όλους τους συμμετέχοντες. Η αξιολόγηση μπορεί να γίνεται με γραπτή εργασία ή με προφορικές ή γραπτές εξετάσεις ή με συνδυασμό των ανωτέρων στο τέλος κάθε εξαμήνου (κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Ιούνιο). Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα περιλαμβάνει τη δυνατότητα διαβάθμισης μισού (0,50) βαθμού. Σε περίπτωση περισσοτέρων του ενός διδασκόντων, στην αξιολόγηση μετέχουν όλοι όσοι δίδαξαν το μάθημα και βαθμολογούν ισοδύναμα. Τελικός βαθμός είναι ο μέσος όρος των βαθμών των διδασκόντων με βαθμολογική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) και βάση το έξι (6).

Η βαθμολογία αποστέλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός δύο (2) εβδομάδων από τη λήξη του εξαμήνου.

Αν ο μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος τον επόμενο Σεπτέμβριο. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδασκων. Αν αποτύχει εκ νέου, διαγράφεται.

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.)

3.1. Ορισμός θέματος και Επιτροπή Μ.Δ.Ε.: Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας υποβάλλεται αίτηση από τον/την υποψήφιο μετά την ολοκλήρωση του α' έτους σπουδών (στο διάστημα 15-30 Ιουνίου) που περιλαμβάνει τον προτεινόμενο τίτλο, τον/την προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα και σύντομη περιγραφή του θέματος (όχι μικρότερη των 300 λέξεων). Στη συνέχεια η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/ουσα. Τα υπόλοιπα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μπορεί να ανήκουν και σε άλλο Τμήμα του Α.Π.Θ. ή σε αντίστοιχο Τμήμα άλλου Ιδρύματος ή σε ερευνητικό κέντρο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., όπως αυτή προκύπτει από το ΦΕΚ διορισμού του και από το ερευνητικό/συγγραφικό του έργο.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος (παραίτηση, θάνατος ή μακρόχρονη άδεια υγείας) είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να αναλάβει την επίβλεψη πέντε (5) κατ' ανώτατο όριο εργασιών ανά έτος.

Η Γραμματεία του Τμήματος σε συνεννόηση με τη Συντονιστική Επιτροπή τηρεί ηλεκτρονικό μητρώο των θεμάτων των διπλωματικών εργασιών, ώστε να αποφεύγονται στην πορεία του χρόνου οι επικαλύψεις. Το μητρώο αυτό με σύντομη περίληψη του θέματος αναρτάται και στην ιστοσελίδα του Τμήματος με ευθύνη της Γραμματείας και του εκάστοτε Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

3.2. Στόχοι: Η Μ.Δ.Ε. αποδεικνύει τη δυνατότητα των υποψηφίων για αυτόνομη επιστημονική εργασία, την αναλυτική και συνθετική τους ικανότητα, τη θεωρητική και μεθοδολογική τους επάρκεια. Η Μ.Δ.Ε. δεν αποσκοπεί απαραίτητα στην παραγωγή πρωτότυπης επιστημονικής γνώσης.

3.3. Μέγεθος: Η Μ.Δ.Ε. δεν θα πρέπει συνολικά να ξεπερνά τις 40.000 λέξεις (κείμενο και υποσημειώσεις χωρίς τη βιβλιογραφία), με εξαίρεση τα παραρτήματα. Το ελάχιστο μέγεθος είναι 25.000 λέξεις. Ο ακριβής αριθμός των λέξεων δηλώνεται από τον επόπτη κατά την υποβολή της Μ.Δ.Ε. και επαληθεύεται από το ψηφιακό α-

ντίγραφο. Αν αποκλίνει σημαντικά (άνω των 10% του ανώτατου ορίου), δεν γίνεται αποδεκτή για εξέταση.

3.4. Μορφή: Η Μ.Δ.Ε. στην έντυπη της μορφή είναι γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, με επιμέλεια και σε χαρτί 80 gr τουλάχιστον με έντυπο εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευση των εικόνων και των σχεδίων.

Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή, το Τμήμα και ο Τομέας, ο τίτλος της Μ.Δ.Ε., το ονοματεπώνυμο του μεταπτυχιακού φοιτητή και η ημερομηνία κατάθεσης. Στο εσωφύλλο αναφέρεται ο Επιβλέπων Καθηγητής, η ημερομηνία έγκρισης και στο κάτω μέρος του εσωφύλλου θα αναγράφεται η φράση «Η έγκριση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δεν συνεπάγεται αναγκαστικά ότι αποδέχεται το Τμήμα τις απόψεις του/της συγγραφέα».

3.4.1. Γλώσσα: Γλώσσα εκπόνησης της Μ.Δ.Ε. ορίζεται η ελληνική. Σε ειδικές περιπτώσεις και με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα μπορεί να γίνει δεκτή και η αγγλική γλώσσα.

3.5. Υποβολή: Μετά την ολοκλήρωση της Μ.Δ.Ε. και όχι αργότερα από την 30ή Νοεμβρίου του πέμπτου εξαμήνου ο/η φοιτητής/τρια καταθέτει την εργασία του/της στον επιβλέποντα/ουσα. Έως τις 15 Ιανουαρίου ο/η επιβλέπων/ουσα καταθέτει Εισηγητική Έκθεση και βεβαίωση ελέγχου λογοκλοπής από όποιο σύστημα ελέγχου διαθέτει το Α.Π.Θ. Ταυτόχρονα, ο φοιτητής καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος την εργασία του σε τρία (3) αντίτυπα και βεβαίωση ότι δεν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων συγγραφέων πέραν των παραπεμπομένων ούτε κατά λέξη παραθέματα πέραν αυτών που έχουν αναλόγως σημανθεί.

3.6. Υποστήριξη: Η Μ.Δ.Ε. υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και ακροατηρίου έως τις 31 Ιανουαρίου του πέμπτου εξαμήνου. Μετά το πέρας αυτής της ημερομηνίας παράταση δεν θα δίνεται. Η υποστήριξη γίνεται στους χώρους των εμπλεκόμενων Τομέων ακόμη κι αν η εισήγηση είναι αρνητική. Η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος γνωστοποιούνται στον/την υποψήφιο και στη Γραμματεία του Τμήματος πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δημόσια προφορική παρουσίαση. Η παρουσίαση δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μισή ώρα και η συζήτηση των μελών της Επιτροπής και του/της εξεταζομένου/ης πάνω από 45 λεπτά. Τη διαδικασία συντονίζει το κατά τη βαθμίδα ανώτερο και αρχαιότερο μέλος της Επιτροπής εξαιρουμένου του/της επιβλέποντος/ουσας. Αν ο/η φοιτητής/τρια δεν προσέλθει στην τελική εξέταση, διαγράφεται από το Π.Μ.Σ.

3.7. Βαθμολογία: Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των Μ.Δ.Ε ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,49), Καλώς (6 έως 6,49). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να υποβάλει για δεύτερη φορά την εργασία του προς κρίση έως την 15η του επομένου Ιουνίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία υποστήριξης έως την 30ή.

3.8. Ολοκλήρωση διαδικασίας: Μετά την προφορική παρουσίαση Επιτροπή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος Πρακτικό της δοκιμασίας του/της υποψηφίου, στο οποίο αναφέρεται και ο βαθμός. Κατόπιν της έγκρισης της εργασίας από την Επιτροπή και αφού ο/η υποψήφιος/α ενσωματώσει τις παρατηρήσεις της σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο του ενός μηνός η εργασία εγκρίνεται από τη Συνέλευση. Εφόσον η δοκιμασία ήταν επιτυχής, ο/η φοιτητής/τρια καταθέτει ένα (1) αντίτυπο της εργασίας σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή (PDF) στη Γραμματεία του Τμήματος. Ταυτόχρονα με την κατάθεση του τελευταίου αντιτύπου ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 100-120 λέξεων (στα ελληνικά και στα αγγλικά) στη Γραμματεία του Τμήματος προς ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Βαθμός διπλώματος

Ο φοιτητής ο οποίος επέτυχε σε όλες τις εξετάσεις και συγκέντρωσε ογδόντα (80) μονάδες ECTS, καθώς και στην τελική εξέταση της Μ.Δ.Ε. (εξήντα (60) μονάδες ECTS), λαμβάνει Δ.Μ.Σ. σε μία από τις Ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ.

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του Π.Μ.Σ. και της Μ.Δ.Ε. Η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της Μ.Δ.Ε. και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο: Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ. Βαθμός Μ.Δ.Ε. = άθροισμα γινομένων (βαθμού κάθε μαθήματος × αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος) + (βαθμός μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας × ECTS) / σύνολο ECTS.

Άρθρο 7 Διδακτικό Προσωπικό

Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

- I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
- II. Μέλη της κατηγορίας Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
- III. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 του οικείου Τμήματος.
- IV. Ομότιμα και αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος με απόφαση της Συνέλευσης για την ανάθεση διδασκαλίας που θα πρέπει να περιέχει τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των διδακτικών αναγκών, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, μπορεί να αναθέσει διδακτικό έργο σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή να προσκαλέσει μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητές από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Επιπλέον η Συνέλευση του Τμήματος, με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., μπορεί να καλέσει, **ΩΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ**, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36.

Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του Π.Μ.Σ. αποφασίζεται από τη Συνέλευση, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε.

Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες.

Άρθρο 8

Έσοδα Προγραμμάτων – Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

Οι πηγές εσόδων και τα έξοδα του Π.Μ.Σ. ορίζονται στο σχετικό ΦΕΚ.

Το Π.Μ.Σ. δημοσιεύει **ετησίως**, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Τμήματος, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία.

Άρθρο 9

Διοικητική Υποστήριξη – Υλικοτεχνική Υποδομή

Στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών περιγράφεται η διοικητική και τεχνική υποστήριξη που παρέχεται στο Π.Μ.Σ. από το Τμήμα. Επίσης με βάση την έκθεση του Τμήματος (άρθρο 32 παρ. 3γ) καθορίζονται οι χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του Π.Μ.Σ. καθώς και ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός (επάρκεια και ποιότητα) για τη λειτουργία του προγράμματος και η δυνατότητα κάλυψης αυτών.

Άρθρο 10

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 11**Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.)**

Ο τίτλος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι δημόσιο έγγραφο. Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Αρχαιολογία, Τέχνη και Πολιτισμό εκδίδεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στο Δίπλωμα αναγράφεται ως απονέμουσα αρχή το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του Δ.Μ.Σ., ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του Π.Μ.Σ., η ειδίκευση, τα στοιχεία του μεταπτυχιακού/κης φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα. Επίσης παρατίθεται και το έμβλημα του Ιδρύματος. Το Δίπλωμα υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και από τον Διευθυντή του Π.Μ.Σ.

Στον απόφοιτο του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β')], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα.

Άρθρο 12**Λογοκλοπή**

Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο μεταπτυχιακός/κη φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή (ή ακριβής μετάφραση) εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του/της. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κη φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση

του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Στις παραπάνω περιπτώσεις –και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας– η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 13 **Μεταβατικές ρυθμίσεις**

Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε Π.Μ.Σ. κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και οι φοιτητές που εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε Π.Μ.Σ. ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του ν. 4485/2017).

Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

α) Ειδίκευση στην Προϊστορική Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Σουλτάνα Μαρία ΒΑΛΑΜΩΤΗ

ΑΠΡ 712 Αρχαιοβοτανική – Άνθρωποι και Φυτά στην Προϊστορική Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο

Τα φυτά έχουν διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο σε κρίσιμες αλλαγές των ανθρώπινων κοινωνιών όπως είναι η αρχή της γεωργίας και της παραγωγής της τροφής, η χρήση της γης για την παραγωγή πλεονάσματος και η εμφάνιση των πρώιμων αστικών κέντρων. Οι παράγοντες που οδήγησαν σε αλλαγές στη σχέση μεταξύ των προϊστορικών κοινωνιών και των φυτικών πόρων συχνά αποτελούν αντικείμενο επιστημονικών διαφωνιών στους κόλπους της Αρχαιολογίας. Η Αρχαιοβοτανική αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για την προσέγγιση των κοινωνιών του παρελθόντος και για την κατανόηση όψεων της κοινωνικής και οικονομικής ζωής τους. Το μάθημα αποσκοπεί στην επισκόπηση των δυνατοτήτων της Αρχαιοβοτανικής έρευνας στο να αποκαλύψει τους πολύπλοκους παράγοντες που επηρέασαν τις προϊστορικές κοινωνίες που έζησαν στη νοτιοανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο. Εξετάζονται μέθοδοι της Αρχαιοβοτανικής στο πεδίο και το εργαστήριο, με ιδιαίτερη έμφαση στις δυνατότητες και τους περιορισμούς που θέτουν στην αρχαιολογική ερμηνεία. Το μάθημα επιχειρεί να προχωρήσει πέρα από τους ταφονομικούς περιορισμούς που θέτουν οι διαδικασίες σχηματισμού του αρχαιολογικού αρχείου και να προσεγγίσει τις πολύπλευρες πτυχές της προϊστορικής ζωής και της κοινωνικο-οικονομικής οργάνωσης. Τα κύρια θέματα που εξετάζονται σε αυτό το εξάμηνο είναι τα εξής: η συμβολή της Αρχαιοβοτανικής στην κατανόηση της αρχής της γεωργίας στη Μέση Ανατολή και τα Βαλκάνια, οι αγροτικές πρακτικές και τις αλλαγές τους σε βάθος χρόνου στο Αιγαίο, διατροφικές επιλογές και μαγειρικές πρακτικές που αφορούν τα φυτικά συστατικά της διατροφής, ποικίλες χρήσεις των φυτών από τους προϊστορικούς ανθρώπους, η χρήση των φυτών ως στοιχείων διαμόρφωσης πολιτισμικών ταυτοτήτων, ο ρόλος των αλκοολούχων σκευασμάτων και των ψυχοτρόπων φυτών σε τελετουργίες, συνεστιάσεις και η ανάδυση των ιεραρχημένων κοινωνιών, η διερεύνηση των δικτύων επικοινωνίας στα προϊστορικά χρόνια. Το μάθημα διδάσκεται με τη μορφή σεμιναρίων στην αίθουσα και εργαστηριακών ασκήσεων στους χώρους του ΕΔΑΕ (Εργαστήριο Διεπιστημονικής

Αρχαιολογικής Έρευνας, <http://edae.hist.auth.gr/index.php/home-el>). Κάθε θέμα διερευνάται και συζητιέται με βάση τη διαθέσιμη βιβλιογραφία. Παράλληλα με την υπό εξέταση περιοχή, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να εξετάσουν συνδυαστικά μελέτες που αφορούν άλλες περιοχές του πλανήτη με ανάλογα αρχαιολογικά ζητήματα προς διερεύνηση. Στο μάθημα προγραμματίζεται εκπαιδευτική εκδρομή. Κάθε φοιτητής/φοιτήτρια στο τέλος του εξαμήνου θα κάνει μία προφορική παρουσίαση και θα καταθέσει μία γραπτή εργασία 4000 λέξεων (συμπεριλαμβανομένης της βιβλιογραφίας).

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα έχουν αποκτήσει μία εποπτεία των τεχνικών της Αρχαιοβοτανικής στο πεδίο και το εργαστήριο και μία σε βάθος κατανόηση της χρήσης της ως αναλυτικού εργαλείου για την ανασύνθεση της ζωής κατά το προϊστορικό παρελθόν.

Ιωάννης ΦΑΠΠΑΣ

ΑΠΡ 717 Από την Κοινότητα στην Ανακτορική Πολιτεία: Όψεις της Εξουσίας και Δύναμης στο Προϊστορικό Αιγαίο της 3ης και 2ης χιλιετίας π.Χ.

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην εξέταση ζητημάτων που σχετίζονται με την ανάδυση ιεραρχημένων κοινωνιών και κρατών στο Αιγαίο και την ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου κατά την 3^η και 2^η χιλιετία π.Χ. Η σημασία της ανταλλαγής δώρων, της οργάνωσης κυνηγιών και συμποσίων, αλλά και της επιδεικτικής κατοχής και κατανάλωσης πλούτου για την ανέλιξη και διατήρηση της κεντρικής εξουσίας θα αποτελέσουν πτυχές που θα εξεταστούν αναλυτικά. Έμφαση, επίσης, θα δοθεί στη θέση, τον ρόλο και τις ιδιότητες του πρώτου τη τάξει ατόμου στις κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, όπως αυτά προκύπτουν από την εικονογραφία και τις πινακίδες της Γραμμικής Β και της σφηνοειδούς γραφής αντίστοιχα, αλλά και στην πρακτική οργάνωσης και διατήρησης συμμαχιών στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου μέσω διπλωματικών επαφών και της επίσημης ανταλλαγής δώρων.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναμένεται να έχουν μελετήσει σε βάθος τις διαφορές ανάμεσα στις κοινωνίες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, να έχουν κατανοήσει τη σημασία και τους συμβολισμούς των πρακτικών που χρησιμοποιούνταν από τις κεντρικές εξουσίες και στις δύο περιοχές για την απόκτηση και διατήρηση της εξουσίας τους, να έχουν εξοικειωθεί με τη σχετική βιβλιογραφία και ορολογία, αλλά και να είναι σε θέση να προσεγγίζουν κριτικά το θέμα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των δύο περιοχών.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**Μαρία ΝΤΙΝΟΥ****ΑΠΡ 705 Προϊστορικά Τοπία: Ανθρώπινες Κοινωνίες και Περιβάλλον**

Στο σεμινάριο θα παρουσιαστούν θέματα διεπιστημονικών ερευνών που εξετάζουν το αρχαίο περιβάλλον σε σχέση με τις προϊστορικές κοινωνίες. Οι φοιτήτριες/τες θα εξοικειωθούν με τα ερωτήματα και τις μεθόδους της Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας. Θα εξετάσουν παραδείγματα αρχαιολογικών θέσεων όπου έχουν εφαρμοστεί τέτοιες μέθοδοι ώστε να κατανοήσουν και να σχολιάσουν θέματα της προϊστορικής έρευνας που αφορούν σε πρώιμες μετακινήσεις, διαφορετικές μορφές εγκατάστασης, επιλογή, διαχείριση και διαμόρφωση διαφορετικών περιβαλλόντων, καθώς και σε ζητήματα χρονολόγησης και συσχετισμού των πολιτισμικών φαινομένων με μεγάλης κλίμακας κλιματικά επεισόδια του παρελθόντος.

Εξειδίκευση των γνώσεων σε θέματα τεκμηρίωσης, ανάλυσης και ερμηνείας του αρχαιολογικού υλικού μέσα από τη συστηματική χρήση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας. Εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με τους τρόπους διαχείρισης και αξιοποίησης της αρχαιολογικής πληροφορίας. Εξοικείωση με τη διατύπωση των ερευνητικών ζητημάτων που θα τους/τις βοηθήσουν να επιλέξουν τη θεματική με την οποία θα ασχοληθούν στη διπλωματική τους εργασία.

Σεβαστή ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ**ΑΠΡ 716 Οι Κοινωνίες του Αιγαίου στην 3η και 2η χιλιετία π.Χ.: Κύρια Ερωτήματα και Ερμηνευτικές Προσεγγίσεις**

Στο σεμινάριο αυτό θα εξεταστούν ζητήματα που αναδεικνύουν τη σύγχρονη συζήτηση και προβληματική στη διαμόρφωση των προανακτορικών κοινωνιών στην Κρήτη. Επιμέρους θέματα που θα συζητηθούν περιλαμβάνουν: την οργάνωση των προανακτορικών οικισμών, τις τεχνολογικές καινοτομίες και παραδόσεις, τις επαφές και αλληλεπιδράσεις των κοινοτήτων πριν την εμφάνιση των πρώτων ανακτόρων στην Κρήτη. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα ταφικά έθιμα και τις πρακτικές, στην ταφική αρχιτεκτονική και τη μεταχείριση των νεκρών καθώς και στον υλικό πολιτισμό που συνδέεται με τους τάφους αλλά και τους υπαίθριους εξωτερικούς χώρους.

Στο σεμινάριο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα εμβαθύνουν σε θέματα τεκμηρίωσης, στην ανάλυση και ερμηνεία του αρχαιολογικού υλικού μέσα από τη συστηματική χρήση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας.

β) Ειδίκευση στην Κλασική Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αθανασία ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΚΛ 703 Ελληνιστική Περίοδος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι ταφικά μνημεία των ύστερων κλασικών και ελληνιστικών χρόνων ως προς την αρχιτεκτονική και τη διακόσμησή τους σε συνάρτηση με την ταφική ιδεολογία. Θα δοθεί έμφαση σε ένα είδος μνημείου χαρακτηριστικό για την αρχαία Μακεδονία, τους «μακεδονικούς» τάφους, ενώ θα εξεταστούν και χαρακτηριστικά παραδείγματα ταφικών μνημείων από την περιοχή της Θράκης και της Μικράς Ασίας. Στόχος του μαθήματος είναι α) να εξοικειωθούν οι φοιτητές/φοιτήτριες με τα τυπολογικά χαρακτηριστικά των μνημείων και να κατανοήσουν τις εν λόγω κατασκευές ως αναπόσπαστο μέρος της ταφικής διαδικασίας, β) να έρθουν σε επαφή με την αρχαία ελληνική ζωγραφική μέσω των πηγών, της αντανάκλασής της σε άλλες μορφές τέχνης και των αυθεντικών παραδειγμάτων από τον χώρο της Μακεδονίας γ) να κατανοήσουν τη γραπτή διακόσμηση των ταφικών μνημείων ως κοινωνική πρακτική συνδεδεμένη με τις τελετές μετάβασης που σχετίζονται με τον θάνατο και τη διαμόρφωση ταυτότητας στο πλαίσιο της κοινότητας και δ) να κατανοήσουν τις σχέσεις αλληλεπίδρασης μεταξύ πολιτισμών, έτσι όπως ανιχνεύονται στα ταφικά κτίσματα.

Το μάθημα διαρθρώνεται σε περιορισμένο αριθμό διαλέξεων από τη διδάσκουσα και κατά κύριο λόγο στην παρουσίαση εργασιών από τους φοιτητές/ τις φοιτήτριες, καθώς και σε κάποιες επισκέψεις σε επιλεγμένα μνημεία. Η αξιολόγηση βασίζεται στη γραπτή εργασία που θα κατατεθεί στο τέλος, στην προφορική παρουσίαση με power point και στην αλληλεπίδραση κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να είναι σε θέση να σχολιάσουν τη μεθοδολογία προσέγγισης των αρχαίων μνημείων και της τέχνης σε συνάρτηση με τα αρχαιολογικά, ιστορικά και κοινωνικά συμφραζόμενα, να έχουν εξοικειωθεί με τα αποτελέσματα της επιστημονικής έρευνας ειδικά σε θέματα σχετικά με την αρχαία Μακεδονία και να είναι σε θέση να συνθέσουν με κριτικό πνεύμα μια ολοκληρωμένη εργασία που να περιλαμβάνει τεκμηριωμένα την αρχαιολογική πληροφορία σε συνδυασμό με τα ερωτήματα της έρευνας.

Ελένη ΜΑΝΑΚΙΔΟΥ

ΑΚΛ 709 Εικονογραφία και Εικονολογία

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στην ερμηνευτική προσέγγιση των «εικόνων» σε αντικείμενα και μνημεία διαφόρων περιόδων, με έμφαση στη Γεωμετρική, Αρχαϊκή, και Κλασική εποχή. Η ερμηνεία των εικονιστικών παραστάσεων σε διάφορες κατηγορίες αντικειμένων, κτισμάτων και εικαστικών δημιουργιών είναι από τα συχνότερα πεδία της αρχαιολογικής έρευνας ήδη από τον 19ο αι. Οι περισσότερες θεωρητικές προσεγγίσεις, που υιοθετήθηκαν κατά καιρούς από τους αρχαιολόγους επηρέασαν αναλόγως την ερμηνευτική των αρχαίων «εικόνων» (π.χ. ιστορική-τυπολογική στο α' μισό 20ού αι., κοινωνική-ιστορική και πολιτική κυρίως στις δεκαετίες 1960-1970, σημειολογική-δομιστική και ανθρωπολογική-μεταδομιστική στο β' μισό 20ού αι.). Ιδιαίτερη επίδραση άσκησαν οι εικονογραφικές και εικονολογικές απόψεις του Erwin Panofsky με την εφαρμογή ενός τριπλού ερμηνευτικού σχήματος σχετικά με την «ανάγνωση» έργων της νεότερης τέχνης, τις οποίες ενστερνίστηκαν πολλοί μελετητές των παραστάσεων σε αντικείμενα / έργα της αρχαίας τέχνης. Οι εικονιστικές παραστάσεις αποτελούνται από επιμέρους εικονογραφικές μονάδες (μορφές, αντικείμενα) με διαφορετική ταυτότητα και βαρύτητα. Η εικονογραφική «ανάγνωση» είναι αναλυτική και περιγραφική, ενώ η εικονολογική είναι συνθετική και ερμηνευτική. Εκτός από τη γενικά αποδεκτή αντίληψη ότι οι αρχαίες «εικόνες» δεν αποτελούν ρεαλιστικές αποτυπώσεις ούτε είναι φωτογραφικά ντοκουμέντα, η οποιαδήποτε προσπάθεια ερμηνευτικών «αναγνώσεων» δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά βασική προϋπόθεση για τη συνολική και βαθύτερη κατανόηση του παρελθόντος και του υλικού πολιτισμού του.

Το σεμινάριο περιλαμβάνει ένα εισαγωγικό μέρος με παρουσίαση των θεωρητικών αρχών και συγκεκριμένων παραδειγμάτων, ασκήσεις για την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με μελέτη και σχολιασμό της ειδικής βιβλιογραφίας και, τέλος, τη σύνθεση ατομικής εργασίας με προφορική παρουσίαση και γραπτή μορφή από τους φοιτητές/τήτριες.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τήτριες θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις που διαμορφώθηκαν στην ερμηνεία των εικονιστικών παραστάσεων, να αναλύουν με μεθοδικό τρόπο τις απεικονίσεις σε διάφορες κατηγορίες αντικειμένων / μνημείων και να κατανοούν τη σημασία της πολύπλευρης ερμηνευτικής προσέγγισης.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**Βασιλική ΒΛΑΧΟΥ****ΑΚΛ 701 Πρώιμη Ιστορική και Αρχαϊκή Περίοδος**

Το μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη των συνόλων που έχουν ερευνηθεί στις Κυκλάδες, αναδεικνύοντας όψεις της οικιστικής τους ανάπτυξης, της οργάνωσης των χώρων αφιερωμένους στους νεκρούς, καθώς και στην ίδρυση των ιερών κατά τους Πρώιμους Ιστορικούς και αρχαϊκούς χρόνους. Τις τελευταίες δεκαετίες, οι συστηματικές ανασκαφές σε νησιά των Κυκλάδων, όπως η Κύθνος, η Νάξος, η Πάρος, το Δεσποτικό, η Τήνος, η Δήλος και η Αμοργός μεταξύ άλλων καθώς και η δημοσίευση εξειδικευμένων μελετών για τις Κυκλάδες, έχουν πλουτίσει τη γνώση μας για τις πρώιμες νησιωτικές κοινωνίες και έχουν αλλάξει την αντίληψή μας για αυτή τη σημαντική και συνεχώς μεταβαλλόμενη περίοδο. Στόχος του μαθήματος είναι η ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών των νησιών ξεχωριστά, αλλά και η μεταξύ τους σύγκριση, προκειμένου να τονιστούν κοινά στοιχεία της ανάπτυξης και ιστορικής τους πορείας, αλλά και να αναδειχτούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νησιών που συγκροτούν το σημαντικό αυτό συγκρότημα του Αιγαίου. Εκτός από τα έργα αναφοράς για τη μελέτη του Αιγαίου και των Κυκλάδων ειδικότερα, τα πιο πρόσφατα άρθρα και επιλεγμένα κεφάλαια από συλλογικούς τόμους θα αποτελέσουν τη βασική βιβλιογραφία του μαθήματος. Οι φοιτητές θα ασχοληθούν με συγκεκριμένα παραδείγματα νησιωτικής αρχαιολογίας τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενα λεπτομερούς μελέτης, συζήτησης και βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης. Το μάθημα περιλαμβάνει εκδρομή 5 ημερών στις Κυκλάδες (μετά από συνεννόηση με τους φοιτητές), προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να επισκεφτούν ορισμένες από τις σημαντικότερες θέσεις της περιόδου αυτής και τα υλικά τους κατάλοιπα στα τοπικά μουσεία των Κυκλάδων.

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα έχουν εξοικειωθεί με το ερευνητικό περιεχόμενο της νησιωτικής αρχαιολογίας, το αντικείμενό της όπως και με τα μεθοδολογικά και θεωρητικά προβλήματα που συνδέονται με αυτήν. Θα μπορούν να ανακαλούν τις ιδιαιτερότητες των νησιών που απαρτίζουν τις Κυκλάδες, τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους σε συνάρτηση με τα φαινόμενα που χαρακτηρίζουν τη μετάβαση από τις κοινωνίες της Ύστερης Εποχής του Χαλκού σε αυτές τις Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου, και την αρχαϊκή περίοδο και θα μπορούν να διακρίνουν τα βασικά τους χαρακτηριστικά. Θα μπορούν να ανακαλούν συγκεκριμένες γεωγραφικές θέσεις που έπαιξαν καταλυτικό ρόλο στη διάρκεια της περιόδου αυτής και να αναγνωρίζουν τον υλικό πολιτισμό που σχετίζεται με αυτές. Επιπλέον, με την εκπόνηση μιας γραπτής εργασίας, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τα εργαλεία της αρχαιολογικής έρευνας, της σύνθεσης και της παρουσίασης των δεδομένων. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα πραγματοποιηθεί εκπαιδευτική εκδρομή.

Ελένη ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΑΚΛ 704 Ρωμαϊκή Περίοδος

Θα δοθεί έμφαση στην εξέταση των διαφόρων κατηγοριών γλυπτικής που απαντούν στον ελλαδικό χώρο στην περίοδο της ρωμαιοκρατίας και κυρίως στην περίοδο της ακμής της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Θα συζητηθεί το πολύπλοκο ζήτημα του «εκρωμαϊσμού», που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, με στόχο να διερευνηθεί σε ποιο βαθμό και με ποιον τρόπο συνδυάζεται η παράδοση με τα νέα στοιχεία που βαθμιαία υιοθετούνται από τη Δύση.

Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να μελετήσουν βασικές κατηγορίες της γλυπτικής στη ρωμαϊκή Ελλάδα, να ευαισθητοποιηθούν σε μεθοδολογικά και πρακτικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από την εμπλοκή του ερευνητή στο πεδίο που μελετά και να εξασκηθούν στην προφορική και γραπτή παρουσίαση εργασιών και στον σχολιασμό και την κριτική ανάλυση σχετικών άρθρων και μελετών. Απώτερος στόχος είναι να προσφερθούν μέσω του μαθήματος αυτού εξειδικευμένες γνώσεις για τη γλυπτική της ρωμαϊκής περιόδου στον ελλαδικό χώρο.

γ) Ειδίκευση στη Βυζαντινή Αρχαιολογία

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Πασχάλης ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ

ΑΒΥ 712 Ισλαμική Τέχνη και Αρχιτεκτονική στον Χώρο της Εγγύς Ανατολής και της Μικράς Ασίας (11ος-15ος αι.)

Η Ισλαμική Αρχαιολογία και Τέχνη είναι μια ειδικότητα της αρχαιολογικής επιστήμης, με ιδιαίτερη άνθηση στην Ευρώπη και Αμερική κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Χρονολογικά καλύπτει την περίοδο από την εμφάνιση του Ισλάμ και της τέχνης του (7ος αι. μ.Χ.) μέχρι σήμερα, ενώ αφορά στην τέχνη και τον υλικό πολιτισμό σε χώρες όπου επικράτησε το Ισλάμ, με έμφαση τόσο στην κοσμική όσο και τη θρησκευτική τέχνη.

Λόγω της εγγύτητας του Βυζαντίου με τον κόσμο του Ισλάμ, η μελέτη της Ισλαμικής Τέχνης συμπληρώνει την αντίστοιχη της Βυζαντινής, ήδη από το τέλος του 7ου μέχρι και τον 15ο αι. Επιπλέον, μία από τις διεθνείς σύγχρονες τάσεις στην επιστημονική έρευνα είναι και η μελέτη των διαπολιτισμικών φαινομένων στην τέχνη, κενό που μπορεί να καλυφθεί με παραδόσεις ύλης η οποία να

μπορεί να συνδυάζει στοιχεία του Βυζαντινού και του Ισλαμικού πολιτισμού, φέρνοντάς τα σε γόνιμο διάλογο.

Στόχος του μαθήματος θα είναι να εξυπηρετηθεί το ως άνω ζητούμενο. Θα γίνει λοιπόν ιδιαίτερη έρευνα στη μεσαιωνική Μικρά Ασία και τη μετάβασή της από τη Βυζαντινή στην Τουρκική κυριαρχία (Σελτζουκικό Σουλτανάτο του Ρουμ, Τουρκομανικά Μπεηλίκια, Οθωμανική Αυτοκρατορία). Σημαντικό ρόλο θα έχει και η μελέτη της τέχνης και της αρχιτεκτονικής που αναπτύχθηκε στις σημερινές ελληνικές περιοχές κατά την Τουρκοκρατία, ώστε να γίνουν καλύτερα κατανοητοί οι όροι «Μεταβυζαντινό» και «Οθωμανικό», οι οποίοι χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα άκριτα και λανθασμένα.

Ναταλία ΠΟΥΛΟΥ

ABY 702 Ειδικά Θέματα Βυζαντινής Αρχαιολογίας II

Το αντικείμενο του σεμιναρίου είναι η αναλυτική προσέγγιση των αρχαιολογικών δεδομένων της περιόδου του πρώιμου βυζαντινού μεσαίωνα σε περιοχές του Αιγαίου και της Μικράς Ασίας. Εξετάζονται στοιχεία πολεοδομίας, τοπογραφίας, αρχιτεκτονικής, αγροτικής και βιοτεχνικής παραγωγής και εμπορικών δικτύων. Εξετάζεται επίσης η κρατική παρέμβαση σε σημαντικούς τομείς της ζωής.

Οι φοιτητές πρέπει να εξοικειωθούν με τα αρχαιολογικά δεδομένα αυτής της περιόδου του Βυζαντίου σε περιοχές του Αιγαίου και της Μικράς Ασίας. Οι φοιτητές καλούνται να κατανοήσουν ζητήματα τοπογραφίας, αρχιτεκτονικής, αγροτικής και βιοτεχνικής παραγωγής, ενώ πρέπει να εξοικειωθούν με θέματα κρατικού ελέγχου και εμπορίου.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Αθανάσιος ΣΕΜΟΓΛΟΥ

ABY 707 Οργάνωση και Χρήση του Χώρου στο Βυζάντιο III

Το Φροντιστήριο στοχεύει στην εκπαίδευση στην ορθή χρήση των αρχιτεκτονικών όρων κατά την περιγραφή των μνημείων και του διακόσμου τους καθώς και στην επαφή με επιγραφές και στα συστήματα χρονολόγησης. Το μάθημα περιλαμβάνει επιπλέον ασκήσεις στα αντίστοιχα πεδία ενώ οι φοιτητές θα εξασκηθούν και στην κατάρτιση αρχαιολογικών δελτίων τεκμηρίωσης. Οι φοιτητές θα εκπονήσουν πέντε τουλάχιστον μικρές εργασίες ενώ ο τελικός βαθμός θα προκύψει αποκλειστικά από την επίδοσή τους στις ασκήσεις σε κάθε μάθημα.

Αναστάσιος ΤΑΝΤΣΗΣ

ABY 703 Υλικά Αντικείμενα του Βυζαντινού Πολιτισμού Ι

Το μάθημα για το παρόν εξάμηνο θα επικεντρωθεί στην μελέτη της αρχαιολογίας των πόλεων και οικισμών της Μικράς Ασίας και της Συρίας κατά τη Βυζαντινή περίοδο. Το μάθημα θα ξεκινήσει με μια σύντομη σειρά εισαγωγικών διαλέξεων, στις οποίες θα αναπτυχθεί η ιστορία της έρευνας, η βιβλιογραφία καθώς και τα βασικά ερευνητικά και μεθοδολογικά ζητήματα στην πραγμάτευση του θέματος. Στη συνέχεια οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα κληθούν να συγγράψουν εργασία βασιζόμενοι/ες στην υπάρχουσα βιβλιογραφία για ομάδες οικισμών στις εν λόγω περιοχές. Πριν από την τελική παράδοση οι εργασίες θα παρουσιαστούν στο μάθημα.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα έχουν εξοικειωθεί με την βιβλιογραφία επί του θέματος, καθώς και με τα ερευνητικά και μεθοδολογικά προβλήματα στην έρευνα και ανάλυση του υλικού που έχει προκύψει από την αρχαιολογική έρευνα στις πόλεις της Μικράς Ασίας και της Συρίας, στις οποίες το σημαντικό ερώτημα παραμένει η έννοια των μετασχηματισμών στην μετάβαση από τη Ρωμαϊκή στην Βυζαντινή εποχή και οι ασυνέχειες που ακολούθησαν. Επιπλέον θα είναι σε θέση να οργανώσουν βιβλιογραφική ερευνητική εργασία με ορθή χρήση και αναφορά στην βιβλιογραφία και να την παρουσιάσουν σε κοινό.

5.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΚ Β' 1430/ 26-4-2018)

Άρθρο 1.

Γενικές Αρχές

Οι Διδακτορικές Σπουδές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΑΠΘ αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και της πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος.

Το Διδακτορικό Δίπλωμα αποτελεί ακαδημαϊκό τίτλο, ο οποίος πιστοποιεί την εκπόνηση πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και την ουσιαστική συνεισφορά του/της κατόχου του στην εξέλιξη της επιστήμης και της γνώσης στον αντίστοιχο επιστημονικό κλάδο.

Στον παρόντα Κανονισμό αποτυπώνονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως αυτός καταρτίστηκε με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (συνεδρίαση με αριθμ. 376/15.12.2017).

Άρθρο 2.

Νομικό και Θεσμικό πλαίσιο

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. οργανώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου ΣΤ του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ.114/4-8-17, τ. Α') και των εν ισχύει ευρισκομένων διατάξεων και αποφάσεων.

Άρθρο 3.

Δικαίωμα Υποβολής Αίτησης

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής στο Τμήμα έχουν όσοι/ες πληρούν τις κάτωθι προϋποθέσεις:

- Είναι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. (Πανεπιστημίου ή ΤΕΙ) της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής.
- Είναι κάτοχοι Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Α.Ε.Ι. (στο εξής: Δ.Μ.Σ.) της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής ή είναι κάτοχοι ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου κατά το άρθρο 46 του ν. 4485/2017.
- Έχουν βαθμό ΔΜΣ από οκτώ και άνω ή ισότιμο βαθμό βάσει των κριτηρίων του ΔΟΑΤΑΠ.
- Έχουν πιστοποιημένη γνώση τουλάχιστον δύο ξένων γλωσσών, επιπέδου

Γ2 σε μία εκ των τεσσάρων ευρωπαϊκών γλωσσών (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά) και Β2 σε μία γλώσσα συναφή με το προς πραγμάτευση γνωστικό αντικείμενο. Το Επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται από με τους εξής τρόπους: α) Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του ν. 3149/2003, β) Με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής, γ) Με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής, δ) Με Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (π.δ. 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

Άρθρο 4.

Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος είναι τουλάχιστον τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Ο μέγιστος χρόνος εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής ορίζεται στα πέντε (5) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο παραπάνω χρόνος δύναται να παραταθεί για ένα επιπλέον έτος, μετά από αίτηση του/της υποψηφίου/ας και τεκμηριωμένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας μπορεί να αιτηθεί αναστολή ενός (1) πλήρους ημερολογιακού έτους για λόγους στράτευσης, κύησης και σοβαρούς λόγους υγείας με αίτησή του/της, η οποία συνοδεύεται από ομόφωνη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών. Η αίτηση εγκρίνεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Κατά τη διάρκεια της αναστολής αίρεται η ιδιότητά του/της υποψ. διδάκτορα και τα εξ αυτής απορρέοντα δικαιώματα. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στον μέγιστο συνολικό χρόνο εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής.

Αλλαγή τίτλου ή εξειδίκευση τίτλου μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος εντός των τριών πρώτων ετών από τον

ορισμό της Επιτροπής. Αλλαγή θέματος στην υπό εκπόνηση Διδακτορική Διατριβή μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος. Στην περίπτωση κατά την οποία η αλλαγή θέματος οδηγεί σε νέο επιστημονικό πεδίο, ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 7 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 5.

Δικαιώματα / Παροχές και Υποχρεώσεις Υποψήφιων Διδασκόντων

1. Δικαιώματα / Παροχές

Οι Διδακτορικές Σπουδές προσφέρονται δωρεάν.

Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής διατηρούν πλήρη τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές/ριες του Β΄ κύκλου σπουδών. Ενδεικτικά αναφέρονται: τεχνολογική και οικονομική υποστήριξη, βραβεία, υποτροφίες, φοιτητική μέριμνα, εκπροσώπηση σε συλλογικά Όργανα, μετάβαση για ένα χρονικό διάστημα σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού μέσω του Προγράμματος Erasmus κ.ά.

Επιπλέον, οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες διατηρούν δικαιώματα πρόσβασης, δανεισμού και χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών μέχρι και πέντε (5) έτη μετά την απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος.

2. Υποχρεώσεις

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας έχει υποχρέωση ανανέωσης της εγγραφής του/της κάθε ακαδημαϊκό έτος με αίτηση που καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος.

Άρθρο 6.

Συμμετοχή Υποψηφίων Διδασκόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία

Με απόφαση Συνέλευσης του Τμήματος (άρθρο 9 παρ. 3 εδάφιο ε΄ του ν. 3685/2008 που παραμένει σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 88 περ. α΄ του ν. 4485/2017) και κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους/ες διδάκτορες η επικουρία μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία, η οποία επιβαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος

Άρθρο 7

Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων Διδασκόντων

Το Τμήμα μπορεί να προκηρύσσει θέσεις υποψηφίων διδασκόντων τον μήνα Μάιο εκάστου έτους ύστερα από εισήγηση των Τομέων και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Οι θέσεις δημοσιοποιούνται διά του ημερησίου τύπου και αναρτώνται ηλεκτρονικά στον διαδικτυακό τόπο του Τμήματος. Οι

αιτήσεις με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά θα κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος εντός του Β΄ δεκαπενθημέρου του Σεπτεμβρίου.

- **Ο/Η ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ/Α**

Ο/Η υποψήφιος/α υποβάλλει στις ημερομηνίες που προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος.

Στην αίτηση αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος, η γλώσσα συγγραφής –η οποία μπορεί κατά περίπτωση και ύστερα από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος να είναι διάφορη της ελληνικής–, καθώς και ο/η προτεινόμενος/η ως επιβλέπων/ουσα της Διδακτορικής Διατριβής, ο/η οποίος/α ανήκει σε όσους/ες έχουν δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του ν.4485/2017 και στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού.

Η αίτηση συνοδεύεται από αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψηφίου/ας, διεξοδική και τεκμηριωμένη ερευνητικά και βιβλιογραφικά ερευνητική πρόταση καθώς επίσης και τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού δικαιολογητικά, τυχόν ερευνητική ή / και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς και δύο συστατικές επιστολές.

- **ΤΟ ΤΜΗΜΑ**

Η Συνέλευση του Τμήματος, με βάση τη συνάφεια του ερευνητικού αντικείμενου των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί, ορίζει ανά γνωστικό αντικείμενο και ειδίκευση τριμελή επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Η κάθε Επιτροπή εξετάζει τις υποβληθείσες αιτήσεις και τα συνυποβαλλόμενα έγγραφα και καλεί σε συνέντευξη τον/ την υποψήφιο/α.

Κατόπιν, η κάθε Επιτροπή υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος εισήγηση με αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους ο/η υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει δεκτός/ή. Επίσης, προτείνει τον/την επιβλέποντα/ουσα, εφόσον αυτός/η δεν έχει προταθεί από τον/την υποψήφιο/α. Σε κάθε περίπτωση η τελική απόφαση ανάγεται στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος.

Η Συνέλευση του Τμήματος, συνεκτιμώντας το υπόμνημα της Επιτροπής, εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της υποψηφίου/ας. Στην εγκριτική απόφαση της Συνέλευσης ορίζεται ο τίτλος και η γλώσσα συγγραφής της Διδακτορικής Διατριβής. Στην ίδια απόφαση, η Συνέλευση δύναται να καθορίσει ως προϋπόθεση για την εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψηφίου την παράλληλη επιτυχή παρακολούθηση μαθήματος/ων ή άλλες συναφείς με την επιστημονική έρευνα υποχρεώσεις.

Άρθρο 8.**Επίβλεψη Διδακτορικής Διατριβής**

1. Δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών έχουν τα μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου του οικείου ή άλλου Α.Ε.Ι. ή ερευνητές Α΄, Β΄ ή Γ΄ βαθμίδας από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.
2. Η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει στον/στην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38 του ν. 4485/2017, την επίβλεψη της Διδακτορικής Διατριβής και ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, με αρμοδιότητα να πλαισιώνει και να υποστηρίζει την εκπόνηση και συγγραφή της.
3. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχουν ως μέλη ο/η επιβλέπων/ουσα και δύο ακόμη μέλη Δ.Ε.Π. α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου καθηγητή από το οικείο ή άλλο Α.Ε.Ι. ή καθηγητές αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄ από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή από αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα της αλλοδαπής και έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με την υπό κρίση Διδακτορική Διατριβή. Ως μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. τα οποία είναι σε άδεια. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχει τουλάχιστον ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. από τις τρεις πρώτες βαθμίδες του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος δεν δύναται να επιβλέπει περισσότερες από πέντε (5) Διδακτορικές Διατριβές. Οι περιπτώσεις συνεπίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών δεν θα προσμετρώνται στο σύνολο.
4. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο/η επιβλέπων/ουσα εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να τελέσει χρέη επιβλέποντος/ουσας για μεγάλο χρονικό διάστημα, η Συνέλευση του Τμήματος, εκτιμώντας τις περιστάσεις, αναθέτει σε άλλον/η την επίβλεψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, κατόπιν αίτησης του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα και σύμφωνης γνώμης του/της νέου/ας προτεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας. Σε διαφορετική περίπτωση, ένα από τα άλλα δύο (2) μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αναλαμβάνουν χρέη επιβλέποντος/ουσας, ακόμη και καθ' υπέρβαση του μέγιστου αριθμού υποψήφιων διδακτόρων.
5. Αν ο/η αρχικός/η επιβλέπων/ουσα μετακινηθεί σε άλλο Α.Ε.Ι. ή Τμήμα Α.Ε.Ι. ή συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να τελεί χρέη επιβλέποντος/ουσας των Διδα-

- κτορικών Διατριβών που έχει αναλάβει και ο τίτλος απονέμεται από το Α.Ε.Ι., στο οποίο ανήκει το Τμήμα, όπου ξεκίνησε η εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής
6. Η Γραμματεία του Τμήματος οφείλει να αναρτήσει στον διαδικτυακό τόπο, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, το όνομα του/της Υποψήφιου/ας Διδάκτορα, τον τίτλο και σύντομη περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής, το όνομα του/της επιβλέποντος/ουσας και των άλλων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Άρθρο 9.

Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής με Συνεπίβλεψη

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι δυνατό να συνεργάζεται, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 του ν. 4485/2017, με Τμήματα ΑΕΙ της ημεδαπής, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα του άρθρου 13Α του ν.4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας είναι δυνατό επίσης να συνεργάζεται με αναγνωρισμένα ως ομοταγή Ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται σύμφωνα με όσα ορίζει η απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αριθμό 41931/Ζ1/13-3-2018 (ΦΕΚ 972/τ. Β'/13-3-2018).

Άρθρο 10.

Διαδικασία Εκπόνησης

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας, τον μήνα Ιανουάριο εκάστου έτους παρουσιάζει ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής σε δημόσια δοκιμασία και υποβάλλει εγγράφως σε αυτή αναλυτικό υπόμνημα σχετικά με την πρόοδο της Διδακτορικής του/της Διατριβής και τη συμμετοχή του/της στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες του Τομέα.

Αντίγραφο του υπομνήματος, καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον/την επιβλέποντα/ουσα ή την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και των εκθέσεων προόδου, καταχωρούνται στον ατομικό φάκελο του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα.

Άρθρο 11.**Αξιολόγηση Διδακτορικής Διατριβής**

Μετά την ολοκλήρωση εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποβάλλει αίτηση στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, διά της Γραμματείας, για δημόσια υποστήριξη και αξιολόγησή της. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, αποφασίζει την έγκριση ή την αιτιολογημένη απόρριψη της αίτησης. Εφόσον αυτή εγκριθεί, συντάσσει αναλυτική Εισηγητική Έκθεση εντός τριάντα ημερών. Στην Εισηγητική Έκθεση καταγράφεται η ολοκλήρωση της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής και προτείνεται ο ορισμός Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα. Εάν η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δεν εγκρίνει την αίτηση του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα, του/της δίνει αναλυτικά επιστημονικές παρατηρήσεις - βελτιώσεις, καθώς και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης εντός του ανωτάτου χρονικού ορίου που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό για την ολοκλήρωση διδακτορικής διατριβής.

Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά την κατάθεση θετικής Εισηγητικής Έκθεσης της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ορίζει Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή για την αξιολόγηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα εντός του προβλεπόμενου από τον παρόντα κανονισμό ανωτάτου χρονικού ορίου. Σε αυτή μετέχουν τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τέσσερα επιπλέον μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ. 2 β' εδάφιο του ν. 4485/2017 και έχουν την ίδια ή συναφή ειδικότητα με το επιστημονικό πεδίο της Διδακτορικής Διατριβής. Τα τέσσερα τουλάχιστον από τα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής θα πρέπει να προέρχονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Στην περίπτωση που δεν υφίσταται αυτή η δυνατότητα τότε μπορεί να προέρχονται από άλλα Τμήματα του ΑΠΘ ή άλλου ΑΕΙ, Ιδρύματος ή ερευνητικού κέντρου της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή έχει δικαίωμα πρότασης των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Προκειμένου να συγκροτηθεί η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, τα αφυπηρητήσαντα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αντικαθίστανται από νέα μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ. 2 β' εδάφιο του ν. 4485/2017. Τα αφυπηρητήσαντα μέλη δικαιούνται να παρευρεθούν στη διαδικασία δημόσιας παρουσίασης και αξιολόγησης με δικαίωμα λόγου, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου. Μέλη ΔΕΠ τα οποία βρίσκονται σε άδεια δύνανται να συμμετέχουν ως μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Ο/η υποψήφιο/α διδάκτορας υποστηρίζει τη Διδακτορική Διατριβή του περίπου επί ημίωρο και ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής σε δημόσια προφορική δοκιμασία που γίνεται το μέγιστο εντός 60 ημερών μετά τον ορισμό της Επιτροπής. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης προϋποθέτει τη φυσική παρουσία τουλάχιστον των τεσσάρων (4) μελών της

Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ενώ τα λοιπά μέλη μπορούν να συμμετέχουν και μέσω τηλεδιάσκεψης. Πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής είναι το αρχαιότερο από τα μέλη της, εφόσον είναι καθηγητής πρώτης βαθμίδος του Τμήματος, αλλιώς το αρχαιότερο από τα μέλη αυτής της επιτροπής το οποίο ανήκει στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος με εξαίρεση τον/την επιβλέποντα/επιβλέπουσα καθηγητή. Ο/Η υποψήφιος/α επίσης απαντά στις ερωτήσεις των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και όσων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής έχουν τυχόν αφυπηρητήσει. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δυο (2) ώρες.

Στη συνέχεια ο/η υποψήφιος/α αποχωρεί και η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή συσκέπτεται και κρίνει τη διατριβή ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και την συμβολή της στην επιστήμη και με βάση αυτά τα κριτήρια διατυπώνει την τελική της κρίση και τη βαθμολογεί.

Η έγκριση και αξιολόγηση βεβαιώνεται με σχετικό Πρακτικό. Η Διδακτορική Διατριβή εγκρίνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον πέντε (5) μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Το Πρακτικό υπογράφεται από όλα τα συμμετέχοντα στη διαδικασία της αξιολόγησης της διατριβής μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και διαβιβάζεται διά της Γραμματείας και ανακοινώνεται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Η εγκριθείσα διδακτορική αξιολογείται με ένα από τους εξής χαρακτηρισμούς:

- Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής)
- Άριστα
- Λίαν Καλώς
- Καλώς

Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αναγόρευσης, καθώς και τη δυνατότητα χορήγησης των σχετικών βεβαιώσεων ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας οφείλει να προσκομίσει στη Γραμματεία του Τμήματος βεβαίωση του/της επιβλέποντος/ουσας ότι συμπεριέλαβε στο τελικό κείμενο της εγκριθείσας διδακτορικής διατριβής το σύνολο των διορθώσεων-παρατηρήσεων που του υποδείχθηκαν από την Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή κατά τη δημόσια προφορική δοκιμασία.

Άρθρο 12.

Αναγόρευση και Καθομολόγηση Διδακτόρων

Η Συνέλευση αναγορεύει και καθομολογεί τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα σε δημόσια Συνεδρίαση του Τμήματος, παρουσία του/της υποψήφιου/ας Διδάκτορα. Ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει υπόψη του Σώματος το Πρακτικό, που πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας προφορικής παρουσίασης και αξιολόγησης της Διδακτορικής Διατριβής και ακολουθεί η αναγόρευση και καθομολόγηση του/της υποψηφίου/ας σε Διδάκτορα του Τμήματος. Στη Συνε-

δρίαση παρίσταται ο/η Πρύτανης, ή ο/η Αντιπρύτανης/νις ενώ μπορεί να παρίσταται και ο/η Κοσμήτορας.

Η τελετή αναγόρευσης και καθομολόγησης, καθώς και ο τύπος του Διδακτορικού Διπλώματος του/της Διδάκτορος ακολουθεί τα Πρότυπα σχετικών αποφάσεων της Συγκλήτου ΑΠΘ.¹

Η τελετή διενεργείται τρεις (3) φορές ανά ακαδημαϊκό έτος.

Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας πριν από την αναγόρευση και καθομολόγησή του/της από την Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αιτηθεί χορήγηση Βεβαίωσης Επιτυχούς Αποπεράτωσης.

Στον/στην Διδάκτορα χορηγείται Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος. Το Διδακτορικό Δίπλωμα (μεμβράνη), υπογράφεται από τον/την Πρύτανη, τον/την Πρόεδρο και τον/την Προϊστάμενο/η Γραμματείας του Τμήματος και φέρει τη σφραγίδα του ΑΠΘ.

Άρθρο 13.

Μορφή της Διδακτορικής Διατριβής και αριθμός αντιτύπων

Η Διδακτορική Διατριβή στη μορφή κατάθεσης είναι γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με επιμέλεια και σε χαρτί 80 gr τουλάχιστον, με έντυπο εξώφυλλο και χαρτοβιβλιοδετημένη. Αν περιέχει εικόνες και σχέδια, αυτά πρέπει να είναι ευδιάκριτα και να δηλώνεται η προέλευση των εικόνων και των σχεδίων. Στο τέλος της Διδακτορικής Διατριβής πρέπει να υπάρχει επαρκής περίληψη σε ξένη γλώσσα. Η Διδακτορική Διατριβή δεν πρέπει να έχει κυκλοφορήσει πριν από την τελική της κρίση.

Στο εξώφυλλο της αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή και το Τμήμα, ο Τομέας, το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, ο τίτλος της και οι λέξεις “Διδακτορική Διατριβή”. Στο εσώφυλλο: Ονοματεπώνυμο του συγγραφέα, τίτλος της., οι λέξεις “Διδακτορική Διατριβή” και η φράση “Υποβλήθηκε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, οικείος Τομέας. Στο κάτω μέρος του εσώφυλλου γράφονται τα ονόματα των μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής και της Επταμελούς Εξεταστικής επιτροπής. Στην τέταρτη σελίδα γράφονται το ονοματεπώνυμο, το Πανεπιστήμιο, ο τίτλος της Διδακτορικής Διατριβής. Στο κάτω μέρος της τέταρτης σελίδας γράφεται η φράση: “Η έγκριση της παρούσης Διδακτορικής Διατριβής από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. δεν συνεπάγεται αποδοχή των απόψεων των συγγραφέων”(ν. 5343/1932 αρθρ. 202 παρ. 2).

Η Διδακτορική Διατριβή υποβάλλεται σε οκτώ (8) αντίτυπα με τη μορφή που ορίζει η προηγούμενη παράγραφος. Από αυτά επτά (7) διατίθενται στα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και το ένα (1) στη Γραμματεία του Τμήματος. Αν η Διδακτορική Διατριβή εγκριθεί, ο υποψήφιος έχει υποχρέωση, προκειμένου να του απονεμηθεί ο τίτλος, να καταθέσει στη Γραμματεία του Τμήματος άλλα τρία (3) αντίτυπα της τελικής μορφής της Διδακτορικής Διατριβής σε ηλεκτρονική μορφή (PDF), τα οποία διανέμονται ως εξής:

1. Ένα (1) στην Κεντρική Βιβλιοθήκη – Κέντρο Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου.
2. Ένα (1) στο Σπουδαστήριο του οικείου Τομέα του Τμήματος.
3. Ένα (1) στο Κέντρο τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

Επίσης ταυτόχρονα με την κατάθεση των τριών αντιτύπων ο υποψήφιος υποχρεούται να καταθέσει περίληψη έκτασης 150 λέξεων στην ελληνική και Αγγλική γλώσσα στη Γραμματεία του Τμήματος προς δημοσίευση στον ιστότοπο του Τμήματος.

Πριν χορηγηθεί το Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος του Διδάκτορα, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να συμπληρώσει ειδικό έντυπο του Κέντρου Τεκμηρίωσης (Κ.Τ.) του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Ε.Ι.Ε.) με περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής και επιστημονικά στοιχεία που αφορούν στο περιεχόμενό της και να αποστείλει τα έντυπα αυτά, καθώς και ένα αντίτυπο της Διδακτορικής Διατριβής στο Κ.Τ. του Ε.Ι.Ε. για την ενημέρωση του Εθνικού Αρχείου ελληνικών Διδακτορικών Διατριβών.

Άρθρο 14.

Λόγοι Διαγραφής

Η Συνέλευση του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, μετά από εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή Υποψηφίου/ας Διδάκτορα η οποία συνεπάγεται και την αφαίρεση του θέματος και του τίτλου της Διδακτορικής Διατριβής.

Στην απόφαση τεκμηριώνονται οι λόγοι διαγραφής.

Λόγοι διαγραφής θεωρούνται: Η υπέρβαση του ανωτάτου προβλεπόμενου από τον παρόντα κανονισμό χρονικού ορίου, συμπεριλαμβανομένης της παρατά-σεως.

Δύο τουλάχιστον συνεχόμενες αρνητικές εκθέσεις προόδου ή μη τήρηση των προβλεπόμενων από το άρθρο 10 του παρόντος κανονισμού υποχρεώσεων. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας διαγράφεται αυτοδίκαια μετά από αίτησή του/της.

Άρθρο 15.

Λογοκλοπή/παράλειψη Αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία

Ο/Η υποψήφιος/α Διδάκτορας καταθέτοντας την Διδακτορική Διατριβή υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας άλλου συγγραφέα, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου συγγραφέα, δημοσιευμένης ή όχι, χωρίς την δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ίδιου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του ή αφαίρεση του τίτλου εκ των υστέρων.

Άρθρο 16.**Μεταβατικές διατάξεις**

Όλοι/ες οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος μετά την έγκριση και δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών, εντάσσονται στις διατάξεις του ν.4485/2017 και στον παρόντα Κανονισμό. Όσοι/ες υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, δηλ. τα πέντε έτη και πλέον, υποχρεούνται στην ολοκλήρωσή της εντός διετίας.

Όλα τα επιμέρους ελάσσονα ζητήματα που ενδεχομένως ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού, θα αντιμετωπίζονται με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση της Συγκλήτου του ΑΠΘ.

-
1. Απόφαση της Συγκλήτου (συνεδρίαση με αριθμό 2913/23-7-2015, έγγραφο με αριθμό 5288/ 4-11-2015) με θέμα: «Εξορθολογισμός της Γραμματειακής Υποστήριξης των Σχολών και Τμημάτων του ΑΠΘ».

6.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Άρθρο 1. Γενικές Διατάξεις

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας (Μ.Ε.) σε επιστήμονες σε τομείς που εμπίπτουν στα ερευνητικά ενδιαφέροντα και στα γνωστικά αντικείμενα των Σχολών/Τμημάτων του.

Βασικοί στόχοι της εκπόνησης Μ.Ε. στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι οι ακόλουθοι:

- Η επέκταση των αποτελεσμάτων της διδακτορικής διατριβής των ερευνητών/τριών σε νέες επιστημονικές κατευθύνσεις που ενδιαφέρουν το Τμήμα.
- Η ενίσχυση επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης, της έρευνας και των εφαρμογών της.
- Η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της επιστημονικής έρευνας.
- Η διάχυση των αποτελεσμάτων και η μεταφορά τεχνογνωσίας.
- Η ανάδειξη του ακαδημαϊκού κύρους και η διεθνής διάκριση του ερευνητικού έργου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Άρθρο 2. Διαδικασία έγκρισης μεταδιδακτορικής έρευνας

2.1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για διεξαγωγή Μ.Ε. έχουν οι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ισότιμου τίτλου σπουδών από ιδρύματα της αλλοδαπής, σε αντικείμενο συναφές με αυτό της προτεινόμενης μεταδιδακτορικής έρευνας.

2.2. Οι υποψήφιοι/ες οφείλουν να έχουν άριστη γνώση της γλώσσας στην οποία θα εκπονηθεί η μεταδιδακτορική έρευνα.

2.3. Το Τμήμα δέχεται κατά την διάρκεια όλου του έτους αιτήσεις από τους/τις ενδιαφερόμενους/ες ερευνητές/τριες, οι οποίες κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος. **(βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α).**

Στην αίτηση αναγράφεται ο/η Καθηγητής/τρια του Τμήματος υπό την επίβλεψη του/της οποίου/ας επιθυμεί ο/η ενδιαφερόμενος/η να πραγματοποιήσει τη Μ.Ε., συνοδευόμενη από σχετική επιστολή αποδοχής επίβλεψης και επισυνάπτονται τα ακόλουθα απαραίτητα δικαιολογητικά:

- αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής
- αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδικότητας ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής (εφόσον υπάρχει)
- αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής
- αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα
- κατάλογο επιστημονικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί/δημοσιευτεί
- δύο (2) συστατικές επιστολές, είτε από Καθηγητές/τριες ΑΕΙ, είτε από Ερευνητή των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', κατόχου Διδακτορικού Διπλώματος, αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου του εσωτερικού ή του εξωτερικού.
- πρόταση εκπόνησης Μ.Ε., σύμφωνα με το Υπόδειγμα που έχει καθιερώσει το Τμήμα **(βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β).**

2.4. Η Γραμματεία του Τμήματος, στην οποία υποβάλλονται οι αιτήσεις με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κάθε υποψηφιότητας, πρωτοκολλεί τις αιτήσεις και αφού προβεί στον

απαραίτητο τυπικό έλεγχο πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών, προωθεί την αίτηση προς τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος.

2.5. Η Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει τη συνάφεια της ερευνητικής πρότασης με τα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει το Τμήμα, καθώς και τις ερευνητικές περιοχές που θεραπεύει ή επιθυμεί να θεραπεύσει. Η Πρόταση (**βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**) που κατατίθεται αποτελεί και την εισήγηση του/της προτεινόμενου επιβλέποντος.

Εφόσον τεκμηριώνεται η σκοπιμότητα υλοποίησης της έρευνας εγκρίνεται η αίτηση διεξαγωγής Μ.Ε. από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και προβαίνει ταυτόχρονα και στην έγκριση του επιβλέποντος μέλους.

Άρθρο 3.

Χρονική διάρκεια εκπόνησης μεταδιδακτορικής έρευνας

Η χρονική διάρκεια διεξαγωγής της Μ.Ε. δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 12 μηνών από την ημερομηνία απόφασης αποδοχής και έγκρισης από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και πάντως όχι μεγαλύτερη από 36 μήνες. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις δύνανται οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες να αιτούνται παράταση, με σχετική τεκμηρίωση.

Άρθρο 4.

Παροχές στους/στις Μεταδιδάκτορες Ερευνητές/τριες

4.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες κατά την διάρκεια εκπόνησης της Μ.Ε. χρησιμοποιούν τον τίτλο και τα στοιχεία του Τμήματος με σεβασμό στη φήμη του Πανεπιστημίου και τους Κανόνες Δεοντολογίας.

4.2. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες έχουν πρόσβαση στα Εργαστήρια και στις Κλινικές του Τμήματος ή και άλλων Τμημάτων του ΑΠΘ και στον αντίστοιχο εξοπλισμό τους, στις βιβλιοθήκες του Ιδρύματος με δικαίωμα δανεισμού, καθώς και στις νησίδες Η/Υ.

4.3. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες δύνανται να αιτούνται χρηματοδότησης αναφορικά με δράσεις που προβλέπονται βάσει αποφάσεων του Τμήματος ή της Σχολής ή των αρμοδίων Οργάνων του Πανεπιστημίου.

Άρθρο 5.

Υποχρεώσεις Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τρια

5.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες οφείλουν να συντάσσουν έκθεση προόδου της Μ.Ε. τους σε συνεργασία με τον/την Επιβλέποντα/ουσα σε τακτά χρονικά διαστήματα, όπως ορίζει το Τμήμα, η οποία κατατίθεται στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης του Τμήματος προς ενημέρωση.

5.2. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες δύνανται να παρουσιάζουν την πρόοδο της Μ.Ε. τους σε σεμινάρια, διαλέξεις ή άλλες δράσεις που διοργανώνονται από το Τμήμα με ευθύνη του επιβλέποντος μέλους, με απώτερο στόχο την αναγνώριση της Μ.Ε. μέσω δημοσιεύσεων σε περιοδικά με σύστημα κριτών, όπου αυτό είναι εφικτό ή με άλλο δόκιμο τρόπο.

5.3. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να αναφέρουν το Τμήμα, υπό την «ακαδημαϊκή στέγη» του οποίου εκπονούν την Μ.Ε. (academic affiliation), σε κάθε δημοσίευσή τους.

5.4. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες οφείλουν να συμπεριφέρονται όπως αρμόζει σε μέλη της Ακαδημαϊκής Κοινότητας και να τηρούν και να σέβονται τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Ιδρύματος.

Άρθρο 6.

Περάτωση Μεταδιδακτορικής Έρευνας

6.1. Οι μεταδιδάκτορες ερευνητές/τριες, σε συνεργασία με τον/την Επιβλέποντα/ουσα συντάσσουν και υποβάλλουν στη Γ.Σ.Ε.Σ. την Έκθεση Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει θεσπίσει το Τμήμα **(βλ. υπόδειγμα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ)**.

6.2. Κατόπιν υποχρεούνται να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της Μ.Ε. δημοσίως σε ημερομηνία και χώρο που θα ορίσει η Γραμματεία του Τμήματος, ενώ ταυτόχρονα υποχρεούνται να παρουσιάσουν τουλάχιστον μια δημοσίευση σε έγκυρο επιστημονικό περιοδικό ή έστω να καταθέσουν την επιστολή αποδοχής για δημοσίευση (letter of acceptance).

6.3. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας χορηγείται Βεβαίωση διεξαγωγής Μεταδιδακτορικής Έρευνας στην οποία αναφέρεται το Ίδρυμα, το Τμήμα, το ονοματεπώνυμο του/της ερευνητή/τριας, το όνομα πατρός, ο τόπος καταγωγής του/της ερευνητή/τριας, το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας, καθώς και ο χρόνος διεξαγωγής της και το ονοματεπώνυμο και η ιδιότητα του/της Επιβλέποντα/ουσας. Η βεβαίωση υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Η Βεβαίωση σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί τίτλο σπουδών.

Άρθρο 7.

Διαγραφή Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τρια

Είναι δυνατή η διαγραφή μεταδιδάκτορα ερευνητή/τριας με απόφαση Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος για τους ακόλουθους λόγους, μεταξύ άλλων:

- Μη τήρηση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές αναγράφονται στο άρθρο 5 του παρόντος Κανονισμού.
- Χρήση ιδεών, μεθόδων και αποτελεσμάτων ή αντιγραφή μέρους εργασιών άλλων επιστημόνων χωρίς αναφορά σε αυτούς.
- Συμπεριφορές του/της μεταδιδάκτορα ερευνητή/τριας που εκθέτουν και ζημικούν το Πανεπιστήμιο ή το Τμήμα στο οποίο φιλοξενείται.
- Υποβολή αίτησης διαγραφής από τον/την ίδιο/ίδια τον/την μεταδιδάκτορα ερευνητή/τρια.

Άρθρο 8.

Μεταβατικές Διατάξεις

Όσοι μεταδιδακτορικοί ερευνητές έχουν εγκριθεί από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου συνεχίζουν την έρευνά τους υπό τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 9.

Έναρξη Ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A. Υπόδειγμα Αίτησης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

B. Υπόδειγμα Πρότασης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Γ. Υπόδειγμα Εντύπου Έκθεσης Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Υπόδειγμα Αίτησης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Προς
Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα: _____

ΑΙΤΗΣΗ
ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνοματεπώνυμο Υποψηφίου/ας:.....
Όνομα πατρός:.....
Διεύθυνση κατοικίας:.....
Ταχ. Κώδικας:.....
Τηλ. επικοινωνίας:.....
E-mail:.....
Αριθμ. Αστυν. Ταυτότητας:..... Εκδ. Αρχή:.....
Ημερομηνία Γέννησης:.....

2. ΤΙΤΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΕΙ ή ΤΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΕΙ ή ΤΕΙ	ΤΜΗΜΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΤΥΧΙΟΥ	ΒΑΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥ

3. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ / ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

--

4. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ, ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ και ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΙΤΛΟΣ	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ

5. ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

--

6. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

ΓΛΩΣΣΑ	ΔΙΠΛΩΜΑ ή ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΗΣ

7. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

--

Συνημμένα δικαιολογητικά:

- Αντίγραφο πτυχίου ή διπλώματος ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού
- Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού
- Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος από ΑΕΙ του εσωτερικού ή ισότιμου τίτλου σπουδών του εξωτερικού
- Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα
- Συστατικές επιστολές από μέλος ΔΕΠ ή από Ερευνητή των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', κατόχου Διδακτορικού Διπλώματος, αναγνωρισμένου Ερευνητικού Κέντρου του εσωτερικού ή του εξωτερικού.
- Κατάλογος επιστημονικών εργασιών που έχουν εκπονηθεί
- Πρόταση εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας σύμφωνα με το υπόδειγμα που έχει καθιερώσει το Τμήμα.

Ο/Η Αιτ.....

Υπογραφή..... Ημερομηνία.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Υπόδειγμα Πρότασης Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΡΟΣ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΜΗΜΑ: _____

Πρόταση Εκπόνησης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΕΠΙΘΕΤΟ: _____

ΟΝΟΜΑ: _____

Τίτλος: _____

Προτεινόμενος/η Επιβλέπων/ουσα : _____

ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ της προτεινόμενης έρευνας)

1. Ανασκόπηση ερευνητικής περιοχής
2. Αντικείμενο έρευνας και στόχοι
3. Θεματική περιοχή/ές:
4. Χρονοδιάγραμμα
5. Λέξεις – κλειδιά (από 2 έως 5)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Διευκρινίστε σε τι ακριβώς έγκειται η σημασία/χρησιμότητα και η πρωτοτυπία της προτεινόμενης έρευνας (300-400 λέξεις):
2. Εξηγήστε τους βασικούς στόχους και υποθέσεις της προτεινόμενης έρευνας (200-400 λέξεις):
3. Διευκρινίστε την ερευνητική μεθοδολογία που σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε. Δικαιολογήστε την καταλληλότητά της για τους στόχους/υποθέσεις της προτεινόμενης έρευνας (300-400 λέξεις):
4. Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διάρκεια των βασικών εργασιών/σταδίων εκπόνησης της έρευνας, όπως βιβλιογραφική ανασκόπηση, συλλογή και επεξεργασία ερευνητικού υλικού, διεξαγωγή πειραμάτων ή σεναρίων, σχεδιασμός λογισμικού, υποβολή αναλυτικού πλάνου συγγραφής, συγγραφή των κεφαλαίων/μερών (300-600 λέξεις). Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το δωρεάν διαθέσιμο στο διαδίκτυο project *timeline schedule*:
5. Διευκρινίστε το βαθμό ωριμότητας της προτεινόμενης έρευνας (λ.χ. προηγούμενες σχετικές επιστημονικές εργασίες/έρευνες/εφαρμογές ή επαγγελματικές δραστηριότητες εφόσον υπάρχουν) (200-400 λέξεις):
6. Διευκρινίστε τους τρόπους διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων (λ.χ. σε ποια συνέδρια/περιοδικά ή αυτοτελείς εκδόσεις θα επιδιώξετε τη δημοσίευσή τους) (100-300 λέξεις):
7. Διευκρινίστε τη συνάφεια του προτεινόμενου θέματος με το γνωστικό αντικείμενο και το συνολικό ακαδημαϊκό (ερευνητικό/συγγραφικό/διδασκτικό) έργο του/της επιβλέποντος/ουσας (100-300 λέξεις):

Βεβαιώνω ότι έχω λάβει γνώση και εγκρίνω την ανωτέρω πρόταση Μεταδιδακτορικής Έρευνας

Ονοματεπώνυμο/Διότιθα
Προτεινόμενου Επιβλέποντα

Υπογραφή

.....
.....

Θεσσαλονίκη, .../...../.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Υπόδειγμα Εντύπου Έκθεσης Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΠΡΟΣ: Τα μέλη της ΓΣΕΣ του Τμήματος _____

ΘΕΜΑ: Έκθεση Περάτωσης Μεταδιδακτορικής Έρευνας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ Μ. Ε.: _____

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: _____

1. Εισαγωγή
2. Ορισμός προβλήματος-στόχοι
3. Περιγραφή αποτελεσμάτων έρευνας
4. Δημοσιεύσεις Μεταδιδάκτορα Ερευνητή/τριας
5. Αναφορές

Ο/Η Μεταδιδάκτορας Ερευνητής/τρια

(υπογραφή)

Ο/Η Επιβλέπων/ουσα

(υπογραφή)